861

UNIVERSALIS

SAPIENTIÆ
LIBER TERTIUS,

MORBORUM OMNIUM

Diagnoſim, prognoſim, & therapiam iucundam certam & tutam complectens,

Opus certe novum & adhuc in hoc ſæculo inauditum in quo Medicinæ errores deteguntur, & undenam morbi incurabiles fiant & facti ſint manifeſtatur.

862

PRÆFATIO

AD

UNIVERSITATES MEDICINÆ TOTIUS ORBIS.

TRIGINTA certè annis cæcus omnino fui in curatione morborum nihil iucundi certi & tuti invenire potui, quamvis Hipocratem & Galenum diu noctuque pervoluerem toto hoc triginta annorum ſpatio, & anatomicis operibus vacarem ut diſſectis cadaveribus multis tum humanis, tum brutis diſſervere poſſem & invenire, cauſas efficientes, & materiales morborum nullibi tamen invenire potui focos, & nidos humorum putrentium nullibi inveni pituitam putrem, nec utramque bilem putredini labe contaminatam nullibi locorum in homine ſano, nec in ægrotante reperire potui. Quod ſi aliquando vomitu deiiciatur aliquid viſcoſi, & tenacis humoris & glutinoſi liquaminis, amari guſtus & flavi coloris acidique ſavoris, & nigri caloris, nihilominus tamen pituitæ naturam, & bilis utriusque indolem, & proſapiam, non ſapere illud certiſſimum eſt, cum hac omnia excrementa ſint coctionis ventriculi, & depravati chyli & alterati redoleant veram naturam; addo quod nec chylus in ventriculo nec ſanguis in hepate, poſſint quatripartiri in quatuor diverſos humores eſſentialiter differentes, quod hepar et ventriculus ſint partes ſimilares, & homogeneæ, ſimplici calore vitali delibutæ ſint ut ventriculus alimenta varia ac diſtincta coquat digerat ac convertat in unum chylum ſimplicem, & homogeneum non diſsimilarem & ut pariter hepar coquat digerat ac convertat chylum ventriculi, per venas meſenterii illi demandatum in ſanguinem ſimplicem; & homogeneum ut inde partes ſimilares & ſimplices nutriantur, & conſerventur

In ventriculo non ſiunt quatuor humores.

alimento ſimplici & homogeneo ſanguineo. Vndenam ergo exorietur pituita & utraque bilis inſanguine, ſi chylus ex quo fit ſanguiſis t ſimplex, & homogeneus, & ſanguis pariter ſit ſimplex & homogeneus à parte ſimplici nempe hepate, & calore vitali ſimplici, & unico elaboratus: fortaſſe dum emittitur ſanguis ex venis, hi diverſi ac varii humores colliguntur, quod ſanguis dum frigeſcit hos humores oſtendat ac excentro ſuo patefaciat, & imbi contineri ac coerceri declaret: ignorantibus & vulgi hominibus hoc inculcari poſſet; nihilominus tamen, ſanguis dum frigeſcit, & ex tenuatus eſt, ſtatim putreſcit, & labitur in corruptionem unde per putrefactionem ſuam degenerat ex homogeneitate ſua, & ſimplicitate, & alteratur in varias res quæ nullam ſimilitudinem habent cum pituita, & utraque bile nec ullam eorum humorum ſapiunt indolem & naturam.

Aqua ſuper natans ſanguini miſſo. non eſt bilis.

Primo aqua illa quæ ſæpe ſæpius ſupernatat ſanguini emiſſo, & frigefacto, flavi coloris, & aliquando lactei coloris, non ſapit bilis flavæ naturam, cum nullas habeat bilis qualitates, & conditiones præter colorem, non amaricat primo, imo dulcius eſt, at inſipida ſaltem, nec ignea eſt indolis nullo pacto calida eſt ſed potius eſt vere frigida, ut experienti cuilibet fiet clarum; curat enim ſcabiem ſimplicem, & demulcet pruritum ſcabiei ſimplicis unde colligitur non redolere naturam bilis, quia ſcabiem urgeret, & pruritum illius, cum bilis ſit cauſa materialis ſcabiei, ex communi illa ſententia fax nigra qua fundum petit emiſſi ſanguinis, minus adhuc ſapit eſſentiam melancholici humoris, & atræ bilis, non enim aceſcit nec terræ ſapit naturam non enim ſicca eſt & frigida, imo calida & humida eſt ſaliſque naturam potius ſapit quam alterius alicuius rei indolem, cum ibi multum ſalis fixi & volatilis reperiatur fibræ autem quorum beneficio coagulatur ſanguis emiſſus, pituitæ tribui nequeunt, cum non eius eſſentiam redoleant non enim quid aqueum ſapiunt, ſed potius igneum, & terreum, cum coagulatio & induratio dependeat, ex calore & ſiccitate, nec etiam perinde arguendum eſt ſanguis emiſſus abit in hos humores in aquam flavam viridem lacteam fibras & terreum quid & nigrum, ergo illa ſunt & continentur in ſanguine intra venas conſervato, quia hæc oriuntur ex putrefactione, & alteratione ſanguinis emiſſi, qui dum alteratur & corrumpitur, abit in res varias ac diſtinctas, ſecundum alterationis & corruptionis ſuæ varias teſſe-

Fax ſanguinis dum ſanguis frigeſcit non eſt melancholicus humor.

Fibra ſanguinis non ſunt pituita:

teſſeras, hoc enim eſt proprium, & innatum corruptionis, & alterationis, mutare corruptum & alteratum in varias & diſtinctas ſubſtantias ab ipſo corrupto & alterato diverſas. Alioquin corruptum & alteratum non corrumperetur & alteraretur, non enim hæc eſt optima conſequentia ſanguis mutatur in pus in tumoribus, & abſceſſibus ergo pus eſt in ſanguine, ſanguis mutatur in lac in mammis, ergo lac eſt in ſanguine: hæc Entimemata ridicula ſunt, videte ergo & meditamini quæſo o viri ſapientes, quantum ſit erroris ſanguinem humanum quadripartitum conſtituere, quod in quatuor diverſos humores abeat, per ſui ipſius corruptionem, & alterationem poſt emiſſionem ſuam, nam millenos inde colligerentur eſſe liquores in ſanguine, quia in millenos & ultra poteſt mutari liquores, per ſui varias ac diſtinctas corruptiones adde quod ſanguinis ortus non eſt ex his in quæ reſolutus mutari poteſt ſi ergo non ſint humores quatuor in ſanguine & ſanguis ſit ſimplex & homogeneus liquor alimentitius quo partes ſimpliciter nutriuntur, & conſervantur nullus ergo inde erit morbus ex pituita, nec ullus effectus præter naturam, ex utraque bile, nec ullas item ex ſanguine, cum ſanguis ut alimentum ſimplex & homogeneum & laudatum nullos præter naturam morbos producere queat, ſi producat autem neceſſe eſt ut alteretur & degeneret a ſua natura, & conditione, itaque non erit ſanguis ſed quid aliud. Quid ſit autem iſtud aliud in quod ſanguis degenerari poteſt iam nobis erit inquirendum ut morborum eſſentiam & naturam patefacere valeamus, & an Medici antiqui & patres noſtri errare potuerint, perquirere valeamus non enim in votis habeo errores antiquorum medicorum in tantum perſequi ut eos ipſos vilipendam & faſtu quodam me ſublimen, at antiquos humanos eſſe, & humani nihil alienum ab ipſis fuiſſe & perinde errare potuiſſe, & me ipſum etiam perinde, & humanum errare poſſe, & rogare omnes poſt me veniales errores meos corrigere velle, ut tandem cognitio naturæ abſoluta fiat, & integra, & hinc exſurgat Medicina perfecta, in laudem & gloriam Dei omnipotentis, & utilitatem proximi noſtri, in cognitione enim naturæ plus rationi eſt condonandum & experientiæ, quam authoritati, perinde ſi rationes meæ, & experientiæ non optimæ videantur, trutinentur & ponderentur diſquiſitione naturali, ut ſi quid falſi continere videantur reiiciantur om-

Nullus morbus eſt ex pituita nec ex aliis humoribus.

 nino

omnino & eliminentur prorſus ab ſcholis: quod ſi vero probæ experiantur quidni ampexabuntur & tutabuntur.

Error magnus totius antiquitatis

In ſingulis ergo morbis diſquirendis refutabimus quatuor illos humores in alimento noſtro hepatico fictitie contentos ex quibus putrefactis morbos oriri omnes tota falſo credidit antiquitas & oſtendemus clare admodum quid ſit illud præter naturam in quod degenerat alimentum noſtrum errat enim ſæpe ſæpius natura noſtra in coctione & digeſtione alimenti ſui, ex quo errore fiunt illa præter naturam ex quibus fiunt morbi, ut ſingulis capitulis fiet clariſſimum ſingulos morbos perquirendo: opus quidem Herculeum eſt, & humeris meis impar in magnis tamen voluiſſe ſat eſt, venient poſt me quamplurimi qui inventis his lucem addent maiorem & ſic Deo favente Ars medendi in ſolatium miſerorum hominum ægrotantium, quod quidem ſummopere eſt exoptandum & pro tanto beneficio Deum orandum; nec mihi imprecandum, quod ſtudio & opere hæc clara facere contendam & manifeſta in lucem promere, omni conatu enitar, ut veritas naturæ, & lumen omnibus eluceſcat, & tenebræ antiquorum ethnicorum penitus evaneſcant hoc enim in ſæculo gratiæ, & benedictionis chriſtianæ potius fieri & evenire neceſſe eſt quam in præteritis & hiſce maledictionis temporibus.

DE

DE CEPHALALGIA SEU DOLORE CAPITIS.

CAPUT I.

Dolor capitis non eſt ab intemperie nulla.

OMNES totius antiquitatis Medici, & recentiores etiam omnes quotquot ſunt dolórem capitis omnem ortum dúcere ex intemperie, vel ſolutione continui ſuſtinuerunt & adhuc mordicus ſubſtinent, nihilòminus tamen nihil falſius ſcribi poteſt nec doceri, intemperies enim nec frigida nec humida nec ſicca nec compoſita poteſt ullò pactò tam cito introdúci in partes capitis: nec ab his tolli ac revelli, quam cito introducitur dolòre quamque cito tollitur, ac revellitur ab hiſdem partibus. Secundo dolòr eſt in ſubiecto ſenſibili & ſentiente hoc eſt in ſpiritu vitali qui totum caput, ac partes eius proprie & immediato ſenſibilés facit, eo enim abláto nullátenus ſéntiunt partes capitis, nec corporis, atqui in ſpiritum vere ſenſibilem ſentientem nullà cadere poteſt intemperies abs quo totali ſui deſtructione ergo nullà intemperies capitis dolorem agere poteſt. Addam quod intemperies nullà poſſit ſubito introduci ſed pedetentim ac ſenſim, & cum ſenſim ac pedetentim introducatur: tunc temporibus natura aſſueſcit gradus illos caliditatis vel ſiccitatis vel humiditatis vel frigiditatis & perinde non ſentit hos gradus, ut patet in introductione fébris hecticæ, & in apoplexia, & in mania ubi nullùs eſt dolòr & tamen in his capitis morbis, caput maximam induit intemperiem. Ex his rationibus patet dolórem capitis non provenire ex intemperie cui quidem etiam non proprium eſt & innatum dolere, ſed ſi ſit intemperies calida, eſt calefácere, ſi ſit ſicca eſt ſiccare, & ſic de reliquis non ergo dolòr capitis pendet ex ulla intemperie, nec etiam ex ſólu-

Dolor proprie ubi ſit.

Nulla intemperies cadit in ſpiritum.

Intemperies non eſt dolere.

ſolutione continui, nam ſi dolor pẽderet ex ſolutione, ubi eſſet dolor, nihilominus videmus ſolutionem continui recentem & inveteratam non dolere, ſed poſtquam labra vulneris intumeſcere incipiunt, ab aere crudo, & cruore alterato vulnera etiam leproſorum non ſentiunt & tamen ſoluta ſint, ſtygmata ſagis à Diabolo impreſſa inſenſibilia ſunt, quamvis ſolutionem continui patiantur, ergo ſolutio continui pura ſimplex non eſt immediata cauſa doloris ſentiens tantum & immediate ſenſibile, in corpore vivo eſt tantum quod percipit dolorẽ, & quod illi nocent, & illi repugnat, eſt vera cauſa doloris at ſolutio continui nõ pure & ſimpliciter percipit dolorem nec eſt proprie & ſimpliciter quod repugnat ſentienti, & ſenſibili ſed illud ſolum quod ex ſolutione exſurgit ut alteratio ſanguinis & corruptio adveniens & aer crudus qui corrumpit & alterat ſpiritum partium ſolutarum ex his ergo clare admodum expoſitis concludendum fateor, dolorem capitis neque ex ulla intemperie neque ex ulla ſolutione continui dependere, ſed ſolum cum Hyppocrate, aſſerendũ eſſe dependere ex ſpiritu impetum facientē in corpore noſtro, qui ſolus eſt ex eadem ſententia Hypocratis immediatum organum ſenſus, doloris, motus, voluptatum, convenientiæ ſymboli attractionis repulſionis, contracturarum relationis & alterationis omnis, is enim ſolus ſpiritus eſt veriſſima cauſa actionum omnium ſive ſanarum ſive morboſarum & perinde eſt vera cauſa doloris capitis, cauſæ materiales præter naturam, à quibus excitatur ſpiritus noſter ut doleat, ſunt quicquid aſcendit ad caput vel materialiter per alimentum quod alteratur, & degenerat ex natura alimenti & induit naturam excrementi, quod quidem inter expurgandum & expellendum faceſſit negotium ſpiritui noſtro, & inde laborat, & dolet donec expulerit illud omne quod illi nocẽt, vel vaporaliter ex excremẽtis & ſpurcitiis alimenti partium internarum vapores hi ad ſacram Palladis arcem aſcendentes, ſunt ejuſdem indolis & naturæ, ac excrementa alimentorum ex quibus producuntur. ſunt enim & qualitate & ſubſtantia omnia præter naturam, itaque ſpiritui noſtro vitali & animali, qui verus eſt & ſolus totius ſanitatis noſtræ & corporis œconomus, repugnant, & contrariantur, & perinde quatenus eſt doloris im̃ediatũ organũ illi dolorẽ inferũt donec ipſemet ſpiritus dolens & ægrotans cauſas ſui doloris foras expulerit ac ſuperaverit & tunc liberatur à dolore ſuo, & morbo, vi aliquando propria ſua, & calore, vel roboratus medicamentis propriis & innatis, ſuammet ipſam naturam & eſſentiam roborantibus & reſtaurantibus noc eſt opus dicere & enarrare qualia ſint, & quanta, illa recrementa alimenti noſtri quæ cõ-

traria

[illegible] non [illegible] ex ſolutione continui

Ubi eſt ſolutio, ibi non eſt dolor.

Sentiens & ſenſibile eſt cauſa doloris

Spiritus eſt cauſa doloris cum ſolus ſentiat.

Spiritus fortis & potens curat ex ſe dolores.

illa recrementa alimenti noſtri quæ contraria ſunt ſpiritui noſtro, quia mutantur ſecundum variam & diſtinctam alimenti degenerationem, & alterationem, vnde non oriuntur ſæpius morbi ex nova & recenti alimenti noſtri degeneratione & alteratione, in locis variis & diſtinctis quæ quidem ſcitu non ſunt neceſſaria, ad capitis dolores quoſcunque curandos modo recrementa alterati alimenti partibus capitis adhærentia, & ſpiritui noſtro vim inferentia, tolli poſſint, & evacuari, roborato ſpiritu noſtro, qui modo ſufficientes habeat vires ad expellenda illa recrementa quæ illi ſunt nocumento non eget medicamentis arte paratis nihilominus tamen ſi ſufficientes non adſint vires, ſequenti methodo, eſt illi ſuccurrendum.

Curatio doloris capitis.

In cura doloris non eſt mittendus ſanguis niſi peccet in quantitate.

PRimo nunquam mittendus eſt ſanguis, niſi quantitate peccet quod raro evenit, raro plus ſanguinis efficit natura quam illi neceſſarius ſit ad alendas corporis ſui partes, nihilominus tamen hac in re peccare poteſt, & hoc in caſu mittendum eſt ſanguis maxima in quantitate, & præcipue ex venis capitis, naſi & frontis & temporum & ibi prudenter agendum ne copioſo ſanguine emiſſo debilitetur ſpiritus, qui robur ſuum & vires omnes deſumit ex ſanguine, pandenti ergo cõſilio hic vtẽdum eſt nec copioſe mittendus eſt ſanguis niſi hæmorroides & menſtrua ſuppreſſa ſint quo in caſu malleoli venæ ſecandæ ſunt ne motus naturæ intermittatur ſed iterum procedat, ſecundum motum ſuum, multo minus eſt recurrendũ ad trochiſcatum Agaricum, nec ad Rhembarbarum nec ad Senem nec ad hieram picram, vſus ſum per triginta annos hoſce remediis, & nihil commodi & vtilitatis in curandis doloribus capitis, in hiſce remediis repetii confuge tãtum ſi corpus ægrotantis ſit cacochymicum & multa ſaburra peccantium recrementorũ turgeat, confuge inquam ad Aquilam chymicam ſeu pulverẽ hermeticum quam multis in locis librorũ meorum fideliter deſcripſi, eſt enim antimonium præparatum cũ ſublimato mercurio. ambo venenata ſũt, & ſimul juncta per diſtillationem cõſtituunt lignorem gumoſum qui ter aut quater diſtillatus in novis retortis, per cineres & aqua laudati fontis præcipitatus dat pulverem albiſſimum aqua fontis edulcorandũ qui quatuor granorum aut quinque doſi, cum cuſtodia artis & regimine propinatus cum vino aut aqua aut tuſculo capitis dolores omnes tuto cito & jucũde tollit, tribus in diebus iterata doſi, ſublatis cauſis omnibus dolorum omnium: quod ſi hæc purgatio non arrideat omnibus quod timeant, ipſum nomen Antimonii, & Mercurii ſublimati, quod tamen innocens eſt, & nulla venenata qualitate perditum modo rite præparetur ſecundum normas & leges à me ipſo præſcriptas, vſus ſum per viginti annos & adhuc vtor in curatione morborum omnium, & nunquam

Curatio vera & tota doloris capitis.

Agũnt excrementa capitis in ſpiritum capitis ope ſuorum ſpirituum qui agunt in ſpiritum ſoli enim ſpiritus in ſpiritum agunt & patitur ſpiritus ab ſpiritu.

Pulvis hemeticus quos vexet

adhuc deluſus ſum ab ipſo medicamento, nec deluſi fuerunt ægroti mei, quin ex ſolo ipſo medicaměto liberati ſint, à morbis incurabilibus quam maximis ſi ergo non placeat hæc purgatio, quia vomitũ excitat, & vexat non nullos qui amaro recremento turgent in ipſo ventriculo, ex cuius vaporibus caput aſcendentibus fiant dolores acutiſſimi ſi nolint aſſumere tale medicamentum, recurrendum eſt ad ſudorifica chymica bezoartica, ad aurium ſudorificum ad ſtannum ſudorificum ad Mercurium ſudorificum, ad margaritas & coralla ſudorifica, & ad talia volatilia ex plantis, cephalius educta quorum omnium doſis eſt d. ſ. ad di in aquis appropriatis & ſudorificis, cardui benedicti vlmariæ & ſimilium doſi vna ſumpta ſũmo mane cooperiendus eſt æger & illi provocandus eſt ſudor omni nocte, & ſic procul dubio curatur omnis dolor capitis tuto cito & jucunde, cum nulla virium proſtratione: datur etiam capitis purgium mere efficax cujus pulvere per nares inſuflato externutamenta excitantur, & ſic cerebrum motu illo excutit recrementa, illa quæ illi ſunt nocumento? Eſt autem hic pulvis ex ſequentibus cõpoſitus: peti optimi radicus albi Ellebori foliorum majoranæ ſiccæ ſalviæ & betonicæ ſiccæ an lauri foliorum corticis mali aurantii & limonum an cinnamomi & caryophillorum an moſchi & aubari grana octo miſceantur omnia ſimul, & reducantur in alchool tenuiſſimum, de quo ſumitur parva in quantitate per nares, bis in die, mane & ſero longo tempore à paſſu.

Sudorifica ſumma & ſimul cordiaca.

Caput perquam mirãdum.

De inveteratis capitis doloribus.

CAPVT II.

Inveteratus capitis dolor unde fiat.

INveteratus, capitis dolor eſt à pertinaci & contumaci recremento aliquo quod ex alimento căpitis corrupto & alterato producitur, & ſua peculiari viſcoſitate, & tenacitate ex pelli non poteſt ab ſpiritu noſtro vitali, qui caput noſtrum & partes ejus vivificat & actiões vitales in his producit item & morbificas ſi ab excrementis ipſis ope ſpiritum lædatur ipſe ſpiritus ſecundum enim læſionem ſuam, & diverſitatem læſionis oriuntur & morbi varii & diſtincti materialiter autem diſtinguuntur, & ex natura diverſa & diſtincta excrementorum, quæ in capite producuntur ex varia alimenti capitis corruptiõe & alteratiõe corrũpitur ſæpè enim ſæpius, & alteratur alimentum partium noſtrarum, & ſecundum corruptionem & alterationem ipſius alimenti, variãtur morbi, itaque ſi alteratio & corruptio illius alimenti ſit tenax viſcoſa & glutinoſa ita vt pertinaciter adhæreat partibus capitis, et difficulter exploditur. pertinacem ibi parit dolorem et curatu difficilem, vnde cum difficilem, vnde cum difficulter ejciatur ejus materia, fit inveteratus dolor, ab excremento difficili cum via expugnabili. Ab ipſis excrementis difficillime expugnabilibus ſæpe ſæpius enaſcuntur vermes, ſerpentes, ſcor-

Dolores capitis varii vnde.

Quia ex excrementis variis ſunt & ſpiritus varii qui diverſimode agunt in ſpiritum & ſic variatur dolor capitis & alii morbi.

Vermes ſerpentes ſcorpiones in capite generari vnde.

ſcorpiones, & alia monſtra, quæ ex excremẽtis illis leviſſimo calore partium et humiditate enaſcũtur et corrodunt partes, et hinc ſpiritus ſenſus veriſſimum organum, et inſtrumentum dolet ſummopere à cauſa continua et perenni negotium illi perenniter faciente: hæc eſt veriſſima cauſa materialis inveterati doloris ipſius capitis, efficiens vero cauſa eſt, ipſe ſpiritus animalis vivificãs partes capitis, eaſque ſentientes faciens.

Cura inveterati doloris ipſius capitis.

Cura inveterati doloris capitis in quibus conſiſtat.

TOtius curationis cardo inveterati doloris capitis conſiſtit in auferenda materiali cauſa ipſius doloris, et roborando ſpiritu noſtro animali in ſe ipſo primo ſentiens, et patiens dolorem, et ſecundo communicante ipſum dolorem partibus omnibus quibus præeſt, et dolet, in ipſis. Vt ergo auferatur cauſa materialis ipſius doloris, expurganda ſunt excrementa illa omnia acria, ſalita, pungẽtia et vrentia ſæpe ſæpius, quę ex errore coctionis alimentorum in capite enaſcuntur, expurgabuntur ergo omnia illa excrementa antimonio noſtro præparato vel croco metallorum vel vivo hæmetico, ſequẽti methodo pręparato ℞ vini optimi albi. ℥IIII. cinamomi optimi pulveris hæmetici noſtri grano octo, vel croci metallorum tantum maneant in infuſione per noctem integram cras mane filtrẽtur, filtrato claro et limpido adde ſympi violacei, aut ſympi capillorum veneris niſi fiat potio

Purgatio inveterates capitis dolores curans tuto cito & jucunde.

gratiſſima et ſuaviſſima ma ſum no mane, cum cuſtodia et regimine, ac tis propinanda.

Iteretur bis vel ter hæc potio ſecundum vires ægrotantis et ſecundum copiam excrementorũ expurgandorum deinde expurgato capite lavetur totu caput ſummo mane frigida fontis aqua, in valde robuſtis corporibus, in aliis vero tepida lavetur aqua deinde per caput purgium noſtrum ſuperius præſcriptum primo capite de dolore capitis purgetur caput ſumendo ter aut quater in die parum hujus capitis purgii per nares inſuflando odoribus dein de gratiſſimis conſoletur cerebrum roſis violis ambro et moſcho, ſi non ceſſet his remediis peractis dolor, crudele aliquod animal productum in quadam cavitate capitis, vbi potiſſimum dolor vrget ſuſpicandum eſt, et perinde de trępano eſt cogitandum, et eo ipſo pars illa capitis aperienda eſt, vt tollatur illud animal, cavendum tamen ne trępanum apponatur ſuper ſututas capitis, nam etſi dolor eſſet in ipſis ſuturis nihilomus tamen, longe ab ipſis ſuturis, eſt applicandum træpanum et eo ipſo apperiendum eſt cranium, depoſito prius pericranio, vulnere cruris forma in ipſo pericranio prius facto, et perioſſio cũ cauda ſpatulæ deinde ſublato, vt ſuper cranũ nudum et perioſſio denudatur apponatur trępanũ ſublata deinde parte cranii tegenda eſt linteis eſſentia menthę aut calamẽti aut conermarinis madidis vel ſpiritu vivi mirtha,

Caput purgium mirũ eſt inveteratis capitis doloribus.

Quid obſervandum in trepano.

 vel

vel thure impregnato, ſic animalia illa excremẽtis alimẽti producta, foras eijciuntur aperto cranio tũ odore ipſarum eſſentiarum & facultate expultrice ipſius ſpiritus, & erecto illo animali conſolidandum eſt vulnus, quod ſolis illis topicis remediis, ſpiritu cilicet vivi thure mirrha impregnato peragitur, poteſt ſuperponi empleſtum de betonica diſſolutũ cum ſpiritu vivi in vnguenti conſiſtentiam, vel balſamum ſulphuris quod ſequenti fit methodo ℞ olei communis olivarum lib.1. ſulphuris flavi ℥ I. bulliant ſimul in vaſe fictili donec oleum rubeſcat vt ſanguis deinde auferatur ab igne dũ adhuc calet adde ceræ optimæ novæ ℥.III, therebentinæ ℥ II. thuris mirrhæ & ariſtologiæ rotundæ & negocianæ inpulverem redactori an ʒI. miſcentur ſimul dum adhuc calet, & fiat linimentum, de quo tractetur vlcus ſeu vulnus capitis, & Deo dante breviſſimo tempore ad cicatricem conducetur, laudatũ, & omnia etiam vulnera cum eo balſamo tutiſſime, & jucundiſſime, ad cicatricem brevem conducuntur, & ſic curantur dolores capitis inveterati quicumque, & hæmicrania ipſa, de qua particulare caput, non eſt faciendũ cum hæmicrania curatur medicamentis ſupra allatis, & ſolius frigidę fontis aquæ lotione, cum calor naturalis ipſius capitis, & ipſemet ſpiritus refocilletur admodũ repercuſſione ipſius caloris externi, intus facta, & per antiperiſtaſim vt ita loquar ſic augetur calor naturalis ipſius capitis

Balſamum ſulphuris qua via paretur.

Hæmicrania vera & eius natura

& fortior perinde fit ſpiritus, vnde fortius propellũtur foras cauſæ materiales ipſius doloris ab ipſomet ſpiritu expellente & ab ipſo dolore ſe vindicare volẽte. Vnumquodq; en. ſe ipſũ defendit & cõſervat adverſus ſuos naturales hoſtes & inimicos.

De dolore dentium.

CAPVT III.

ALimentum proprium & innatum dentiũ ſæpe ſæpius depravatur & degenerat in excrementum aliquando acre mordax & cauſticũs pungens & corrodens vnde ſpiritus quo vivificantur dentes ſibi dolorẽ ineſſe perſentit, eſt enim, dolor dentium paſſio & affectus præter naturam ipſius ſpiritus qui dentẽ vivificat, ab excrementis præter naturam quæ ipſum ſpiritum præter naturã afficiunt, vnde dolor fit in dentibus & non à pituita nec ab vtraq; bile per vapores aſcendentes in caput, et hinc in fauces in dentes in gengivas deſcendentes ibiq; dolores faciẽtes quod incidant in nervũ radicibus dẽtium inſertum eumque vellicans ac pungens vnde dolor acutiſſimus quod merum commentum eſt, nam non datur pituita in corpore nec vtraque bilis vt probatum eſt in prętatione huiuſce operis, & quod ex alimento noſtro a lteratur, & corrũpitur abire non poteſt in pituitam & vtramq; bilem cum tempus, locus, & agens, mutent corruptum, in varias res diſtinctas diverſas, ſecũdũ varias alterationis. & corruptionis vires quod tamen ex doctrina Galenica, non fieret ſi ſemper ex pituita, & vera

Alimentum dentium degenerat aliquando in excrementũ ex quo dolor dentium.

Dolor dentium quid proprie ſit.

Si humor eſſet in corpore & corrumperetur non mereretur nomen humoris corrupti.

que bile alimentoſa exoriretur pituita & bilis vtraque corrupta, ſi enim corrumpantur hi humores, poſtquã corrupti ſunt non merentur amplius nomen horum humorum, quod diſtinguantur toto cœlo per corruptionem, ab ipſis humoribus non ergo dolor dentium provenit ex his humoribus corruptis & alteratis, cũ nullo pacto reperiantur in corpore, nec reperiri poſſint, ſed tantum excrementa quamplurima, quę ex vno latice, ſeu vnico humore alimẽtitio per corruptionem eius & alterationem ortum habent quæ quidem excrementa variantur & diſtinguntur ſecundum tempus & loca in quibus putrefiunt & ex varietate & diſtinctione ſpirituum horum excrementorum variantur etiam morbi & dolores ab ipſis provenientes ſic dolor dentium variatur, vel major & acutior vel minor & obtuſior fit ſecundum excremẽtum magis pungens vel minus ſpiritum noſtrum laceſſens facili autem via & methodo curatur hic morbus & dolor medicamẽtis ex chymicorum deſumptis.

Dolor dentium vnde augeatur & minuatur.

Curatio doloris dentium.

Curatio doloris vnde dependeat.

TOta dentium doloris cura dependet ex ablatione excrementorum acrium & mordacium ſpirituum dentium laceſſẽtium, ſublata enim cauſa tollitur ſtatim eius effectus, vel in mutatione horum excrementorum nam ſæpe ſæpius impurgato corpore & capite vel partibus dolore affectis, ceſſat dolor, nec redit, quia excrementa illa acria mordacia, & cauſtica dolorem inferentia, mutantur & alterãtur à ſuis qualitatibus cauſticis et mordentibus, itaque cum non amplius acria ſint, et mordaica ac cauſtica, neceſſe etiã eſt vt dolor ceſſet, mutantur autem illa excrementa, oppoſiti, remediis cauſticis et mordentibus aliis, quæ mordacitatem, et acredinem excrementorum extingũnt, vt ſolet contingere in appoſitione aquæ fortis olei vitrioli olei ſulphuris, olei camphoræ, olei caryophillorum cinnamomi, olei ligni juniperi rectificati, et ligni gaiaci, vel olei et eſſentiæ thimi calamenti origani, piperis gymgiberis, & Satureiæ eſſentiæ quæ ad miraculum vſque dolores dentium mirifice ſedat, guttulis nonnullis harum eſſentiarum perfricatur dens dolens, et gingina, et imponitur gutula etiam auribus vt caput excalefiat, et roboretur ſpiritus et fiat fortior, ad expellenda illa excrementa, quæ illi nocumento ſunt hiſce remediis non inveni meliora ad dolores dentium ſedandos, adhibentur tamen narcotica remedia, ſummopera, quæ per ſomnum ſtupefaciunt ſpiritum noſtrum, et indolentẽ reddunt, at qui hiſce remediis anodinis vt vellent eos ipſos moneo, vt prius purgent caput et ipſum corpus, mercurio dulci ſequenti modo. ℞. mercuri dulcis digredii vapore et nidore ſulphuris ardenti præparati et aqua roſacea ſoluti gratia ſex, conſervæ violarum ℥i. hiſce fiat bolit, detur mane regimine et cuſtodia de-

Dolor dentium ceſſat mutatis excrementis eadem dolorem ferentibus.

Eſſentia ſatures miraculum doloris dentiũ.

Purgatio doloris dentiu.

Super ſetarã

Laudanum paracelſi nec anodinũ ſumam.

Laudanum paracelſi nec anodinum ſummam.

inde vtatur anodino ſummo ſequenti methodo præparato ℞ opii terre facti ſuper laminam ferream calidã donec optime ſiccetur opium ℥ij. deinde diſſolvatur aceto roſaceo huic opio diſſoluto adde confectionis aliſerines & hyacinthinæ an ℥j. theriacæ optimæ pulveris electuarii diarrhodonis abbatus ℥j. moſchi & ambari an grana ſex ſalis margaritarum & corralloium an ℥j. miſce opiata ſatis dura vitreis vaſis conſervanda,, ad vſus, cujus doſis eſt granorum decem, fiat pillula vnica ponderis decem granorum, detur tempore ſomni poſt purgationem corporis, & ſic evaneſcunt dolores dentium imo & dolores omnes, alii quicunq; ſint, colici vel arthetici.

Curatio dolorũ omniũ

De dolore aurium.

CAPVT IV.

Dolor aurium vnde fiat.

In cavitate cerebri circa aures in interioribus earum partibus, fit dolor acutiſſimus aliquando à tumoribus prẹter naturam qui in his partibus, progignuntur ab excrementis, quæ inibi demandantur ab ſpiritu ſanitatis noſtræ œconomo ibique calore & humiditate partium putreſcunt, & convertuntur in pus. quod foras exiens rupto tumore, dolorem conpeſcit itaque dolor aurium nihil aliud eſt, quam affectus præter naturam aurium ab excrementis ipſius cerebri putreſcentibus & ſæpe ſæpius tumorem præter naturam excitantibus ibique ſpiritum aurium laceſſentibus & cum dolore afficientibus ſit ſpiritus ſiquidem ſenſus organum, & inſtrumentum dum ab excrementis præter naturam afficitur non poteſt ipſa excrementa pati, quin doleat, quin acria ſint & mordacia, & cum corrumpuntur & alterant quibus continentur, vnde ſpiritus harum partium propter corruptionem ſuarum partium dolet maxime, donec corruptio abierit, & quod illi dolori, eſt, ejecerit ac foras expulerit non minus dolet ſpiritus in aliis corporis partibus, dum excrementa alimenti putreſcunt & faciunt tumorem aliquem, quam in auribus, in his enim vt in aliis corporis partibus, excrementa, ab alimento ſeparata putreſcunt, & alterantur, & abeunt in tumores, vbi pus fit & ſic ſcandeſcit ſpiritus. & inflammatur pars ſcandeſcente ſpiritu ipſius partis, fixo & permanenti, ſpiritus enim influens ſæpe ſæpius non ſcandeſcit, etſi pars ad quam influit ſcandeſcat, niſi in magnis & perurentibus valde inflammationibus tunc enim temporis influens ſpiritus, vna cum fixo & permanenti ſpiritu ſcandeſcit, & refluxu ſuo ad cor, inflammat ſedem cordis, vnde febris exoritur, per totum corpus, ſcandeſcente & inflammato influente ſpiritu, qui cum totum corpus permeat & penetret, inflammat etiam ſingulas corporis partes, quibus influit, quod quidem clariſſime oſtẽdemus tractatu

Dolor aurium quid ſit.

Spiritus ſemper dolet ab excrementis ipſum laceſſentibus ope ſpiritus interni ipſorũ excrementorum habent enim omnia ſuos ſpiritus beneficio quorum agunt in ſpiritum noſtrum & ſic ipſum agitant.

Spiritus cordis inflammatur in[flam]mato ſpiritu inſito partiũ.

tractatu noſtro de febribus, ibi autē ſufficit, vt manifeſtemus qua ratione inflammentur aures ex dolore, & ab excrementis in ipſas aures demiſſis & vnde dolor exoriatur, quod quidem ſatis admodum manifeſtū & clarum fecimus omnibus Medicinæ candidatis, ſupereſt jam curationem doloris aurium declarare.

Curatio doloris aurium.

Curatio doloris auriū.

TOta doloris aurium curatio dependet, ex ſublatione cauſarum materialium ipſius doloris, & in roboratione ſpiritus dolorem patientis tolluntur cauſæ materiales & occationales ipſius doloris, mercurio dulci ſuperius capite de dolore dentium deſcripto, qui quidem mercurius per tres dies ſummo mane jejuno ventriculo aſſumi debet eadem methodo ac via, qua in ſuperiori capite aſſumptus eſt deinde caput eſt roborandum anodyno ſummo, ſeu laudano paracelſi capite etiam ſuperiori deſcripto & eadem doſi eſt aſſumendum & interim in ipſas aures inſtillandum eſt balſamum ſulphuris, vel eſſentia Saturejæ, vt ipſa pars dolens roboretur, & ſi ſit aliquid tumoris, rumpatur & exeat pus rupto tumore, & ſi ægrotantes ſanguine turgeant mittendus eſt ſanguis, ex cephalica partis dolentis, & ex venis frontis, & temporum vt fiat revulſio ſanguinis, ad partem dolentem accurrentis, & ſic adaucto ſanguine excrementoſo, accreſcit dolor accreſcente cauſa, & perinde mittendus eſt ſanguis, ex his partibus vt fiat revulſio ſanguinis ad partem affectam accurrentis; ita enim tumor diminuitur & ne fiat impeditur & cauſæ doloris diminuuntur, & cenſim ceſſat affectus purgato corpore, & capite caputpurgio noſtro, deſcripto capite primo hujus operis, in curatione doloris capitis, & ſi hiſce remediis peractis conſiſtat, adhuc affectus, recurrendum eſt, ad ſudorificum ſummum noſtrum quod ſequēti methodo paratur ſtanni anglici lib. liquetur in ſigillo & poſtquam fuſum eſt auferatur ab igne, & proiice intus mercurii crudi optimi lib. & fiat à malgama huic amalgamati trito, adde mercurii ſublimati libram vnam, & permiſce ſimul in mortario marmoreo cōtundendo & retortæ forti inde pulverem hunc, & diſtilla leviſſimo igne cinerum, diſtillatur enim igne leviſſimo aqua perclara, quæ recipienda eſt recipienti infundo cuius ſit aquę communis ſtillatitiæ lib. 1. Poſtquā omnis liquor ſtillaverit & retorta refrixerit ſi non ſit rupta, illi eidem retortæ ſuper infunde aquam omnē recipientis, cum liquore ſtillato cōiunctam, & ſuper cineres calidos, repone vt materia quę remāſit in retorta fundatur & liqueſcat cūh ac aqua ibi tunc temporis ſeparatur amalgama ſtañi & mercurii à capite mortuo quod cum ſalis ſtamini ſapiat naturam liquatur turbida cū aqua liquore recipientis ideo filtranda eſt aqua illa vt clareſcat ſolutio ſalis ſtanni, per filtrum cartaceum infundibulo aliquo vitreo ſtabiliēdū ne à pondere

In aurium doloris ſanguis mittendus & qn are.

Sudorificum magnum ex ſtanno paratum.

pondere ipſius aquæ rumpatur filtrum, poſtquam clarificatus eſt liquor, diſtillandus eſt igne cinerum in retorta vitrea nitida, & nova, poſt quam ſtillatus eſt liquor iterum fæci ſuæ, & magnati in fundo retortę ſuperſtiti eſt reddēdus vt diſſolvat magna illud, quod iterum filtrandum eſt, & iterum diſtillandum & hoc quater aut quinquies eſt repetendum donec ſal in fundo retortæ ſuperſtes album ſit tunc temporis diſ ſolvendum eſt, cum ſuo ſtillato liquore, & poſtquam diſſolutum eſt & filtratum, imponendum retortæ vitreæ quam maximæ, in fundo cujus ſint ſalis vitri perquam optimi ℥vj. & ſtatim imponendum eſt, & jungendum retortæ maximum recipiens, nam hæc materia ebullit maximè & ſublevatur materia, & exit foras cum vento & impetu maximo, & niſi recipiens ſit magnum & retorta maxima perditur tua materia, ebullione tranſacta, quæ fieri ſolet ſuper cineres tepidos, collocata ibi retorta, ſtillandus eſt liquor omnia, ad ſiccitatem vſque materiæ quæ in fundo retortæ albiſſima eſt quæ quidem ſine vlla alia præparatione, & lotione ſudorifera eſt, & doſis eius eſt, grana quatuor aut ſex in aquis ſudorificis vlmariæ cardui benedicti, & ſcabioſæ. hoc ſudorifico infiniti curantur morbi ideo non repetemus ipſum ſed ad caput iſtud remittemus: dolores ergo purum curabuntur, hoc ſudorifico, & dabuntur ægro tanti grana ſex hujus pulveris in. ℥j. aquę vlmarię, et cooperietur ęger in lecto quam maxime, & ſic ſudore tranſacto liberabitur à dolore ſuo. Hocque ter aut quater repetendum eſt, donec dolor omnino ceſſaverit ſic enim natura ipſa liberat ſe, à dolore aurium & dolore capitis, excitatis ſudoribus, excandeſcente calore & ſpiritu ſuo innato & primigenio, vt cuilibet experientia ipſa fit manifeſtum.

Sudorificum maximum ſtanni.

Sudorifico ſtanni curātur dolores omnes.

De vertigine Capitis.

CAPVT XVI.

Vertigo quid propriè ſit.

VErtigo capitis dicitur, cū omnia circumagi & gyrari videntur ſed tamen nihil eſt ejuſmodi, at omnia firma ſtant, & corpus, & reliqua cuncta fortis aſtantia firma ſunt, & nullo pacto in gyrum vertuntur ſed gyrari videntur hoc autem fit cum excrementa alimenti noſtri vaporabiliter ad caput aſcendunt hæcque ab ſpiritu noſtro vitali in fugam vertuntur et dum fugiunt ſpiritus noſtri pugnam, et certamen, in gyrum vertuntur in cavitate cerebri et in pupilla oculi noſtri, vbi videtur hæc gyratio nam hæc rotatio non in cerebro videtur, cerebrum enim non videt, ſed oculus tantum, ſi ergo rotatio, et in gyrum verſio conſpiciatur in oculo fieri oportet propria et non in cavitatibus cerebri, niſi turbata imaginatione quæ repræſentat vnde etiam tenebræ,

tenebræ, aut ſpectra rubentia oculis obiiciuntur, ex vertigine quod ſignum evidentiſſimum eſt, hoc eſt vitium in imaginatione & in pupilla oculi, in criſtallino humore fieri debere, vbi vaporoſa excrementorum tenuisquædam ſubſtantia, per miſcetur ſpiritibus animalibus, qui caput & oculum viviſcant, & viſiones in oculo faciunt, quę quidem excrementoſa ſubſtantia, dum eterogenea eſt ab ipſo ſpiritu vitali & animali illi permiſceri non poteſt imo eliminatur ab ipſo ſpiritu, & in fugam vertitur itaque per capitis concava oculum & pupillam oculi gyrat, & ſic omnia videntur gyrari & circumrotari, & ſic fit vera vertigo, quæ quidem eſt affectus proprius & innatus capitis, & hinc phantaſiæ & oculi, miror quod adhuc medicorum aliquis hoc non animadverterit. Definiemus ergo vertiginem, affectum præternaturam oculorum & cerebri, & læſæ imaginationis ab excrementis ſubtilibus in cerebrum & in pupillam oculi, & Criſtallini humoris ſubſtantiam dimiſſis, quæ dum fugantur ab ſpiritu noſtro, vertuntur in gyrum in rotundo certaminis hujus loco, & ſic vertigo paratur. donec hæc excreméta abierint foras, & expulſa fuerint. Vt ſolet fieri in ebrioſis & vino madidis vapores, & ſpiritus vini incocti caput aſcendunt, ibique imaginationem lædunt & per nervos opticos in oculum deferuntur, & in humorem Criſtallinum deportantur, ibique cum non ſint de ſubſtantia ſpiritus animalis & vitalis, permiſceri non poſſunt cum ipſo ſpiritu, itaque ſpiritus, eos ipſos vivi ſpiritus crudos & incoctos aggreditur, & in fugam vertit & ipſi dum perſequuntur ab ſpiritu animali, in gyrum vertuntur in loco illo rotundo, & ſic externis omnia videntur in gyrum verti, quod interiora in gyrum vertantur in capite & in pupilla oculi, & præcipue in Criſtallino humore imo & ipſe Criſtallinus humor in ipſo certamine commovetur & in gyrum vertitur ab ipſomet ſpiritu animali quo vivificatur, & ipſemet ſpiritus gyrat vnde neceſſe eſt, vt omnes ſpecies externæ, viſibiles in gyrum etiam vertantur, vt clare admodum conſpicitur in ſpeculo, quod quidem dum commovetur, & gyrat, tota domus & ea omnia quæ in ſpeculo repreſentantur commoventur, & gyrant, & ſic fit in capite & oculo noſtro: ſpecies viſibiles repræſentantur in humore Criſtallino, tanquam in ſpeculo ſi humor Criſtallinus moveatur & gyrat, moventur & gyrant omnes ſpecies viſibiles quæ in eo humore Criſtallino repræſentantur & hæc veriſſima vertiginis cauſa habetur quæ in capite & oculo fieri neceſſe eſt turbata & læſa imaginatione ab excrementis ſubtilibus caput ferientibus & partes viſionis & imaginationis, noſtræ, & ſic excrementa illa ſubtilia neceſſe eſt vt caput aſcendant vaporum more &

Falſos illos motus animo noſtro.

Vertigo vnde fiat.

Ebrii omnia gyrari videtur vnde.

Species viſibiles repreſentantur in Chriſtallino humore.

ſæpe ſæpius in ventriculo ſtabulantur et vomitu ſolo ejiciuntur vt ex ſequenti curatione fiet manifeſtum in quo vomitu ſunt certiſſima vertiginis cuiuſcunque remedia.

Curatio vertiginis.

Curatio vertiginis.

CVratio vertiginis dependet ex ſublatione cauſarum materialium, quæ caput et oculum noſtrũ et partes ejus ex quibus viſio celebratur in gyrum vertunt, eæque ipſæ cauſæ materiales vertiginis in gyrum quoque vertuntur, hæc autem ſublatio dependet ex purgatione potiſſimum ipſius capitis, et ventriculi nam purgato toto capite et ventriculo expurgantur et excremẽta quæ in illis continẽtur, & quæ in parte cerebri demandantur ab ipſo capite et ventriculo ſit autem hæc purgatio, per ſalem vitrioli vel per antimoniũ noſtrum ſuperius allatum et per mercurium dulcem, ſpagyrice præparatum, vel ſequenti arcano, et extracto ellebori albi, quod ſequenti methodo fit ℞ radicis ellebori albi lib. reducatur in pulverem tenuiſſimum deinde maceretur in aceti ſtillatitii lib. ʒ. per octo dius in vaſe vitreo optime clauſo ſuper cineres calidos tranſactus biſce diebus fiat expreſſio fortis et filtretur per cartam bibulam deinde diſtilletur lente in alembico vitreo ad mellis conſiſtentiam deinde extrahe cum eodem acceto ſtillatitio tincturam ex pulvere ſequenti, ℞ electuarii diarrhodonis

Arcanum radicis ellebori purgans.

abbatis ℥j. aloe hæpaticæ ʒj cinnamomi optimi ℈. Caryophillorum ℈jj. moſchi, et ambari griſci an grana orto fiat pulvis ex omnibus, ex quo extrahatur tinctura beneficio aceti ſtillatitii repetiti, cohotiis donec nihil tincturæ amplius extrahatur ex illo pulvere extracta tinctura conjungatur cum extracto elleborino, quod in fundo alembici remanet, permiſce optime et extrahe quidquid aceti poterit extrahi per diſtillationem levem, donec in fundo remaneat extractum ellebori albi cum tinctura conjunctum, ad conſiſtentiam ſalis duram vt ex eo poſſint fieri pillulæ, ponderis granorum decem aut duodecim hæ pillulæ expurgant caput mirifice et ventriculum vbi potiſſimum eſt focus et nidus ipſius vertiginis et ſine vllo convulſionis metu et labore nullo: corrigitur enim elleborus aceto ſtillatitio ſummopere, quia diſſoluit ipſum, et in diſſolutione ſua amittit quicquid habet veneni, vnde alteratus ſummopere. Quidni corrigeretur elleborus cum et antimonium, et mercurius ſublimatus aceto illo ſtillatitio, ſummopere corrigantur, ita vt benigniſſima fiant medicamẽta, vt experto cuique chymicorum ſit manifeſtum, hæc ſolæ pillulæ tuto cito et jucunde curant vertiginem: poſſunt poſt purgationem ternam aut quaternam harum pillularum, vti ægrotantes vertiginoſi, capitis purgio noſtro capite primo de curatione doloris capitis declarato, &c

Elleborus corrigitur aceto.

to, & ſic totaliter evaneſcet vertigo, & radicitus expelletur nec eſt t men dum vllo pacto, vt tranſeat in epilepſiam vt ſæpiſſime fieri aſſolet ex vſu medicamẽtorum vulgarium, & trivialium, quæ cum non curent morbum hunc, & radicitus tollant eius cauſas tandem radicantur in ca pite & ventriculo fixantur, ita vt non amplius incidant in oculum & ſic pariunt epilepſiam, vel aliquando melancholiam, & maniam ſpectra enim illa rubra quæ videntur, & circunſpiciuntur, hæc indicant, materia enim hæc inflammatur, & concipit ignem, & fit mania inflammatis ſpiritibus ipſius cerebri de quibus ſuo loco peculiari, de mania, & melancholia tractabitur.

Vertigo qua via radicitus evaneſcat.

Ex vertigine ſæpe fit mania.

De phrenitide.

CAPVT VI.

Phrenitis quid propriè ſit.

PHrenitis eſt propriè inflammatio & ignitio ſpirituum animalium in cerebro, vnde inflammatis & ignitis ſpiritibus fit delirium fit febris continua, & ardens & fiunt vigiliæ ſine vlla intermiſſione, vnde hæc omnia ſymptomata febrem conſequuntur, & febris primo incipit, cum excandeſcat ſpiritus vitalis in ipſo corde, deinde conſequenter, in nonnullis febribus & in ægrotantibus quibuſdam igneſcunt etiam ſpiritus animales in cerebro, & tota Palladis domus exardeſcit vnde phrenitis & delirium illud, cum vigilia non intermittente & febre continua, non poteſt enim anima cauſæ potiſſimum materiales hujuſce febris quæ ſymptomata hæc progignit, ſunt excrementa alimenti noſtri, quæ in igneam degenerant ſubſtantiam, & calidam valde, per alterationem ſuam & corruptionem quæ cum calida ſint, & igneæ naturæ, totum ſanguinem perturbant eumque inflammant & perinde etiam inflammatur & igneſcit etiam ſpiritus ſanguinis vnde etiam ignito ſpiritu & inflammato, igneſcit & inflammatur propria domus ipſius ſpiritus: ſic cor excandeſcit & ignitur, & totum perinde corpus exardeſcit, & nihil mirum deinde, ſi excandeſcente toto corpore & exardeſcente, vna cum ſpiritu ſuo vitali, exardeſcat etiam, & excandeſcat cerebrum vna cum ſpiritu animali, vnde phrenitis tunc temporis producitur & vigilia non intermittens, hoc tamen in omnibus febribus fieri non ſolet quia etſi inflãmetur cor, & ſpiritus eius vitalis nihilominus dum ita eſt inflammatus et excandefactus ab excrementis igneis quæ in ſanguine continẽtur cerebrum conſcendit, corpore cerebri et frigiditate innata et humiditate ſua, temperantur et frigeſcunt moderate hi ſpiritus, ita vt in nõnullis febricitantibus non intercurrat phrenitis propter innatã et naturalẽ cerebri frigiditatẽ et humiditatem qua pollent itaq; quamvis cor exardeſcat et ſpiritus eius, non inde excãdeſcit cerebrum et ſpiritus eius animalis,

Febris vbi incipiat in phrenitide.

Ignito ſpiritu igneſcit & totum corpus.

Quare in omnibus febribus inter currat delirium & phrenitis.

malis, propter innatam & naturalē in quibuſdam cerebri humiditatem & frigiditatem, quæ excandeſcētes cordis ſpiritus in cerebrum conſcendentes temperant & frigerant aliquatenus, vnde omnia in cerebro parata fiunt, & anima functionibus ſuis naturalibus vtitur, temperatis & moderatis ſuis animalibus ſpiritibus hęc eſt veriſſima cauſa phrenitidis. vt cuique meditanti fiet manifeſtum nō vapores ex vtraque bile in caput aſcendentes, cum hi caput non pertingant nec ejus functiones & actiones interturbare queant nō enim eorum vaporum eſt, actiones morboſos facere poſſe, cum & ſanas, & legitimas naturæ actiones peragere nequeant, ſolius hoc eſt ſpiritus vnde ſpiritus læſus, ſuas quas per agere debet actiones & functiones naturales, depravatas & læſas faciat oportet nec eſt inſurgendum bilis vtraque præter naturam in corpore & ſanguine corrupta lædere poteſt ſpiritum & ipſum exardeſcere, cum calida ſit & ignea vtraque illa bilis, hoc tandiu refutatum eſt in pręfatione noſtra, & adhuc clarius reſpondemus huic objectioni, dicendo, ex ſanguine alimento noſtro homogeneo, non poſſe aliquid per corruptionem & alterationem illius fieri, ſimile quod reſpondeat vtrique bili, nam quod exardeſcere poteſt, & inflammare ſpiritum noſtrum, oportet vt ſit tenuiſſimum, aereum & ſpirituoſum naturam ſpiritus redolēs, vtraque autem bilis eſt, quid craſſū & materiale, terreum potius quam igneum, vnde inflammare non poteſt ſpiritum noſtrum, nec totū corpus noſtrum penetrare, vt partes noſtras omnes lædat propter ſuam craſſitiem & molem terreſtrem, quod in tractatu de febribus Deo dante clariſſime demonſtrabitur, materia en. febrilis oportet, vt ſit tenuiſſima, vt permeet poros corporis omnes ibique ſpiritus exagitet & inflammet, vtraque autem bilis, non eſt tantæ tenuitatis, & ſubtilitatis, vt totum corpus permeare poſſit. Itaque cauſas noſtras materiales phrenitidis noſtræ collocavimus potius, in ſubtiliſſima & tenuiſſima excrementa ſanguinis noſtri ſubſtantia quæ ſpiritus naturam habeat & eſſentiā, vnde facili via totum corpus permeat, & ſpiritum noſtrum exagitat & inflammat & cum inflammatis & ignitis ſpiritibus caput noſtrū aſcendit & ibi ſpiritus animales cerebri ipſius etiam inflammat & accendit vnde phrenitis ortum habet & vigiliæ, quæ phrenitidem comitantur. Quibus notis cauſis remedia ſequentia adhiberi poſſunt vt tollantur hæc mala & redeant ſpiritus animales & vitales, ad ſuam innatam & naturalem temperiem.

Actio dependet ab ſpiritu.

Ex corrupto ſanguine fieri non poteſt bilis.

Vtraque bilis eſt craſſa & non tenuis vnde totum corpus penetrare nequit.

Curatio phrenitidis.

Curatio phrenitidis vera.

IGneſcentes hi ſpiritus, & ſuo præter naturam calore ſacram palladis arcem accendentes compeſſendi ſunt & moderandus ac temperādus eſt eorum calor, evocatis & eliminatis ſpirituoſis excrementoſis ſubſtan-

ſubſtantiis hos naturales ſpiritus noſtros inflammantibus. Itaque occurrente phrenitide in adoleſcente Euſarco & ſanguine pleno, audacter mittendus eſt ſanguis nam vna cum ſanguine exeunt foras & pellenda ſunt hæc excrementa ſanguinis ſpirituoſa ignea & calida quæ ſpiritus noſtros excalfaciunt & accēdunt; focus enim et nidus ex quo ſæpè ſæpius aſcendunt hæc excrementa ſpirituoſa ad cerebrum eſt meſenterium obſtructum, à liquida tinctura ſtercoris noſtri, quod quidem ſtercus liquidum ex extremis et vltimis inteſtinis ab ipſis venis meſeraicis exſurgitur et vna cum ſanguine miſcetur, et totum ſanguinem inficit, ſua ſulphurea et inflammabili ſubſtantia, ni ab ſpiritu ſanitatis noſtræ œconomo, et ſua facultate expultrice, foras propellatur per vrinas vnde tinguntur et colorantur vrinæ ſuo naturali colore flauo, vel rubro. febrii ſi adaugeatur illa tinctura liquidi ſtercoris, vnde eſcandeſcit totus ſanguis, et ſpiritus, et hinc aſcendit etiam cerebrū et trāsfertur illa tinctura liquidi ſtercoris, à ſanguine in cerebrū, et hinc albeſcunt vrinæ in phreniticis ægrotantibus quod tinctura illa ignea et rubra demandetur ad caput, et cerebrum, nec jam per vrinas foras propellatur. Itaq; ſecretum quam maximum eſt, in phrenitide, habere medicamentum de obſtructivū venarū miſeraicarū et diureticum vt via illa qua à natura ipſa propellitur liquidum excrementum patens et aperta fiat, ſtatim enim ceſſat hoc ſymptoma febrium ardentium, itaque poſt miſſionem ſanguinis ex cephalica vel baſilica, ad quantitatem ſufficientem viribus et ætati ægrotātis, ſtatim eſt recurrendum ad medicamentum illud diureticum, et deopilativum, eſt autem illud tartarus vitriolatus qui variis modis præparatur apud chymicos at melior et penetrantior eſt ſequens, diſſolvitur cremor tartari ſubtiliſsimus in oleo vitrioli non rectificato, nec à ſuo phlegmate denudato, et detur ad quantitatem coclaris vnius in juſculo bis aut ter in die, et interim purgetur corpus phreniticorum, ſi vires ſint ferendo, et ſufficiant medicamēto ſequenti ℞ mercurii dulcis ſpagyrice præparati diagridii vt ſuperius præparati capite tertio de dolore dētium grana decem conſervæ violarum ℥j. miſce fiat bolis datur cum regimine et cuſtodia, vel diſſolvantur hæc omnia cum ſyrupo roſaceo, et violaceo, vt commodius deglutire queant phrenitici hanc potionē, purgato ſic corpore, ad laudanum deveniendum eſſe ſuperius præparatum eodem ipſo capite de dolore dentium, et voranda eſt pillula vnica ponderis granorū decem vel diſſolvenda eſt hæc pillula cum aqua roſacea, et propinanda tempore ſomni ſic conciliatur ſomnus, et tepore et humiditate ſomni, temperantur ſpiritus accenſi, qui phrenitidem operantur, confert etiam ſummopere excitare ſtrenutamenta caput purgio noſtro quia natura acceſſa foras propellitur, et ſic ſolatur cerebrum, ſi

Sanguis mittendus eſt in phrenitide.

Vrinæ vnde tinguntur flavo colore

In phrenitide vnde albeſcant vrinæ.

Tartarus vitriolatus eſt arcanū phreniticis curandis.

Purgatio phrenitide convenientiſſima.

ſi hæc omnia fruſtranea ſunt, & perſiſtat affectus, eſt enim curatu difficilis hic affectus, quia inflammatus ſpiritus, & partes omnes cerebri, vix ad temperiem naturalẽ reduci poſſunt quin mors ſubſequatur, & præſertim eum à male curata febri, ſubſequatur phrenitis: deveniẽdum ergo eſt, ad vltimum arcanum phrenitidis curandæ, eſtque liquor mercurii acidus, qui ſua penetranti facultate & frigida & humida natura, inflammationem illam temperat non ſolũ in cerebro, ſed etiam per totum corpus hic liquor acidus poſtquam ex mercurio ſublimato, & amalgamate mercurii crudi cum ſtanno anglico æquali in pondere diſtillatur per retortam in frigidam aquam in recipiente contentam vel in acetũ illud quod ex lotione pulveris hæmetici elicitur, melius diſtillatur hic liquor acidus valde, ſeptena diſtillatione rectificatus & opio torrefacto in eo diſſoluto impregnatus, eſt arcanum curandæ phrenitidis, datur ad decem aut octo guttulas in ſympo violaceo vel papaverino tempore ſummi & ſic ea gratiſſima potione temperatur cerebrum & ſpiritus ejus imo febris evaneſcit, quod & cauſa febrilis materialis pereat & deſtruatur, illo acido mercurii opiato laudanum vitrioli etiam tuto ad curandam phrenitidẽ.

Liquor mercurii acidus eſt ſummum phrenitidis arcanum.

Laudanum aliud gratiſſimum phrenitidis ſummum arcanum.

De Apoplexia.
CAPVT IV.

Apoplexia natura incognita à Galeno & à ſuis dictis omnibus Galenũ ſequentibus.

GAlenus cæterique omnes medici qui ipſum ſequuntur aſſerũt Apoplexiam eſſe obſtipationem & obſtructionem quarti cerebri ſinus, à pituita craſſa & glutinoſa quę quartum hũc cerebri ſinulum initio ſpinalis medullæ à cerebello incipientem ſubito irruit & replet & ſua repletione, inſtantanea fit apoplexia, natura ſiquidem nolens, aut ſaltem non valens retrahere, aut reducere ejuſmodi pituitam, eo ſemel delapſã ſatagit ſaltem quantum poteſt, in alterutrum latus illius medullæ canalis deponere, vnde conſequenter fit paralyſis illius lateris in quod deponitur illa pituita. Commentum ſane ridiculum; nunquam enim quartus ille cerebri ſinus pituita repletur, vnquã repletus in apoplexia repertus eſt fu[illegible] enim multi medici ſi de digni qu[illegible] plecticos, mortuos deſſecuerunt & quartum illum cerebri ventriculum vacuum omnino omni humore reperierunt, non fit enim Apoplexia tali modo & via, ſed è cõtra vacuus manet omnino quartus ille cerebri ventriculus, & ſinulus, ſed viſcera interiora replentur, & canales, quibus datur commercium ſpirituum vitalium & animaliũ inter partes ſuperiores & inferiores, commercio hoc intercluſo fit apoplexia, commercium hoc inquam quo partes ſuperiores ab inferioribus vitalibus, & inferiores animalibus ſpiritibus faventur, percluditur humoribus craſſis, & viſcoſis, & glutinoſis, & nullo pacto pituitoſis vnde percluſa illa via ſtatim apoplexia exoritur & moritur æger, niſi cito via illa expediatur & libera fiat, ab illis humoribus excrementitiis &

Apoplexia vt fiat vere.

Suffocatiſque via vt redundãti in vita.

prætet

præter naturam, quæ viam illā præcludunt: vt patet in ſtrangulatis in quibus corda & ligamine illo quo ſtrangulantur viæ illæ quibus ſpiritus vitalis cerebrum aſcendit, & viæ illæ quibus ſpiritus animalis ex cerebro in partes inferiores deſcendit, præcluduntur, & ſic vere moriuntur, niſi cito ruptis ligaminibus quibus illæ viæ animalium & vitalium ſpirituum præcludūtur illis citò ſuccurratur, tunc enim temporis apertis illis viis, redeunt ſpiritus & eorū vitale commercium, hoc etiam videtur & conſpicitur in aqua ſuffocatis, aqua ſiquidem rejecta quæ pulmones inundat & ventriculum ſæpe ſæpius in vitam redeunt, modo non diu in ipſa aqua ſuffocati permaneāt, ratio in promptu eſt quod adhuc reſtiterint ſpiritus vitales & animales in corpore quibus ſi citò ſuccurratur, apertis eorum viis & canalibus quibus viſç commercium fit, tunc temporis vita adhuc perſiſtit & fungitur ſuis officiis & muneribus, eadem plane via & modo fit in Apoplexia, excrementa alimenti noſtri pedetentim & cenſim cōgerūtur & accumulantur magna in copia aliquando in capacitate thoracis & pulmonem aggrediuntur & replent pulmonis omnes poros, & ſic intercluditur via & commercium vitalium ſpirituum cū cerebro, & apoplexia, aliquando venæ & arteriæ colli intercluduntur, ab excrementis illis tenacibus viſcoſis & glutinoſis quæ ex cruditate & incocto alimento noſtro patātur & viam pariter ſpirituum intercludunt, ſæpe ſæpius etiam viſcerum inferiorum pori & meatus omnes intercluduntur ab ipſis hiſdem excrementis ita vt detur interclusio ſpirituum vitalium; debet enim totum corpus noſtrum perſpirabile eſſe, vt detur cōmunicatio illa ſpiritūm alioquin vita perſiſtere non poteſt, & ſic etiam fit apoplexia, & non ex repletione quarti cerebri ſinus.

Aqua ſuffocati vt redeant in vitā.

Apoplexia vt fiat.

Quid in corpore conſtituat apoplexiam.

Notandum prṭerea eſt quod extra excrementa illa obſtructiva, & opilativa, apoplexiam conſtituētia, ipſa eadem excrementa, præter illam virtutem obſtructivam & opilativam qua pollent, ſunt etiam frigida narcotica qua peculiari virtute apoplectici afficiuntur, vnde ſtertunt & ſopore altiſſimo & inexcitabili afficiuntur, et hujus peculiaris virtutis et proprietatis ratione hæc eadem excrementa quibus turgent apoplectici veneni glacialis et ſumme frigidi naturam et eſſentiam induunt, quā potiſſimum vi, ſenſu et motu privantur et velati mortui jacent: vnde febris apoplexiæ ſuperveniens optima eſt quod glaciale illud, ac frigidum venenum, ſua caliditate ſolvat, et exterminet, vnde etiam et calida omnia et ſummopere tenuia, apoplexia proſunt et ſunt vtilia, quod ſequenti curatione omnibus fiet manifeſtum.

Febris apoplexia ſuperveniens quare optima.

Curatio

Laudanum paracelſi nec anodinum ſummum.

inde vtatur anodino ſummo ſequenti methodo præparato ♃ opii terre facti ſuper laminam ferream calidã donec optime ſiccetur opium ʒij. deinde diſſolvatur aceto roſaceo huic opio diſſoluto adde confectionis aliſerines & hyacinthinæ an ʒj. theriacæ optimæ pulveris electuarii diatrhodonis abbatus ʒj. moſchi & ambari an grana ſex ſalis margaritarum & corrallorum an ʒj. miſce opiata ſatis dura vitreis vaſis conſervanda,, ad vſus, cujus doſis eſt granorum decem, fiat pillula vnica ponderis decem granorum, detur tempore ſomni poſt purgationem corporis, & ſic evaneſcunt dolores

Curatio dolorũ omniũ

dentium imo & dolores omnes, alii quicunq; ſint, colici vel arthericí.

De dolore aurium.

CAPVT IV.

Dolor aurium vnde fiat.

In cavitate cerebri circa aures in interioribus earum partibus, fit dolor acutiſſimus aliquando à tumoribus pręter naturam qui in his partibus, progignuntur ab excrementis, quæ inibi demandantur ab ſpiritu

Dolor auriũ quid ſit.

ſanitatis noſtræ œconomo ibique calore & humiditate partium putreſcunt, & convertuntur in pus. quod foras exiens rupto tumore, dolorem conpeſcit itaque dolor aurium nihil aliud eſt, quam affectus præter naturam aurium ab excrementis ipſius cerebri putreſcentibus & ſæpe ſæpius tumorem præter naturam excitantibus ibique ſpiritum aurium laceſſentibus & cum dolore afficientibus fit ſpiritus ſiquidem ſenſus organum, & inſtrumentum dum ab excrementis præter naturam afficitur non poteſt ipſa excrementa pati, quin doleat, quin acria ſint & mordacia, & cum corrumpuntur & alterant quibus continentur, vnde ſpiritus harum partium propter corruptionem ſuarum partium dolet maxime, donec corruptio abierit, & quod illi dolori, eſt, ejecerit ac foras expulerit non minus dolet ſpiritus in aliis corporis partibus, dum excrementa alimenti putreſcunt & faciunt tumorem aliquem, quam in auribus, in his enim vt in aliis corporis partibus, excrementa, ab alimento ſeparata putreſcunt, & alterantur, & abeunt in tumores, vbi pus fit & ſic ſcandeſcit ſpiritus, & inflammatur pars ſcandeſcente ſpiritu ipſius partis, fixo & permanenti, ſpiritus enim influens ſæpe ſæpius non ſcandeſcit, etſi pars ad quam influit ſcandeſcat, niſi in magnis & peturentibus valde inflammationibus tunc enim temporis influens ſpiritus, vna cum fixo & permanenti ſpiritu ſcandeſcit, & refluxu ſuo ad cor, inflammat ſedem cordis, vnde febris exoritur, per totum corpus, ſcandeſcente & inflammato influente ſpiritu, qui cum totum corpus permeat & penetret, inflammat etiam ſingulas corporis partes, quibus influit, quod quidem clariſſime oſtẽdemus tractatu

Spiritus ſemper dolet ab excrementis ipſum laceſſentibus ope ſpiritus externi ipſorũ excrementorum habent enim omnia ſuos ſpiritus beneficio quorum agunt in ſpiritum noſtrum & ſic ipſum agitans.

Spiritus cordis inflammatur in [in]flammato ſpiritu infixo partiũ.

tractatu noſtro de febribus,ibi autē ſufficit, vt manifeſtemus qua ratione inflammentur aures ex dolore, & ab excrementis in ipſas aures demiſſis & vnde dolor exoriatur,quod quidem ſatis admodum manifeſtū & clarum fecimus omnibus Medicinæ candidatis, ſupereſt jam curationem doloris aurium declarare.

Curatio doloris aurium.

Curatio doloris auriū.

TOta doloris aurium curatio dependet,ex ſublatione cauſarum materialium ipſius doloris,& in roboratione ſpiritus dolorem patientis tolluntur cauſæ materiales & occationales ipſius doloris, mercurio dulci ſuperius capite de dolore dentium deſcripto, qui quidem mercurius per tres dies ſummo mane jejuno ventriculo aſſumi debet eadem methodo ac via,qua in ſuperiori capite aſſumptus eſt deinde caput eſt roborandum anodyno ſummo,ſeu laudano paracelſi capite etiam ſuperiori deſcripto & eadem doſi eſt aſſumendum & interim in ipſas aures inſtillandum eſt balſamum ſulphuris, vel eſſentia Saturejæ,vt ipſa pars dolens roboretur,& ſi ſit aliquid tumoris,rumpatur & exeat pus rupto tumore, & ſi ægrotantes ſanguine turgeant mittendus eſt ſanguis,ex cephalica partis dolentis,& ex venis frontis, & temporum vt fiat revulſio ſanguinis, ad partem dolentem accurrentis,& ſic adaucto ſanguine excrementoſo, accreſcit dolor accreſcente cauſa, & perinde mittendus eſt ſanguis,ex his partibus vt fiat revulſio ſanguinis ad partem affectam accurrentis;ita enim tumor diminuitur & ne fiat impeditur & cauſæ doloris diminuuntur, & cenſim ceſſat affectus purgato corpore, & capite caputpurgio noſtro,deſcripto capite primo hujus operis, in curatione doloris capitis,& ſi hiſce remediis peractis conſiſtat,adhuc affectus, recurrendum eſt, ad ſudorificum ſummum noſtrum quod ſequēti methodo paratur ſtanni anglici lib. liquetur in ſigillo & poſtquam fuſum eſt auferatur ab igne, & proiice intus mercurii crudi optimi lib. & fiat amalgama huic amalgamati trito , adde mercurii ſublimati libram vnam,& permiſce ſimul in mortario marmoreo cōtundendo & retortæ forti inde pulverem hunc, & diſtilla leviſſimo igne cinerum, diſtillatur enim igne leviſſimo aqua perclara, quæ recipienda eſt recipienti infundo cuius ſit aquę communis ſtillatitiæ lib.1. Poſtquā omnis liquor ſtillaverit & retorta refrixerit ſi non ſit rupta , illi eidem retortæ ſuper infunde aquam omnē recipientis, cum liquore ſtillato cōiunctam, & ſuper cineres calidos,repone vt materia quę remāſit in retorta fundatur & liqueſcat cūh ac aqua ibi tunc temporis ſeparatur amalgama ſtañi & mercurii à capite mortuo quod cum ſalis ſtamini ſapiat naturam liquatur turbida cū aqua liquore recipientis ideo filtranda eſt aqua illa vt clareſcat ſolutio ſalis ſtanni, per filtrum cartaceum infundibulo aliquo vitreo ſtabiliēdū ne à pondere

In aurium doloribus ſanguis mittendus & quare.

Sudorificum magnum ex ſtanno paratum.

pondere ipſius aquæ rumpatur filtrum, poſtquam clarificatus eſt liquor, diſtillandus eſt igne cinerum in retorta vitrea nitida, & nova, poſt quam ſtillatus eſt liquor iterum fæci ſuæ, & magnati in fundo retortę ſuperſtiti eſt reddẽdus vt diſſolvat magna illud, quod iterum filtrandum eſt, & iterum diſtillandum & hoc quater aut quinquies eſt repetendum donec ſal in fundo retortæ ſuperſtes album ſit tunc temporis diſ ſolvendum eſt, cum ſuo ſtillato liquore, & poſtquam diſſolutum eſt & filtratum, imponendum retortæ vitreæ quam maximæ, in fundo cujus ſint ſalis vitri perquam optimi ℥vj. & ſtatim imponendum eſt, & jungendum retortæ maximum recipiens, nam hæc materia ebullit maximè & ſublevatur materia, & exit foras cum vento & impetu maximo, & niſi recipiens ſit magnum & retorta maxima perditur tua materia, ebullione tranſacta, quæ fieri ſolet ſuper cineres tepidos, collocata ibi r^e^torta, ſtillandus eſt liquor omnia, ad ſiccitatem vſque materiæ quæ in fundo retortæ albiſſima eſt quæ quidem ſine vlla alia præparatione, & lotione ſudorifera eſt, & doſis eius eſt, grana quatuor aut ſex in aquis ſudorificis vlmariæ cardui benedicti, & ſcabioſæ. hoc ſudorifico infiniti curantur morbi ideo non repetemus ipſum ſed ad caput iſtud remittemus: dolores ergo purum curabuntur, hoc ſudorifico, & dabuntur ægro tanti grana ſex hujus pulveris in. ℥ j. aquę vlmarię, et cooperietur ęger in lecto quam maxime, & ſic ſudore tranſacto liberabitur à dolore ſuo. Hocque ter aut quater repetendum eſt, donec dolor omnino ceſſaverit ſic enim natura ipſa liberat ſe, à dolore aurium & dolore capitis, excitatis ſudoribus, excandeſcente calore & ſpiritu ſuo innato & primigenio, vt cuilibet experientia ipſa ſit manifeſtum.

Sudoriſicum maximum ſtanni.

Sudoriſico ſtanni curātur; dolores omnes.

De vertigine Capitis.

CAPVT XVI.

VErtigo capitis dicitur, cũ omnia circumagi & gyrari videntur ſed tamen nihil eſt ejuſmodi, at omnia firma ſtant, & corpus, & reliqua cuncta fortis aſtantia firma ſunt, & nullo pacto in gyrum vertuntur ſed gyrari videntur hoc autem fit cum excrementa alimenti noſtri vaporabiliter ad caput aſcendunt hæcque ab ſpiritu noſtro vitali in fugam vertuntur et dum fugiunt ſpiritus noſtri pugnam, et cer tamen, in gyrum vertuntur in cavitate cerebri et in pupilla oculi noſtri, vbi videtur hæc gyratio nam hæc rotatio non in cerebro videtur, cerebrum enim non videt, ſed oculus tantum, ſi ergo rotatio, et in gyrum verſio conſpiciatur in oculo ſieri oportet propria et non in cavitatibus cerebri, niſi turbata imaginatione quæ repræſentat vnde etiam tenebræ,

Vertigo quid propriè ſit.

Falſos illos motus animi noſtri.

tenebræ, aut ſpectra rubentia oculis obiiciuntur, ex vertigine quod ſignum evidentiſſimum eſt, hoc eſt vitium in imaginatione & in pupilla oculi, in criſtallino humore fieri debere, vbi vaporoſa excrementorum tenuis quædam ſubſtantia, permiſcetur ſpiritibus animalibus, qui caput & oculum viviſcant, & viſiones in oculo faciunt, quę quidem excrementoſa ſubſtantia, dum eterogenea eſt ab ipſo ſpiritu vitali & animali illi permiſceri non poteſt imo eliminatur ab ipſo ſpiritu, & in fugam vertitur itaque per capitis concava oculum & pupillam oculi gyrat, & ſic omnia videntur gyrari & circumrotari, & ſic fit vera vertigo, quæ quidem eſt affectus proprius & innatus capitis, & hinc phantaſiæ & oculi, miror quod adhuc medicorum aliquis hoc non animadverterit. Definiemus ergo vertiginem, affectum præternaturam oculorum & cerebri, & læſæ imaginationis ab excrementis ſubtilibus in cerebrum & in pupillam oculi, & Criſtallini humoris ſubſtantiam dimiſſis, quæ dum fugantur ab ſpiritu noſtro, vertuntur in gyrum in rotundo certaminis huius loco, & ſic vertigo paratur. donec hæc excremēta abierint foras, & expulſa fuerint. Vt ſolet fieri in ebrioſis & vino madidis vapores, & ſpiritus vini incocti caput aſcendunt, ibique imaginationem lædunt & per nervos opticos in oculum deferuntur, & in humorem Criſtallinum deportantur, ibique cum non ſint de ſubſtantia ſpiritus animalis & vitalis, permiſceri non poſſunt cum ipſo ſpiritu, itaque ſpiritus, eos ipſos vivi ſpiritus crudos & incoctos aggreditur, & in fugam vertit & ipſi dum perſequuntur ab ſpiritu animali, in gyrum vertuntur in loco illo rotundo, & ſic externis omnia videntur in gyrum verti, quod interiora in gyrum vertantur in capite & in pupilla oculi, & præcipue in Criſtallino humore imo & ipſe Criſtallinus humor in ipſo certamine commovetur & in gyrum vertitur ab ipſomet ſpiritu animali quo vivificatur, & ipſemet ſpiritus gyrat vnde neceſſe eſt, vt omnes ſpecies externæ, viſibiles in gyrum etiam vertantur, vt clare admodum conſpicitur in ſpeculo, quod quidem dum commovetur, & gyrat, tota domus & ea omnia quæ in ſpeculo repreſentantur commoventur, & gyrant, & ſic fit in capite & oculo noſtro: ſpecies viſibiles repræſentantur in humore Criſtallino, tanquam in ſpeculo ſi humor Criſtallinus moveatur & gyrat, moventur & gyrant omnes ſpecies viſibiles quæ in eo humore Criſtallino repræſentantur & hæc veriſſima vertiginis cauſa habetur quæ in capite & oculo fieri neceſſe eſt turbata & læſa imaginatione ab excrementis ſubtilibus caput ferientibus & partes viſionis & imaginationis, noſtræ, & ſic excrementa illa ſubtilia neceſſe eſt vt caput aſcendant vaporum more &

Vertigo vnde fiat.

Ebrii omnia gyrari videtur vnde.

Species viſibiles repreſentantur in Chriſtallino humore.

ſæpe ſæpius in ventriculo ſtabulantur et vomitu ſolo ejiciuntur vt ex ſequenti curatione fiet manifeſtum in quo vomitu ſunt certiſſima vertiginis cuiuſcunque remedia.

Curatio vertiginis.

Curatio vertiginis. CVratio vertiginis dependet ex ſublatione cauſarum materialium, quæ caput et oculum noſtrũ et partes ejus ex quibus viſio celebratur in gyrum vertunt, eæque ipſæ cauſæ materiales vertiginis in gyrum quoque vertuntur, hæc autem ſublatio dependet ex purgatione potiſſimum ipſius capitis, et ventriculi nam purgato toto capite et ventriculo expurgantur et excremẽta quæ in illis continẽtur, & quæ in parte cerebri demandantur ab ipſo capite et ventriculo ſit autem hæc purgatio, per ſalem vitrioli vel per antimoniũ noſtrum ſuperius allatum et per mercurium dulcem, ſpagyrice præparatum, vel ſequenti arcano, et extracto ellebori albi, quod ſequenti metho do fit ℞ radicis ellebori albi lib. reducatur in pulverem tenuiſſimum *Arcanum radicis ellebori purgans.* deinde maceretur. in aceti ſtillatitii lib. ʒ. per octo dies in vaſe vitreo optime clauſo ſuper cineres calidos tranſactus biſce diebus fiat expreſſio fortis et filtretur per cartam bibulam deinde diſtilletur lente in alembico vitreo ad mellis conſiſtentiam deinde extrahe cum eodem acetoſtillatitio tincturam ex pulvere ſequenti, ℞ electuarii diarrhodonis abbatis ℥j. aloe hæpaticæ ʒj cinnamomi optimi ʒ. Caryophillorum ʒjj. moſchi, et ambari griſci an grana octo fiat pulvis ex omnibus, ex quo extrahatur tinctura beneficio aceti ſtillatitii repetitis cohobiis donec nihil tincturæ amplius extrahatur ex illo pulvere extracta tinctura conjungatur cum extracto elleborino, quod in fundo alembici remanet, permiſce optime et extrahe quidquid aceti poterit extrahi per diſtillationem levem, donec in fundo remaneat extractum ellebori albi cum tinctura conjunctum, ad conſiſtentiam ſalis duram vt ex eo poſſint fieri pillulæ, ponderis granorum decem aut duodecim hæ pillulæ expurgant caput mirifice et ventriculum vbi potiſſimum eſt focus et nidus ipſius vertiginis et ſine vllo convulſionis metu et labore nullo: *Elleborus corrigitur aceto.* corrigitur enim elleborus aceto ſtillatitio ſummopere, quia diſſoluit ipſum, et in diſſolutione ſua amittit quicquid habet veneni, vnde alteratus ſummopere. Quidni corrigeretur elleborus cum et antimonium, et mercurius ſublimatus aceto illo ſtillatitio, ſummopere corrigantur, ita vt benigniſſima fiant medicamẽta, vt experto cuique chymicorum ſit manifeſtum, hæc ſolæ pillulæ tuto cito et jucunde curant vertiginem: poſſunt poſt purgationem ternam aut quaternam harum pillularum, vti ægrotantes vertiginoſi, capitis purgio noſtro capite primo de curatione doloris capitis declarato, &c

Vertigo qua via radicitus evaneſcat.

to, & ſic totaliter evaneſcet vertigo, & radicitus expelletur nec eſt t mun dum vllo pacto, vt tranſeat in epilepſiam vt ſæpiſſime fieri aſſolet ex vſu medicamẽtorum vulgarium, & trivialium, quæ cum non curent morbum hunc, & radicitus tollant eius cauſas tandem radicantur in ca pite & ventriculo fixantur, ita vt non amplius incidant in oculum & ſic pariunt epilepſiam, vel aliquando melancholiam, & maniam ſpectra enim illa rubra quæ videntur, & circunſpiciuntur, hæc indicant, materia enim hæc inflammatur, & concipit ignem, & fit mania inflammatis ſpiritibus ipſius cerebri de quibus ſuo loco peculiari, de mania, & melancholia tractabitur.

Ex vertigine ſæpe fit mania.

De phrenitide.

CAPVT VI.

Phrenitis quid propriè ſit.

PHrenitis eſt propriè inflammatio & ignitio ſpirituum animalium in cerebro, vnde inflammatis & ignitis ſpiritibus fit delirium ſit fe bris continua, & ardens & fiunt vigiliæ ſine vlla intermiſſione, vnde hæc omnia ſymptomata febrem conſequuntur, & febris primo in cipit, cum excandeſcat ſpiritus vitalis in ipſo corde, deinde conſequenter, in nonnullis febribus & in ægrotantibus quibuſdam igneſcunt etiam ſpiritus animales in cerebro, & tota Palladis domus exardeſcit vnde phrenitis & delirium illud, cum vigilia non intermittente & febre continua, non poteſt enim anima cauſæ potiſſimum materiales hujuſce febris quæ ſymptomata hæc progignit, ſunt excrementa alimenti noſtri, quæ in igneam degenerant ſubſtantiam, & calidam valde, per alterationem ſuam & corruptionem quæ cum calida ſint, & igneæ naturæ, totum ſanguinem perturbant eumque inflammant & perinde etiam inflammatur & igneſcit etiam ſpiritus ſanguinis vnde etiam ignito ſpiritu & inflammato, igneſcit & inflammatur propria domus ipſius ſpiritus: ſic cor excandeſcit & ignitur, & totum perinde corpus exardeſcit, & nihil mirum deinde, ſi excandeſcente toto corpore & exardeſcente, vna cum ſpiritu ſuo vitali, exardeſcat etiam, & excandeſcat cerebrum vna cum ſpiritu animali, vnde phrenitis tunc temporis producitur & vigilia non intermittens, hoc tamen in omnibus febribus fieri non ſolet quia etſi inflãmetur cor, & ſpiritus eius vitalis nihilominus dum ita eſt inflammatus et excandefactus ab excrementis igneis quæ in ſanguine continẽtur cerebrum conſcendit, corpore cerebri et frigiditate innata et humiditate ſua, temperantur et frigeſcunt moderate hi ſpiritus, ita vt in nõnullis febricitantibus non intercurrat phrenitis propter innatã et naturalẽ cerebri frigiditatẽ et humiditatem qua pollent itaq; quamvis cor exardeſcat et ſpiritus eius, non inde excãdeſcit cerebrum et ſpiritus eius animalis,

Febris vbi incipiat in phrenitide.

Ignito ſpiritu igneſcit & totum corpus.

Quare in omnibus febribus intercurrat delirium & phrenitis.

malis, propter innatam & naturalẽ in quibuſdam cerebri humiditatem & frigiditatem, quæ excandeſcẽtes cordis ſpiritus in cerebrum conſcendentes temperant & frigerant aliquatenus, vnde omnia in cerebro parata fiunt, & anima functionibus ſuis naturalibus vtitur, temperatis & moderatis ſuis animalibus ſpiritibus hęc eſt veriſſima cauſa phrenitidis, vt cuique meditanti fiet manifeſtum nõ vapores ex vtraque bile in caput aſcendentes, cum hi caput non pertingant nec ejus functiones & actiones interturbare queant nõ enim eorum vaporum eſt, actiones morboſos facere poſſe, cum & ſanas, & legitimas naturæ actiones peragere nequeant, ſolius hoc eſt ſpiritus vnde ſpiritus læſus, ſuas quas per agere debet actiones & functiones naturales, depravatas & læſas faciat oportet nec eſt inſurgendum bili[illegible] traque præter naturam in corpore & ſanguine corrupta lædere poteſt ſpiritum & ipſum exardeſcere, cum calida ſit & ignea vtraque illa bilis, hoc tandiu refutatum eſt in pręfatione noſtra, & adhuc clarius reſpondemus huic objectioni, dicendo, ex ſanguine alimento noſtro homogeneo, non poſſe aliquid per corruptionem & alterationem illius fieri, ſimile quod reſpondeat vtrique bili, nam quod exardeſcere poteſt, & inflammare ſpiritum noſtrum, oportet vt ſit tenuiſſimum, aereum & ſpirituoſum naturam ſpiritus redolẽs, vtraque autem bilis eſt, quid craſſũ & materiale, terreum potius quam igneum, vnde inflammare non poteſt ſpiritum noſtrum, nec totũ corpus noſtrum penetrare, vt partes noſtras omnes lædat propter ſuam craſſitiem & molem terreſtrem, quod in tractatu de febribus Deo dante clariſſime demonſtrabitur, materia en. febrilis oportet, vt ſit tenuiſſima, vt permeet poros corporis omnes ibique ſpiritus exagitet & inflammet, vtraque autem bilis, non eſt tantæ tenuitatis, & ſubtilitatis, vt totum corpus permeare poſſit. Itaque cauſas noſtras materiales phrenitidis noſtræ collocavimus potius, in ſubtiliſſima & tenuiſſima excrementa ſanguinis noſtri ſubſtantia quæ ſpiritus naturam habeat & eſſentiã, vnde facili via totum corpus permeat, & ſpiritum noſtrum exagitat & inflammat & cum inflammatis & ignitis ſpiritibus caput noſtrũ aſcendit & ibi ſpiritus animales cerebri ipſius etiam inflammat & accendit vnde phrenitis ortum habet & vigiliæ, quæ phrenitidem comitantur. Quibus notis cauſis remedia ſequentia adhiberi poſſunt vt tollantur hæc mala & redeant ſpiritus animales & vitales, ad ſuam innatam & naturalem temperiem.

Actio depen det ab ſpiritu.

Ex corrupto ſanguine fieri non poteſt bilis.

Vtraque bilis eſt craſſa & non tenuis vnde totum corpus penetrare nequit.

Curatio phrenitidis.

IGneſcentes hi ſpiritus, & ſuo præter naturam calore ſacram palladis arcem accendentes compeſſendi ſunt & moderandus ac temperãdus eſt eorum calor, evocatis & eliminatis ſpirituoſis excrementoſis ſubſtan-

Curatio phrenitidis vera.

ſubſtanciis hos naturales ſpiritus noſtros inflammantibus. Itaque occurrente phrenitide in adoleſcente Euſarco & ſanguine pleno ,. audacter mittendus eſt ſanguis nam vna cum ſanguine exeunt foras & pellenda ſunt hæc excrementa ſanguinis ſpirituoſa ignea & calida quæ ſpiritus noſtros excalfaciunt & accēdunt; focus enim et nidus ex quo ſæpè ſæpius aſcendunt hæc excrementa ſpirituoſa ad cerebrum eſt meſenterium obſtructum, à liquida tinctura ſtercoris noſtri, quod quidem ſtercus liquidum ex extremis et vltimis inteſtinis ab ipſis venis meſeraicis exſurgitur et vna cum ſanguine miſcetur, et totum ſanguinem inficit, ſua ſulphurea et inflammabili ſubſtantia, ni ab ſpiritu ſanitatis noſtræ œconomo, et ſua facultate expultrice, foras propellatur per vrinas vnde tinguntur et colorantur vrinæ ſuo naturali colore flauo, vel rubro, febrii ſi adaugeatur illa tinctura liquidi ſtercoris, vnde eſcandeſcit totus ſanguis, et ſpiritus, et hinc aſcendit etiam cerebrū et trāsfertur illa tinctura liquidi ſtercoris, à ſanguine in cerebrū, et hinc albeſcunt vrinæ in phreniticis ægrotantibus quod tinctura illa ignea et rubra demandetur ad caput, et cerebrum, nec jam per vrinas foras propellatur. Itaq; ſecretum quam maximum eſt, in phrenitide, habere medicamentum, de obſtructivū venarū meſeraicarū et diureticum vt via illa quæ à natura ipſa propellitur liquidum excrementum patens et aperta fiat, ſtatim enim ceſſat hoc ſymptoma febrium ardentium, itaque poſt miſſionem ſanguinis ex cephalica vel baſilica, ad quantitatem ſufficientem viribus et ætati ægrotātis, ſtatim eſt recurrendum ad medicamentum illud diureticum, et deopilativum, eſt autem illud tartarus vitriolatus qui variis modis præparatur apud chymicos at melior et penetrantior eſt ſequens, diſſolvitur cremor tartari ſubtiliſsimus in oleo vitrioli non rectificato, nec à ſuo phlegmate denudato, et detur ad quantitatem coclaris vnius in juſculo bis aut ter in die, et interim purgetur corpus phreniticorum, ſi vires ſint ferendo, et ſufficiant medicamēto ſequenti ℞ mercurii dulcis ſpagyrice præparati diagridii vt ſuperius præparati capite tertio de dolore dētium grana decem conſervæ violarum ℥j. miſce fiat bolis datur cum regimine et cuſtodia, vel diſſolvantur hæc omnia cum ſympio roſaceo, et violaceo, vt commodius deglutire queant phrenitici hanc potionē, purgato ſic corpore, ad laudanum deveniendum eſſe ſuperius præparatum eodem ipſo capite de dolore dentium, et voranda eſt pillula vnica ponderis granorū decem vel diſſolvenda eſt hæc pillula cum aqua roſacea, et propinanda tempore ſomni ſic conciliatur ſomnus, et tepore et humiditate ſomni, temperantur ſpiritus accenſi, qui phrenitidem operantur, confert etiam ſummopere excitare ſtrenutamenta caput purgio noſtro quia natura accēſa foras propellitur, et ſic ſolatur cerebrum, ſi

Sanguis mittendus eſt in phrenitide.

Vrinæ vnde tinguntur flavo colore

In phrenitide vnde albeſcant vrinæ.

Tartarus vitriolatus eſt arcanū phrenitidu curande.

Purgatio phrenitide convenientiſſima.

præter naturam, quæ viam illā præcludunt: vt patet in ſtrangulatis in quibus corda & ligamine illo quo ſtrangulantur viæ illæ quibus ſpiritus vitalis cerebrum aſcendit, & viæ illæ quibus ſpiritus animalis ex cerebro in partes inferiores deſcendit, præcluduntur, & ſic vere moriuntur, niſi cito ruptis ligaminibus quibus illæ viæ animalium & vitalium ſpirituum præcludūtur illis citò ſuccurratur, tunc enim temporis apertis illis viis, redeunt ſpiritus & eorū vitale commercium, hoc etiam videtur & conſpicitur in aqua ſuffocaris, aqua ſiquidem rejecta quæ pulmones inundat & ventriculum ſæpe ſæpius in vitam redeunt, modo non diu in ipſa aqua ſuffocati permaneāt, ratio in promptu eſt quod adhuc reſtiterint ſpiritus vitales & animales in corpore quibus ſi citò ſuccurratur, apertis eorum viis & canalibus quibus viæ commercium fit, tunc temporis vita adhuc perſiſtit & fungitur ſuis officiis & muneribus, eadem plane via & modo fit in Apoplexia, excrementa alimenti noſtri pedetentim & cenſim cōgerūtur & accumulantur magna in copia aliquando in capacitate thoracis & pulmonem aggrediuntur & replent pulmonis omnes poros, & ſic intercluditur via & commercium vitalium ſpirituum cū cerebro, & apoplexia, aliquando venæ & arteriæ colli intercluduntur, ab excrementis illis tenacibus viſcoſis & glutinoſis quæ ex cruditate & incocto alimento noſtro parātur & viam pariter ſpirituum intercludunt, ſæpe ſæpius etiam viſcerum inferiorum pori & meatus omnes intercluduntur ab ipſis hiſdem excrementis ita vt detur interclusio ſpirituum vitalium; debet enim totum corpus noſtrum perſpirabile eſſe, vt detur cō municatio illa ſpirituūm alioquin vita perſiſtere non poteſt, & ſic etiam fit apoplexia, & non ex repletione quarti cerebri ſinus.

Aqua ſuffocati vt redeant in vitā.

Apoplexia vt fiat.

Quid in corpore conſtituit apoplexiam.

Notandum prꝗterea eſt quod extra excrementa illa obſtructiva, & opilativa, apoplexiam conſtituētia, ipſa eadem excrementa, præter illam virtutem obſtructivam & opilativam qua pollent, ſunt etiam frigida narcotica qua peculiari virtute apoplectici afficiuntur, vnde ſtertunt & ſopore altiſſimo & inexcitabili afficiuntur, et hujus peculiaris virtutis et proprietatis ratione hæc eadem excrementa quibus turgent apoplectici veneni glacialis et ſumme frigidi naturam et eſſentiam induunt, quà potiſſimum vi, ſenſu et motu privantur et velati mortui jacent: vnde febris apoplexiæ ſuperveniens optima eſt quod glaciale illud, ac frigidum venenum, ſua caliditate ſolvat, et exterminet, vnde etiam et calida omnia et ſummopere tenuia, apoplexia proſunt et ſunt vtilia, quod ſequenti curatione omnibus fiet manifeſtum.

Febris apoplexiæ ſuperveniens quare optima.

Curatio

Curatio appoplexiæ.

Curatio apoplexiæ tuta & cita ubi conſiſtat.

CUratio certa tuta jucunda apoplexiæ, conſiſtit in ſublatione cauſarũ materialiũ ipſius apoplexiæ, nam cum apoplexia conſiſtat in obſtructione ſumma venarum & arteriarum, & partium omnium, quæ cõmercio ſpirituum vitalium & animalium inſerviunt & in veneno quodã glaciali & ſumme frigido quod partes illas ſumopere conſtringit & glaciat adeo vt ſpiritus vitales & animales liberũ & patentẽ non habeãt aditum ad partes omnes vt eas ipſas ſuis vitalibus radiis illuminent & colluſtrent, ideo ſi quis cito tuto & jucunde curare cupiat apoplexiã has cauſas omnes tollat oportet non poſſũt autem hæ cauſæ omnes citius & tutius ac jucundius éliminari quam ſequentibus remediis, imprimis refocillandus eſt calor nativus, qui glaciali illo veneno, fere extinguitur, eſſentia roris marini & ſpiritu vivi alchoolíſato ſimul in æquali quantitate mixtis, & propinatis ad quantitatem ℥j. vtriuſq, vt excitetur febris ſi fieri poteſt, deinde poſt horam à propinata illa eſſentia, provocandus eſt vomitus data ℥j. ſalis vitrioli diſſoluta in ℥j. aquæ ſalviæ aut alterius alicujus aquæ vomitivæ ſecretum enim curandæ apoplexiæ in vomitu conſiſtit nã per motũ illum quo ventriculus & pectus cõmovẽtur ſurſum & deorſum, obſtructio illa ſũma tollitur, vnde vinum hẽmeticũ ſumum eſt in apóplexia arcanũ. & flores antimonii & pulvis hæmeticus, hæc enim omnia ſummopere proſunt

In vomitu conſiſtit cura apoplexiæ

apoplexię curandæ, quod vomitum excitent & excrementa illa omnia viſcoſa & glutinoſa glaciali veneno infuncta foras protrudunt, idque cito tuto & jucunde, cætera quæ communiter præſcripta reperiuntur inutilia experientia ipſa videntur, vt frictiones, & ipſa ſanguinis miſſio, niſi corpus Apoplecticum ſit valde plhetoricum & ſãguine turgeat quo in caſu, licet mittere ſanguinem, ad quantitatem ſalis maximã, alioquin ſanguinis miſſio accelerat mortẽ cũ corpus refrigeret & venenum illud glaciale quo corpus conglaciatur augmẽtet, aut ſaltem virtutem eius propaget, diminuto calore nativo, purgato corpore deinde deveniendum eſt, ad ſudorifica maxima, illa enim tollũt radicitus, ea omnia quæ in apoplexia relinquuntur quæque paralyſim facere ſolent, ſi enim rite purgentur corpora apoplecticorũ, & poſt purgationem ter aut quater iteratam, ſudorificis vtantur, & ſummopere ſudent tunc nõ incidunt in paralyſim, at ab apoplexia omnino ſublevantur, ſudorificum illud quo maxime ſublevantur apoplectici eſt ſudorificum ſtanni ſuperius declaratum capite 4. de curatione aurium, accipiendum eſt ex illo, ad quantitatem granorum decem & permiſceri illa debent cum dragma vna eſſentiæ ſalviæ & tantundem ſpiritus vini, optime rectificati, & ſimul mixta propinãda ſunt ægrotanti, & ſtatim cooperiendus eſt æger quam maxime, et omni arte tegulis, et aliis vaſi aqua bulliente plenis, illi provocandus

Sanguis miſſus in apoplexia eur acceleret mortẽ.

Sudorifica in apoplexia praſervant à paraliſi.

Sudor provocatur in apoplecticis eſt ſummum arcanum.

dus eſt ſudor, quo prolicito in tuto eſt æger, quocirca omni arte eſt exci tãdus ſudor, nec timendũ eſt, à calidarum eſſentiarum exhibitione, cũ hæc omnia ſummopere proſit apoplexiæ curandæ, quæ febrem excitare poſſunt & ſudores.

De Hydrocephalo.

CAPVT VIII.

Hydrocephalus quid ſit & unde fiat

HYdrocephalus vt ſonat ipſum et vocabulum eſt capitis aqua, cujus ratione caput, magnitudine præter naturam nimis accreſcit. & colligitur hæc aqua excrementoſa variis in locis, ipſius capitis, vel enim colligitur inter pericranium & cutẽ quæ pilis adornatur & valde carnoſa eſt, vel inter pericranium ipſum & cranium, vel inter cranium & membranas ipſius cerebri, & potiſſimum in tet duram matrem & cranium ipſũ, vel inter membranas ipſas & cerebrum ipſum, his omnibus in locis excrementis alimenti noſtri quod capiti demandatur & depravatione ſua, & alteratione, aquam illam præter naturam conſtituitur hydrocephalus, calor enim debilis nativus, ſua debilitate, alimentum proprium capitis coquere non poteſt, & in ſui ſubſtãtiam convertere nequit, ideo id omne quod converti nequit in ſubſtantiam, & alimentum capitis, degenerat in aquoſam ſubſtantiam excrementitiam & cum expelli nequit à facultate expultrice ſpiritus noſtri, ſanitatis noſtræ œconomi colligitur in locis & capitis auctam magnitudinem quæ hydrocephalus dicitur, conſtituit.

Hydrocephalus quibus familiaris.

Infantibus hic morbus, eſt familiaris, & communis, cum excrementis aquoſis turgeãt, cum plurimum habeat alimenti, & paucum caloris coctivi, & aſſimilativi vnde alimentum eorum copioſum degenerare ſolet, in aquoſam illam excrementitiam ſubſtantiam, quæ cum non expellatur à facultate debili expultrice, colligitur intra partes illas jam enumeratas, & hydrocephalum parit quæque niſi expellatur medicamentis propriis & ſpecificis calorem nativum infantium refocillãtibus, cito ad interitum vergit, ſequenti autem methodo tuto cito, & jucunde curabitur hic affectus.

De hydrocephali cura.

Hydrocephali cura.

CVratio hydrocephali in infantibus adhuc lactantibus difficilis admodum eſt curatu, quod infantes ſint, tenerrimi, & medicamenta purgantia tolerent quocirca caute admodum, & ſumma cum prudentia cum his procedendum eſt, Topicis ſolis fovendum eſt caput, vt roboretur calor eorum nativus & ſic per inſenſibilem tranſpirationem evacuetur materia hydrocephali. Topicum autem medicamentum, quo ſolo caput infantium tenellorũ refocillari poteſt, & materia hydrocephali evacuari ſic componi debet ℞ eſſentiæ roris marini & ſalviæ ar. ℈i. pulveris cinnamomi & nucis moſcatæ an ℨ. caryophillorum ℈ j. ceræ ℥ij. picis navalis ℥iij. fundatur & liquetur cæra & pix, his liquefactis ad de pulveres & vltimo infunde eſſentias, dum adhuc tepet materia ne

Emplaſtrum ſeu cerotũ hidrocephalum infantiumtuto curans.

evaneſcant eſſentiæ, & ex arte fac cerotum quod doraſo capillitio applicetur capiti infantiũ ſemel in die donec omnino detumeat caput quod ſi infantes ſint fortes & robuſti vt medicamenta purgantia ſuſtinere poſſint, poſſunt purgari mercurio dulci ſpargyrice præparato ſequenti modo ℞ mercurii dulcis ℈ j. diagredii cum ſucco liquiritiæ diſſoluti & exſiccati grana ſex, conſervæ violarum ℥ j. niſi fiat bolis, detur mane cum regimine & cuſtodia artis, capitis purgio noſtro etiam poſſunt per ſternutamenta expurgari, vt expurgetur per nates & palatum materia hydrocephali per ſudores & per vrinas poteſt expurgari hæc affectio per ſudores ſudorifico noſtro propinato ex ſtanno & mercurio pręparato, capite quarto de curatione doloris auriũ declarato, per vrinas ſequẽti diurectico facili negotio expurgatur hæc materia ℞. nilii Solis ℥j. ſaxifragiæ & areſtæ bonis an ℥iij. therebentinæ venetæ ℥iij. mellis optimi ℥iiij. ſpiritus vini rectificati li.1. fiat omnium diſtillatio in alembico vitreo in cineribus, ad ſiccitatem materiarum cave tamen ne conburantur materiæ, hujus liquoris diſtillati ʒ ſ. miſceatur cum muſculo pulli & detur mane ſemel in die, eſſentię etiam ſalviæ guttulæ tres aut quatuor in juſculo pulli propinatæ conferunt valde ad curationem hydrocephali.

Purgatio ad hydrocephalum.

Per ſudores & vrinas

Eſſentia ſalvia eſt arcanum hydrocephali.

De lethargo.

CAPVT VIII.

Lethargus quid ſit & unde fiat.

Ethargus eſt profundus ſatis & altus ſopor excitabilis tamen, cum febre eũ obliuione, & delirio cõvinctus ab excremẽtis cerebri frigidis & humidis aliquid narcotici veneni redolentibus ortũ habens Lethargi cauſa non eſt intemperies frigida & humida cerebri, vt docetur communiter in ſcholis medicorum nam infiniti ſunt qui frigida & humida cerebri intemperie laborant & tamẽ non ſunt lethargici, cauſa vera & legitima lethargi ſunt excrementa cerebri quæ ex alimento ipſius cerebri depravato & alterato, ortum habent frigidaque ſunt & humida, & præter illam frigiditatem & humiditatem aquoſam, qua prædita ſunt ipſamet excrementa ſapiunt aliquid veneni narcotici, & ſoporiferi, & beneficio cujus ſoporem illum, & ſomnũ præter naturam inducunt, quod animales ſpiritus nimis infrigident & ſua narcotica virtute inficiant, quod autem lethargum ſubſequatur febris, oblivio, & delirium, hæ poſſunt dari rationes, potiſſimũ comitatur lethargum quod ab ipſis excrementis frigidis & narcoticis irritetur ſpiritus animalis cerebri, & excandeſcat, vt illa eliminare & foras propellere poſſit, excandefacto & irritatur ſpiritus vitalis propter comercium vitale inter ipſos, & hinc excandefacto ſpiritu vitali, & excandeſcit domus ejus nempe cor, & ſic febris ortum habet quę quidẽ neceſſaria eſt, vt vincatur & debelletur materia lethargi quæ ab ipſo ſpiritu excandefacto & irritato tantumodo poteſt expelli vt experientia ipſa quotidiana probatur, lethargum ipſum febre adaucta curari poſſe,

In letargo eſt aliquid veneni narcotici.

Febris in lethargo cur detur obliuio & delirium.

ri poſſe, nō enim expellitur materia lethargi niſi ab ſpiritu ſanitatis noſtrę veriſſimo œconomo, ſpiritus autem non expellit niſi irritetur & excandeſcat, in magnis ſaltē expulſionibus, vt apparet in criſib. omnibus.

Oblivio curdetur in lethargo.

Oblivio autē etiam conſequitur lethargum quod in ipſo, materia lethargi ſit narcotica, & ſoporifera & perinde memoriam lædit ſua ſoporifera & narcotica virtute, & perinde obliviſcuntur ſuarum ipſarum rerū dum petunt matulā, & mingere volunt, dum tenent matulam obliviſcuntur ipſius mictionis, & hoc à memoria lęſa ab ipſa natura lethargi dependet & originem habet, nihil en. magis lædit memoriam quam ſoporifera & narcotica, vnde lethe inferorum fluvius fingitur à Poëtis oblivionem rerū omniū inferens quod eius aqua ſit narcotica, ſoporifera & lethargica.

Delirium cur in lethargo reperiatur.

Delirium autem etiam conſequitur lethargum propter excandeſcentiam ſpiritū animaliū ab excremētis illis narcoticis & ſoporiferis, & qui ſpiritum animalem dum ſua frigiditate, & humiditate extinguere tentant, irritant & accendunt ad ſui defenſionem vnde excandefactis & accenſis ſpiritibus animalibus, fit delirium; non poteſt enim anima humana rite ratiocinari accenſis & nimis excandefactis ſpiritibus animalibus quibus vtitur ad functiones ſuas rite peragendas ſi temperati ſint & moderati, temperatæ & moderatæ ſunt ejus actiones, ſi vero intemperati, & immoderati ſint intemperatas, & immoderatas, & perinde phreniticas & maniacas, & delirio plenas habent ſuas actiones, eſt autē lethargus difficilis curationis & ſi phrenitidem cōſequatur eſt adhuc majoris difficultatis in curatione ſua, eo quod calor nativus iam ſit depaſtus à calore præter naturam ipſius phrenitidis, & multum diminutus, & cauſa materialis ipſius lethargi, ſit copioſior & turgentior multo perinde curatu difficilior nihilominus poteſt curari ſequenti methodo.

Lethargus curatu difficilis.

De curatione lethargi.

Lethargi curatio.

IN primis evacuanda eſt natura lethargi medicamentis propriis, qualia ſunt vinum hæmeticū, quod peculiari præparatione pro curatione lethargi, ſic componimus ℞ Antimonii crudi optimi ℥iiij. ſalis nitri tantundem hęc ſimul contundimus in mortario æneo & dum optimæ concluſa ſunt & ſimul permixta depoſito pulvere ex ipſo mortario, carbonem ardentem in medio mortarii ipſius imprimimus, & ſuper carbonem ardentem purum pulveris ipſius antimonii & ſalis nitri, vt comburatur, deinde iterum parum pulveris ipſiuſmet antimonii imponimus & ſi cdeinceps cū cocleare pedetentim & cenſim pulverem omnem imponimus vt cōburatur totus: hunc pulverem combuſtum terimus & in alchool tenuiſſimum redigimus: & aqua laudati fontis abluimus vt tollatur omnis ſalſedo ipſius nitri

deinde deſiccamus ſole aut igne, hujus pulveris deſiccati ſumimus grana decem cinnamomi optimi ʒj. Caryophillorum grana decem vini optimi ℥iiij. ſacchari optimi ℥ſ. hæc omnia per noctem integram in infuſione relinquimus abſque calore, deinde filtramus aut quod clarum & limpidum eſt per inclinationem recipimus & lethargo noſtro ſumo mane propinamus jejuno ventriculo. Et potionem ſimilem ter repetimus, hæc eſt potio mire efficax ad curationem lethargi. Caputpurgiũ etiam noſtrum ſuperius præſcriptũ ſummæ etiam eſt efficaciæ, vt per ſternutamenta materia lethargi evacuetur ſed hoc fiat oportet, poſt purgationem vini hæmetici. pulvis etiã hæmeticus noſter ſummopere prodeſt, & eſt ejuſdem vtilitatis & efficaciæ, ac vinum hæmeticũ poſt hãc purgationem roborandũ eſt caput lotione ſpiritus vini optime rectificati, ſpiritus enim vini exterius capiti applicatus: ſpiritus animales roborat & reficit, ita vt potentiores ſint, ad debellãdam materiam frigidam lethargi nec timenda eſt febris quia neceſſaria eſt, & ſumopere confert ad curationem lethargi, febris enim potens lethargo ſuperveniens, eſt ejus tutiſſima cura, vnde & eſſentiæ calidiſſimæ cum ſpiritu vini poſſunt propinari vt eſſẽtia roris marini ſalviæ, majoranæ calamenti & origani, & ex his ſic componere potionem ℞. ſpiritus vini optimi ℥j. eſſentiæ majoranæ ʒ.ſ. miſce fiat potio detur longo tempore à juſculo ſumpto

Purgatio grata pro lethargo.

Spiritus vini roborat ſpiritus animales cerebri.

quacunque hora diei qui ſpiritum vini nimis ardentem, & palato ingratum propter eius ardorẽ exiſtimant loco illius vtantur vino, ſed ſpiritus præſtat, propter ejus tenuitatem & penetrandi potentiam, ſed hæc propinanda veniunt lethargo primario & & non lethargo febribus ſupervenienti, hinc enim ſolis medicamentis purgantibus & catharticis ſubveniendum eſt, & roborantibus cephalicis externis applicatis, eſſentia argenti ſi rite facta & vera habeatur, in hoc affectu curando eſt tutiſſimũ arcanũ & certiſſimum paratur autem hęc eſſentia cũ liquore mercurii rectificato, huic liquori puro imponitur argentũ purum limatum vel foliatum, & diſſolvitur argentum in eo liquore velut glacies in aqua calida, circulatur diſſolutum per menſem cum ſpiritu vini æquali in quantitate ſimul mixtis & deinde reponitur ad vſus miros, doſis eſt guttulæ decem aut viginti. cum juſtulis, ſal etiam verum & dulce ipſius argenti & auri ſumopere cõſervat ad curationem ipſius lethargi imo tutiſſima certiſſima & jucundiſſima ſunt ejus cura, quicquid dicãt nonnulli, chymicorum rerum ignari & auri & argenti naturam neſcientes cum aſſerant aurum & argentum nullam vitæ noſtræ proportionem habere poſſe, imo ſi eſſent veri legitimi naturę ſcrutationes ſcirẽt aurum argentum reliqua que metalla in ſua principia ſeminalia reducta ſumam cum principiis vitæ noſtræ conformitatem habere, eaque tuta & inoſ-

Lethargus cum febre eſt purgatione curandus

Sal argenti auri lethargi arcanum

ſenſa reddere poſſe adverſus quoſcumque naturæ noſtræ morbos & inimicos vt experientia ipſa cuique facit manifeſtum cum metalla cum nobis ipſis habeant vnam & eandem vltimam materiã & perinde primã.

De caro comate, & catalepſi.

CAPVT X.

Carus coma & catalepſis cum lethargo habent affinitatem.

SOporiferi omnes hi ſunt affectus & cum lethargo ſummam habẽt conformitatem & ſimilitudinem & nõ differunt inter ſe niſi ſecundum magis & minus; carus eſt major & profundior ſopor, & carotici nõ excitantur ſtimulati nec interrogati reſpondent, quod tamẽ faciunt lethargici. Qui comate vero laborant carotici quidem ſunt & vt ſtipites jacẽt mortui ac vt marpeſia cautes, eſt tamen inter coma, & carum differentia, quod coma fiat ab excremento acriori & ſicciori quam carus, carus ſiquidem ab humidiori & frigidiori fit excremento, quam coma, & magis eſt narcotica materia cari quã comatis, eſt tamen in omnibus narcotica materia, differunt tantum ſecundum magis & minus.

Carus coma & catalepſis vt differunt

Catalepſis autem eſt ſpecies apoplexiæ & dicitur ab ipſo Hypocrate apoplexiæ ibique eſt privatio ſenſus & motus & comercium ſpirituum animalium & vitaliũ intercluditur, vnde datur & privatio vocis & aphonia dicitur & ſanguinis excrementũ frigidum & ſiccũ potiſſimũ in hac affectione abundat, & venæ rubent & turgent, & ſanguinis miſſio, eſt ejus affectionis curandæ potiſſimũ arcanum & qui ſanguinis miſſione apoplecticos ſecuraſſe exiſtimarunt catalepticos curarunt & non veros apoplecticos, in catalepticis enim venæ turgent & repletæ ſunt ſanguine excrementitio frigido & aliquatenus ſicco, vnde coagulatur & congelatur ſanguinis in ipſis venis, & impedit aditum, & commercium ſpirituum animalium & vitalium, vnde depleri debent ſubitanea miſſione ſanguinis ne intercludãtur, ſpiritus ex qua ſola interclusione catalepſis originem habet, & ex ſopore altiſſimo interveniẽte, qui ex frigida, narcotica ſanguinis materia excrementitia exoritur, eſt enim in omnibus capitis ſoporiferis affectib. narcotica quædã virtus quæ ex peculiari frigida ſanguinis qualitate excremẽtitia deduciturquę potiſſimũ poſt evacuationẽ ſanguinis, debet debellari medicamẽtis propriis vt in apoplexia, vt ſequẽti methodo clarius fiet.

Sanguinis miſſio in catapleſi eſt arcanum.

Curatio cari, comatis & catalepſis.

Curatio comatis cari & catalepſis

SOporiferi hi omnes affectus curãtur vt apoplexia nam hæc omnia quæ ſupremũ ſoporiferorum affectuum malum extirpare & debellare, poſſunt poſſunt, & inferiora ſoporiferorum|mala curare, quod enim maius poteſt & minus.

Curatio ſoporiferorum affectuum eſt elleborus præparatus.

Curatio autem ſoporiferorum affectuum vere conſiſtit in extracto ellebori albi capite de curatione vertiginis deſcripto. Hoc enim extractũ potenter educit ex capite & partibus eius materiam omnem ſoporiferorum affectuum: purgato ſic corpore, terant quater repetita doſi, per quatuor auroras deveniendum ad

caput purgium noſtrum deinde ad eſſentiam cephalicas calidas valde, vt ad eſſentiam roriſmarini, ſalviæ, & majoranæ, & qui verum aurum potabile,& argentum poſſident illi tuto cito & jucundè vti poſſunt, ad curationem certiſſimam horum affe ctuum:in curatione autem catalep ſis ſi venæ colli turgeant &rubeſcāt audacter mittendus eſt ſanguis ma xima in quātitate,ſi venis ætas& tē pus hoc concedant caute&pruden ter miſſione ſanguinis in his ſopori feris affectibus eſt procedendū,ſan guis enim ſi mittatur contra has le ges &cōditiones accelerat mortem, cum calor nativus miſſione ſangui nis debilis valde fiat, in his affecti bus qui nimis ipſumcalorem nativū extinguūt ac perdunt ſua materiali cauſa frigida nimis,& glaciali vene no infectā,quocirca in ſāguine mit tendo,caute admodū & prudenter eſt procedendū ne tali imprudentia ægrotos noſtros ad fauces ipſiusorci remittamus in omni enim catalepſi, non eſt mittendus ſanguis niſi in illa vbi venæ rubent&ſanguine turgēt, nā in alia vbi venæ nō rubēt nimio ſanguine non replentur nō eſt mittē dus ſanguis,cū in hac catalepſi frigi dus & quodamodo ſiccus habeatur excremētitius ſiccus, qui alimentati permiſcetur, ex quo excrementitio ſicco frigido & ſicco oritur morbus, qui peculiari hac proprietate frigida et ſic ānervos inficit, et ægrotātes eodē proſus ſtatu perſiſtunt quo pri mū eos morbus invaſit,quia ſpiritus impetū faciens & motus omnes,ſiſti tur glaciali illo veneno, vnde partes permanent eodē ſtatu& gradu,quo morbus ipſas invadit&earū ſpiritus, ſpiritus enim motus & ſenſus potiſ ſimū et præcipuū organū ſemper af ficitur in his ſoporiferis affectibus et ſi partes aliæ corporis afficiantur vt cerebrū et nervi arteriæ et venenæ hoc fit per cōſenſū quia ſpiritus acti ones vitales omnes agens primario afficitur,et deinde conſequenter o mnes corporis, partes quæ ab ſpiriti bus vitalib. et animalib. vitali dote afficiūtur:nihil mirū ergo ſi totū cor pus in his affectib. ſoporiferis imo et ipſa anima humana quodamodo afficiatur,et ſtupida reddatur, et ſua rū functionū obliviſcatur, quod ſpi ritus animæ humanæ præcipuū or ganū narcotica et glaciali illa virtu te,à ſuis propriis et iñatis virtutibus dimoveatur.

Sanguis eſt mittendus in catalepſi.

In ſanguine mittendo in narcoticis affectibus caute agendum.

Spiritus caloris fons ſæper afficitur in narcoticis affectibus.

Anima ipſa cur afficiatur in narcoticis affectibus.

De Paralyſi.

Caput XI.

CVm apoplexia deſinat in paraly ſim, nullo pacto dubitandū eſt quin paralyſis fiat ab hiſdē cauſis à quibus fit apoplexia, apoplexia ſi quidē eſt paralyſis vniverſalis totius corporis,ſic ergo paralyſis erit apo plexia particularis cū mediū corpo ris reſolvatur in paralyſim ſi ergo a poplexiā definierimus generalem et vniverſalē ſpirituū animaliū et vita liu interclusionē ab humoribus ex cremētitiis craſſis et et viſcoſis glaci ali veneno et narcotica infectis in tervenientē:paralyſim definire poſ ſumus interclusionem particularem animalium et vitalium ſpirituū ab hiſdem

Paralyſis fiat & quid ſit

hiſdem excrementis, aliméti noſtri craſſis,& viſcoſis,glaciali & narcoti co veneno infectis,quæ canales & vias illas ſpirituum ſua craſſitie & viſcoſitate, imo & narcotica,& glaciali virtute occludunt, & impediunt, & ſic commercium illud vitale ceſſat, & corruit corpus, quaſi mortuũ ſenſu & motu privatum,& ſi diu intermittatur illud comerciũ moritur vere corpus humanum in quo fit intermiſſio illa comercii ſpirituũ vitaliũ,& animaliũ,at ſæpe ſæpius in debilibus ā apoplexiis ſpiritus vitales,& animales laceſſiti, & irritati ab ipſa materia craſſa, viſcoſa,& tenaci,frigida et glaciali materiã ipſã forti cũ impetu aggrediuntur,illamq; depellunt in dextrã vel ſiniſtrã partẽ vbi fit illa interclusio,nã ſępe nõ fit in cerebro,at in vaſis colli, et pectoris manetq; pars in quã decidet illa materia privata ſenſu et metu,quod privetur cõmercio ſpirituũ vnde fit paralyſis particularis, ſi illa interclusio fiat in cerebro & ex cerebro materia illa elimineiur et decidat in dextrã vel ſiniſtram partem ſpinalis medullæ, fit paralyſis illius partis, in quam decidit materia illa viſcoſa,ſalva alia parte ſi vero hæc interclusio fiat in vaſis colli,et materia decidat in dextram vel ſiniſtram partem colli,tunc manet caput integrũ ſaluũ et perfecte loquuntur ægroti,et bene ratiocinãrur,et media corporis pars inferior in quã decidit hæc materia,manet paralytica,ſi vero eadem materia faciat interclusionẽ illã, in inferiorib, medullę ſpinalis partib. fit paralyſis particularis partiũ inferiorũ vbi fit illa interclusio, vt verbi gratia ſi illa interclusio fiat in fine ipſius ſpinalis medulæ circa omne ſacrum et fiat totalis incluſio meatuũ ſpinalis medullæ fit paralyſis crurũ et pedũ et eorũ omniũ partiũ,quæ ſub interclusione illa ſunt,et ſic paralyſis particularis et vniverſalis, ſecundũ particularem et vniverſalẽ illam ſpirituum interclusionẽ ā materia illa viſcoſa et tenaci,frigida et glaciali quę interclusionem illam facere ſolet, quæ quidem vt tollatur dum facta eſt, ſequentibus remediis eſt vtendum.

Vel eſt partium ſenſitivarum cõtractarum à terrore ſolo factum.

Paralyſis particularis vnde fiat.

Paralyſis crurum & pedum vnde fiat.

Curatio Paralyſeos.

Paralyſis cura vera.

OMnibus remediis quibus vtimur in curatione apoplexiæ poſſumus etiam hiſdem vti in curatione paralyſeos, quod enim maius poteſt,poteſt et minus ſi interclusio vniverſalis ſpirituum curetur quibuſdam remediis,qualis eſt apoplexia interclusio particularis qualis eſt paralyſis,hiſdem etiã remediis curari poterit,et faciliori via et negotio, purgato ergo corpore per hæmeticũ pulverẽ aut extracto ellebori albi ſuperius præparato ter aut quater repetita doſi per tres aut quatuor dies,ad ſudorifica deveniẽdũ eſt, et ad topica remedia, ſudorifica erant ſequẽti modo præſcribẽda ℞ aquæ vtriuſq; ℥iij aquę cinamomi ſtillatitię optimæ

optimæ ʒj. & ſpiritus tartari aut vrinæ pulveris ſtanni ſudoriſici ſuperius capite 4. de curatione doloris aurium præſcripti ℥ ſ. miſce fiat potus detur ſummo mane jeiuno ventriculo, & cooperiatur æger optime, in lecto ſuo, & omni arte ſudor provocetur, & id fiat per quindecim dies aut per menſem continuando, repetitis doſibus ſudoriſicis ſingulis diebus, ſic materia illa frigida glutinoſa & viſcoſa attenuata & evaneſcit quæ nervos muſculos & vaſa reliqua corporis inficit quorum medio, ſpiritus animalis & vitalis commerciũ fit & exercetur eaque materia glutinoſa evaneſcente, & attenuata, pedetentim & ſenſim curatur paralyſis redeunte commercio ſpirituum animalium & vitalium partibus omnibus corporis, quibus illuſtratis & tali vitali aura fotis evaneſcit omnino paralyſis.

Balna ſudoriſica proſunt paralyſticis.

Balnea etiam thermalia ſudoriſica maxima ſunt in vſu in curanda paralyſi poſt purgationem antimonii noſtri quod ſummopere evacuat ſurſũ & infra humores illos & excrementa illa præter naturam alimenti corporis noſtri quæ obſtructiones illas pariunt, quibus interclusio ſpiritus animalis & vitalis ſolet fieri, quibus tandem purgatis & evacuatis, ſi quid adhuc excrementi illius in partibus ſuperſit, id evacuatur & in auras abit, per ſudores ex balneis thermalibus ſuſcitatis, quibus vt maior virtus & energia ſudoris eliciendi infundatur: poſſumus ægrotantibus paralyticis qui balnea hæc ingrediuntur, potionem ſudoriſicam ſuperius præſcriptam præſcribere, eiſque potandam præbere, in ingreſſu ipſorum balneorum ibique actuabitur potio illa ſudoriſica, & copioſe ſudabunt ægrotantes & materia illa paralytica ſic facili negotio evaneſcet, & attenuabitur, & ſic cito tuto & iucunde curabuntur ægrotantes paralytici.

Hoc etiam poteſt imperari, in cavernis ſubterraneis ab igne ſubterraneo, & vaporibus ſeu exhalationib. calidis excalefactis vbi copioſe ſudatur & ſic perfecte curatur paralyſis, interim poſtquam corpus ægrotantis ſudore ſuo abſterſum eſt, inungẽdæ ſunt partes, topicis balſamis, vt calore horum balſamorum refocillentur calor vitalis partium parilyticarum, quæ cum ſpiritu animali & vitali priventur & defraudantur, emortuæ quaſi jacentes: refocillantur autem ſequenti methodo, per quam optime ℞ eſſentiæ roriſmarini & ſalviæ an ʒj. ſpiritus vini alchooliſati ʒii. eſſentiæ meræ & thymé an ʒii. butyri recẽtibus ℥ii. nitri pulverati ʒii. miſceãtur omnia, & fiat balſamũ de quo frigide inũgatur corpus paralyticũ poſt ſudores: hoc enim balſamo mirifice recreantur partes omnes emortuæ in paralyticis corporibus.

Balſamum paralyticos refocillans & reſtaurãs

De convulſione canina.

Capvt. XII.

Convulſio canina quid ſit.

CVm cõvulſio canina ſit ſpecies paralyſeos dependere habet ab hiſdem cauſis ac paralyſis ſi itaq; paralyſis dependeat, ab excremẽtis prę ter naturam viſcoſis. glutinoſis, & frigidis

frigidis commerciũ ſpirituũ anima-liũ & vitaliũ intercludentibus, ne-ceſſe etiã eſt & veriſſimũ convulſio-nem hanc caninam dependere etiã ab hiſdẽ excrementis viſcoſis gluti-noſis frigidis, quæ vitaliũ & anima-liũ ſpirituũ cõmercium intercludũt, & ſic partes convulſione canina af-fectas emortuas & ſine motu & ſen-ſu privatas efficiunt, oritur autẽ hæc convulſio canina ex infractu & ob-ſtructione muſculi lati, in facie hu-mana collocati circa oris partes quo muſculo lato vitali & animali ſpiritu delibuto facies tota movetur & os humanũ diducitur, & clauditur ſe-cundũ neceſſitatẽ & vſum humanũ dũ autẽ muſculus iſte privatur ſpiri-tibus vitalibus & animalibus ab ob-ſtructione glutinoſa viſcoſa & frigi-da materia facta tunc temporis pars ſana convellitur qua ſpiritus ſenſiti-vus partis ſanæ ſe contrahit, vt alte-rius partis & cõvulſione illa, rictum caninum dum mordere volũt canes imitari videntur tali convulſione af-fecti, vnde hic affectus convulſio ca-nina dici ſolet, quod rictus caninos imitetur, eſt autẽ hæc convulſio pa-ralyſis muſculi lati oris humani ab intercluſione ſpirituũ animaliũ & vi-talium facta ex materia viſcoſa gluti-noſa & frigida dependente, tota eius curatio dependet in ablatione frigi-di illius excrementi viſcoſi & gluti-noſi, quod animalem ſpiritum inter-cludit & aditũ ejus impedit ne muſ-culũ illũ latũ adeat qui faciem totã humanam vivificat & illuſtrat, hoc autem fiet ſequenti methodo.

Convulſio canina cur canina dicatur.

Curatio caninæ convulſionis.

Curatio convulſionis caninæ.

IN curatione morborũ omniũ præ-valet pulvis hæmeticus noſter ad miracula ſiquidem operatur in eva-cuandis excremẽtis præter naturam quæ in corpore noſtro coacervãtur ex alteratione alimẽti noſtri, nihil in natura potentius eſt ad jucũde tuto & cito evacuanda illa omnia excre-mẽta quocirca, in curatione caninæ convulſionis nihil eſt in tota natura jucundius tutius & citius hoc ſolo medicamento, ideo conſulo vt eo ſo-lo pulvere vtatur ad curationem ca-ninæ convulſionis, ſequenti metho-do ℞. pulveris hæmetici noſtri gra-na octo conſervæ violarum dragmã vnã moſci & ambaci an grana duo, miſce fiat bolis detur cum cuſtodia artis & regimine, addo ambarum & moſcũ ad caput refocillandũ & robo-rãdos ſpiritus animales qui moſcho & ambaro fiunt fortiores & potenti-ores vt intercluſionẽ illã & abſtructi-onẽ devincant. Pulvis autẽ hæmeti-cus multis in locis librorũ noſtrorũ docetur, at ibi repetam & methodũ enarrabo meliorẽ & tutiorem pro principibus & regibus purgandis ſi enim Principes & Reges hoc pulve-re purgentur, certiſſimũ eſt eos diu-tius vivere poſſe, quã ſi ab hac pur-gatione abſtineant ℞ ergo. Reguli antimonii, lb. j. liquetur in tigillo & dũ liquatus eſt regulus, illi proijcia-tur vncia ſemi auri optimi, & argẽti optimi j. & miſceantur ſimul deinde frigeſcat, & in alchool reducatur & pulveretur optime, huic pulveri ad-de, mercurii ſublimati optimi & ab

Modus parandi pulverem hæmeticum pro regibus magnatibus

Curatio appoplexiæ.

Curatio apoplexiæ tuta & cita ubi conſiſtat.

CVratio certa tuta jucunda apoplexiæ, conſiſtit in ſublatione cauſarũ materialiũ ipſius apoplexiæ, nam cum apoplexia conſiſtat in obſtructione ſumma venarum & arteriarum,& partium omnium,quæ cõmercio ſpirituum vitalium& animalium inſerviunt & in veneno quodã glaciali & ſumme frigido quod partes illas ſumopere conſtringit & glaciat adeo vt ſpiritus vitales&animales liberũ & patentẽ non habeãt adiṫum ad partes omnes vt eas ipſas ſuis vitalibus radiis illuminent&colluſtrent,ideo ſi quis cito tuto &jucunde curare cupiat apoplexiã has cauſas omnes tollat oportet non poſſũt autem hæ cauſæ omnes citius & tutius ac jucundius éliminari quam ſequentibus remediis,imprimis refocillandus eſt calor nativus,qui glaciali illo veneno, fere extinguitur, eſſentia roris marini & ſpiritu vivi alchoolisato ſimul in æquali quantitate mixtis,& propinatis ad quantitatem℥j.vtriuſq, vt excitetur febris ſi fieri poteſt,deinde poſt horam à propinata illa eſſentia, provocandus eſt vomitus data ℨj ſalis vitrioli diſſolu ta in ℥j.aquæ ſalviæ aut alterius alicujus aquæ vomitivæ ſecretum enim curandæ apoplexiæ in vomitu conſiſtit nã per motũ illum quo ventriculus&pectus cõmovẽtur ſurſum & deorſum, obſtructio illa ſũma tollitur,vnde vinum hęmericũ ſumum eſt in apoplexia arcanũ.& flores antimonii & pulvis hæmeticus , hæc enim omnia ſummopere proſunt

In vomitu conſiſtit cura apoplexia

apoplexię curandæ,quod vomitum excitent & excrementa illa omnia viſcoſa & glutinoſa glaciali veneno infuncta foras protrudunt,idque cito tuto & jucunde,cætera quæ communiter præſcripta reperiuntur inutilia experientia ipſa videntur, vt frictiones, & ipſa ſanguinis miſſio, niſi corpus Apoplecticum ſit valde plhetoricum & ſãguine turgeat quo in caſu, licet mittere ſanguinem, ad quantitatem ſalis maximã,alioquin ſanguinis miſſio accelerat mortẽ cũ corpus refrigeret & venenum illud glaciale quo corpus conglaciatur augmẽtet,aut ſaltem virtutem eius propaget, diminuto calore nativo, purgato corpore deinde deveniendum eſt,ad ſudorifica maxima, illa enim tollũt radicitus,ea omnia quæ in apoplexia relinquuntur quæque paralyſim facere ſolent , ſi enim rite purgentur corpora apoplecticorũ, & poſt purgationem ter aut quater iteratam,ſudorificis vtantur,& ſummopere ſudent tunc nõ incidunt in paralyſim, at ab apoplexia omnino ſublevantur,ſudorificum illud quo maxime ſublevantur apoplectici eſt ſudorificum ſtanni ſuperius declaratum capite 4. de curatione aurium, accipiendum eſt ex illo,ad quantitatem granorum decem & permiſceri illa debent cum dragma vna eſſentiæ ſalviæ & tantundem ſpiritus vini,optime rectificati,& ſimul mixta propinãda ſunt ægrotanti,&ſtatim cooperiendus eſt æger quam maxime,et omni arte tegulis , et aliis vaſi aqua bulliente plenis, illi provocandus

Sanguis miſſus in apoplexia cur accelerat mortẽ.

Sudorifica in apoplexia præſervant à paraliſi.

Sudor provocatur in apoplecticis eſt ſummum arcanum.

dus eſt ſudor, quo prolicito in tuto eſt æger, quocirca omni arte eſt exci tādus ſudor, nec timendū eſt, à calidarum eſſentiarum exhibitione, cū hæc omnia ſummopere proſit apoplexiæ curandæ, quæ febrem excitare poſſunt & ſudores.

De Hydrocephalo.
CAPVT VIII.

Hydrocephalus quid ſit & unde fiat

HYdrocephalus vt ſonat ipſum et vocabulum eſt capitis aqua, cujus ratione caput, magnitudine præter naturam nimis accreſcit, & colligitur hæc aqua excrementoſa variis in locis, ipſius capitis, vel enim colligitur inter pericranium & cutē quæ pilis adornatur & valde carnoſa eſt, vel inter pericranium ipſum & cranium, vel inter cranium & membranas ipſius cerebri, & potiſſimum inter duram matrem & cranium ipſū, vel inter membranas ipſas & cerebrum ipſum, his omnibus in locis excrementis alimenti noſtri quod capiti demandatur & depravatione ſua, & alteratione, aquam illam præter naturam conſtituitur hydrocephalus, calor enim debilis nativus, ſua debilitate, alimentum proprium capitis coquere non poteſt, & in ſui ſubſtātiam convertere nequit, ideo id omne quod converti nequit in ſubſtantiam, & alimentum capitis, degenerat in aquoſam ſubſtantiam excrementitiam & cum expelli nequit à facultate expultrice ſpiritus noſtri, ſanitatis noſtræ œconomi colligitur in locis & capitis auctam magnitudinem quæ hydrocephalus dicitur, conſtituit.

Hydrocephalus quibus familiaris.

Infantibus hic morbus, eſt familiaris, & communis, cum excrementis aquoſis turgeāt, cum plurimum habeat alimenti, & paucum caloris coctivi, & aſſimilativi vnde alimentum eorum copioſum degenerare ſolet, in aquoſam illam excrementitiam ſubſtantiam, quæ cum non expellatur à facultate debili expultrice, colligitur intra partes illas jam enumeratas, & hydrocephalum parit quæque niſi expellatur medicamentis propriis & ſpecificis calorem nativum infantium refocillātibus, cito ad interitum vergit, ſequenti autem methodo tuto cito, & jucunde curabitur hic affectus.

De hydrocephali cura.

Hydrocephali cura.

CVratio hydrocephali in infantibus adhuc lactantibus difficilis admodum eſt curatu, quod infantes ſint, tenerrimi, & medicamenta purgantia tolerent quocirca caute admodum, & ſumma cum prudentia cum his procedendum eſt, Topicis ſolis fovendum eſt caput, vt roboretur calor eorum nativus & ſic per inſenſibilem tranſpirationem evacuetur materia hydrocephali. Topicum autem medicamentum, quo ſolo caput infantium tenellorū refocillari poteſt, & materia hydrocephali evacuari ſic componi debet ℞ eſſentiæ roris marini & ſalviæ ar. ʒ1. pulveris cinnamomi & nucis moſcatæ an ʒ. caryophillorum ℈j. ceræ ℥ij. picis navalis ℥iij. fundatur & liquetur cæra & pix, his liquefactis adde pulveres & vltimo infunde eſſentias, dum adhuc tepet materia ne

evaneſcant eſſentiæ, & ex arte fac
Emplaſtrum ſeu cerotũ hidrocephalum infantium tute curans.
cerotum quod doraſo capillitio ap
plicetur capiti infantiũ ſemel in die
donec omnino detumeat caput
quod ſi infantes ſint fortes & robu-
ſti vt medicamenta purgantia ſuſti-
nere poſſint, poſſunt purgari mercu
rio dulci ſpargyrice præparato ſe-
quenti modo ℞ mercurii dulcis ℈ j.
diagredii cum ſucco liquiritiæ diſſo
Purgatio ad hydrocephalum.
luti & exſiccati grana ſex, conſervæ
violarum ℥ j nisi fiat bolis, detur ma
ne cum regimine & cuſtodia artis,
capitis purgio noſtro etiam poſſunt
per ſternutamenta expurgari, vt ex-
Per ſudores & vrinas
purgetur per nares & palatum mate
ria hydrocephali per ſudores & per
vrinas poteſt expurgari hæc affectio
per ſudores ſudorifico noſtro propi
nato ex ſtanno & mercurio prępara
to, capite quarto de curatione dolo-
ris auriũ declarato, per vrinas ſequē
ti diurectico facili negotio expurga-
tur hæc materia ℞. nilii Solis ℥j. ſaxi-
fragiæ & areſtæ bonis an iiij. there-
bentinæ venetæ ℥ iij. mellis optimi
℥ iiij. ſpiritus vini rectificati li. 1, fi-
at omnium diſtillatio in alembico vi
treo in cineribus, ad ſiccitatem mate
riarum cave tamen ne conburantur
materiæ, hujus liquoris diſtillati ʒ ſ.
Eſſentia ſalvia eſt arcanum hydrocephali.
miſceatur cum muſculo pulli & de-
tur mane ſemel in die, eſſentię etiam
ſalviæ guttulæ tres aut quatuor in
juſculo pulli propinatæ conferunt
valde ad curationem hydrocephali.

De lethargo.

CAPVT VIII.

Lethargus quid ſit & vnde fiat.

LEthargus eſt profundus ſatis & al
tus ſopor excitabilis tamen, cum
febre cũ obliuione, & delirio cōvin
ctus ab excremētis cerebri frigidis
& humidis aliquid narcotici vene-
ni redolentibus ortũ habens Lethar
gi cauſa non eſt intemperies frigida
& humida cerebri, vt docetur com-
muniter in ſcholis medicorum nam
infiniti ſunt qui frigida & humida
cerebri intemperie laborant & tamē
non ſunt lethargici, cauſa vera & le-
gitima lethargi ſunt excrementa ce-
rebri quæ ex alimento ipſius cerebri
In letargo eſt aliquid veneni narcotici.
depravato & alterato, ortum habent
frigidaque ſunt & humida, & præter
illam frigiditatem & humiditatem
aquoſam, qua prædita ſunt ipſamet
excrementa ſapiunt aliquid veneni
narcotici, & ſoporiferi, & beneficio
cujus ſoporem illum, & ſomnũ præ-
ter naturam inducunt, quod anima
les ſpiritus nimis infrigident & ſua
narcotica virtute inficiant, quod au
Febris in lethargo curdetur oblivio & delirium.
tem lethargum ſubſequatur febris,
oblivio, & delirium, hæ poſſunt dari
rationes, potiſſimũ comitatur lethar
gum quod ab ipſis excrementis fri-
gidis & narcoticis irritetur ſpiritus
animalis cerebri, & excandeſcat, vt
illa eliminare & foras propellere poſ
ſit, excandefacto & irritatur ſpiritus
vitalis propter cōmercium vitale in
ter ipſos, & hinc excandefacto ſpiri
tu vitali, & excandeſcit domus ejus
nempe cor, & ſic febris ortum habet
quę quidē neceſſaria eſt, vt vincatur
& debelletur materia lethargi quæ
ab ipſo ſpiritu excandefacto & irrita
to tantumodo poteſt expelli vt expe
rientia ipſa quotidiana probatur, le-
thargum ipſum febre adaucta cura-
ri poſſe,

ri poſſe, nō enim expellitur materia lethargi niſi ab ſpiritu ſanitatis noſtrę veriſſimo œconomo, ſpiritus autem non expellit niſi irritetur & excandeſcat, in magnis ſaltē expulſionibus, vt apparet in criſib. omnibus.

Oblivio curdetur in lethargo. Oblivio autē etiam conſequitur lethargum quod in ipſo, materia lethargi ſit narcotica, & ſoporifera & perinde memoriam lædit ſua ſoporifera & narcotica virtute, & perinde obliviſcuntur ſuarum ipſarum rerū dum petunt matulā, & mingere volunt, dum tenent matulam obliviſcuntur ipſius mictionis, & hoc à memoria lęſa ab ipſa natura lethargi dependet & originem habet, nihil enim magis lædit memoriam quam ſoporifera & narcotica, vnde lethe inferorum fluvius fingitur à Poëtis oblivionem rerū omniū inferens quod eius aqua ſit narcotica, ſoporifera & lethargica.

Delirium cur in lethargo reperiatur. Delirium autem etiam conſequitur lethargum propter excandeſcentiam ſpiritū animaliū ab excremētis illis narcoticis & ſoporiferis, & qui ſpiritum animalem dum ſua frigiditate, & humiditate extinguere tentant, irritant & accendunt ad ſui defenſionem vnde excandefactis & accenſis ſpiritibus animalibus, fit delirium; non poteſt enim anima humana rite ratiocinari accenſis & nimis excandefactis ſpiritibus animalibus quibus vtitur ad functiones ſuas rite peragendas ſi temperati ſint & moderati, temperatæ & moderatæ ſunt ejus actiones, ſi vero intemperati, & immoderati ſint intemperatas, & immoderatas, & perinde phreniticas & maniacas, & delirio plenas habent ſuas actiones, eſt autē lethargus difficilis curationis & ſi phrenitidem cōſequatur eſt adhuc majoris difficultatis in curatione ſua, eo quod calor nativus iam ſit depaſtus à calore præter naturam ipſius phrenitidis, & multum diminutus, & cauſa materialis ipſius lethargi, ſit copioſior & turgentior multo perinde curatu difficilior nihilominus poteſt curari ſequenti methodo. *Lethargus curatu difficilis.*

De curatione lethargi.

Lethargi curatio. IN primis evacuanda eſt natura lethargi medicamentis propriis, qualia ſunt vinum hæmeticū, quod peculiari præparatione pro curatione lethargi, ſic componimus ℞ Antimonii crudi optimi ℥iiij. ſalis nitri tantundem hęc ſimul contundimus in mortario æneo & dum optimæ concluſa ſunt & ſimul permixta depoſito pulvere ex ipſo mortario, carbonem ardentem in medio mortarii ipſius imprimimus, & ſuper carbonem ardentem purum pulveris ipſius antimonii & ſalis nitri, vt comburatur, deinde iterum parum pulveris ipſiuſmet antimonii imponimus & ſic deinceps cū cocleare pedetentim & cenſim pulverem omnem imponimus vt cōburatur totus: hunc pulverem combuſtum terimus & in alchool tenuiſſimum redigimus: & aqua laudati fontis abluimus vt tollatur omnis ſalſedo ipſius nitri

deinde deſiccamus ſole aut igne, hujus pulveris deſiccati ſumimus grana decem cinnamomi optimi ℨj. Caryophillorum grana decem vini optimi ℥iiij. ſacchari optimi ℥ſ. hæc omnia per noctem integram in infuſione relinquimus abſque calore, deinde filtramus aut quod clarum & limpidum eſt per inclinationem recipimus & lethargo noſtro ſumo mane propinamus jejuno ventriculo. Et potionem ſimilem ter repetimus, hæc eſt potio mire efficax ad curationem lethargi. Caputpurgiũ etiam noſtrum ſuperius præſcriptũ ſummæ etiam eſt efficaciæ, vt per ſternutamenta materia lethargi evacuetur ſed hoc fiat oportet, poſt purgationem vini hæmetici. pulvis etiã hæmeticus noſter ſummopere prodeſt, & eſt ejuſdem vtilitatis & efficaciæ, ac vinum hæmeticũ poſt hãc purgationem roborandũ eſt caput lotione ſpiritus vini optime rectificati, ſpiritus enim vini exterius capiti applicatus: ſpiritus animales roborat & reficit, ita vt potentiores ſint, ad debellãdam materiam frigidam lethargi nec timenda eſt febris quia neceſſaria eſt, & ſumopere confert ad curationem lethargi, febris enim potens lethargo ſuperveniens, eſt ejus tutiſſima cura, vnde & eſſentiæ calidiſſimæ cum ſpiritu vini poſſunt propinari vt eſſẽtia roris marini ſalviæ, majoranæ calamenti & origani, & ex his ſic componere potionem ℞. ſpiritus vini optimi ℥j. eſſentiæ majoranæ ʒ. ſ. miſce fiat potio detur longo tẽpore à juſculo ſumpto

Purgatio grata pro lethargo.

Spiritus vini roborat ſpiritus animales cerebri.

quacunque hora diei qui ſpiritum vini nimis ardentem, & palato ingratum propter eius ardorẽ exiſtimant loco illius vtantur vino, ſed ſpiritus præſtat, propter ejus tenuitatem & penetrandi potentiam, ſed hæc propinanda veniunt lethargo primario & & non lethargo febribus ſupervenienti, hinc enim ſolis medicamentis purgantibus & catharticis ſubveniendum eſt, & roborantibus cephalicis externis applicatis, eſſentia argenti ſi rite facta & vera habeatur, in hoc affectu curando eſt tutiſſimũ arcanũ & certiſſimum paratur autem hęc eſſentia cũ liquore mercurii rectificato, huic liquori puro imponitur argentũ purum limatum vel foliatum, & diſſolvitur argentum in eo liquore velut glacies in aqua calida, circulatur diſſolutum per menſem cum ſpiritu vini æquali in quantitate ſimul mixtis & deinde reponitur ad vſus miros, doſis eſt guttulæ decem aut viginti, cum juſtulis, ſal etiam verum & dulce ipſius argenti & auri ſumopere cõſervat ad curationem ipſius lethargi imo tutiſſima certiſſima & jucundiſſima ſunt ejus cura, quicquid dicãt nonnulli, chymicorum rerum ignari & auri & argenti naturam neſcientes cum aſſerant aurum & argentum nullam vitæ noſtræ proportionem habere poſſe, imo ſi eſſent veri legitimi naturę ſcrutationes ſcirẽt aurum argentum reliqua que metalla in ſua principia ſeminalia reducta ſumam cum principiis vitæ noſtræ conformitatem habere, eaque tuta & inof-

Lethargus cum febre eſt purgatione curandus

Sal argenti auri lethargi arcanum

ſenſa reddere poſſe adverſus quoſcumque naturæ noſtræ morbos & inimicos vt experientia ipſa cuique facit manifeſtum cum metalla cum nobis ipſis habeant vnam & eandem vltimam materiã & perinde primã.

De caro comate, & catalepſi.

CAPVT X.

Carus coma & catalepſis cum lethargo habens affinitatem.

SOporiferi omnes hi ſunt affectus & cum lethargo ſummam habẽt conformitatem & ſimilitudinem & nõ differunt inter ſe niſi ſecundum magis & minus: carus eſt major & profundior ſopor, & carotici nõ excitantur ſtimulati nec interrogati reſpondent, quod tamẽ faciunt lethargici. Qui comate vero laborant carotici quidem ſunt & vt ſtipites jacẽt mortui ac vt marpeſia cautes, eſt tamen inter coma, & earum differentia, quod coma fiat ab excremento acriori & ſicciori quam carus, carus ſiquidem ab humidiori & frigidiori fit excremento, quam coma, & magis eſt narcotica materia cari quã comatis, eſt tamen in omnibus narcotica materia, differunt tantum ſecundum magis & minus.

Carus coma & catalepſis vt differunt

Catalepſis autem eſt ſpecies apoplexiæ & dicitur ab ipſo Hypocrate apoplexiæ ibique eſt privatio ſenſus & motus & cõmercium ſpirituum animalium & vitaliũ intercluditur, vnde datur & privatio vocis & aphonia dicitur & ſanguinis excrementũ frigidum & ſiccũ potiſſimũ in hac affectione abundat, & venæ tubent & turgent, & ſanguinis miſſio, eſt ejus affectionis curandæ potiſſimũ arcanum & qui ſanguinis miſſione apoplecticos ſecuraſſe exiſtimarunt catalepticos curarunt & non veros apoplecticos, in catalepticis enim venæ turgent & repletæ ſunt ſanguine excrementitio frigido & aliquatenus ſicco, vnde coagulatur & congelatur ſanguinis in ipſis venis, & impedit aditum, & commercium ſpirituum animalium & vitalium, vnde depleri debent ſubitanea miſſione ſanguinis ne intercludãtur, ſpiritus ex qua ſola interclusione catalepſis originem habet, & ex ſopore altiſſimo interveniẽte, qui ex frigida, narcotica ſanguinis materia excrementitia exoritur, eſt enim in omnibus capitis ſoporiferis affectib. narcotica quædã virtus quæ ex peculiari frigida ſanguinis qualitate excremẽtitia deduciturquę potiſſimũ poſt evacuationẽ ſanguinis, debet debellari medicamẽtis propriis vt in apoplexia, vt ſequẽti methodo clarius fiet.

Sanguinis miſſio in catapleſi eſt arcanum.

Curatio cari, comatis & catalepſis.

Curatio comatis cari & catalepſis

SOporiferi hi omnes affectus curãtur vt apoplexia nam hæc omnia quæ ſupremũ ſoporiferorum affectuum malum extirpare & debellare, poſſunt poſſunt, & inferiora ſoporiferorum|mala curare, quod enim maius po-teſt & minus.

Curatio ſoporiferorum affectuum eſt elleborus preparatus.

Curatio autem ſoporiferorum affectuum vere conſiſtit in extracto ellebori albi capite de curatione vertiginis deſcripte. Hoc enim extractũ potenter educit ex capite & partibus eius materiam omnem ſoporiferorum affectuum: purgato ſic corpore, terant quater repetita doſi, per quatuor auroras deveniendum ad

caput purgium noſtrum deinde ad eſſentiam cephalicas calidas valde, vt ad eſſentiam rociſmarini, ſalviæ, & majoranæ, & qui verum aurum potabile, & argentum poſſident illi tuto cito & jucundè vti poſſunt, ad curationem certiſſimam horum affectuum: in curatione autem cataleps ſis ſi venæ colli turgeant & rubeſcāt audacter mittendus eſt ſanguis maxima in quātitate, ſi venis ætas & tēpus hoc concedant caute & prudenter miſſione ſanguinis in his ſoporiferis affectibus eſt procedendū, ſanguis enim ſi mittatur contra has leges & cōditiones accelerat mortem, cum calor nativus miſſione ſanguinis debilis valde fiat, in his affectibus qui nimis ipſumcalorem nativū extinguūt ac perdunt ſua materiali cauſa frigida nimis, & glaciali veneno infecta, quocirca in ſāguine mittendo, caute admodū & prudenter eſt procedendū ne tali imprudentia ægrotos noſtros ad fauces ipſius orci remittamus in omni enim catalepſi, non eſt mittendus ſanguis niſi in illa vbi venæ rubent & ſanguine turgēt, nā in alia vbi venæ nō rubēt nimio ſanguine non replentur nō eſt mittēdus ſanguis, cū in hac catalepſi frigidus & quodamodo ſiccus habeatur excremētitius ſiccus, qui alimentari permiſceatur, ex quo excrementitio ſicco frigido & ſicco oritur morbus, qui peculiari hac proprietate frigida et ſicca nervos inficit, et ægrotātes eodē profus ſtatu perſiſtunt quo primū eos morbus invaſit, quia ſpiritus impetū faciens & motus omnes, ſiſtitur glaciali illo veneno, vnde partes permanent eodē ſtatu & gradu, quo morbus ipſas invadit & earū ſpiritus, ſpiritus enim motus & ſenſus potiſſimū et præcipuū organū ſemper afficitur in his ſoporiferis affectibus et ſi partes aliæ corporis afficiantur vt cerebrū et nervi arteriæ et venenæ hoc fit per cōſenſū quia ſpiritus actiones vitales omnes agens primario afficitur, et deinde conſequenter omnes corporis, partes quæ ab ſpiritibus vitalib. et animalib. vitali dote afficiūtur: nihil mirū ergo ſi totū corpus in his affectib. ſoporiferis imo et ipſa anima humana quodamodo afficiatur, et ſtupida reddatur, et ſuatū functionū obliviſcatur, quod ſpiritus animæ humanæ præcipuū organū narcotica et glaciali illa virtute, à ſuis propriis et īnatis virtutibus dimoveatur.

Sanguis eſt mittendus in catalepſi.

In ſanguine mittendo in narcoticis affectibus caute agendum.

Spiritus calori fons ſemper afficitur in narcoticis affectibus.

Anima ipſa cur afficiatur in narcoticis affectibus.

De Paralyſi.

CAPVT XI.

CVm apoplexia deſinat in paralyſim, nullo pacto dubitandū eſt quin paralyſis fiat ab hiſdē cauſis à quibus fit apoplexia, apoplexia ſiquidē eſt paralyſis vniverſalis totius corporis, ſic ergo paralyſis erit apoplexia particularis cū mediū corporis reſolvatur in paralyſim ſi ergo apoplexiā definierimus generalem et vniverſalē ſpirituū animaliū et vitaliu interclusionē ab humoribus excremētitiis craſſis et et viſcoſis glaciali veneno et narcotica infectis intervenientē: paralyſim definire poſſumus interclusionem particularem animalium et vitalium ſpirituū ab hiſdem

Paralyſis fiat & quid ſit

hiſdem excrementis, alimẽti noſtri craſſis, & viſcoſis, glaciali & narcotico veneno infectis, quæ canales & vias illas ſpirituum ſua craſſitie & viſcoſitate, imo & narcotica, & glaciali virtute occludunt, & impediunt, & ſic commercium illud vitale ceſſat, & corruit corpus, quaſi mortuũ ſenſu & motu privatum, & ſi diu intermittatur illud comerciũ moritur vere corpus humanum in quo fit intermiſſio illa comercii ſpirituũ vitaliũ, & animaliũ, at ſæpe ſæpius in debilibus ãpoplexiis ſpiritus vitales, & animales laceſſiti, & irritati ab ipſa materia craſſa, viſcoſa, & tenaci, frigida et glaciali materiã ipſã forti cũ impetu aggrediuntur, illamq; depellunt in dextrã vel ſiniſtrã partẽ vbi fit illa interclusio, nã ſępe nõ fit in cerebro, at in vaſis colli, et pectoris manetq; pars in quã decidet illa materia privata ſenſu et metu, quod privetur cõmercio ſpirituũ vnde fit paralyſis particularis, ſi illa interclusio fiat in cerebro & ex cerebro materia illa elimine tur et decidat in dextrã vel ſiniſtram partem ſpinalis medullæ, fit paralyſis illius partis, in quam decidit materia illa viſcoſa, ſalva alia parte ſi vero hæc intercluſio fiat in vaſis colli, et materia decidat in dextram vel ſiniſtram partem colli, tunc manet caput integrũ ſaluũ et perfecte loquuntur ægroti, et bene ratiocinãtur, et media corporis pars inferior in quã decidit hæc materia, manet paralytica, ſi vero eadem materia faciat intercluſionẽ illã, in inferiorib. medullę ſpinalis partib. fit paralyſis particularis partiũ inferiorũ vbi fit illa intercluſio, vt verbi gratia ſi illa intercluſio fiat in fine ipſius ſpinalis medulæ circa omne ſacrum et fiat totalis incluſio meatuũ ſpinalis medullæ fit paralyſis crurũ et pedũ et eorũ omniũ partiũ, quæ ſub intercluſione illa ſunt, et ſic paralyſis particularis et vniverſalis, ſecundũ particularem et vniverſalẽ illam ſpirituum intercluſionẽ ã materia illa viſcoſa et tenaci, frigida et glaciali quę intercluſionem illam facere ſolet, quæ quidem vt tollatur dum facta eſt, ſequentibus remediis eſt vtendum.

Vel eſt partium ſenſitivarum extractarum à terrore ſolo factum.

Paralyſis particularis unde fiat.

Paralyſis crurum & pedum unde fiat.

Curatio Paralyſeos.

Omnibus remediis quibus vtimur in curatione apoplexiæ poſſumus etiam hiſdem vti in curatione paralyſeos, quod enim maius poteſt, poteſt et minus ſi intercluſio vniverſalis ſpirituum curetur quibuſdam remediis, qualis eſt apoplexia intercluſio particularis qualis eſt paralyſis, hiſdem etiã remediis curari poterit, et faciliori via et negotio, purgato ergo corpore per hæmeticũ pulverẽ aut extracto ellebori albi ſuperius præparato ter aut quater repetita doſi per tres aut quatuor dies, ad ſudorifica deveniẽdũ eſt, et ad topica remedia, ſudorifica erant ſequẽti modo præſcribẽda ℞ aquæ vtriuſq; ℥iij aquę cinamomi ſtillatitię optimæ

Paralyſis curatio.

frigidis commerciũ ſpirituũ animalũ & vitaliũ intercludentibus, neceſſe etiã eſt & veriſſimũ convulſionem hanc caninam dependere etiã ab hiſdẽ excrementis viſcoſis glutinoſis frigidis, quæ vitaliũ & animaliũ ſpirituũ commercium intercludũt, & ſic partes convulſione canina affectas emortuas & ſine motu & ſenſu privatas efficiunt, oritur autẽ hęc convulſio canina ex infractu & obſtructione muſculi lati, in facie humana collocati circa oris partes quo muſculo lato vitali & animali ſpiritu delibuto facies tota movetur & os humanũ diducitur, & clauditur ſecundũ neceſſitatẽ. & vſum humanũ dũ autẽ muſculus iſte privatur ſpiritibus vitalibus & animalibus ab obſtructione glutinoſa viſcoſa & frigida materia facta tunc temporis pars ſana convellitur qua ſpiritus ſenſitivus partis ſanæ ſe contrahit, vt alterius partis & cõvulſione illa, rictum caninum dum mordere volũt canes imitari videntur tali convulſione affecti, vnde hic affectus convulſio canina dici ſolet, quod rictus caninos imitetur, eſt autẽ hæc convulſio paralyſis muſculi lati oris humani ab intercluſione ſpirituũ animaliũ & vitalium facta ex materia viſcoſa glutinoſa & frigida dependente, tota eius curatio dependet in ablatione frigidi illius excrementi viſcoſi & glutinoſi, quod animalem ſpiritum intercludit & aditũ ejus impedit ne muſculũ illũ latũ adeat qui faciem totã humanam vivificat & illuſtrat, hoc autem fiet ſequenti methodo.

Convulſio canina cur canina dicatur.

Curatio caninæ convulſionis.

Curatio convulſionis caninæ.

IN curatione morborũ omniũ præ valet pulvis hæmeticus noſter ad miracula ſiquidem operatur in evacuandis excremẽtis præter naturam quæ in corpore noſtro coacervãtur ex alteratione alimẽti noſtri, nihil in natura potentius eſt ad jucũde tuto & cito evacuanda illa omnia excremẽta quocirca, in curatione caninæ convulſionis nihil eſt in tota natura jucundius tutius & citius hoc ſolo medicamento, ideo conſulo vt eo ſolo pulvere vtatur ad curationem caninæ convulſionis, ſequenti methodo ℞. pulveris hæmetici noſtri grana octo conſervæ violarum dragmã vnã moſci & ambaci an grana duo, miſce fiat bolis detur cum cuſtodia artis & regimine, addo ambarum & moſcũ ad caput refocillandũ & robo rãdos ſpiritus animales qui moſcho & ambaro fiunt fortiores & potentiores vt intercluſionẽ illã & abſtructionẽ devincant. Pulvis autẽ hęmeticus multis in locis librorũ noſtrorũ docetur, at ibi repetam & methodũ enarrabo meliorẽ & tutiorem pro principibus & regibus purgandis ſi enim Principes & Reges hoc pulvere purgentur, certiſſimũ eſt eos diutius vivere poſſe, quã ſi ab hac purgatione abſtineant ℞ ergo. Reguli antimonii, lb. j. liquetur in tigillo & dũ liquatus eſt regulus, illi proijciatur vncia ſemi auri optimi, & argẽti optimi j. & miſceantur ſimul deinde frigeſcat, & in alchool reducatur & pulveretur optime, huic pulveri adde, mercurii ſublimati optimi & ab

Modus parandi pulverem hæmeticum pro regibus magnatibus

arcenico omni vindicati lib. j miſceantur ſimul & contundantur in pulverē tenuiſſimū, & retortę vitreæ forti indantur, et per cineres forti ſatis igne diſtillētur diſtillabit liquor gūmoſus qui frigido glaciatur itaq; cavendū eſt, ne frigeſcat in collo retortæ ideo tenendū eſt collū retortæ calidū ſemper ne liquor egrediens glacietur prę frigore liquor ſtillatus ſub dio in frigido loco collocandus eſt, vt ſolvatur, quod intra quatuor aut ſex dies fiet ſi vas apertū teneatur in cella frigida & humida hic liquor ter aut quater eſt rectificādus in novis retortis, & deinde aqua laudati fontis ſtillaticii eſt pręcipitandus imponendo huic liquori magnam quantitatem illius aquæ ſtillatitiæ & ſub cineribus calidis imponendo vas vt digeratur melius & fortius præcipitetur pulvis albiſſimus in fundo vaſis, aufetēda eſt aqua illa, & imponēda nova & recens ſtillatitia, vt pulvis optime educeretur agitando vas in quo eſt pulvis, vt agitatione illa, acetoſitas omnis pulveris trāſeat in aquā ſtillatitiā & relinquat pulverē dulcē ſeu incipidū pulvis deinde hic inſipidus, deſiccādus eſt levi calore, aut in ſole, & huic addendū eſt ſaccharum in pulverē tenuiſſimum redactum æquali in quantitate, & ſimul optime permiſcere oportet & vaſi vitreo includere ad vſus, nihil eſt in tota natura ſecretius, ad evincendos morbos omnes cuiuſcūq; ſint generis: aqua illa ſtillatitia quæ acetoſitatē pulveris hæmetici noſtri cōtinet, eſt diſtillanda per alembicum vitreū vt ſeparetur aqua inſipida ab acetoſa, quæ vltimo egreditur & hæc acetoſa aqua cōſervāda eſt, ad tincturas roſarū et violarū et florū papaveris rubei extrahēdas quæ ſi mopere refrigerāt, et calidū noſtrū alteratū refocillāt, pulvis autē in fūdo retortæ remanens, ſeu caput mortuū pulveris hæmetici, ſeu liquoris gūmoſi eſt calcinādus cū æquali quātitate nitri optimi, in vaſe fictili & poſt primā deflagnationē deinde iterū eſt calcinādus addito nitro et hoc ter agendū eſt pulverādo ſēper calcinatū, et nitrū addendo, deinde dulcorādū eſt calcinatū, lotione aquæ cōmunis donec pulvis ſit omnino inſipidus, tunc eſt deſiccandus et cōſervādus in vaſis vitreis ad vſus, pulvis hic eſt ſudorificus et cordiacus et venenis reſiſtit, et dicitur Bezoar minerale ſic ex illa cōpoſitione antimonii mercurii auri & argēti habet tria medicamēta ſuma, quibus ſolis omnes morbos corporis humani curari poſſunt & hæc ſola tria medicamēta medico ſufficiūt, vt honorē & decus ſūmū in ſua arte acquirat, nihil en. eſt in corpore humano noxiū, & præter naturā quod cathartico, & purgante noſtro pulvere nō evincatur nihil tā calidū eſt, & febrile quin refrigerāte noſtro acido extinguatur, & nihil adeo venēoſum eſt, & pravum ac cacherticum, quin bezoartico pulvere noſtro & ſudorifico ſuperetur, tot & tāta ſunt in his tribus medicamētis, vt ſi ratiōes enarrare vellē vnde proprietates & vitutes tātas expiſcātur, volumen quam maximū hinc ex orietur,

Pulvere hæmetico nihil in tota natura ſecretius ad evincendos morbos omnes.

tur, ſufficiat ſapientiæ veræ alumnis dicere,ſalē Lunā mercurium & antimonium cōſtituere ſimul juncta hæc tria medicamēta, in quibus ſolis tota virtus&proprietas naturæ animalis vegetabilis &mineralis cōcluſa eſt,tanquā in arca quadā pretioſa,& arcana,credat qui velit,talentumā Deo ſolo mihi concreditum libenter propter ſalutē & neceſſitatem generis humani,omnib.cōmunicare nō erubeſco gratias agēt,qui experiētia certiores hac de re, fient, Poſt purgationē hāc pars nō covulſa fovenda eſt eſſentia aliqua calida, vt eſſentia roriſmarini, ſalviæ thymi ciñamomi& aniſi,hæ en eſſentiæ calidum nativū partis illius refocillāt &quod illi noxium eſt,facile vincat roboratū& ſic ſpiritus partis cōvulſæ redit in priſtinum ſtatum ſpiritu ſenſitivo partis paralyticę roborato.

De convulſione ſeu ſpaſmo.

CAPVT XIII.

Spaſmus quid ſit & vnde.

Convulſio ſeu ſpaſmus eſt motus præter naturā muſculorum totius corporis,vel ſaltē alicujus partis ſi ſpaſmus ſit particularis, ab archeo innato ſuſcitatus,maligno aliquo excremēto aut dolorificè irruēte in archeum,et muſculoru vitæ inſidianti,illud malignum aut dolorificum excremētum in ſpiritum noſtrum irruens,vitæ muſculorum &nervorū inſidians eſt materialis cauſa ſpaſmi, ſpiritus vero vitæ noſtræ læſus,ab ipſa materiali cauſa,eſt cauſa efficiens ſpaſmi ſeu cōvulſionis ſeu motus cōvulſivi,cōvelluntur enim muſculi& nervi,ab ipſorum iñato ſpiritu irritato tali maligno aut dolorifico excremento,dum enim tendit ad expulſionem maligni illius excremēti,muſculos convellit et et nervos,vt expellat expulſio enim fortior eſt per convulſionē illā quā per aliū motum & ſæpe ſæpius illud excrementum ſpaſmum operās nō eſt malignū,ſed dolorificum,& ratione doloris ſpaſmū facit& cōvulſionē vnde oportet neceſſario vt illud excremētum ſpaſmū materialiter faciēs, ſit aut maligna aliqua qualitate prǫditū vel ſit dolorificū ſaltē,malignitas ſiquidē ſola,vel dolor ſolus cōvulſionē facere poteſt

Cauſa materialis & efficiens ſpaſmi.

Convulſionem facit excrementi malignitas.

Spaſmus non conſiſtit in repletione vel inanitione partium.

Miror ego quod galenus&cū ipſo omnes ſcolæ totius orbis, ſpaſmū cōſtituāt in ſola repletione vel inatione nervorū & muſculorum quaſi vero nervi aut muſculi repleātur vel inaniantur in corpore vbi ſæpe ſæpius nulla eſt repletionis ſuſpicio; vidi enim ſenes maris ſuma confectos cōvulſione affligi potius, quā obeſos & carus & ſanguine repletos & qui cōvulſione tētātur macilenti potius ſunt &omni repletione inaniti,quā obeſi &ſaginati. Quod ſi Hypocrates cōvulſionē collocaverit in repletione & ianitione, male interpretatur Hypocrates de repletione&curatione nervorū &muſculorū, intelligit enim peregrinationē et nimii cibi copiā et nimiā evacuationem venarū,ſanguinis miſſionē, ex qnibus aliquādo generatur maligna aliqua qualitas,qua excremēta alimēti noſtri afficiuntur,quæ dū in nervos et muſculos illabuntur ſpiritus iñatus muſculorum et nervorū excitatur

Hypocratis interpretatio de repletione & inanitione.

& motus ille cõvulſivus excitatur vt illud excrementum vna cũ maligna ſua qualitate expugnetur, & foras eijciatur: pergrecationib. en. nimiiſq; comeſſationibus non replentur nec vi, nec muſculi ſed ſtomachus ſeu vẽtriculus, qui male coquit ac digerit vinũ, & cibos affatim nimis injectos vnde ex digeſtione prava, excremẽta multa coacervantur, & cumulãtur, quæ facili negotio malignã qualitatẽ induunt, ex putrefactione vnde ſpiritus innatus nervorum & muſculorum irritatur, & irritatione illa excitat in nervis & muſculis motum illum convulſivũ, vt in venenis apparet, quæ dũ corpora noſtra ingrediuntur, maligna ſua qualitate propria & innata, ſpiritum vitæ noſtræ agrediuntur vt ipſum extinguant, vnde irritatur ſpiritus, tanquam ab inimico potenti agreſſus, & ſic irritatione illa excitat in nervis & muſculis motus illos convulſivos, quia dum ſe cõprimit in vnum vt fortius agat, in hoſtem partes ſuas quas vitali ſua aura fovet cõtrahit & ſic cõvelluntur partes quia ſpiritus agreſſus contrahitur, vt fortius agat in hoſtẽ & ſic vere & Phyſice fit ſpaſmus in corpore noſtro, & nõ ex repletione vel inanitione nervorum & muſculorum quã Joãnes Baptiſta Vam Helmon Doctor inſignis Medicus & charus Bruxellenſis quãplurimis argumẽtis refutavit capite 1x. de lithiaſi.

Motus convulſionis vnde fiat.

Spaſmus qua via fiat

Ex dolore ſpaſmus vt fiat.

Sic etiã ex dolore concitatur ſpaſmus ſeu convulſio, ſpiritus ſẽſitivus partis dolore affectæ, ſe contrahit in vnum, horrore doloris, & dum ſe cõprimit, comprimitur etiam pars illa in qua eſt ſpiritus ſe contrahens, horrore doloris, ſic criſpantur & contrahuntur partes omnes corporis, arteriæ, venæ, membranæ tendines muſculi nervi puncti, & læſi, quia ex dolore, ſpiritus ſenſitivus ſe contrahit in vnum, vt doloris remedium inveniat, hoſtem dolorificum expellẽdo, ſi valeat, alioquin augetur dolor, quandiu viget ſpiritus illius partis, qui omnia corporis ad ſe advocat, vt hoſtem dolorificum expugnet, vt in ſpina affixa alicui parti apparet avulſa ſpina quieſcit ſtatim ſpiritus & ceſſat dolor, & miteſcũt reliqua omnia ſymptomata, quæ dolorem comitãtur ſic convulſio ceſſabit omnis & ſpaſmus, ejuſq; ſpecies omnes evacuatis & evulſis excrementis illis viſcoſis glutinoſis & malignis acribus & dolorificis quæ quidem omnia evacuabuntur cito tuto & jucunde ſequenti methodo.

Curatio ſpaſmi ſeu convulſionis.

Curatio ſpaſmi ſeu convulſionis.

AD curationem citam tutam & jucundam ſpaſmi nullo alio opus habemus quam purgatione forti & præpotenti illius maligni excrementi quod ſpaſmum facit in tota autem natura nihil eſt potentius & efficacius ad purganda illa maligna & parva excrementa animonio noſtro ſuperius præparato de canina convulſione: maligna omnia & lethalia quæ in corpore reperiri poſſunt efficaciter evacuat quacumq; in parte latitent: ſequẽti ergo methodo eſt propinandum ℞ antimonii noſtri ſuperius pręparati grana octo conſervæ roſarum aut violarum ʒß. miſce

Nihil antimonio eſt … tius ad purganda maligna excrementa.

miſce fiat bolis detur mane ſervato regimine & cuſtodia, vel grana illa octo antimonii noſtri infundantur per noctem in vino mero & propinetur vinum ſolum delicatulis quibus eſt natura fortis & potens propinetur vinum & pulvis infuſus, repetetur hæc purgatio quater per quatuor dies iterata doſi ſervato regimine quod quidem conſiſtit vt obſervent cuſtodiam & poſt tres horas ſumant juſculum optime ſale conditum & nihil aliud ſumant, toto illo die quo ſumpſerint medicamentum illud, quam juſcula optime condida, de tribus horis; & deinde tempore cœnæ cœnare poſſunt optime & opipare ſi appetitus illud concedat & conſulat, purgatione peracta fortiſi canda eſt pars, cõvulſione affecta, eſſentia ſalviæ, oleo ceræ permixta, & hac mixtione illinenda eſt pars, bis in die, ſero & mane, & ſi per aliquot dies, nõ ceſſet affectus, iteranda eſt ſuperior purgatio nam totum arcanum curationis conſiſtit in purgatione illa antimoniali noſtra, nec eſt vllo pacto timendum tale medicamentum innocens enim eſt, ab omni malo, & ab omni veneni ſuſpicione, & qui tali ſuſpicione illud afficiunt, rerum naturalium penitus ſunt ignari, nec violenter purgat ſed cũ virtute & potentia evacuat excreméta corporis.

Regimen & virtus vivendi in purgatione animo ro.

De balbutie & his qui cum difficultate loquuntur.

CAPVT XIIII.

Balbuties vnde ſit & fiat.

ANgygloſſi & mogilali laborantes vocant græci qui difficulter loquuntur & qui in ſermone reſtitantes loquelam præcipitant, & literas L. R, & K. maxima cum difficultate pronunciant hoc ſermonis & loquelæ vitiũ dependet, ex vitiis muſculis ipſius linguæ & aliquando ex conformitate depravata ipſius linguæ, vitium autem illud muſculorũ dependet & originem habet, ex obſtructione muſculorum horum, qui infarciuntur & replentur excremẽtis viſcoſis glutinoſis & frigidis quæ impediunt & intercludunt, comercium ſpiritus animalis ad muſculos illos linguæ, quo comercio impedito & intercluſo motus linguæ non expedite fit, vnde difficilis eſt pronũtiatio & loquella non expedita: eſt enim angygloſſis & mogilaris difficilis pronunciatio, & loquela non expedita & balbuties, ex via ſpiritus animalis præpedita ad muſculos linguæ, ab excrementis viſcoſis & frigidis. Confluunt autem illa excrementa ex capite in muſculos linguæ caput enim deponit ſua exrrementa in palatum & hinc in muſcula linguæ delabuntur ſi excrementa illa tollantur & copioſe redeant ſpiritus animales ad muſculos linguæ, curatur omnis angygloſſis & balbuties ſi ex conformitate depravata linguæ dependeat id omne incurabile eſt, ſi vero ex aſtrictione & brevitate membranæ quæ ſub lingua eſt, quæque filum dicitur, id medicamentis & chyrurgia curari poteſt vt in curatione ſequenti videre eſt.

Balbuties curatur copia ſpiritus animalium.

Balbutiei curatio.

Curatio balbutiei.

CVratio balbutiei, & omnes loquendi difficultates dependent ex ſub-

ex ſublatione cauſarum materialiũ ipſius balbutiei, qui enim tollit has cauſas materiales tollit etiam cauſas efficientes, nam qui tollit excrementa viſcoſa illa & tenacia, animalium ſpirituum commercium impedientia, tollit etiam efficientem cauſam balbutiei, & omnes loquendi difficultates, cum ſtatim adeat ſpiritus animalis copioſus, qui partes loquẽdi illuſtrat, & admotus loquelæ proprios excitat, cujus animalis ſpiritus defectus eſt cauſa efficiens omnis loquendi difficultatis tolluntur autem excrementa illa viſcoſa & tenacia impedientia aditum ſpirituum animalium, purgatione antimonii noſtri potiſſimum, quod excrementa illa ſua innata virtute, potenter evocet, & ex capite educat, tanquam ex fonte ex quo ſcaturiunt, & in fauces irrũnt, purgatio ergo ſic fiet ℞ antimonii noſtri grana octo, vini optimi ℥j, miſceantur & dentur ſummo mane ſervato regimine & cuſtodia, iteretur potio & detur per tres dies iterata doſi & deinde lavetur os ſæpiſſime ſpiritu ardenti, ex ſucco ceraſorum nigrorum extracto, ſuccus enim ceraſorum nigrorum in cella depoſitus, ad inſtar vini ebullit, & deinde per diſtillationem ſimplicem extrahitur ardens ſpiritus, qui ſummopere roborat muſculos linguæ, & ſpiritus innatos & fixos partium illarum loquelæ deſtinatarum, ſi vero membrana ſubſtrata linguæ impediat loquelam propter ejus nimiam ſtrictionem, ſeu brevitatem, vaſcellis eſt accipienda, & forcipe tenui incidenda, & ſtatim colluendum eſt os, aqua plantaginis aut roſea vt ſanguis compeſcatur & pars inciſa, ad cicatricem laudatam reducatur, caput etiam eſt roborandum & excalefaciendũ lotione ſpiritus vini, per quindecim dies tẽpore ſomni, ne caput ſua frigiditate & humiditate, mittat in fauces excrementa ſua viſcoſa & tenacia, & ſic cauſas materiales balbutiei, foveat & nutriat & ſic, perfecte curabitur balbuties, & omnis loquendi difficultas.

Purgatio propellenda balbutie.

Spiritus ceraſorum nigrorum arcanum balbutiei.

Spiritus vini roborat caput.

De epilepſia ſeu caduco.
CAPVT XV.

Epilepſia magnus eſt morbus & adeo magnus vt præ magnitudine ſua ipſum non noſcant adhuc medici, nec antiqui nec recentes, varia, & quamplurima illi impoſuerũt nomina, quod ejus eſſentiam & quid ditatem non noverint, nam quod pueros potiſſimũ aggrediatur, puerilem morbum vocarint, quod ſit quædam mentis apprehenſio, & quod mens & animus eo morbo potiſſimũ afficiatur, Epilepſiam dictitarunt, quod vero cadant ægroti eo morbo affecti, caducum dixerunt quod vero comitia apud Romanos intermitterentur ſi quis diem comitia celebrarentur morbo illo afficeretur, dixerunt morbum comitialẽ quod vero vehemens & magnus eſſet morbus, & quod magnis & vehementiſſimis & potentiſſimis egeret remediis ad ejus curationem herculeum

Epilepſia medicu incognita.

Varia nomina epilepſia

leum vocarunt, ſacrum etiam appellarunt quod ſacris egeret reme diis, & quod magnus eſſet, nam ſacrū dicunt græci, quod magnum eſt, & ſic ex varietate & multitudine nominum voluerunt antiqui quidditatē & eſſentiam hujus morbi putreface re quod tamen non fecerunt cū ejus veram eſſentiā ignorarint quo vno ſolo nomine poteſt indicari ſi perfectiſſime noſcatur.

Epilepſiam ergo nos proprie defi niemus ſequentibus verbis: Epilepſia morbus eſt præter naturam à virulento quodam excremento inbriativo potus quam ſoporifero cauſatus offendens ſpiritum animalem & vitalem oppugnans adeo vt inebrietur à virulenta illa qualitate vel convulſio virulenta ab excremento virulento & inebriativo cerebrum cōcutiens & lædens, hæc convulſio vel eſt per idiopathiam vel deropathiam quæ idiopathica eſt, fit in cerebro ipſo dum ipſum excrementū virulentum & inebriativum generatur in cauitatibus ipſius cerebri, dum alimentū ipſius cerebri, in hoc virulentum excrementum alterati one peculiari convertitur, lædens peculiares cerebri actiones per deuteropathiam vero fit quando illud excrementum producitur & generatur in inferioribus partibus, ex earum alimento depravato, & ſurſum petit partes ſuperiores eaſque lædit ſua peculiari virulenta qualitate, vnde vocari poteſt Epilepſia inſultus virulentus cerebri cum inſultet cerebrum & convellatur, vapore tetro & virulento illo expugnatum: hinc colligitur quam male definiatur hic morbus interpolata totius corporis convulſio cum ſenſuum & mentis ablationes in paralyſim non deſinens, cum efficientes & materiales cauſas hujus morbi hæc defini tio non comprehendat & perinde non eſſentiam & quidditatem ipſius morbi ſed tantum aliquas proprietates & virtutes, quæ comitantur hāc eſſentiam, declaret & demōſtret non poteſt lædi & offendi cerebrū quin ſenſus & mens ipſa lædatur & offendatur, cum cerebrum mentis & ſenſus præcipuum organum lædatur vnde etiam fit totius corporis convulſio non enim nego Epilepſiā eſſe interpolatam totius corporis cō vulſionem, cum mentis & ſenſuum ablationes, ſed hanc definitionem mancam & mutilam eſſe aſſero, cū cauſa materialis & efficiens hanc ge neralem convulſionem, non comprehendatur hac definitione videāt viri docti, & indicent ſine favore, quid enim faciat convulſionem illā in Epilepſia non narrat, nec pandit hæc definitio, nec qua ratione ſpiritus cerebri læſus et offenſus, ab excremento illo virulento et inebriativo faciat illam convulſionem et perinde manca eſt valde, et mutila hæc definitio, niſi ab hac noſtra definitio illuſtretur, qua ratione autem fiant illi paroxiſmi et repetant ter in menſe in añoquater in die bis in hebdomada, et ſic variis et repetitis paroxiſmis.

Epilepſia quid proprie ſit & unde fiat.

Epilepſia duplex idiopathica & ſimphatica.

In epilepſia cur mens lædatur.

roxiſmis affligerent ægrotos; nobis jam eſt inquirendum: virulentum illud excrementum inebriativum cerebrũ feriens ſympathice vel ſympathyce vel idiopathice; dum ſpiritũ animalẽ aggreditur fit pugna inter ſpiritum & illud excrementum; donec ſpiritus luceat victoria tunc temporis redeunt omnia vitalia, ad priſtinum ſtatum quia vitalis ſpiritus, & animalis victor eſt, & triumphat de excremento illo virulẽto, at quia fomes ſeu fodina illius excrementi virulenti inebriativi, non omnino exhauſta eſt, ſed remanet ſemper aliquid invicti, quod per horas aliquãdo, per menſes, per annos & aliquãdo per breviſſimum tempus accreſcit, & capax eſt, iterum ſpiritum animalem inſitum & innatum laceſſendi vnde redit paroxiſmus epilepticus brevis & interpolatus; ſecundũ virtutem & robur fodinæ excremẽti illius virulenti & inebriativi, qui ſuis vaporibus & exhalationibus ſpiritum noſtrum epileptice lædit, & tali ſpiritu læſo, cum ſit motus omnis & ſenſus organum, neceſſe eſt vt corpus concidat quaſi mortuum, cum organum vitæ præcipuum lædatur præcipuus ergo tanti mali curationis ſcopus eſt vt ſubito tollatur excrementum illud virulentũ, & inebriativum & roboretur ſpiritus, quod ſequenti methodo fiet manifeſtum.

Vnde redeãt paroxiſmi in epilepſia.

Curatio epilepſiæ.

Epilepſia cura vera.

EPilepſia difficilis admodum eſt curationis apud vulgares medicos, quod cauſam ejus materialem & efficientem neſciant, & nidum et focum ipſius materiæ penitus ignorent ignoto enim morbo nõ datur remedium, perinde incurabilem exiſtimant epilepſiam niſi intra vigeſimum quintum ætatis annum natura ipſa ipſam curet, Quod ſi ipſimet hoc ipſum perpenderent invenirent epilepſiam curabilem eſſe, cum ab ipſa natura ſepiſſime curetur, ſi ſcirent eius cauſas materiales et efficientes, natura ſiquidem curat epilepſiam intra vigeſimum quintũ annum; quia intra hoc potiſſimum tempus, tres mutationes inſignes totius corporis celebrare ſolet, natura ſeptimo anno decimo quarto, et vigeſimo primo, in quibus mutationibus, et ſanguis vniverſus, et alimentum vltimum partium, et ſemẽ ipſum ſolet permutari, et in his ipſius permutationibus valde difficile eſt, quin excrementum illud virulentum inebriativunm verę epilepſiæ vera cauſa materialis alteretur et permutetur, et aliam habeat ſubſtantiam ſi eliminare, et foras pelli nequeat ab ipſomet ſpiritu vitali, qui quotidie pugnat cum ipſo excremento virulento et inebriativo, et in ipſa pugna et certamine, ipſos epilepſiæ paroxiſmos excitat, ita vt ipſemet ſpiritus vitalis ſit cauſa efficiens ipſius epilepſiæ, intra ergo tempus iſtud, roboratur valde ſpiritus vitalis, et diminuitur cauſa materialis. Neceſſe eſt ergo vt intra vigeſimum quintum annum vincatur illud excrementum et ſic curetur,

Quare curatur epilepſia intra 25. annum.

quod

ſi hunc naturæ motum contemplemur nos citius epilepſiam curabimus, primo virulentum illud excrementum inebriativum evacuabimus ſudorificis quibuſdam propinatis, quorum beneficio virulenta omnia, quacumque corporis parte latitare queant, facili negotio per ſudores evacuantur, roborabimus etiam ſpiritum vitalem, ut fortius agat in hoſtem ſuum, quod omne commode admodum ſequenti modo obtinebimus ℞. antimonii noſtri ſuperius præparati capite de curatione caninæ convulſionis grana octo, annamoni optimi in alchoel redacti grana duodecim ambari & moſchi an grana tria ſacchari parũ miſce fiat doſis, detur cum pauca aqua lilii convalliorum ſummo mane ſervato regimine & cuſtodia, iteretur hæc doſis per tres dies ſummo mane ſervato eodem regimine, purgato ſic corpore ad ſudorifica deveniendum eſt, ℞ ſtanni ſudorifici ſuperius præparati cap. IIII. de curatione aurium doloris, grana decem ambari & moſchi an grana III. aquæ cinamoni & ulmoriæ an ℥j. miſce fiat potio detur mane & cooperiatur æger optime in lecto & ſudet optime omni arte adhibita per menſem, ſingulis diebus repetita doſi, ſudorificum etiam quod paratur ex argento calcinato, & auro etiam calcinato, cum ſpiritu ſalis tartari optime rectificato eſt potentiſſimum in curatione ipſius epilepſiæ, eſſentia etiam argenti cum ſpiritu mercurii præparata eſt tutiſſimum eius remedium ſal etiam margaritarum ſummopere deputatum, & volatile factum cum ſpiritu tartari rectificato, eſt etiam tuta cita & jucunda epilepſiæ cura, ut eſt etiam extractum ellebori albi ſuperius præparatum & caput purgium noſtrũ etiam ſummopere prodeſt, at omnibus hiſce remediis antecellit ſal volatile ſanguinis doſis eſt ℥j. in aqua lilii convallium.

Medicamenta optima ad epilepſiam.

Curatur etiam oleo ſulphuris & tartari anno 19 libri.

De incubo

CAPUT XII.

INcubus quem *efrialtin epibolin* & alii *prigalion* dicunt, non eſt Deus nec ſemideus, nec cupido, nec dæmon, nec vetula in ſomno opprimẽs corpus ut antiquorum nonnulli crediderunt; ſed eſt excrementum aliquod ponderoſum diaphragma noſtrum opprimens, unde ſpiritus inſitus & innatus diaphragmatis noſtri oppreſſus & quodammodo læſus inter dormiendum ſentiens illam oppoſitionem repræſentat animæ ubique præſenti illam opreſſionem anima ſtatim imaginatur aliquod animal, vel monſtrum, vel perſonam aliquam illam oppreſſionem facere, & ſtatim terrore afficitur & clamare & aufugere vult & non poteſt, donec ceſſante ſomno & vigili facto ſpiritu vigilia roborato, illud excrementum expellit ex diaphragmate quo depulſo excremento, ſtatim perit & evaneſcit phan-

Incubus quid ſit & unde ſit.

Incubus conſiſtit in oppreſſione diaphragmatis. phantaſma illud oppreſſionis, fundamentum habens, ex oppreſſione diaphragmatis ab aliquo excremento ſui ipſius alimenti quod facultate expultrice ſpiritus innati diaphragmatis expelli non poteſt, & hoc potisſimum in ſomniis apparet quod ſpiritus inſitus partium ſopore conſternatus, debilior ſit tunc temporis, quam tempore vigiliarũ, unde vigilia tollitur ſic affectus, ſeu oppresſio, cum vigiliis roboratur ſpiritus innatus cuiuſcumque partis, & actiones vitales excitetur, redit tamen hic affectus, redeunte ſomno, ſi illud excrementum diaphragma noſtrum opprimens non abſolute expulſum fuerit læditur vox & reſpiratio in hoc affectu, propter diaphragma oppreſſum vocis & reſpirationis non leue organum unde non levis eſt nomenti, & ponderis hic affectus, eſt enim epilepſię, *Incubus quid indicet* vel apoplexiæ, vel ſubitaneæ mortis ſimbolum & portentum: unde non eſt negligendus ſed remediis ſubito curandus, quod Deo dante ſequenti methodo fiet manifeſtum

Curatio incubi.

Incubi curatio. CVm excrementa digeſtionis alimenti diaphragmatis, ſæpe ſæpius conierantur nimia in quantitate, ſuper diaphragma, vel aliquando à toto thorace, diaphragma proiiciatur, præcavendum eſt ne excrementa illa copulentur, præſcripta tenui dieta nam ſæpe ſæpius illa excrementa ex crapula nimia ciborum in ſtomachum iniectione copioſa, proveniunt, fugienda eſt ergo crapula, & ingurgitatio ciborum ut radix huius mali erradicetur penitus, purgandum deinde corpus eſt, antimonio noſtro, vel extracto noſtro elleborino, & ultimo per tres dies expurganda eſt ſaburra illa excrementorum diaphragmatis ſudorifico noſtro ſtanni, vel ſpiritu tartari ſale corallorum vel margaritarum impregnato, & datur ad quantitatem dragmæ unius, in vino tenui, vel aqua cinamomi, vel aqua ulmariæ, & datur ſummo mane, ieiuno ventriculo & cooperitur corpus ægri perquam optime, & omni arte excitatur ſudor quam copioſus, & ſic tuto & iucunde & quã citiſſime tollitur materialis cauſa, incubi, quæ ſi negligatur, acreſcit nidus, & fit ſomnus ingens, & potens epilepſiæ, & ſæpe ſæpius appoplexiæ, & ſubitaneæ mortis, à qua præſervet nos Deus ſua pia & inexhauſta miſericordia.

Ingurgitatio ciborum & nimia potatio vitanda in curatione incubi.

Sudorificum ſtanni.

Subitaneæ mortis cauſa

De melancholia ſeu delirio ſine febre.

CAPVT XVII.

SVnt qui diſtingunt melancholiam à mania quod maniam aſſerant delirium cum furore & impetu maxime melancholiam autem, delirium ſimplex, ſine ullo mentis impetu & agitatione, hæc autem differentia minimi, eſt momenti:

menti nec propria differentia eſt; cum non habeat diſtinctam & differentem formam à qua ſola deſumitur differentia vera, ſi diſtinguantur ergo mania & melancholia, eſt tantum ſecundum magis & minus, cum cauſa ſit eadem, ſed fortior in una quam in alia: cauſam ergo melancholiæ & maniæ non dicemus eſſe melancholicum humorem, cū non detur in corpore melancholicus humor, niſi excrementa retorrida & quaſi calcinata alimenti noſtri, melancholicum humorem dicere cogitemus, quæ tamen cum melancholico humore Galenico, non concordant, hæc enim ſunt calida & retorrida, atque prorſus ignea, & melancholicus humor Galenicorum terreſtre quid eſt frigidum & ſiccum: non ergo melancholicus humor, eſt vera cauſa materialis ipſius maniæ & melancholiæ cum mania & melancholia ſit morbus calidus & igneus à cauſa frigida & ſicca, non proveniens ſed à contraria calida nempe & ſicca.

Mania & melancholia non differūt niſi ſecundū magis & minus.

Melancholia vera cauſa.

Mania quid ſit & unde fiat.

Definiemus ergo melancholiam & maniam morbum calidum & ſiccum ab excremento retorrido calido & ſicco proveniens, qui ſpiritū vitæ noſtræ ſua caliditate & ſiccitate inflammat, particulariter in cerebro, unde actiones animæ peculiari læſione offenduntur unde perperam ratiocinamur & ridicula loquimur: fomes & focus huiuſce retorridi excrementi, quod maniam cauſat & efficit variis in locis latere ſolet, nam cum excrementa alimenti noſtri ubique locorum generentur, cum alimentum noſtrum ubique ſit excrementoſum perinde à colore noſtro, excrementa illa quæ ubique producuntur, coquantur & elixantur, donec ſæpisſime in retorrida & ignea prorſus convertantur excrementa & potisſimum in hypocondriis in liene, & circa viſcera & ſæpe ſæpius in ipſo cerebro, ubi inflammatur ſpiritus animalis cerebri, ab ipſo retorrido excremento, unde ſit mania & melancholia: melancholia quidem ſi excrementum illud non valde excaleſcat, mania vero ſi fortius quam par ſit excaleſcat, ſunt vero chymicorum multi, qui maniam deficiunt mercurium in calcem reverberatum & in aquā fortisſimam ſolutum, ſpiritum vitæ noſtræ inflammantem, & alterantē: ſed hæc definitio ad veram reduci poteſt; cum mercurius ille in calcē reverberatus ſit retorridum noſtrū excrementum; alimentum enim noſtrum cum ex tribus radicalibus principiis conſtet, nempe ſale ſulphure & mercurio, cum degenerat & abit in corruptionem ſui, hæc etiam ſua innata principia excremēta illa concomitantur, unde excrementum illud retorridū habet ſecū mercurium, qui nimia coctione in retorrido illo excremento, reverberatur in calcem: & perinde excrementum illud retorridum, non immerito

Fomes maniæ & melancholiæ ubinam.

Alia melancholiæ definitio.

merito dici poteſt, mercurius excrementitius in calcem reverberatus, vera cauſa maniæ & melancholiæ.

Curatio maniæ & melancholiæ.

Curatio maniæ & melãcholiæ.

CVratio maniæ & melancholiæ duplex eſt, una quæ refrigerat & alterat, materiam peccantem, ſeu retorridum illud & in calcem reverberatum excrementum; altera vero quæ omnino diſſipat & conſumit illud retorridum excrementum maniam & melancholiam efficiens. refrigeratio autem & alteratio materiæ peccantis fit eſſentiis refrigerantibus, ſummopere ut ſunt eſſentiæ Saturni Iovis, & martis, & oleũ camphoræ hæc in forma ℞ oleum camphoræ ℥ ſ. oleum Saturni guttulæ decem eſſentiæ martis guttulæ miſce cum aqua communi propinentur, ſingulis diebus per decem dies hoc enim medicamentum in cura maniæ eſt potentiſſimum, ſummopere enim refrigerat, & alterat materiam maniæ, & coagulat ſpiritus illos retorridos caput & cerebrũ aſcendentes, ac ferientes materiam autem maniæ & melancholiæ tollunt virtute quadam arcana & ſpecifica, quinta eſſentia argenti & auri, & mercurii & ſummum anodyum noſtrum, & flores antimonii etiam communiter præparati ad grana decem propinati cum theriaca, ſummum ſunt maniæ remedium antimonii quinta eſſentia eſt perfecta cura inſaniæ; item oleum rubrũ antimonii baſilii valentini eſt juſtiſſima & iucundiſſima cura omnis maniæ & inſaniæ eſſentia etiam ellebori eſt certiſſima amentiæ cura, ex quibus ſingulis, & ſimul etiam mixtis poteſt fieri remedium tutiſſimum ad omnis inſaniæ curam.

Oleum Saturni in mania eſt arcanum.

Melancholiæ cauſam tollens eſt antimonium.

Ellebori eſſentia eſt maniæ cura.

De catharro.

CAPVT XVIII.

Non datur catharrus.

CAtharrum ſeu defluxionem hũmorum ex capite tanquam ex cœlo quodã microcoſmico, in partes inferiores tanquam in terram, redeunt & ſibilo explodunt quam plurimi chymicorum: quaſi vero caput mitteret in partes ſibi inferiores excrementa ſua, cum habeat emunctoria ſatis grandia, & capacia, & omnino idonea tanquam ab ipſa natura deſignata, ad recipienda illa excrementa & foras expellenda & non in partes ſibi conſociatas deportanda ſine quarum ſanitate perfecte perſiſtere non poteſt, ita ut ſibi ipſi noceret dum illa excrementa in partes inferiores, per defluxionem & catharrum demitteret, nihil ſibi mortem, deſtructionem ſui ipſius proſequitur imo fugit quantum poteſt, & ad conſervationem ſui ipſius, totis viribus anhelat, itaque catharrus nihil eſt, nec ullo pacto datur in corpore humano, ſi quid eſt tamen in faucibus in dentibus in gutture ac in cœteris corporis

Caput non mittit ſua excrementa in partes inferiores.

nis humani membris noxium & morbosum non per defluxionem & catharrum in illas partes decidit, ſed illis ipſius partibus innatum eſt, à proprio eorum alimento corrupto, & degenerato: omnes morbi fiunt per congeſtionem, & accumulationem excrementorum, in ipſis partibus innaſcentium & non aliunde provenientium: ridiculum enim eſt & anile commentum, dolorem dentium Dolores aurium, & reliquorũ membrorum dolores & affectus fieri, per catharrum & defluctionem: quis enim eſſet ille miſſor, & per quas vias, & canales inalterabiles mitterentur miſſa, innaturalia, & contra naturam ne nocerent partibus per quas mitterentur, donec ad partes extremas ad quas dirigerentur, perveniunt ubi tunc temporis exerceretur excrementorum miſſorum furor & crudelis hoſtilitas: nõ datur ergo catharrus & defluxio humorum in partes inferiores, ſed ſi quid guttur, os maxillà, collum, & reliquæ partes inferiores patiantur à ſubitanea aeris iniuria, vel calida vel frigida, id non dependet ex defluxione & catharro, ſed ab ſpiritu cuſtode harum partium qui laceſſitus & aggreſſus ab aeris iniuria aliqua calidà vel frigida, linquit peculiare & proprium coctionis & digeſtionis officium, ſpiritus enim eſt cuiuſcumque partes coquere & digerere alimentum ſibi demandatum ut partes ſingulæ nutriantur & conſerventur digeſtione & coctione alimenti ſui ab ſpiritu cuſtode particulari cuiuſcumque partis præparati, ſpiritus ergo particularis cuiuſcumque partis laceſſitus & aggreſſus, ab aliqua aeris iniuria relinquit ſuum peculiare digeſtionis & coctionis officium ut ſe deffendat peculiariter contra vim & iniuriam aeris, unde alimentum relictum & incoctum redactum amandatur foras tanquam excrementum per poros partium & ſic prodeunt & ſcaturiginem habent fluxus excrementorum variorum quę nõ ex capite ortum habent ſed ex partibus ipſis, in quibus inſunt & ex in quibus ſolis fluunt, & non aliunde una quæque enim corporis pars ſuarum ſatagit rerum niſi aliunde à cauſis præter naturam externis avocetur. Itaque fluxus excrementorum variorum quæ ex gutture verbi gratia laringe, faucibus & ſimilibus partibus ortum habent, non ex fluxu & catharro, ex cerebro provenientes originem ducunt, ſed ex ipſis partibus ſcaturiunt, dum ſpiritus cuſtos ipſarum partium, qui alias ſpiritus innatus & inſitus dicitur aggreſſus & laceſſitus eſt cauſis externis, linquit coctionis & digeſtionis proprium ſuum officium, unde per poros partium decidit. Alimentum crudum & incoctum, & fluit tanquã excrementum, & non datur alius catharrus, cui ſuccurrendum eſt ſola refocillatione & reſtauratione ſpiritus innati & inſiti hoc autem fit calore adaucto partis cuius ſpiritus.

Omnes morbi fiunt per congeſtionẽ & multi per defluxionem.

Fluxus excrementorũ variorum unde dependeat cum non à capite deſcendat.

rtus debilitatur, & ſic non dabitur alia curatio catharri, quia cum non detur catharrus ſed ſit morbus peculiaris cuiuſcumque partis, dum ſingularum partium morbos pertractabimus, earum etiam curam particularem, medicamentis peculiaribus agitabimus.

De morbis oculorum.

CAPVT XXXI.

MOrbos omnes oculorum tam externos quam internos referunt galenici ad catharrum & aſſerunt dependere ex fonte ipſius cerebri, quod quidem cum nullis excrementis ſcadeat. Solet ipſe deponere in ipſos oculos quod ridiculum eſt, nam in rei veritates, etſi cerebrum habeat multa excrementa ſeroſa & aquatica, non deponit ipſa in oculos ſed in ſua emunctoria à natura illi data, ut ſe purget ab innatis ſuis excrementis: oculi autem ſi quidquid patiantur, patiuntur ab excrementis innatis ſuis & non aliunde ſcaturientibus, ut ſupra diximus capite de catharro, & ut iam infra clarius manifeſtabimus.

Oculorum ergo affectus omnes vel interiores ſunt vel exteriores, interiores dicimus qui intra corneam membranam fieri ſolent & condi quorum origo, ab intimis oculi partibus dependet, ſive ab earum excrementis, quæ dum ab ſpiritu cuſtode ſeu innato & inſito, foras demandatur per poros partium oculo inſervientium, ſæpe ſæpius norent ipſis partibus, & vario faciunt morbos, ſecundum varietatem excrementorum quæ ſolent expelli, exteriores vero dicuntur quæ extra corneam vel in ipſa cornea fieri ſolent Galenici accuſant caput & cerebrum, & afferunt hoc fieri per defluxionem, quod quam ridiculum ſit, ſingulis capitibus de morbis oculorum clariſſime demonſtrabimus, & cura tandem certa, & iucunda nulla habita ratione defluxionis, & catharri, veriſſimum eſſe declarabimus.

De glaucomate.

CAPUT XXX.

Glaucoma quid ſit & unde ſit.

GLaucoma eſt vitium cryſtalloidis aut vitrei humoris, dum glauco aut fuſco quodam humore excrementitio inficitur ſeu tingitur & qui tali morbo affecti ſunt per fumum aut nebulam ſe videre arbitrantur quia vitreus humor oculi inficitur excremento quodam fuſco vel albido, unde fuſca & obſcura valde eſt viſco: hoc vitium dependet & originem habet ex vitreo ipſo humore, ſeu cryſtalloidæ qui cum ſit pars naturalis ipſius oculi, nutritur alimento peculiari, quod ex cõmuni promptuario, nempe ſanguine per venenulas cryſtalloidi demãdatur, ut ab ſpiritu innato ipſius partis coquatur & digeratur in alimentum proprium & aptum cryſtalloidi quod quidem alimentum ſæpe ſæ

pius

plus vitiatur, & excrementa illius copioſa nimis ſunt, unde cum remaneant in ipſa parte, tingunt & inficiũt ſua qualitate, prava vitreum humorem, qui ex natura ſua nitidus & clarus eſſe debet, ut clarum & nitidum viſum faciat, ſi tingatur aliquo pravo calore, viſus depravatur, & glaucoma dicitur hic affectus, qui non à cerebri defluxione in humorem vitreum ortum habet ſed ab ipſo humore vitreo, qui vitiatur ab excrementis ſui ipſius alimenti, unde depurato ipſo alimento, & evacuato ipſo excremento ipſius partis, curatur affectus, ut patet ex ipſius affectus curatione.

Curatio glaucomatis.

Glaucomatis cura. PVlvis hæmeticus eſt tutisſima cura glaucomatis depurat enim ſummopere ſanguinem in toto corpore unde alimenta cuiuſcumque partis etiam depurantur datur ſequenti methodo pulveris hæmetici ſuperius præparati grana decem, conſervæ violarum ℥ j. miſce fiat bolus, detur mane cum cuſtodia artis, & regimine iteretur ter hæc porgatio per tres auroras, deinde foveatur oculus ſpiritu vini rectificato, calore enim adaucto ipſius oculi, per potum ſpiritus vini, tolluntur illa excrementa, nebuloſa, & abſcura glaũca, vel fuſca, vel alterius coloris quæ inficiunt cryſtalloidum humorem & ſic annihilatur glaucoma extrahitur etiam. Tinctura florum tugloſæ cum ſpiritu vini quæ quidem tinctura ad miraculum ſolo fotu glaucoma curat, & perfecte ſanat, caput purgium etiam noſtrum ſuperius præparatum ex elleboro alborum & parte orientali ſummum eſt etiam glaucomatis remedium.

De ſuffuſione ſeu cataracta.

CAPVT XXXI.

SVffuſio fit quæ & cataracta vulgo dicitur dum pupilla, vel inter chagridem tunicam & cryſtallinum humorem pellicula quædam excrementitia concreſcit quæ ortum ducit, ab excremento aqueo & humido, quod ibi ex alimento oculi adnaſcitur, & calore ipſius oculi concreſcit in pelliculam albam tenuem quæ pupillæ occuli opponitur, & viſum impedit, & lædit. Illud autem excrementum ex quo ſuffuſio fit, non ex cerebro per opticum nervũ prolabitur ſed ex ipſis partibus adnaſcitur partes oculi ſiquidem ſufficientia habent excrementa quorũ ope ſuffuſio generari posſit, non eſt neceſſe ut ex cerebro prolabantur, ſed aquoſus lignorum concreſcit in pelliculam qua fit cataracta. ſeu ſuffuſio.

Cura.

Curatio ſuffuſionis.

CVratur ſuffuſio vel chyrurgia & manu, tollendo ipſam acu ad hoc apta & idonea, perforando oculum cum ipſa acu ad angulum magnum ipſius oculi & perveniendo cum ipſa acu ad pupillam ipſius oculi, ad locum ſuffuſionis ibique deprimitur infra pupillam non ſupra, & deinde purgatione & fotu medicamentorum peculiarium conſumitur pellicula ipſa, curatur etiam in principio dum incipit adnaſci & produci, ſale euphragiæ in ſpiritu vini diſſoluto, vel ſale vitri, ſeu alchali, in aqua quadam optalmica diſſoluto & in oculum inſtillato.

Cura alia cataractæ.

Purgandum tamen prius eſt, antimonio noſtro, quia partes ipſius oculi, & totum univerſale alimentum totius corporis deputatur eo ipſo medicamento, ita ut non tantis ſcateat excrementis quibus morbi, particulares partium & generales ſolent fieri.

De vitiis & affectibus pupillæ.

CAPVT XXXII.

Pupillæ affectus unde fiant.

PVpillæ affectus & vitia omnia manifeſte ſenſibus patent eaq; ſunt dilatatio, diminutio, divulſio, & ruptio, dilatatio ſive ab ortu fiat & ipſa origine natali, ſive à morbo aliquo ſolet fieri, ab aliquo excremento in uvea tunica concluſo, quod ibi ex alimento alterato producitur, copia ſua pupillam diſtendit illiuſque quoque foramen quod & pupilla eſt, amplificat & valde dilatat, unde ſæpe ſæpius oculi prominentiam & ſchyrrum phlegmonem & abceſſum comitatur pupillæ dilatatio.

Diminutio pupillæ unde fiat.

Diminutio autem pupillæ ſi ſit naturalis acuit viſum & ſubtiliorē efficit, ſi vero ſit morboſa debiliorē reddit ut contingit in atropha & phtyſi ipſius oculi; quoties enim vitreus humor ab aliqua cauſa præter naturam abſumitur tunc quoque contracta ruptaque uvea, & in ſeſe quaſi concidens, foramen pupillæ coarctat, & diminuit hiſdem fere cauſis internis & externarum vi ut injuria fiunt pupillæ divulſio atque ruptio, & hæ ſunt incurabiles cum pupilla ſit pars ſpermatica, & perinde dum læditur ruptione aut divulſione, non poteſt iterum ad cicatricem laudatam reduci cum conſervatione viſus oportet neceſſario ut diſperdatur viſus cum pupilla, ad primum ſtatum reduci nequeat, quod vero attinet ad dilatationem pupillæ & eius diminutionem curari quidem poſſunt ſequenti methodo, imprimis fovendus eſt oculus, ſpiritu vini impregnato tinctura florum bugloſſi hic enim ſpiritus ſummopere recreat oculum & interim purgabimus corpus antimonio noſtro, vel extracto ellebori noſtri ſuper vis præparati, tunc demum dabimus ægrotanti noſtro, oleum ſeu eſſentiam argenti, hæc enim eſ-

ſentia

Tuſsis in ſalem dulcem converſa eſt arcanum oculorum læſorum.

ſentia ſummopere prodeſt oculis læſis, & dabitur ad guttulas x. aut xx. in aqua euphiagiæ vel freniculi, ſummo mane vel tempore ſomni. Tuſſis etiam præparata calcinata & cum aceto ſtillatitio in ſalem reducta, & cum ſpiritu vini dulcificata oculos ad deſperationem læſos reſtituit in priſtinam ſanitatem, ſed oportet illum ſalem tuſſis aceto ſtillatitio ſeparatum acrem & mordacem, tandiu cum ſpiritu vini rectificato circulare, donec dulcis fiat & ab omni mordicitate liber tunc tẽporis ſeparató ſpiritu per balneum, remanet oleum dulce in fundo alẽbici, quod eſt arcanum curandorũ oculorũ ſi guttula una infundatur in oculos læſos, bis in die.

De affectibus oculorum externis.

CAPVT XXXIII.

Oculorum affectus externi quales ſint & unde fiant.

ULtima externa quæ ſolent oculos infeſtare ſunt potiſſimum caligo, nubecula albugo allucinatitio Rhexis, cõfuſio unguis Epiphora, ophtalmia, inverſio palpebrarũ grando & hordeolum, de quibus iam dicemus ſingulis breviſſimo quo poterimus eloquio & primum de caligine, caligo ergo eſt tenebroſa viſio excraſſiore denſioreque facta tunica cornea ab excremento craſſo & dẽſo ipſius tunicæ corneæ dũ enim tunica cornea alitur alimẽto proprio ſuo quod illi demandatur per venas, ſpiritus inſitus & innatus ipſius corneæ coquendo & digerendo illud alimentum ut ſibi ipſum appropriet, non optime ſeparat excrementa ſeparando, aut ſi ſeparat, non poteſt ſua facultate expultrice foras amandare, & tunc temporis tunica illa cornea, obſcuratur, & obtenebratur à ſuo excrementitio alimento craſſo & denſo, & ſic obtenebratur viſus & fit caligo. Oculi quæ proprie vitium eſt tunicæ corneæ ab excremento craſſo & denſo ipſius alimenti, productum & generatum: quod quidem vitium curari poteſt purgatione antimonii noſtri, & ellebori, & fotu tincturæ florum bugloſſi, & ſale Tutiæ ſuperius præparato, hæc enim omnia medicamenta oculum ex purgant ab omnibus ſuis excrementis, & ſummopere ipſum refocillant, & eius ſpiritum innatum & cuſtodem reſtaurant, in cuius ſolius ſpiritus reſtauratione conſiſtit tota oculorũ cura, iam de nubecula dicendum.

Nubecula quid ſit & unde ſit.

Nubecula eſt tenue aliquod excrementum corneæ tunicæ adhærens & impactum cuius adhæſit laborans putat ſe videre ea quæ videt, per nebulam quandam aut per vaporem aut fumum, hoc autẽ tenue excrementum ſucceſſu temporis craſſeſcit à calore ipſius oculi, & tandem fit albugo: eſt enim albugo, craſſum illud excrementum factum quod in cornea tunica adhærebat tenue & ſubtile, iam vero craſſius & conpertius factum albuginẽ facit quod tamen antea nubeculã tantum faciebat: ſenſim enim hæc vitia ſuccreſcunt ac ſæpe ex ophtal-

Albugo quid ſit & unde ſit.

mia & epiphora ortum habent cum in his affectibus, excrementa tenui quæ ophtalmiam & epiphoram facere ſolent incraſſeſcere ſoleant & hæc vitia ſolent curari hiſdem remediis cum quibus ſolet curari caligo nempe purgatione antimoniali & elleborina noſtra, & fotu refocillante oculum.

Allucinatio vero eſt, cum omnia quæ videmus foris tincta ſunt & infecta aliquo colore, ut in ictero ſolet fieri & inflammatione rubra, hoc vitium dependet & originem habet ex cornea tunica quæ inficitur aliquo excremento colorato & cuius caloris eſt excrementum, tali colore delibuta videntur externa unde allucinatio dicitur hic affectus, cum vere allucinemur ex viſione illa rā externa quæ videntur, non ſunt tali colore delibuta, purgatione forti antimonii noſtri tollitur hic affectus & fotu tincturæ ſuperius allatæ. Si ex ictero proveniat affectus, curandus eſt icterus omnino, ut tollatur hæc allucinatio. Similis eſt hic affectus glaucomati, ex vitio ipſius viſus, diſſimilis tamen in parte affecta, hic enim læditur cornea tunica in glaucomate vero læditur vitreus humor, non differunt tamen curatione, hiſdem enim medicamentis tolluntur & curantur hi duo affectus glaucoma & allucinatio, Rexis autem eſt eiuſdem corneæ tunicæ ruptio, ſectio vel everſio, é qua primum humor albugineus diffluit, oculumque multo minorem relinquit, deinde Rhagoides tunica cadit, oculi procidentia producitur quæ à græcis dici ſolet *proptoſis* ab hac fit oculi confuſio, in qua humores ex ictu commixti repe riuntur, & hi omnes affectus curari non poſſunt ullis medicamentis naturalibus, amiſſus enim eſt omnino viſus, & partes oculi ſummopere læſæ, ita ut reſtitui nequeant, cum à privatione ad habitum non detur regreſſus.

Curatio allucinationis.

Rexis corneæ tunicæ quid ſit & unde ſit.

Datur etiam in cornea membrana alius illi adhærens affectus, qui unguis vel ungula dicitur, quæ nihil aliud eſt, quam dura nervoſa & albicans membranula, ex angulo ſeſe extendens plerumque ut quæ ad pupillam, illamque ſæpe ſæpius contegens, oritur ex adhærente membrana cenſim & pedetentim increſcente & obdureſcente ſi permittatur, eius excrementum, nihil enim aliud eſt ungula in oculo, quam excrementum tunicæ corneæ illic pedetentim induratum, evaneſcit & curatur autem ungula ſale vitri in aqua euphragiæ: diſſoluto, & ſæpe ſæpius in oculum inſtillato, crocus etiam metallorum in alchool redactus, & aqua fœniculi dilatus, eſt ſūmum ungulæ remedium admixto pauco ſale vitri, hoc eſt ſale quod in fornace vitrariorum ſeparatur ab ipſo vitro.

Ungula in oculo quid ſit & unde fiat.

Epiphora autem eſt alius oculi morbus infeſtans oculos ſummopere, & fit à tenui & liquido excremēto, lachrymarum imitans impetum aliquan-

Epiphora quid ſit & unde fiat.

Epiphora quid ſit & unde fiat.

aliquando eſt tenue illud excrementum acre, & ſalſum, & tunc eſt cum dolore calore & rubore hic affectus cum vero eſt dulce & ſine ulla acrimonia, nullus eſt dolor, nec calor nec rubor in oculo, palpebris eius tenue autem illud excrementum à toto oculo lachrymarum inſtar exſurgit, alimentum autẽ oculi quod in partes oculi faceſſere nequit in ſubſtantiam earum ſe transmutando, faceſſit in excrementum illud tenue & liquidum, quod lacrymarum inſtar ex oculo defluit & epiphorã conſtituit,

Curatio epiphora.

curtur autem epiphora ſi moleſta ſit, & acri & ſalſo excremento producta, ita ut palpebras excoriet, & exulceret purgatione antimonii noſtri vel purgatione mercurii dulcis mitigantur enim excrementa hiſce medicamentis, vel cum foras eiiciantur, non amplius nocent vel fotu tutiæ præparatæ in aqua fœniculi dilutiæ, & in oculos inſtillatæ.

Ophtalmia quid ſit & unde fiat.

Opthalmia vero eſt frequens oculi affectus, eſtque potiſſimum oculi phlegmone, ex oculorum angulis in totam adhærentem membranã infuſa: in hac oculorum affectione, venæ tenues oculorum ita turgent ut quæ in albo oculi obſcuræ & inviſibiles erant fiant viſibiles & conſpicuæ, plerumque quicquid album eſt in oculo, rubeſcit, ſummus dolor & ardor ineſt, qui lachrymas acres & mordaces acceſit & tunc epiphoræ æquiparatur, quamvis toto cœlo differant ophtalmia & epiphora quod in ophtalmia album oculi in epiphora vero, palpebræ & cilia rubeſcant & inflamentur, curatur ophtalmia ab hiſdem excrementis & cauſis dependet, ac epiphora, hiſdem & ſimilibus medicamentis: itaque in ophtalmia purgandum eſt corpus, antimonio noſtro vel extracto, elleborino noſtro purgato deinde corpore, alterandus eſt, & refrigerandus ſanguis totius corporis, ne inde mittatur in oculos alimentum acre & mordax ſcilicet aliquo excremento acri & mordaci contaminatum, alteratur & refrigeratur ſanguis, & fons ipſius ſanguinis, una cum toto corpore, eſſentia ſeu oleo vitrioli, vel ſpiritu & oleo ſulphuris ad ʒ ſ. vel unum in aqua enduciæ vel roſaceæ ſufficienti quantitate propinatum ſcabies & pruritus palpebrarum. Palpebræ etiam oculorum inficiuntur ſcabie pruritu inverſione grandine, & hordeolo: ſcabies fit potiſſimum ab excrementis mordacibus & acribus, quæ ex ipſarum palpebrarum alimento acri & mordaci ortum ducunt & pruritus hiſdem dependet cauſis, hiſdem ſimiliter medicamentis curantur purgatione ſcilicet ſuperiori, & refrigeratione, & alteratione etiam ſuperiori inverſio.

Inverſio palpebrarum Quid ſit & unde fiat.

Inverſio palpebrarum quæ à græcis *etropion* dicitur, qua

qua pars eius interior prominet, & ſic invertitur palpebra, & eius internum rubrum oſtenditur. Hoc fit & cauſatur ex excrementis alimentis palpebrarum quæ dum turgent palpebras invertunt purgatione ſola curatur hic affectus, & refrigeratione etiam inter & externa ipſarū palpebrarum qua calor internus antiperiſtaſim fovetur & augetur, & ſic fortius expelluntur excrementa illa, ab ſpiritu cuſtode refocillato.

Grando quid ſit & vnde ſit. Grando vero eſt tuberculum calidum durum palpebræ ſuperiori innaſcens, ab excremento ipſius palpebræ quod induruit tuberculum, hæc tubercula ſolent curari ſi tingantur ſuperficialiter cum palea oleo vitrioli, vel mercurii vel aqua forti delibuta, & ſic ſæpe in die tangantur donec ſicceſcant & decidant per ſe; illa enim excrementa pauca ſunt in quantitate, & ideo ſolo externo medicamento adhibito cauſticante, abeunt & ſiccantur.

Hordeolum quid ſit & qua ratione curetur. Hordeolum autem eſt tuberculum calidum in abſceſſum fere deſinens quod ex palpebræ margine, & cilio prorumpit, ab excrementis etiam præter naturam ipſius palpebræ, & curatur etiam ſimilibus medicamentis externis ac grando ſuperius curata eſt, hi enim omnes affectus palpabrarum dependent, ab excrementis alimenti ipſarum palpebrarum, & ciliorum, quæ in intimis receſſibus ipſarum partium reconduntur, quæque dum a b ſpiritu cuſtode foras amandantur, tubercula illa pariunt, vel ſcabiem vel pruritum ſecundum excrementorum corruptionem & alterationem: hi autem omnes affectus curantur cito, tuto & iucunde, purgatione ſupradicta, & refrigerio etiam ſupradicto.

De aurium morbis eorumque cauſis.

Caput XXXIV.

Aurium affectus quales & unde fiant. Varii affectus ſolent aures occupare ſecundum varietatem & diverſitatem excrementorum quæ inibi ſolent amandari, tum ex intimis receſſibus ipſius auris, vel externarum partium externarum partiū excrementis quæ ſolent aures exterius affligere, ad rectum autem quēdam numerum hi omnes affectus ſolent reduci, nempe ad paroſides ad ſibilum tinnitum ſonitum, ſtrepitum & tandem ad ſurditatem & gravem auditum de quibus omnibus iam nobis erit dicendum.

Parotis quid ſit & unde fiat. Parotides ſolent fieri his potisſimum partibus, quæ pone aures & earum radices conſiſtunt, & ſunt potisſimum inflammationes harum partium, & ſequuntur omnes notas phlegmonis, tumorem puta oculorum calorem pulſantemque dolorem: hæ potisſimum inflammationes ſolent fieri in febribus peſtilentialibus: & purpureis, quæ prava aliqua qualitate & venenoſitate ſolent infici, ita ut ſpiritus quidam arſenicalis & venenatus, ſoleat ab ipſo febrili foco in has partes amandari

dari ibique tumorem illum parotidem dictum excitare ubi putrefieri ſolet, ille ſpiritus arcenicalis ſeu aura tenuis, quæ ſolet ex foco febrili per metaſtaſim in has partes transferri, & parotides operari. Solent autem curar parotides ut reliquæ phlegmones, quæ in aliis corporis partibus enaſci ſolent nihilominus tamen in parotidibus curandis eſt ſemper conſiderandum venenum illud arcenicale quo turgent ipſæ parotides, nunquam enim eſt repercutiendum ſed foras evocandum attrahentibus, & ſemper aliquid alexiterii eſt admiſcendum, ut oppugnemus venenum illud, febri autem malignæ cui ſemper convertitur parotis eſt ſemper ad hibenda ratio, & remedium: nam ea ratione & parotis curatur, purgatio antimonii & mercurii dulcis, eſt ſummopere neceſſaria, & bezoarticum minerale ſummopere etiam eſt neceſſarium: nam eo ſolo ſudoribus excitatis & febris maligna, & parotis curatur, datur autem minerale bezoarticum, ad quantitatem granorum decem aut viginti in aqua cardui benedicti, vel tuſculis ſingulis diebus mane, uſque ad perfectam curationem emplaſtrum quo ſolo uti debemus, ad curationem parotidū eſt ex balſamo ſulphuris cera nova admixta cum pauco mercurio crudo admixto, ut retundatur malignitas tumoris iſtius beneficio mercurii crudi dum autem maturus eſt tumor apperiendus eſt, & ſemper

Curatio parotidum.

Sudore curatur parotis.

Emplaſtrum verum ad parotides curandas.

emplaſtrum, ex balſamo ſulphuris ſuperponendum ad cicatricem laudatam uſque, & hæc de parotide dicta ſufficiant.

Quod autem ad ſibilum, tinnitū ſonitum, & ſtrepitum attinet ſunt hi affectus omnes ex flatibus orientes qui differunt tantum ſecundum magis & minus. Vt enim flatus motu & agitatione varia impelluntur & ita varios ſonitus edunt: ſibillus enim ex flatu tenui & levi ortum habet exiliter elabente, tinnitus autem ex illius curſu interrupto ſonitus ex craſſiore plenius erumpente, ſtrepitus ex impuſu valido, & hi omnes flatus ex excrementis aqueis & liquidis aures occupantibus originem ducunt, calor enim naturalis, ſeu ſpiritus cuſtos aurium pellit excrementa ut aures liberet ab inimicis ſuis, & pellendo ipſa excrementa cum aquea ſunt & liquida convertit ſubtiliorem partem in flatus & ventos qui exeundo illos ſonitus & ſtrepitus efficiunt. Eorū omnium cura conſiſtit in purgatione noſtra antimoniali, & elleborina, deinde fovendæ ſunt aures ſpiritu therebentinæ ut roboretur ſpiritus innatus aurium, & validius & fortius expellat ſua excrementa & ſic vincat horum ſonituum focos & fodinas nitrum etiam in aceto forti diſſolutum, & in aures ſæpe inſtillatum curat cito omnes aurium ſtrepitus.

Quid ſit ſibilus tinnitus ſonitus, & ſtrepitus in auribus.

Curatio tinnitus.

Gravis auditio atque ſurditas hinc ſæpe oritur, cum horum ſoni-

tuum fons & fodina, ſoleat auditus organum ledere impartis excremẽtis in ipſo audiendi organo hæc autem ſuditas facile curatur prædicta methodo, ſi vero ab ortu, & à natali die contracta ſit, conformationis vitio & audiendi inſtrumenti defectu aut aliqua alia vitioſa figura hæc incurabilis eſt, & ſoli creatori noſtro reſervato,

De narium morbis & eorum cauſis.

CAPVT XXXV.

Excrementa narium faciunt morboſ narium.

NAres ſunt emunctoria cerebri & eo emungendo ſunt deſtinatæ, & ab his excrementis ſæpe ſæpius patiuntur, nihilominus tamen habent nares, ſua peculiaria excrementa à quibus proprie patiuntur potius quam ab excrementis cerebri, nam illa excrementa dum foras emittuntur per nares à facultate expultrice, victa ſunt nec nocere poſſunt in emisſione ſua, quia nares habent ex natura ſua reſiſtendi virtutem & proprietatem: poſſunt tamẽ aliqua ratione pati ab ipſis cerebri excrementis, dum foras pelluntur, ſi aliqua qualitate præter naturam acri vel mordaci afficiantur: quicquid ſit ſive morbi narium dependeant ab excrementis cerebri ab intimis & intrinſecis ſuiſmet excrementis, ſunt omnes narium morbi vel ulcera, vel ſunt exereſcentia carnis, ulcera autem non dependent ex excrementis cerebri, quia potius ulcerarent crebrum ipſum quam partes externas per quas tranſeunt, quibus data eſt virtus innata reſiſtendi ſed dependet vere ex venis narium. quę continent ſanguinem, elementum proprium narium ex quo ſolo alimento poſſunt ſeparari excremẽta acria & mordacia, ex quibus ſunt ulcera peculiaria narium: ſal enim excrementoſum corroſivum acetoſum, acutum vel acerbum, deliteſcens in ſanguine, ex quo fit peculiare cuiuſvis partis alimentum, ſequitur alimentum illud, uſque ad ultimam partium converſionem & tandem ſeparatur & manifeſtatur in partibus, vere fiunt ulcera quævis, ſecundum varietatem & diſtinctionem excrementorum ſalitorum: huic autem ſali excrementoſo quod in naribus ſæpe ſæpius ſeparatur, in eſt arcenicale virus corrodens & ſepticum ex quo in naribus potiſſimũ fit ulcus putridum in quo cruſtula quædam ſordidior, atque graveolens mucus exoritur & ſubereſcit. Ozæna vocatur hoc uicus, quod nares corrodit, & partes eius, alas puta & earum inteſtinum & earum tenel'a oſa, exedunt & magna cum deformitate & graveolentia putrefaciunt, & ipſum aliquando palatum perforant, hæc inde fiunt ſarcomata ulcera dicta, in his caro excreſcit ſpongioſa, in intimis narium penetralibus, excreſcit etiam longitudine temporis caro quædam, è nare foras exiens atque è nare pendens polipuſque vocatur, à ſimilitudine illius

Ozæna narũ quid ſit.

Polypus narium quid.

illius piſciæ, qui à multitudine pedũ polipus nominatur, hinc fiunt abolitiones & diminutiones odoratus, perit enim odoratus, aut ſaltem diminuitur, impedito narium meatu oſſiſque atmoidis foramine impedito. & ſuffecto, ab aliquo excremẽto, ſi enim impediuntur ſpiritus rerum odor quid odorem emittentium qui nihil aliud eſt quam tenuis aura ſpirituoſa, ex ſubſtantia fixa effluens & emanans cerebrum feriens, unde anima cerebrum occupans iudicat odores cum in illam ferantur patenti narium via & itinere circa narium partes internas fiunt tumores & abſceſſus & quibus ruptis, pus interdum per nares copioſe effluit & profunditur, idq; multo ſanitatis incommodo.

Gravedo nariũ quid

Gravedo etiam in naribus fit & eſt oſſis ethmoidis eiuſque membranas incidens exiens & delabens & ab ipſis naribus excrementum liquidum & muſcoſum unde caput ingraveſcit & reſpiratio difficilior redditur voxque fit rauca, & non ut antea ſonora & clara quod guttur & larinx his excrementis pariter afficiantur, non, ex naribus porro ſanguis erumpit maximo propter diſtillationem ſed propter eius excrementi redundantiam cum impetu, ex aperta rupta vel exeſa vena, hæmorrhagia dicitur gravius, & ſic ſanguis qui hinc effluit non ex venis cerebri, ortum ducit ſed ex venis oris palatique in nates excurrit ſalis quidem defectæ hæ venæ ſunt & patulæ, ut quaſi emiſſarium ſint ſuperflui ſanguinis expellendi.

Curatio morborum narium.

Hi omnes morbi curantur purgato prius corpore purgatione noſtra mercuriali, & antimoniali, deinde ſi quæ ſint ulcera quæ nares occupent curantur oleo dulci mercurii, Saturni, & oleo rubro antimonii vel oleo & balſamo martis, & oleo arcenici permixtis, cum oleo ceræ, polypus autem curatur oleo vitrioli cum aqua ceræ, vel ſi renuet hæc medicamenta & reſiſtat illis, curatur tutisſime oleo mercurii dulci & Saturni ſimul permixtis hæmorrhagiam vero curat aqua burſæ paſtoriæ, permixta oleo martis uncia enim unica aquæ burſæ paſtoris cũ guttulis decem olei martis curat perfectisſime omnem ſanguinis per nares effluxum: eſſentia item corallorum ſiſtit certisſime ſanguinem ex naribus effluentem.

Hæmorrhagiæ cura.

De faciei oriſque vitiis eorumque cauſis

CAPVT XXXVI.

Morbi faciei & oris.

FAcies & os quamplurimis tentãtur morbis cæterũ corporis partibus inſuetis propter cutem peculiarem qua obtegitur facies, quæ cum ſit valde ſicca & arida, peculiaribus afficitur morbis, propter talem ſiccitatem & ariditatem, in quorum numero potisſimũ reperiuntur

untur ardentes puſtulæ, quæ in naſo, tum in reliqua facie, magna cum fœditate ſolent excreſcere, quarum puſtularum genera omnia producuntur, ex excrementis aqueis mercurialibus, ex quibus originem ducunt lepra rubrea, alopecia condibonata morphæa quę omnia faciei vitia exoriuntur ex excrementis ipſius mercurii radicalis, conſtat enim ſanguinis, ex mercurii ſale & ſulphure aqua & terra quæ quinque elementa unum conſtituant homogeneum alimentum & dum excrementa illius ſeparantur à facultate expultrice noſtra, quæ nihil aliud eſt, quam ſpiritus cuſtos, ſeu iuſitus & innatus cuiuſcumque partis, cui demandatum eſt, ab ipſa natura, partes cuſtodire & perinde omnia illis partibus inimica, & contraria foras propellere, hæc excrementa dum foras amandantur vel ſapiunt mercurii naturam, & ſunt ſpirituoſa vel ſapiunt eſſentiam ſalis radicalis, & actia ſunt & mordacia, vel redolent naturam & indolem ſulphuris, & ignea ſunt & calida vel aquea omnes morbi ab his quinque generibus excrementorũ ſolent exoriti unde puſtulæ omnes quæ faciem deturpare ſolent ad excrementa hæc radicalis referri ſolent & ulcera omnia ſive ſunt venera ſive alia, quæ faciem deturpant ex ſolis principii excrementis & aliorum principiorum exoriuntur.

Huius quoque ordinis eſt, rubor faciei, univerſus præter modũ ſive puſtulus in facie effloreſcens à medicis gutta roſacea nuncupatus: color etiam citrinum lividus albicans aut alius fœdus & turpis ut ita loquar color mercurio excrementitio adſcribendus eſt, & non intemperei hepatis, nam qualis eſt mercurii excrementitii color, talis ſtatim in facie effloreſcit color enim faciei nihil aliud eſt, nec aliunde dependet, quam ex flore mercurii microcoſmici, qui quidem colores cum ſanitatem non interturbent inter morbos recenſeri non merentur ſed potius inter ſymptomata præter naturam in ove autem clauduntur dentes, in quibus vitia multa ſolent exoriri, modo enim aut exerti, aut longiores prominent modo alterantur & carie afficiuntur nigreſcunt, & fœdo lemore obducuntur, detergendi incuria, dulcium & calidorũ uſu, expiratione cruditais, & crupulæ vacillant mobiliaque fiunt externavi & cauſa concuſſi, vel cum eorum radix multo humore madet, laxiorque fit eorum alveolus dolore etiam graviſſimo afficiuntur de quo cum dictum eſt capite tertio huiuſce operis, gingivæ præter modum etiam in ore luxuriam & excreſcunt ita ut dentes obtegãt, quia caro gingivarum mollis & ſpongioſa fit, ab excremento nimio molli, & viſcoſo, quod ex alimento ſolet educi, his potisſimum qui in locis udis & humidioribus vitam degunt ut

Sunt & vitia & sic.

vt ſunt nautę, & his qui prope mare, & flumina magna habitant.

Aphtæ etiam vlcera ſunt quæ os & partes ejus infeſtare ſolent & in palatum gingiuas, & linguam ſerpere ſolent in faucibus hæc ſunt faucilia-ria & frequentia adultas etiam ſolent afficere qui febre acuta tentantur, & mulieribus etiam contingere ſolent ſi menſtrua earum ſupprimantur, ſolent enim excrementa mercurii radicalis in mulieribus per menſtrua expurgari, quod ſi ſupprimantur, aſcendit hoc excrementum curiale ad os & in ore ſua vitia deponit & aphtas producit.

Cura morborum faciei & oris.

Curatio morborũ faciei. CVm vitia omnia faciei & oris aſſeruimus dependere ex excrementis mercurii radicalis, quæ in ſanguine latent, curam etiam eorum omnium dependere affirmamus ex mercurio ſolo, ex chymicorum enim doctrina ſimilis ſimilibus curātur perinde cum vitia hęc ex mercurio macrocoſmico, qui etſi ſit ex genere minerali & metallico, nihilominus præparatus, & in quintam ſuam eſſentiam reductus, animalis mercurii ſubſtantiam penetrat, eamque depurat & ab excrementis ſuis & vitiis liberat & vindicat hæc eſſentia mercurialis, in nullo metallo tam manifeſta eſt, quam in mercurio ſeu argēto viuo communi & vulgari, in nullo minerali, tam præſtans ac excellens, quam in Antimonio, in nullo vegetabili, ligno potentior, quam in ebeno fraxino gaiaco, iuniper, et in herbis nullus efficacior eſt, quam in bruſſatella perſicaria, & ſerpentaria. ex his etiam rebus potentior educitur eſſentia mercurialis, ad curandos faciei & oris morbos, quam ex aliis omnibus ſed oleum mercurii & oleum antimonii præſtant omībus, ſunt qui lacte Virginis vtantur ad faciei maculas, & guttam roſaceam tollendas quod quidem ego probō, hoc autem lac Virginis parat ex ceruſſa vel lytharrio in aceto ſtilentio fortiſſimo diſſoluto, diſſolutioni additur aliquid ſalis tartari & aqua pluuialis in magna ſatis quantitate donec albeſcatur aqua, quo dicitur lac Virginis: oleum etiam & eſſentia vera mercurii, dicitur lac Virginis & ex hoc lacte veriſſime curantur omnes maculæ faciei & oris vitia cuncta, ſolo litu.

Mercurii poteſtas vbinā eluceſcat.

Cura autem colorum fredorum faciei, conſiſtit in reſtauratione, & renouatione humidi radicalis noſtri, et ſanguinis oleum autem ſucri ui curat puttilaginem oris aphtas, gyngiuas corruptas, et nigros dentes reddit albos, et ſic habetur perfectiſſima cura morborum omnium faciei et oris, modo purgetur corpus prius antimonio noſtro, et extracto ellebori noſtri ſuperius præparati primis in capitulis hujus operis, hęc enim medicamenta renouant et reſtaurant totum ſanguinem et humidum radicale noſtrum expurgant.

De lingua & gutturis & vitiis & cauſis.

CAPVT XXXVII.

Lingua nihil nobilius in toto corpore nihilque deterius reperiri poteſt ex Steſopi ſententia cum enermia & laudes præclaras & opropria & contumeliæ. Hinc inde efficiatur vnde laudes & vituperia ex hoc vnico fonte originem ducunt. Suos etiam patitur manes & morbis afficitur quamplurimis vt & reliqua corporis membra. Afficitur imprimis lingua blæſitate & balbutie quæ quidem vitia incurabilia ſunt niſi medicamento quod habeat potentiam & virtutem roborandi calidum innatum noſtrum, & fortitudinem ejus ac robur ita reſtituere, vt viria cuncta corporis humani reſtituantur, quod ſolo elixire aribico impetrari poteſt.

Batrachus autem dictius ſolet innaſci radicibus linguæ in ea oris parte molli & laxa, quæ ſub lingua eſt & cur ea incuba phlegmones ſpeciem habet, & aliquando œdematis laxi & multis rudimentũ imitatur, ex quo apperto mucus ſeu pus prodit albamini oui ſimile: infantibus & pueris hoc vlcus eſt familiare & frequens, & ranula dicitur apud Auiceñam, quod græcis *Batracon* nuncupatur, & eſt ſpecies tumoris & excremento calido & humidido ortum ducens & tunc refertur ad phlegmonem, aliquando autem ex excremento frigido & humido originem trahens & tunc refertur, ad œmatis ſpeciem: & curatur hic affectus cujuſcumque generis, fit oleo vitrioli permixto cum decima parte aquæ fontis, & inde fiat gargariſãs quoter aut quater in die colluatur. Oris hinc tandem rumpetur vlcus, & tunc temporis melle roſato, aut diampro colluẽdum eſt os, ad cicatricem & curationem abſolutam ſi vero hac ſola collutione non cito rumpatur & apperiatur vlcus apperiendum eſt ſcalpello tenui, & peinde melle roſato & diamoco vtendum ad os colluendum Touſillæ ſeu Amygdalę ſæpe tumẽt & inflammantur ab excrementis innatis ſuis quę ex ſuperfluo alimento ac reduntanti ortum ducunt & non ex cerebri defluxione, quicquid clament Galenici, in hiſce tumoribus truſillarum fruſtulum quoddã carnis faucibus inhærere videtur, mole ſua premens, & guttur abſtruens, & impediens ne cibus & potus facili via deſcendant in ventriculum idq; ſine ſiti & ardore, cum excrementum tumorem faciens, ſit frigidum & humidum: interdum inflammantur & vniuntur tunſillæ cum ſiti ſumma & ardore ſumo, & inibi procreatur vlcus ſordidum, quod calidas & molles ac laxas totiſillas corrodit & graueolentem reſpirationẽ & ſpiritum parit & id omne ex excremento acri & mordaci originem ducit & curatur etiam omne genus tumoris & vlceris tonſillarium gargariſmo ſupra

Ranula curatio.

cxa-

citatio. ex oleo vitrioli, & aqua fontis ſimul permixtis, nam ex ſolo illo gargariſmate temperantur excremẽta illa acria & mordacia & mutantur in alienam ſubſtantiam vel ſi frigida ſint & humida euaneſcunt roborato ſpiritu harum partium custode, qui roboratus, ſuo innato balſamo hęc omnia curat, & ad priſtinam ſanitatem reducit.

Curatio morborum tuſillarum.

Columella etiam ex palati extremo propendes plerumque inflammatiõe & tumore moleſta eſt, laxiorque facta & longior quam par ſit perpetuo humore madens in fauces & œſophagi caput illabitur, & hac ratione moleſta fit, & qui tali modo afficiuntur, columellam perpetuo vorare contendant ſed fruſtra, metũque ne ejus impetu ſtrangulentur, hoc vitii genus oritur ex redundanti excremento humido & aqueo, vnulæ quo perpetuo madet vnde exſiccatione ſola curatur, expipete vel oleo vitrioli, vel fumo ſucciui, in ipſum os per infundibulum transmiſſo.

Inflammatio vnulæ quid & cura.

Inflammantur etiam vnula ab ipſiſmet ſuis excremẽtis acribus & mordacibus quorum ope, pars ejus ima craſſa fit, ſumma vero ejus pars, tenuis & nigricans apparent, & ab Hyppocrate *Staphylæ* id eſt vna appellari ſolet, quod colore & magnitudine venæ acinum imitetur curatur hæc vnulæ inflammatio & tumor. ſolo litu olei vitrioli ſpiritu vini per mixti cum pauca puncta camphora admixta ſequenti methodo ♃ diamoronis ℥ij. aquæ ſaluiæ & prunellæ an. ℥iij. olei vitrioli ʒj. cãphoræ ſpiritu vini diſſolutæ ʒ b. miſce fiat gargariſma: Quo ſæpe colluãt os ſi abundet ſanguis, & turgeat mittendus eſt ſecundum vires & temporis & regionis ſtatum, & conditionem.

Guttur etiam & fauces ipſæ, id eſt ſummæ gutturis & gulæ ipſius partes, quarum via cibus & potus introitus eſt tumore cum inflamma tione ſumma, afficiuntur & dicitur græcis *Sonagcii* latinis augina ab augendo dicta quod guttur & fauces anget, viamque ſpiritui intercludat: eſt genus morbi acutiſſimi & exitioſiſſimi, multos enim è medio tollit in eoque tumore eſt ſumma malignitas excrementi ex quo fit non enim ſimplex eſt excrementum calidum & humidum, ſed arſenicali veneno prædictum & ſemper malignam & fere peſtilentem febrem ſequitur augina etſi ſint Galenici, qui aſſerãt ſe vidiſſe anginam ſine febre, at allucinantur erat quædam columelle inflammatio vel touſillarum tumor at angina fit in muſculos internis ipſius laringis & gutturis ab excremẽtis calidis & humidis cum maligna qualitate & fere peſtilenti delibutis, & eſt acutiſſimus morbus, qui ſemper comitẽ febrẽ habet, & tumor ille ãginoſius ad ſcarrã vergit & antracẽ & carbũculũ afficiũtur partes laringis & gutturis vnde malignitas & venenoſitas illius tũoris eſt valde apparẽs, ibi eſt ſummus ardor & dolor id-

circo ad guttur ipſum & partem affe ctam conuocantur humores excrementitii, & malum & tumorem augent vnde via reſpirationis omnino intercluditur, niſi citiſſima remedia adferantur.

Curatur autem hic affectus ſequentibus remediis. Primo mittendus eſt ſanguis vt fiat revulſio humorum confluentium ad partem affectam, propter ardorem & dolorem & mittendus eſt ſanguis, ex cephalica ad magnam ſatis quantitatem de inde ſtatim purgandum eſt corpus purgatione noſtra ordinaria antimoniali mercuriali vel ellebotina, purgato corpore ad ſudorifica deue niendum eſt, ſudores ſummopere ſunt proliciendi vt febris abeat & malignitas humoris & venenum foras erumpat, tumor interim ſi fieri poteſt digito in guttur immiſſo eſt rumpendus, & ſympio timibino vel violaceo cum pauco oleo vitrioli ad mixto eſt os colluendum. Solis autē elicitis ſudoribus curatur abſolute hic affectus, quia & malignitas tollitur tumoris, & febris ipſa his etiam ſolis poteſt confidere medicus practicus, & rupto & aperto tumore.

Lingua & jam pariter adhuc alio tentatur morbo maligno, qui prunella dicitur eo quod lingua prunorum nigredinem & colorem imitetur: hæc nigra ſuperuenit linguæ, ex febribus malignis & peſtilentibus: vapores enim atri & maligni, qui aſcendunt ex foco febrili, palatum & linguam potiſſimum nigredine afficiunt & ſunt excrementa quę putreſ cunt in foco & fodina febrili.

Curatur hic affectus curata febre à qua dependet purgatione pura noſtra, & ſudoribus elicitis ſudorifico noſtro bezoartico minerali, quod antimonio perlis & corallo, ſimul mixtis, & ſale nitriter aut quiter calcinatis conſtat, deinde poſtquam hæc tria calcinata ſunt ſimul, (ad miſcendum autem eſt triplum antimonii, reſpectu coralli & perlarum) optime eluenda ſunt aqua communi, ad tollendum ſalem nitri, & dein de exſicanda ſunt, & reſeruanda in vaſe vitreo optime clauſo, doſis ejus pulueris bezeoartici eſt dragma ſer uis in varia vna aquæ cardui benedicti aut vlmariæ: colluendum interí eſt os, vt lingua deponat ſuam nigritiem, intro combuſſo cum ſulphure & ſoluto in aqua communi, & hic ſal ſic præparatus dicitur, ſal prunellæ quod curet perfectiſſime morbū hunc linguæ, qui prunella dicitur & ſic habes curatos omnes morbos, capitis & partium illi annexarum, & vnde nam dependeant, & originem habeant ſecundum doctrinam chymicorum, qui ex libro ipſius naturę & experientiam ex ipſa & hypocrate & Galeno, tamen doctrinam didicerunt.

Prunella vt natura.

De-

De morbis thoracis & partium illi annexarum.

CAPVT I.

THorace quamplurimę clauduntur partes diſtinctæ & omnino differentes, quæ ſolent variis etiam ac diſtinctis tentari morbis. Eſt enim in thorace pulmo cor mediaſtinum pleura, aſpera arteria, quæ omnes partes, variis ac diſtinctis tentantur morbis, de quibus ſingulis cum nobis eſt inquirendum vt opus hoc abſoluatur, & primo pulmonum morbos inueſtigabimus deinde alios manifeſtabimus.

De morbis pulmonum ſymptomatis. cauſis, & ſignis.

CAPVT II.

Pulmonum morbi.

PVlmonum voce comprehendimus vaſa omnia quæ in pulmone ſunt etiam aſperam arteriam, in quibus potiſſimũ vaſis fiunt, obſtructio peripneumonia vomica, obceſſus, tabes: obſtructionis cauſæ in pulmonibus, ſunt excrementorum copia, quæ ex alimento pulmonum ſeparantur, vnde fiunt grandio lapis ſeu tartarus coagulatus & liquidus, ex quibus excrementis fiunt tuſſes, aſthmata ſuffocantes catarrhi & tuſſeres tuſſis enim prima fit ex obſtructione pulmonum qui dum obſtruuntur excremento aliquo liquido, vel vaproſo, ſpiritus cuſtos pulmonis ſeu facultas eius expultrix emittit foras illud excrementũ ſiue ſit liquidum ſiue vaporoſum, & per tuſſim illud foras expellit aut expellere nititur quicquid enim in pulmone eſt præter naturam aut in aſpero ipſa arteria tuſſi expellit ipſe ſpiritus cuſtos pulmonis, & ſi expellere nequeat, manet in ipſis fiſtulis pulmonum. & craſſeſcit in dies magis & tandem lapilleſcit, vnde ſæpe ſæpius in ſubſtantia ipſa pulmonum fit grando lapis & calculus, aut ſi omnino non lapilleſcat ſaltem in lentum viſcoſum vitreum & gypſoſum mutatur excrementum cujus copia fit & producitur verum aſthma cui ſubijciuntur ſenes & omnes qui viſcidis, ac lentis ſcatent excrementis quibus pulmones ſuffarciuntur, ab ipſorummet alimento proprio & innato, dum excrementa eius ſeparantur imperfecta ſeparatione, nã quãuis ſeparentur ab alimento tamen remanet in ipſius ſubſtantiæ poris, ibique craſſeſcunt in dies, calore naturali, vnde tartarus producitur, qui nihil aliud eſt quam excrementum aqueum, viſcidum & lentum factũ & ſæpe induratum ac in gypſoſam materiam conuerſum vnde lapides & grandines & calculi generãtur, quod doctiſſimus Fernelius ipſe cognouit, & fieri aſſeruit; hinc generatur & producitur orthopnoea ſpecies aſthmatis: in qua ægri reſpirare non poſſunt niſi rectã ceruice, & difficultate cum maxime ſpirant ac ſpiritũ ducant, & hæc aſthmatis ſpecies

Aſthma quid ſit & vnde fiat.

Orthopnea quid ſit & vnde fiat.

cies, vna cum ipſo aſthmate, et reliquæ aliæ reſpirandi difficultates curantur hæc omnia cum purgatione noſtra elleborina et antimoniali vel mercuriali, purgato corpore, ter aut quater vtentur ægroti per octo dies aqua peti communis et noſtralis, et ſumant hujus aquæ ℥iiij. ſingulis matutinis horis jejuno ventriculo, addantur huic aquæ guttulæ octo aut decem olei vitrioli, vel ſpiritus nitri, ſic pulmones infracti, ſaburra viſcidi ac lenti excrementi liberabũtur, et purgatione noſtra antimoniali tolletur cauſa antecedens aſthmatis, et omnis reſpirandi difficultatis peripneumonia etiam affligitur pulmo eſtque ejus inflammatio et aliquando producitur in ipſo mediaſtino, quæ eſt membrana ſeparans partes dextras ab ipſis ſiniſtris partibus ipſius pulmonis vnde dicitur mediaſtinum in ipſo inquam mediaſtino producitur phlegmone tumor calidus et humidus ab excrementis calidis et humidis ortum ducens, vnde et totus pulmo inflammatur et hic tumor, perinempmoniæ titulo et nomine etiam comprehenditur, et rũpitur ſæpe ſæpius, vnde pus et ſanguis maxima in quantitate excreatione et ſputatione ejicitur, hæc excrementa quibus perinempmonia fit, non ſolum excrementitia qualitate ſimplici peccant, ſed et maligna qualitate et peſtilenti inficiuntur, vnde paracelſus occaſionem ſumpſit aſſerere, hęc excrementa eſſe arcenicalia, et auripigmentalia quamuis arcenicum et auripigmentum vere & realiter numquam in corpore humano reperiantur ſed ſunt hæc excrementa quædam ex alterato alimento producta maligna qualitate et venenata prædita quæ arcenici & auripigmenti naturam imitantur, vnde non admodum inconcinne paracelſus, hæc arcenicalia et auripigmentalia dixit: hinc percipitur quãtum ſit periculi his omnibus qui perinempmonia afficiuntur, niſi citiſſimis et aptis remediis, illis proſpiciatur, quod tutiſſime hac methodo fieri poteſt perinempmonia ergo ſiue ſit ſimplex inflammatio ſiue ſit tumor plegmone mediaſtini, curatur, miſſione ſanguinis non enim ego miſſionem ſanguinis in curationibus morborum floccipendo et noxiam eſſe exiſtimo, quamuis ſit vitæ theſaurus, nam ſæpe peccat et quantitate, et qualitate vnde et ejus quantitas tolli et qualitas corrigi meretur ſecundum naturæ leges et normas, quæ ſanguinem quantitate peccantem tum venis narium per hæmorrhagiam, tum venis anis per fluxum emittere ſolet, vnde naturam ſequẽdo, errare non poteſt Medicus therapentes, quo circa ergo in perinempmonia cũ in ea ſæpe ſæpius ſanguis ſoleat & quantitate et qualitate peccare, mittere ſanguinem audacter debemus ſatis in magna quantitate ſecundum vires et robur ipſius ægrotantis, et ipſius ætatem, et temporis et regionis conſtitutionem, plus enim in meridionalibus et temperatis

An in corpore arcenicũ & auripigmẽtum realiter producatur.

Miſſio ſanguinis in perinempmonia valde conuenit.

tis regionibus ſanguinis mittere et effundere debemus quā frigidis & ſeptētrionalibus terræ plagis, miſſo ſanguine, ſtatim alterantibus refrigerantibus vtendum eſt vt alteretur feruor ſpiritus noſtri qui æſtuat in perinempmonia: itaque in lapiis refrigerantibus oleo potiſſimum vitrioli alteratis, & tinctura violarum eſt vtendum: ſequenti interim die antimoniali noſtra purgatione eſt vtendum, vt motu vomitus rumpatur tumor ſi qui ſit in pectore, et ſēper inlapiis cura præcipua & ab ſoluta perinēpmoniæ eſt in ſāguine hyrci vel in puluere virgæ cerui aut tauri ſupra dictus eſt vtendum, & ptiſama alberata oleo vitrioli et ſale prunellæ, his enim ſolis medicamentis pulmo ita roboratur vt ſe extricet, ab omnibus quę illi præter naturam ſunt, flores etiam ſulphuris maxime proſunt in perinēpmonia curāda, ex colchotare ſublimati, & ſumuntur ad ℥ b. cum ℥ b. conſeruæ violarum & guttis decem olei vitrioli admixtis & ſic perfectiſſime curatur pulmo alteratus & perinēpmonia affectus: ſpiritus enim theremenrinæ & oleum vitrioli pus ex pectore copioſe educūt et abſtergūt vlcus et cicatricem perfectā obducūt & obſtructiones omnes reliquarū partiū omnino tollūt: vnde ſequitur perfectiſſima & abſolutiſſima & perinempmoniæ cura. *Et ſpiritus theremention na.* Iam perſequendi ſunt alii pulmonū morbi & potiſſimum vomica, qua multi hominum in orcum & ad ſepulchrum detruſi ſunt & adhuc detrudentur, quia male omnino & perverſe aggreditur ejus cura.

De vomica.

CAPVT III.

Vomica quid ſit & unde fiat. Vomica eſt pulmonis abſceſſus ſeu tumor paruulus & exiguus ab excrementis virulentis & malignis ipſius pulmonis ortum ducens, quæ ad partem aliquam pulmonis detruduntur & ſeparantur ibique ne cordi, & vitæ ſpiritui noceant mēbranula tenui obducūtur ſub cujus tegumento putreſcunt & virulentiā adeo magnam & malignam qualitatem acquirunt vt tandem rumpatur membranula, virulentum illud pus & malignum per totum pectoris ſpatium diffundatur, & cor petat, & inficiat vitamque ſuam & calorem inſitum obruat & extingat, vnde ſequitur repentina mors occultum ſane & abſtruſum vitium, quod nec ægrotanti ipſi nec medico patet, nec ægrotantes munia ſua, & vitæ functiones vllo pacto intermittunt, ſed ſani occluſam mortem ſub pectore gerunt ſunt tamē ſigna quædam, ſed leuiſſima quibus deprehēdi poteſt hic morbus qui enim vomica laborant ſublinido colore in facie tunguntur eamque lingua lecto re qrodam eſt delibuta, maxime cū longe è cibo abſunt & diu jejunarunt: vapores enim lenti ac viſcidi, ad fauces aſcendunt, & linguam inficiunt, & eſt ſpiritus grauis ac fœtidus corporis grauitas pectoris oppreſſio leuis & ſpiritus difficultas quę dā & raro tabes comes eſt, nō enitale *Vomica quibus ſignis internoſcatur.*

vene-

venenum diu ſub pectore latere po teſt, quin ſigna quædam ſuæ malignitatis oſtentet, quibus apparẽtibus ſic ſuccurrendum eſt.

Purgatio vomicæ.

Purgandum in primis eſt corpus noſtra purgatione antimoniali nec exiſtimo meliori & tutiori medicamento poſſe vti aduerſus crudelem & tantum hoſtẽ quam ſolo hoc medicamento, quo ter aut quater eſt vtendum per tres aut quatuor dies ſummo mane jejuno ventriculo dãda ſunt grana ſex aut octo antimonii noſtri præparati cum vino pauco & poſt tres horas propinandum eſt julculum optimum butyro alteratũ vt melius fluat aluus, purgato deinde corpore vtendum eſt, oleo vitrioli, vel oleo ſulphuris, cum pauco ſpiritu therebentinæ, ad guttulas decẽ aut duodecim vnius cujuſque propinatis & cum ſympo violaceo permixtis, & ſic curatur vomica, vel enim euaneſcit vel rumpitur ſine læſione, quia malignitas majori ex parte purgatione noſtra euacuatur, quę nullo alio medicamento euacuari poteſt niſi ſolo antimonio purgatiuo vel ſudorifico, quo ſudoribus elicitis in tuto eſt æger oleum etiam rubrum antimonii mirum eſt, in curatione vomicæ, & eſt tutiſſimum & jucundiſſimum ejus remedium & mirum omnio ſed cõtemnitur quia ex antimonio educitur tantum eſt timoris in ipſum antimonium vt quicquid ex eo eliciatur contemnatur etſi ſit optimum.

De tabe & phthiſi.

CAPVT IV.

Tabes quid ſit & vnde fiat.

TAbes ſeu phthiſis in pulmone fit ex excremento lento, viſcido, ac viſcoſo, ſulphuris balſamici quod calore continuo, ſalis, calcis & tartari, naturam acquirit, pulmoneſque deſiccat, & conſumit, hinc ex particulari pulmonis tabe, & phthiſi cor deſiccatur & areſcit, et deinde totũ corpus, pulmo interim ſic arefactus & deſiccatus vlcus con trahit, vnde ſpiritus pulmonis cuſtos excandeſcit & inflammatur, hinc febris hectica & lenta tabem & phthiſim ſequitur, ſpiritus enim noſter ex candefactus, & inflammatus, ab excrementis illis, præter naturam viſcidis, ac lentis, quod ipſa domare nequeat, & foras propellere, ſtatim do num ſuum, ac ſedem cor puta inflãmat, hinc ſequitur febris per totum corpus, cum totum corpus ſpiritus inflammatus permeat, & penetret: ratio autem cur ſpiritus inflammetur & ſcandeſcat, eſt potiſſimum cum excrementa hæc qualiacumq; ſint expellere, foras protrudere, tam quam illi noxia contendat, & cum inueniat difficultatem propter eorum copiã & lentorẽ, tunc temporis neceſſe eſt irritetur & ſcãdeſcat, quia ratiõe coloris, id ſolũ agere poteſt & cũ calor natiuus & inſitus, id facere nequeat auget calorem inſitũ ſuũ, vt id agere poſſit vnde eſt ejus excãdeſ-

centia & inflammatio, & ſic generatur febris ſecūdum rationē excrementorum, quæ foris ab ſpiritu propellenda ſunt, vnde die critico ante cryſim augetur febris vt expulſio excrementorum, potentior & fortior fiat donec propulſa ſint, tunc miteſcit, & quieſcit calor accerſitus ipſius ſpiritus, quod clarius nullo oſtendemus tractatu de febribus quam in preſenti tabe & phthiſi, in quibus quam'tis ſit febris, ſemper comes, non ſolum ratione excrementorum quæ irritant ſpiritum noſtrum, & accendunt ſed & ratione vlceris. & ſolutione continui, quæ inibi repeticur, quæque etiam inflammat & accendit ſpiritum cuſtodem pulmonis, vbi eſt vlcus & ſolutio vnitatis: quæ quidem ſolutio virtutis ſic pedetentim ortum habet, alimentum pulmonis, quod demandatur ab ipſa natura, ſeu ſpiritu, ad pulmonem vt eo nutriatur & conſeruetur, non eſt totum & purū alimentum, ſed habet excrementa quædam quæ niſi ſeparentur & foras à pulmone amandentur, tunc temporis excreſcū', & calore continuo, ita acria & mordacia redduntur, vt tandem longitudine temporis calcis naturam & ſalis cujuſdam indolem imitentur, & ſic vlcerant & ſoluunt partem cui inhærent, & ſic fit vlcus in pulmonibus, quia autem illa excrementa ſicca valde ſunt, & arida, ideo ſiccant & exurunt pulmones, propter ariditatem & ſiccitatem eorū, vnde proprie fit tabes & phthiſis, quæ proprie aridura dicitur à paracelſo, quod vere ab aridis & ſiccis proueniat, cauſis, & quod ſiccet & adurat totum corpus & ipſum pulmonem nam ab ipſo pulmone cor etiam tandem patitur, & à corde totum corpus, communicatis & auctis inde ſimilibus excrementis per totū corpus, nam quali alimento nutritur pulmo, tali ſimili prorſus nutritur alimento totum corpus vnde ab hiſdem & ſimilibus excrementis aridis & ſiccis, ſiccatur et aduritur totum corpus, vnde fit tabes & cōſumptio & aridura totius corporis, quæ quidem poteſt curari quicquid clament galenici, in quocumque ſit gradu. Imprimis euacuanda ſunt illa excrementa ſicca & arida quæ tabē et phthiſim conſtituunt, non autem euacuantur omnibus et quibuſuis medicamentis catharticis et purgantibus, ſed ſolum peculiaribus, & proprijs, quæ humectant corpus, et reſtaurant et hęc potiſſimum deſumūtur ex mercurio vulgi et communi, ex quo miris modis fit aqua et oleū, quæ rectificata et ad dulcedinē perducta, verū et tutiſſimum ac certiſſimum ſunt, tabis & phthiſeos omnis remedium: hæc enim medicamenta, illa excrementa ſicca et arida foras expellant non ſolum per aluum, ſed et per vrinas, et per ſudores, ſic totum ſanguinem expurgant et emundant ab omnibus excrementis et perinde partes omnes reſtaurant et reficiunt cum alimentum earum, in quo ſolo robur, et reſtauratio cōſiſtat,

Vlcus pulmonum & ſolutio continui in pulmones vnde fiat.

Sal margaritarum dulce & phthiſeos verum remedium.

untur ardentes puſtulæ, quæ in naſo, tum in reliqua facie, magna cum fœditate ſolent excreſcere, quarum puſtularum genera omnia producuntur, ex excrementis aqueis mercurialibus, ex quibus originem ducunt lepra rubrea, alopecia condibonata morphæa quę omnia faciei vitia exoriuntur ex excrementis ipſius mercurii radicalis, conſtat enim ſanguinis, ex mercurii ſale & ſulphure aqua & terra quæ quinque elementa unum conſtituant homogeneum alimentum & dum excrementa illius ſeparantur à facultate expultrice noſtra, quæ nihil aliud eſt, quam ſpiritus cuſtos, ſeu inſitus & innatus cuiuſcumque partis, cui demandatum eſt, ab ipſa natura, partes cuſtodire & perinde omnia illis partibus inimica, & contraria foras propellere, hæc excrementa dum foras amandantur vel ſapiunt mercurii naturam, & ſunt ſpirituoſa vel ſapiunt eſſentiam ſalis radicalis, & acria ſunt & mordacia, vel redolent naturam & indolem ſulphuris, & ignea ſunt & calida vel aquea omnes morbi ab his quinque generibus excrementorũ ſolent exoriri unde puſtulæ omnes quæ faciem deturpare ſolent ad excrementa hæc radicalis referri ſolent & ulcera omnia ſive ſunt venera ſive alia, quæ faciem deturpant ex ſolis principii excrementis & aliorum principiorum exoriuntur.

Huius quoque ordinis eſt, rubor faciei, univerſus præter modũ ſive puſtulus in facie effloreſcens à medicis gutta roſacea nuncupatus: color etiam citrinum lividus albicans aut alius fœdus & turpis ut ita loquar color mercurio excrementitio adſcribendus eſt, & non intemperei hepatis, nam qualis eſt mercurii excrementitii color, talis ſtatim in facie effloreſcit color enim faciei nihil aliud eſt, nec aliunde dependet, quam ex flore mercurii microcoſmici, qui quidem colores cum ſanitatem non interturbent inter morbos recenſeri non merentur ſed potius inter ſymptomata præter naturam in ore autem clauduntur dentes, in quibus vitia multa ſolent exoriri, modo enim aut exerti, aut longiores prominent modo alterũtur & carie afficiuntur nigreſcunt, & fœdo lemore obducuntur, detergendi incuria, dulcium & calidorũ uſu, expiratione cruditatis, & crupulæ vacillant mobiliaque fiunt externa vi & cauſa concuſſi, vel cum eorum radix multo humore madet, laxiorque fit eorum alveolus dolore etiam graviſſimo afficiuntur de quo cum dictum eſt capite tertio huiuſce operis, gingivæ præter modum etiam in ore luxuriam & excreſcunt ita ut dentes obregãt, quia caro gingivarum mollis & ſpongioſa fit, ab excremento nimio molli, & viſcoſo, quod ex alimento ſolet educi, his potiſſimum qui in locis udis & humidioribus vitam degunt *Sunt & vitia & ſic.*

ut

ve ſunt nautę, & his qui prope mare, & flumina magna habitant.

Aphtæ etiam vlcera ſunt quæ os & partes ejus infeſtare ſolent & in palatum gingiuas, & linguam ſerpere ſolent in faucibus hæc ſunt faucilia-ria & frequentia adultas etiam ſolent afficere qui febre acuta tentantur, & mulieribus etiam contingere ſolent ſi menſtrua earum ſupprimantur, ſolent enim excrementa mercurii radicalis in mulieribus per menſtrua expurgari, quod ſi ſupprimantur, aſcendit hoc excrementum curiale ad os & in ore ſua vitia deponit & aphitas producit.

Cura morborum faciei & oris.

Curatio morborũ faciei. CVm vitia omnia faciei & oris aſſeruimus dependere ex excrementis mercurii radicalis, quæ in ſanguine latent, curam etiam eorum omnium dependere affirmamus ex mercurio ſolo, ex chymicorum enim doctrina ſimilis ſimilibus curãtur perinde cum vitia hęc ex mercurio macrocoſmico, qui etſi ſit ex genere minerali & metallico, nihilominus præparatus, & in quintam ſuam eſſentiam reductus, animalis mercurii ſubſtantiam penetrat, eamque depurat & ab excrementis ſuis & vitiis liberat & vindicat hæc eſſentia mercurialis, in nullo metallo tam manifeſta eſt, quam in mercurio ſeu argẽto viuo communi & vulgari, in nullo minerali, tam præſtans ac excellens, quam in Antimonio, in nullo vegetabili, ligno potentior, quam in ebeno fraxino gaiaco, iuniper e, et in herbis nullus efficacior eſt, quam in bruſſatella perſicuria, & ſerpentaria ex his etiam rebus potentior educitur eſſentia mercurialis, ad curandos faciei & oris morbos, quam ex aliis omnibus ſed oleum mercurii & oleum antimonii præſtant om̃ibus, ſunt qui lacte Virginis vtantur ad faciei maculas, & guttam roſaceam tollendas quod quidem ego probo, hoc autem lac Virginis parat ex ceruſſa vel lyharrio in acelo ſtilentio fortiſſimo diſſoluto, diſſolutioni additur aliquid ſatis tartari & aqua pluuialis in magna ſatis quantitate donec albeſcatur aqua, quo dicitur lac Virginis: oleum etiam & eſſentia vera mercurii, dicitur lac Virginis & ex hoc lacte veriſſime curantur omnes maculæ faciei & oris vitia cuncta, ſolo litu.

Mercurii poteſtas vbinã eluceſcat.

Cura autem colorum fredorum faciei, conſiſtit in reſtauratione, & renouatione humidi radicalis noſtri, et ſanguinis oleum autem ſucri ui curat putriluginem oris aphtas, gyngiuas corruptas, et nigros dentes reddit albos, et ſic habetur perfectiſſima cura morborum omnium faciei et oris, modo purgetur corpus prius antimonio noſtro, et extracto ellebori noſtri ſuperius præparati primis in capitulis hujus operis, hęc enim medicamenta renovant et reſtaurant totum ſanguinem et humidum radicale noſtrum expurgant.

De lingua & gutturis & vitiis & cauſis.

CAPVT XXXVII.

LIngua nihil nobilius in toto corpore nihilque deterius reperiri poteſt ex Steſopi ſententia cum enermia & laudes præclaras & opropria & contumeliæ. Hinc inde efficiatur vnde laudes & vituperia ex hoc vnico fonte originem ducunt. Suos etiam patitur manes & morbis afficitur quamplurimis vt & reliqua corporis membra. Afficitur imprimis lingua blæſitate & balbutie quæ quidem vitia incurabilia ſunt niſi medicamento quod habeat potentiam & virtutem roborandi calidum innatum noſtrum, & fortitudinem ejus ac robur ita reſtituere, vt vitia cuncta corporis humani reſtituantur, quod ſolo elixire aribico impetrari poteſt.

Batrachus autem dictius ſolet innaſci radicibus linguæ in ea oris parte molli & laxa, quæ ſub lingua eſt & cur ea incuba phlegmones ſpeciem habet, & aliquando œdematis laxi & multis rudimentū imitatur, ex quo apperto nucus ſeu pus prodit albamini oui ſimile: infantibus & pueris hoc vlcus eſt familiare & frequens, & ranula dicitur apud Auiceñam, quod græcis *Batracon* nuncupatur, & eſt ſpecies tumoris & excremento calido & humidido ortum ducens & tunc refertur ad phlegmonem, aliquando autem ex excremento frigido & humido originem trahens & tunc refertur, ad œmatis ſpeciem: & curatur hic affectus cujuſcumque generis, ſit oleo vitrioli permixto cum decima parte aquæ fontis, & inde fiat gargariſā quoter aut quater in die colluatur. Oris hinc tandem rumpetur vlcus, & tunc temporis melle roſato, aut diampro colluēdum eſt os, ad cicatricem & curationem abſolutam ſi vero hac ſola collutione non cito rumpatur & apperiatur vlcus apperiendum eſt ſcalpello tenui, & peinde melle roſato & diamoco vtendum ad os colluendum *Ranula curatio.* Touſillæ ſeu Amygdalę ſæpe tumēt & inflammantur ab excrementis innatis ſuis quę ex ſuperfluo alimento ac reduntanti ortum ducunt & non ex cerebri defluxione, quicquid clament Galenici, in hiſce tumoribus truſillarum fruſtulum quoddā carnis faucibus inhærere videtur, mole ſua premens, & guttur abſtruens, & impediens ne cibus & potus facili via deſcendant in ventriculum idq; ſine ſiti & ardore, cum excrementum tumorem faciens, ſit frigidum & humidum: interdum inflammantur & vniuntur tunſillæ cum ſiti ſumma & ardore ſumo, & inibi procreatur vlcus ſordidum, quod calidas & molles ac laxas totiſillas corrodit & graueolentem reſpirationē & ſpiritum parit & id omne ex excremento acri & mordaci originem ducit & curatur etiam omne genus tumoris & vlceris tonſillarium gargariſmo ſupra

eitatio. ex oleo vitrioli, & aqua fontis ſimul permixtis, nam ex ſolo illo gargariſmate temperantur excremẽta illa acria & mordacia & mutantur in alienam ſubſtantiam vel ſi frigida ſint & humida euaneſcunt roborato ſpiritu harum partium cuſtode, qui roboratus, ſuo innato balſamo hęc omnia curat, & ad priſtinam ſanitatem reducit.

Curatio morborum trufillarum.

Columella etiam ex palati extremo propendes plerumque inflammatiõe & tumore moleſta eſt, laxiorque facta & longior quam par ſit perpetuo humore madens in fauces & œſophagi caput illabitur, & hac ratione moleſta fit, & qui tali modo afficiuntur, columellam perpetuo vorare contendant ſed fruſtra, mentũque ne ejus impetu ſtrangulentur, hoc vitii genus oritur ex redundanti excremento humido & aqueo, vnulæ quo perpetuo madet vnde exſiccatione ſola curatur, expipete vel oleo vitrioli, vel fumo ſucciui, in ipſum os per infundibulum tranſmiſſo.

Inflammatio vnula quid & cura.

Inflammantur etiam vnula ab ipſiſmet ſuis excremẽtis acribus & mordacibus quorum ope, pars ejus ima craſſa fit, ſumma vero ejus pars, tenuis & nigricans apparent, & ab Hyppocrate *Staphylii* id eſt vna appellari ſolet, quod colore & magnitudine venæ acinum imitetur curatur hæc vnulæ inflammatio & tumor, ſolo litu olei vitrioli ſpiritu vini per mixti cum pauca puncta camphora admixta ſequenti methodo

℞ diamoronis ℥ij. aquæ ſaluiæ & prunellæ an. ℥iij. olei vitrjoli ℈j. caphoræ ſpiritu vini diſſolutæ ʒ b. miſce fiat gargariſma: Quo ſæpe colluãt os ſi abundet ſanguis, & turgeat mittendus eſt ſecundum vires & temporis & regionis ſtatum, & conditionem.

Guttur etiam & fauces ipſæ, id eſt ſummæ gutturis & gulæ ipſius partes, quarum via cibus & potus introitus eſt tumore cum inflammatione ſumma, afficiuntur & dicitur græcis *Sonagcii* latinis augina ab augendo dicta quod guttur & fauces auget, viamque ſpiritui intercludat: eſt genus morbi acutiſſimi & exitioſiſſimi, multos enim è medio tollit in eoque tumore, eſt ſumma malignitas excrementi ex quo fit non enim ſimplex eſt excrementum calidum & humidum, ſed arſenicali veneno præditum & ſemper malignam & fere peſtilentem febrem ſequitur augina etſi ſint Galenici, qui aſſerãt ſe vidiſſe anginam ſine febre, at allucinantur erat quædam columelle inflammatio vel touſillarum tumor at angina fit in muſculos internis ipſius laringis & gutturis ab excremẽtis calidis & humidis cum maligna qualitate & fere peſtilenti delibutis, & eſt acutiſſimus morbus, qui ſemper comitẽ febrẽ habet, & tumor ille ãginoſius ad ſcarrã vergit & antracẽ & carbũculũ afficiũtur partes laringis & gutturis vnde malignitas & venenoſitas illius tũoris eſt valde apparẽs, ibi eſt ſummus ardor & dolor id-

circo ad guttur ipſum & partem affe ctam conuocantur humores excrementitii, & malum & tumorem augent vnde via reſpirationis omnino intercluditur, niſi citiſſima remedia adferantur.

Curatur autem hic affectus ſequentibus remediis. Primo mittendus eſt ſanguis vt fiat revulſio humorum confluentium ad partem affectam, propter ardorem & dolorem & mittendus eſt ſanguis, ex cephalica ad magnam ſatis quantitatem de inde ſtatim purgandum eſt corpus purgatione noſtra ordinaria antimoniali mercuriali vel ellebotina, purgato corpore ad ſudorifica deueniendum eſt, ſudores ſummopere ſunt proliciendi vt febris abeat & malignitas humoris & venenum foras erumpat, tumor interim ſi fieri poteſt digito in guttur immiſſo eſt rumpendus, & ſympio timibino vel violaceo cum pauco oleo vitrioli ad mixto eſt os colluendum. Solis autē elicitis ſudoribus curatur abſolute hic affectus, quia & malignitas tollitur tumoris, & febris ipſa: his etiam ſolis poteſt confidere medicus practicus, & rupto & aperto tumore.

Lingua & jam pariter adhuc alio tentatur morbo maligno, qui prunella dicitur eo quod lingua prunorum nigredinem & colorem imitetur: hæc nigra ſuperuenit linguæ, ex febribus malignis & peſtilentibus: vapores enim atri & maligni, qui aſcendunt ex foco febrili, palatum & linguam potiſſimum nigredine afficiunt & ſunt excrementa quę putreſcunt in foco & fodina febrili.

Curatur hic affectus curata febre à qua dependet purgatione pura noſtra, & ſudoribus elicitis ſudorifico noſtro bezoartico minerali, quod antimonio perlis & corallo, ſimul mixtis, & ſale nitriter aut quiter calcinatis conſtat, deinde poſtquam hæc tria calcinata ſunt ſimul, (ad miſcendum autem eſt triplum antimonii, reſpectu coralli & perlarum) optime eluenda ſunt aqua communi, ad tollendum ſalem nitri, & deinde exſicanda ſunt, & reſeruanda in vaſe vitreo optime clauſo, doſis ejus pulueris bezeoartici eſt dragma ſer uis in varia vna aquæ cardui benedicti aut vlmariæ: colluendum interi eſt os, vt lingua deponat ſuam nigritiem, intro combuſſo cum ſulphure & ſoluto in aqua communi, & hic ſal ſic præparatus dicitur, ſal prunellæ quod curet perfectiſſime morbū hunc linguæ, qui prunella dicitur & ſic habes curatos omnes morbos, capitis & partium illi annexarum, & vnde nam dependeant, & originem habeant ſecundum doctrinam chymicorum, qui ex libro ipſius naturę: & experientiam ex ipſa & hypocrate & Galeno, tamen doctrinam didicerunt.

Prunella vt curetur.

De-

De morbis thoracis & partium illi annexarum.

CAPVT I.

THorace quamplurimę clauduntur partes diſtinctæ & omnino differentes, quæ ſolent variis etiam ac diſtinctis tentari morbis. Eſt enim in thorace pulmo cor mediaſtinum pleura, aſpera arteria, quæ omnes partes, variis ac diſtinctis tentantur morbis, de quibus ſingulis cum nobis eſt inquirendum vt opus hoc abſoluatur, & primo pulmonum morbos inueſtigabimus deinde alios manifeſtabimus.

De morbis pulmonum ſymptomatis, cauſis, & ſignis.

CAPVT II.

Pulmonum morbi. PVlmonum voce comprehendimus vaſa omnia quæ in pulmone ſunt etiam aſperam arteriam, in quibus potiſſimũ vaſis fiunt, obſtructio peripneumonia vomica, obceſſus, tabes: obſtructionis cauſæ in pulmonibus, ſunt excrementorum copia, quæ ex alimento pulmonum ſeparantur, vnde fint grandio lapis ſeu tartarus coagulatus & liquidus, ex quibus excrementis fiunt tuſſes, aſthmata ſuffocantes catarrhi & tuſſeres tuſſis enim prima fit ex obſtructione pulmonum qui dum obſtruuntur excremento aliquo liquido, vel vaproſo, ſpiritus cuſtos pulmonis ſeu facultas eius expultrix emittit foras illud excrementũ ſiue ſit liquidum ſiue vaporoſum, & per tuſſim illud foras expellit aut expellere nititur quicquid enim in pulmone eſt præter naturam aut in aſpero ipſa arteria tuſſi expellit ipſe ſpiritus cuſtos pulmonis, & ſi expellere nequeat, manet in ipſis fiſtulis pulmonum, & craſſeſcit in dies magis & tandem lapilleſcit, vnde ſæpe ſæpius in ſubſtantia ipſa pulmonum fit grando lapis & calculus, aut ſi omnino non lapilleſcat ſaltem in lentum viſcoſum vitreum & gypſoſum mutatur excrementum cujus copia fit & producitur verum aſthma cui ſubijciuntur ſenes & omnes qui viſcidis, ac lentis ſcatent excrementis quibus pulmones ſuffarciuntur, ab ipſorummet alimento proprio & innato, dum excrementa eius ſeparantur imperfecta ſeparatione, nã quãuis ſeparentur ab alimento tamen remanet in ipſius ſubſtantiæ poris, ibique craſſeſcunt in dies, calore naturali, vnde tartarus producitur, qui nihil aliud eſt quam excrementum aqueum, viſcidum & lentum factũ & ſæpe induratum ac in gypſoſam materiam conuerſum vnde lapides & grandines & calculi generãtur, quod doctiſſimus Fernelius ipſe cognouit, & fieri aſſeruit; hinc generatur & producitur orthopnoea ſpecies aſthmatis: in qua ægri reſpirare non poſſunt niſi recta ceruice, & difficultate cum maxime ſpirant ac ſpiritũ ducant, & hæc aſthmatis ſpecies

Aſthma quid ſit & vnde fiat.

Orthopnea quid ſit & vnde fiat.

cies, vna cum ipſo aſthmate, et reliquæ aliæ reſpirandi difficultates curantur hæc omnia cum purgatione noſtra elleborina et antimoniali vel mercuriali, purgato corpore, ter aut quater vtentur ægroti per octo dies aqua peti communis et noſtralis, et ſumant hujus aquæ ℥iiij. ſingulis matutinis horis jejuno ventriculo, addantur huic aquæ guttulæ octo aut decem olei vitrioli, vel ſpiritus nitri, ſic pulmones infracti, ſaburra viſcidi ac lenti excrementi liberabũtur, et purgatione noſtra antimoniali tolletur cauſa antecedens aſthmatis, et omnis reſpirandi difficultatis peripneumonia etiam affligitur pulmo eſtque ejus inflammatio et aliquando producitur in ipſo mediaſtino, quæ eſt membrana ſeparans partes dextras ab ipſis ſiniſtris partibus ipſius pulmonis vnde dicitur mediaſtinum in ipſo inquam mediaſtino producitur phlegmone tumor calidus et humidus ab excrementis calidis et humidis ortum ducens, vnde et totus pulmo inflammatur et hic tumor, perinempmonię titulo et nomine etiam comprehenditur, et rũpitur ſæpe ſæpius, vnde pus et ſanguis maxima in quantitate excreatione et ſputatione ejicitur, hæc excrementa quibus perinempmonia fit, non ſolum excrementitia qualitate ſimplici peccant, ſed et maligna qualitate et peſtilenti inficiuntur, vnde paracelſus occaſionem ſumpſit aſſerere, hęc excrementa eſſe arcenicalia, et auripigmentalia quamuis arcenicum et auripigmentum vere & realiter numquam in corpore humano reperiantur ſed ſunt hæc excrementa quædam ex alterato alimento producta maligna qualitate et venenata prædita quæ arcenici & auripigmenti naturam imitantur, vnde non admodum inconcinne paracelſus, hæc arcenicalia et auripigmentalia dixit: hinc percipitur quãtum ſit periculi his omnibus qui perinempmonia afficiuntur, niſi citiſſimis et aptis remediis, illis proſpiciatur, quod tutiſſime hac methodo fieri poteſt perinempmonia ergo ſiue ſit ſimplex inflammatio ſiue ſit tumor plegmone mediaſtini, curatur, miſſione ſanguinis non enim ego miſſionem ſanguinis in curationibus morborum floccipendo et noxiam eſſe exiſtimo, quamuis ſit vitæ theſaurus, nam ſæpe peccat et quantitate, et qualitate vnde et ejus quantitas tolli et qualitas corrigi meretur ſecundum naturæ leges et normas, quæ ſanguinem quantitate peccantem tum venis narium per hæmorrhagiam, cum venis anis per fluxum emittere ſolet, vnde naturam ſequẽdo, errare non poteſt Medicus therapentes, quo circa ergo in perinempmonia cũ in ea ſæpe ſæpius ſanguis ſoleat & quantitate et qualitate peccare, mittere ſanguinem audacter debemus ſatis in magna quantitate ſecundum vires et robur ipſius ægrotantis, et ipſius ætatem, et temporis et regionis conſtitutionem, plus enim in meridionalibus et temperatis

An in corpore arcenicũ & auripigmẽtum realiter producatur.

Miſſio ſanguinis in perinempmonia valde convenit.

tis regionibus ſanguinis mittere et effundere debemus quã frigidis & ſeptẽtrionalibus terræ plagis, miſſo ſanguine, ſtatim alterantibus refrigerantibus vtendum eſt vt alteretur feruor ſpiritus noſtri qui æſtuat in perinempmonia: itaque in lapiis refrigerantibus oleo potiſſimum vitrioli alteratis, & tinctura violatum eſt vtendum: ſequenti interim die antimoniali noſtra purgatione eſt vtendum, vt motu vomitus rumpatur tumor ſi qui ſit in pectore, et ſẽper inlapiis cura præcipua & ab ſoluta perinẽpmoniæ eſt in ſãguine hyrci vel in puluere virgæ cerui aut tauri ſupra dictus eſt vtendum, & ptiſama alberata oleo vitrioli et ſale prunellæ, his enim ſolis medicamentis pulmo ita roboratur vt ſe extricet, ab omnibus quę illi præter naturam ſunt, flores etiam ſulphuris maxime proſunt in perinẽpmonia curãda, ex colchotare ſublimati, & ſumuntur ad ℥b. cum ℥b. conſeruæ violarum & guttis decem olei vitrioli admixtis & ſic perfectiſſime curatur pulmo alteratus & perinẽpmonia affectus: ſpiritus enim therementinæ & oleum vitrioli pus ex pectore copioſe educũt et abſtergũt vlcus et cicatricem perfectã obducũt & obſtructiones omnes reliquarũ partiũ omnino tollũt: vnde ſequitur perfectiſſima & abſolutiſſima & perinempmoniæ cura. Iam perſequendi ſunt alii pulmonũ morbi & potiſſimum vomica, qua multi hominum in orcum & ad ſepulchrum detruſi ſunt & adhuc detrudentur, quia male omnino & per verſe aggreditur ejus cura.

Et ſpiritus therementinæ.

De vomica.

CAPVT III.

Vomica quid ſit & vnde fiat.

VOmica eſt pulmonis abſceſſus ſeu tumor paruulus & exiguus ab excrementis virulentis & malignis ipſius pulmonis ortum ducens, quæ ad partem aliquam pulmonis detruduntur & ſeparantur ibique ne cordi, & vitæ ſpiritui noceant mẽbranula tenui obducũtur ſub cujus tegumento putreſcunt & virulentiã adeo magnam & malignam qualitatem acquirunt vt tandem rumpatur membranula, virulentum illud pus & malignum per totum pectoris ſpatium diffundatur, & cor petat, & inficiat vitamque ſuam & calorem inſitum obruat & extingat, vnde ſequitur repentina mors occultum ſane & abſtruſum vitium, quod nec ægrotanti ipſi nec medico patet, nec ægrotantes munia ſua, & vitæ functiones vllo pacto intermittunt, ſed ſani occluſam mortem ſub pectore gerunt ſunt tamẽ ſigna quædam, ſed leuiſſima quibus deprehẽdi poteſt hic morbus qui enim vomica laborant ſublinido colore in facie tinguntur eamque lingua lecto re quodam eſt delibuta, maxime cũ longe è cibo abſunt & diu jejunarunt: vapores enim lenti ac viſcidi, ad fauces aſcendunt, & linguam inficiunt, & eſt ſpiritus grauis ac fœtidus corporis grauitas pectoris oppreſſio leuis & ſpiritus difficultas quę dã & raro tabes comes eſt, nõ enĩ tale vene-

Vomica quibus ſignis innoteſcatur.

centia & inflammatio, & ſic generatur febris ſecũdum rationẽ excrementorum, quæ foris ab ſpiritu pro pellenda ſunt, vnde die critico ante cryſim augetur febris vt expulſio excrementorum, potentior & fortior fiat donec propulſa ſint, tunc miteſcit, & quieſcit calor accerſitus ipſius ſpiritus, quod clarius nullo oſtendemus tractatu de febribus quam in preſenti tabe & phthiſi, in quibus quamuis ſit febris, ſemper comes, non ſolum ratione excrementorum quæ irritant ſpiritum noſtrum, & accendunt, ſed & ratione vlceris. & ſolutione continui, quæ inibi reperitur, quæque etiam inflammat & accendit ſpiritum cuſtodem pulmonis, vbi eſt vlcus & ſolutio vnitatis: quæ quidem ſolutio virtutis ſic pedetentim ortum habet, alimentum pulmonis, quod demandatur ab ipſa natura, ſeu ſpiritu, ad pulmonem vt eo nutriatur & conſeruetur, non eſt totum & purũ alimentum, ſed habet excrementa quædam quæ niſi ſeparentur & foras à pulmone amandentur, tunc tẽporis excreſcũ, & calore continuo, ita acria & mordacia redduntur, vt tandem longitudine temporis calcis naturam & ſalis cujuſdam indolem imitentur, & ſic vlcerant & ſoluunt partem cui inhærent, & ſic fit vlcus in pulmonibus, quia autem illa excrementa ſicca valde ſunt, & arida, ideo ſiccant & exurunt pulmones, propter ariditatem & ſiccitatem eorũ, vnde proprie fit tabes & phthiſis, quæ proprie aridura dicitur à paracelſo, quod vere ab aridis & ſiccis proueniat, cauſis, & quod ſiccet & adurat totum corpus & ipſum pulmonem nam ab ipſo pulmone cor etiam tandem patitur, & à corde totum corpus, communicatis & auctis inde ſimilibus excrementis per totũ corpus, nam quali alimento nutritur pulmo, tali ſimili prorſus nutritur alimento totum corpus vnde ab hiſdem & ſimilibus excrementis aridis & ſiccis, ſiccatur et aduritur totum corpus, vnde fit tabes & cõſumptio & aridura totius corporis, quæ quidem poteſt curari quicquid clamem galenici, in quocumque ſit gradu. Imprimis euacuanda ſunt illa excrementa ſicca & arida quæ tabẽ et phthiſim conſtituunt, non autem euacuantur omnibus et quibuſuis medicamentis catharticis et purgantibus, ſed ſolum peculiaribus, & propriis, quæ humectant corpus, et reſtaurant et hęc potiſſimum deſumũtur ex mercurio vulgi et communi, ex quo miris modis fit aqua et oleũ, quæ rectificata et ad dulcedinẽ perducta, verũ et tutiſſimum ac certiſſimum ſunt, tabis & phthiſeos omnis remedium: hæc enim medicamenta, illa excrementa ſicca et arida foras expellant, non ſolum per aluum, ſed et per vrinas, et per ſudores, ſic totum ſanguinem expurgant et emundant ab omnibus excrementis et perinde partes omnes reſtaurant et reficiunt cum alimentum earum, in quo ſolo robur, et reſtauratio cõſiſtat,

Vlcus pulmonis & ſolutio continui in pulmones vnde fiat.

Sal margaritarum dulce & phthiſeos verum remedium.

ſiſtat, renovetur & reficiatur, Margaritæ etiam in eſſentia illa mercuriali diſſolutæ, & in butyrum cõverſæ, & beneficio ſpiritûs vini rectificati in verum oleum dulce converſæ, ſunt etiam tutiſſimum & certiſſimum phthiſeos remedium: ſunt quamplurimi qui hanc mercurialẽ eſſentiam conficere norunt, & perinde, nõ eſt opus vt hæc doceatur, & omnibus communis & vulgaris fiat, etſi vulgaris eſſe mereretur propter neceſſitatem nihilominus cum hæc ſit margarita totius alchymię; hęc proſtitui non poteſt, nec indignis communicari, ſed qui eam ſcire cupit ſtudeat chymiæ & operibus eius.

De pleuritide & empieumate.

CAPVT V.

Pleuritis quid ſit & vnde ſit. Acutam febrim cum tuſſi, & dolore lateris pungente à phlegmone mẽbramam coſtas ſuccingẽtem occupantem pleuritidem dicũt galenici quam aſſerunt ex bilioſo & tenui ſãguine, qui ex vena cava cordi aſſidente per venam azygres, ac deinde per tenues coſtarum venas impetu quodam incurrit, ortum habere: hanc nos improbamus ſententiam cum ſciamus ex libro ipſius naturæ & experientia ipſa nullum dari in corpore bilioſum humorem, ſed ſanguinem purum homogeneum alimentum vnicum partium omnium, ex cuius excremento, acido quod in membrana illa, coſtas ſuccingente pleura dicta reperitur, per ſeparationem & putrefactione ipſius fit pleuritis, ſeu phlegmone illa pleuram occupans quæ veriſsime non fit à ſanguine bilioſo, ſed ab excrementis ipſius pleuræ acidis, quæ quidem excrementa bilioſa dici nequeunt cum ipſius bilis factæ indolem, & naturam redolere nequeant, nam dum ſeparantur per ſpiritum noſtrum, & parti adhuc adhęrent corrumpuntur & per corruptionẽ abeunt aliquando, in maligniſſima excrementa, venenata prorſus, & peſtifera vnde dantur ſæpe ſępius, pleuritides peſtilentes, & contagioſæ, & mortiferæ, aliquando autem in benigniora tranſeunt excrementa vnde leniores, & non ita mortiferæ fiunt pleuritides, hoc contemplanti relinquo judicandum cum corrumpendum non poſſit in certam & determinatam corruptionem abire, cum agentia determinata non reperiantur in actione corruptionis faciendæ, quod tamen contingeret, ſi plenitudinis natura ſemper produceretur ex bilioſo ſanguine, ſed cum varia ſit, & multiplex pleuris, variæ etiam ſunt neceſſe eſt, eius cauſæ efſectrices: ſunt ergo excrementa pleuræ, quæ cum varia ſint ſecundum eorum varietatem vanas & diſtinctas producunt pleuritides malignas & peſtiferas aliquãdo, aliquando, autem mitiores & nullo pacto peſtilentes, ſed ſimplices, aliquãdo tantum flatus vnde fiunt dolores pungentes ſine tumore vllo, at quæ fiunt cum tumore veræ pleuritides ſunt, & neceſſe eſt vt rumpatur tumor, & ex puro illo per totũ thoracem diffuſo ſit empyeuma, quod expurga-

expurgatur & expuitione & aliquãdo per vrinas & expurgatio illa durat per quadraginta dies & plus, quod quidem empieuma cũ ſequatur ſemper pleurides ſuperatas & ruptas, non eſt, quod de eo caput particulare faciamus, nihil enim aliud eſt, quam pus pleuridis vel peripneumoniæ vel anginæ in thoracis capacitatem effuſſum, quod arte & natura ipſa juvante expellere poſſumus, & expuitione & per vrinas ipſas curatio autem pleuritidis ſequenti methodo optime fiet.

Curatio pleuritidi. Pleuritis ergo cum ſit inflammatio pleuræ ab excrementis ſui ipſius alimenti quę non poſſunt vrite ab ipſa pleura ſeparari corrumpuntur & abeunt in abſeſſum, ſanguinis miſſio erit potiſſimum curandæ pleuritidis arcanum mittendus ergo erit ſaguis

Miſſio ſanguinis in pleuritide. maxima ſalis in copia ſecundum vires ægrótantis, & temporis conſtitutionem, & regionis & clymatis tẽperiem, ex lateris ipſius vbi lateſlicina fit dolor pũgens deindeque ſi perſiſtat dolor & febris ex oppoſito brachio mittendus erit iterum ſanguis ſequenti die. deinde ad ſudores eliciendos erit deveniendum dabitur potio ex aqua vlmariæ ad ℥iiij, cum ℥ij. ſyrupi papaveris rheas, & gravis duodecim bezoartici mineralis, & ter erit hæc potio per tres dies iteranda, & ſummo mane propinanda, & æger erit cooperiendus rite in lecto ſuo, & parti dolenti erit vnguentũ ſequens applicandum ℞ mellis optimi ℥iij calcis viuæ in pulverem te dactę ℥j. miſce fiat linimentum vngatur linteolum, & peruncto linteo ſuperponenda eſt papyrius, & ſic erit parti dolenti appplicandum hoc linimentum, oportet enim vt papyrus intermediet ne linimentum immediate carnem tangat, ſed interponatur papyrus ne linimentum cutem vlceret ſi non curetur pleuritis hiſce medicamentis deveniendũ erit ad arcana alia, quæ per inſenſibilem trãſpirationem tumorem hunc diſcutiunt inter quæ ſunt potiſſimum ſtercus equi diſſolutum in vino tenui & albo, & percolatum & propinatum ſummo mane, coopetto ægro vt ſedet ſi ſit vir ægrotans ſtercus erit equi ſi ſit mulier aut puella, ſtercus erit equæ. Magna enim eſt vis diſcuſiva in fimo & ſtercore equi propter eius ſulphur & ſal fixum & volatile quod in his ſtercoribus reperitur copioſus. Imo & oleum rubrum quod per diſtillationem elicitur ex ſtercotibus humanis & vrinis eſt potentiſſimum curanda pleuritidis arcanum exterius applicatum & interius ſumptum ad guttulas ſex aut ſeptem ſed notandum eſt quod illud oleum eſt fretidiſſimum niſi rectificetur cum ſpiritu vivi qui corrigit illius fœtorem. & poſt correptũ fœtorẽ, eſt potentiſſimũ arcanũ empyematis curãdæ, & ſola empyematis tuta & certa cura cõſiſtit in balſamo illo rectificato & balſamo ſulphuris cum ſpiritu therebentinę elicito, & cũ eſſentia & oleo aniſi rectificato donec nihil habeat fœtoris tũc tẽporis eo

Stercus equi eſt arcanum pleuritidi curandæ.

timi, et in tigillo forti admodum cō burantur, et igniatur per tres horas fortiſſimo igne, deinde in alchool tenuiſſimū reducantur, & lauentur aqua dulci, et ſiccentur et retortæ vitreæ imponantur cum ſpiritu viui optimi, et diſtillentur ſpiritus ter aut quater coholando ſuper ipſum puluerem, qui ita præparatus ſic conſeruandus pro bezoartico puluere, inſigni, qui virtute et energia bezoarticum lapidem orientalem et occidētalem antecellit vſus enim pulueris eſt dragma ſemis cum aqua cardui benedicti aut vlmariæ aut aqua melliſſæ in palpitationibus curandis et in febribus omnibus malignis, et in variollis foras propellendis et roboranda natura, quantum poſſibile eſt aurum enim coralla et margaritæ apperta ſunt ope et auxilio nitri, et combuſtione reguli ipſius antimonii ſunt enim calcinata, et perinde apperta.

De ſyncope & lypothymia.

CAPVT VII.

SYncope & lypothymia vnum et idem ſunt et vnum et idem ſonant apud græcos nimirum animi deliquium et defectum eſt autem animi defectus præceps virium lapſus, cū intermiſſione quadam commercii ipſius ſpiritus vitalis cum animali, in hac intermiſſione pulſus ante nullus eſt, aut extreme rarus et obſcurus corporis ſumma frigent, tempora, ceruix et thorax frigido ſudore madent facies pallet totumque corpus quaſi eneruatum jacet, mens omniſque ſenſus deficit: lypothymiam autem inferunt cordis pathemata omnia, vt timor grauis, voluptas maxima, mœſtitia grauis, dolor atrox, inedia, labor euacuatio immodica, & quæcumq; calorem natiuum et ſpiritus vitales diſſoluunt, vt ſunt venus immodica, febres magnæ et ardentes atque malignæ, et variolæ et morbilli dum enim foras erumpere volūt et foras protrudi vapores huic exſurgentes cor petunt et motus cordis interturbant vnde lypothymia, et ſyncope ſolet exoriri: malignum enim omne, et venenatum vitæ noſtræ et ſpiritui vitali noxium eſt, et inimicum, ideo ſpiritus noſter vitæ noſtræ fundamentum, et vnica columna, dum ab ipſo inimico et hoſte naturali agreditur ſiſtit ſuos naturales motus, vt ſe defendat, et interruptione illius motus, fit ſyncope, cui ſuccurrendum eſt: euacuandum eſt quicquid malignum et noxium in corpore noſtro latitare poteſt, ſiue in meſſenterio ſiue in epate liene ventriculo, & aliis quibuſcumque corporis noſtri partibus inhærere poteſt euacuandum inquam eſt, purgatione noſtra antimoniali, vel mercuriali vel ellēborina, ſunt enim hæc ſola medicamenta propria & apta (quicquid clament galenici) ad euacuāda omīa quæ maligna sūt ſunt & noxia in corpore noſtro, ſiue profundo corporis cētro latitēt ſiue in corporis habitu, & ſuperficiis inhęreant purgato corpore, ſpiritus viui

Imbecillitas ventriculi, apepſia & rectificatus, cū ambaro & moſco aromalizatus & ſacharo dulcificatus eſt ſummū & tutiſſimū curādæ ſincopes & lypothymię remedium, & qui malignis illis excrementis turgent, ſolo illo vivi ſpiritus ſingulis diebus mane jejuno ventriculo aſſumpto, ſe ab illis vindicare poſſunt, & quicquid palpitationi, & tremori cordis proprium eſt ſyncope & lypothymiæ etiam ſummopere prodeſt vnde eſſentia auri, & corallorum & margaritarum & eſſentia meliſſæ, et oleum ſuccui albi rectificati eſt certiſſimum & jucundiſſimum curandæ lypothymiæ remedium, & hæc ſunt quæ de cordis & thoracis morbis & partium illis annexarum morbis dicenda erant quæ quamvis Galenicam & Græcorum non ſapiant doctrinam nihilominus tamen ab ipſis galenicis, non contemnenda erunt eſt enim vtilitas quam maxima in his, ad experientiam evocandis ſunt enim morborum omnium tutiſſimę curæ. Vt ipſamet experientia ſatis clare demonſtrabit. Pilulæ etiam polychreſtæ ſunt etiam ad curandam ſyncopem ſummo in vſu, fiunt autem ſequenti methodo ℞ aloes epaticę, & ſcamoneæ an ʒj. diſſolvantur ſpiritu vivi & perrumpantur vt à feſtucis ſeparentur, ſeparetur ſpiritus vivi calore lento an ſolis, materiæ viſcidę remanenti adde guttæ gamba ſucci roſarum ℨj pulveris cinnamomi & caryo Phillorum an ℨi. pulveris talap & turbi an magyſterii margaritarū & corallorum an miſceatur & reducantur in pillularum maſſam cujus doſis eſt pillula vna granoſum. x 11.

De morbis ventriculi cauſis & ſignis.

CAPVT I.

VEntriculus cum ſit coquus totius corporis coquit enim & prę parat alimenta omnia etſi varia ſint, ac omnino diſtincta convertit in vnam & ſimplicem ſubſtantiam quæ chylus dicitur vnde ex ſimplici illa ſubſtantia hepatis beneficio fit ſanguis qui iterum ſimplex, & homogenea eſt ſubſtātia vnde partes omnes nutriuntur, ſed prima alimenti præparatio fit in ventriculo, qui cum ab ipſa natura & à Deo creatore deſtinatus ſit, vt convertat omnia alimēta etſi varia ac diſtincta in chylum homogeneum & ſimplicem, non eſt in dubio, quin inter coquendum & ſimplicem: non eſt in dubio, quin inter coquendum & alterandum illa varia alimenta, multum patiatur ab excrementis quæ ſeparantur ab ipſo chylo, & præſertim ſi ventriculus nō admodum fortis & robuſtus ſit vnde exoritur imbecillitas ventriculi brā dypepſia vitiata concoctio & cruditas, quæ omnia ex vnico fonte habent originem ex imbecillitate nativa, ſeu ſemine parentum, quod quidē etſi corrigi queat benigno ſyderū aſpectu & optimo victus regimine nihilominus tamen ſeminis interna virtus & energia elucet ſemper in partibus quæ inde generantur. *Imbecillitas ventriculi.*

cruditas

cruditis generat ac producit ventri culi dolores, eroſiones ardores flatus inflamationes & tabes, quia ex imbecillitate apepſia, & crudıtate, generantur & producuntur in ventriculo ex alimentis male coctis, ac digeſtis excrementa tartarea viſcida acria & mordacia quæ adhærent parietibus ventriculi & membranam ipſius ventriculi ſua acrimonia laucinant ac errodůt, vnde dolores graves & atroces eroſiones ardores flatus & inflammationes ingentes ex excrementis enim quæ ex depravata coctione ventriculi in ventriculo remanent hæc omnia ſolent exoriri, & febres etiam omnis generis vt tractatu de febribus Deo dante clarum & manifeſtum faciemus. Vt autem imbecillitatem nativam ventriculi corrigere valeamus & omnino curare, nihil eſt in tota natura fortius & potentius oleo vitrioli veneris, eſt enim hoc oleum eſurinum quod ventriculum humanum ita roborat ac reſtaurat, vt ferrum quaſi velut ſtruthochamerus, alterare queat, ſumitur cum conſerva violarum ad gratam aciditatem vel cum ſympo violaceo ad gratam etiam aceloſitatem purgatur etiam bis in anno, vere & autũno antimonio noſtro & ſic tollitur ſaburra excrementorum ſiccantium, quæ in ſtomacho reſtaurãtur ex vitiata illius coctione, & deinde corroboratur oleo prædicto vitrioli, veneris non docetur ibi vitriolum ex venere parari quia hoc nimis triviale eſt & lypis & tonſoribus notum. Aqua etiam cinnamoni ventriculum ſummopere roborat ſingulis diebus mane ieiuno ventriculo ſumpta ℥j. ſic ſpiritus innatus & incitus ventriculi ſanitatis & coctionis ventriculi verus œconomus, ſummopere roboratur ſpiritu cinnamomi, & ſpiritu vivi, qui ſimul ſunt juncti in aqua cinnamomi, modo tartarea viſcida & viſcoſa excrementa antimoniali purgatione foras expellantur, ſpiritus deinde cinnamomi ſpiritum ventriculi ſuo vitali nectare & calore refocillat & omnino reſtaurat vnde facili negotio ab omnibus tartaris morbis ſe vindicat.

De eroſione tabe & pthyſi ventriculi.

CAPVT II.

Excrementa illa tartarea viſcida & lenta, quæ ex reliquiis chyloſeos ſeu coctionis ventriculi in ventriculo relinquuntur, nõ ſolum cruditates & imbecillitates generantur ſed & ſæpe ſæpius eroſiones tabes & phthyſes in ipſo ventriculo producuntur: excrementa enim illa tartarea quo longiori tempore reſidẽt in ſtomacho, eo fortius coquuntur & coctione fortiori, in acriora tranſeunt excrementa. adeo vt tandẽ tranſeant in cauſtica potentialia excrementa, quę ipſum ventriculum ſolvunt & cauſticant vnde vlcera fiunt ſummo cum dolore, et ſic perſẽitur erroſio et ardor ſumus in ventriculo, et febris lenta, hinc exoritur, et hectica vnde tabes et phtyſis: nõn en. aliud eſt erroſio tabes et phthy- *De eroſione ventriculi & tabe.*

ſis:

cies, vna cum ipſo aſthmate, et reliquæ aliæ reſpirandi difficultates curantur hæc omnia cum purgatione noſtra elleborina et antimoniali vel mercuriali, purgato corpore, ter aut quater vtentur ægroti per octo dies aqua peti communis et noſtralis, et ſumant hujus aquæ ℥iiij. ſingulis matutinis horis jejuno ventriculo, addantur huic aquæ guttulæ octo aut decem olei vitrioli, vel ſpiritus nitri, ſic pulmones infracti, ſaburra viſcidi ac lenti excrementi liberabũtur, et purgatione noſtra antimoniali tolletur cauſa antecedens aſthmatis, et omnis reſpirandi difficultatis peripneumonia etiam affligitur pulmo eſtque ejus inflammatio et aliquando producitur in ipſo mediaſtino, quæ eſt membrana ſeparans partes dextras ab ipſis ſiniſtris partibus ipſius pulmonis vnde dicitur mediaſtinum in ipſo inquam mediaſtino producitur phlegmone tumor calidus et humidus ab excrementis calidis et humidis ortum ducens, vnde et totus pulmo inflammatur et hic tumor, perinempmonię titulo et nomine etiam comprehenditur, et rũpitur ſæpe ſæpius, vnde pus et ſanguis maxima in quantitate excreatione et ſputatione ejicitur, hæc excrementa quibus perinempmonia fit, non ſolum excrementitia qualitate ſimplici peccant, ſed et maligna qualitate et peſtilenti inficiuntur, vnde paracelſus oocaſionem ſumpſit aſſerere, hęc excrementa eſſe arcenicalia, et auripigmentalia quamuis arcenicum et auripigmentum vere & realiter numquam in corpore humano reperiantur ſed ſunt hæc excrementa quædam ex alterato alimento producta maligna qualitate et venenata prædita quæ arcenici & auripigmenti naturam imitantur, vnde non admodum inconcinne paracelſus, hæc arcenicalia et auripigmentalia dixit: hinc percipitur quãtum ſit periculi his omnibus qui perinempmonia afficiuntur, niſi citiſſimis et aptis remediis, illis proſpiciatur, quod tutiſſime hac methodo fieri poteſt perinempmonia ergo ſiue ſit ſimplex inflammatio ſiue ſit tumor plegmone mediaſtini, curatur, miſſione ſanguinis non enim ego miſſionem ſanguinis in curationibus morborum floccipendo et noxiam eſſe exiſtimo, quamuis ſit vitæ theſaurus, nam ſæpe peccat et quantitate, et qualitate vnde et ejus quantitas tolli et qualitas corrigi meretur ſecundum naturæ leges et normas, quæ ſanguinem quantitate peccantem tum venis narium per hæmorrhagiam, tum venis anis per fluxum emittere ſolet, vnde naturam ſequẽdo, errare non poteſt Medicus therapentes, quo circa ergo in perinempmonia cũ in ea ſæpe ſæpius ſanguis ſoleat & quantitate et qualitate peccare, mittere ſanguinem audacter debemus ſatis in magna quantitate ſecundum vires et robur ipſius ægrotantis, et ipſius ætatem, et temporis et regionis conſtitutionem, plus enim in meridionalibus et temperatis

An in corpore arcenicũ & auripigmẽtum realiter producatur.

Miſſio ſanguinis in perinempmonia valde convenit.

tis regionibus ſanguinis mittere et effundere debemus quã frigidis & ſeptẽtrionalibus terræ plagis, miſſo ſanguine, ſtatim alterantibus refrigerantibus vtendum eſt vt alteretur feruor ſpiritus noſtri qui æſtuat in perinempmonia: itaque in lapiis refrigerantibus oleo potiſſimum vitrioli alteratis, & tinctura violarum eſt vtendum : ſequenti interim die antimoniali noſtra purgatione eſt vtendum, vt motu vomitus rumpatur tumor ſi qui ſit in pectore, et ſẽper inlapiis cura præcipua & ab ſoluta perinẽpmoniæ eſt in ſãguine hyrci vel in puluere virgæ cerui aut tauri ſupra dictus eſt vtendum,&ptiſama alterata oleo vitrioli et ſale prunellæ, his enim ſolis medicamentis pulmo ita roboratur vt ſe extricet, ab omnibus quę illi præter naturam ſunt, flores etiam ſulphuris maxime proſunt in perinẽpmonia curãda,ex colchotare ſublimati , & ſumuntur ad ℥ b. cum ℥ b. conſeruæ violarum &guttis decem olei vitrioli admixtis &ſic perfectiſſime curatur pulmo alteratus& perinẽpmonia affectus:ſpiritus enim theremẽtinæ & oleum vitrioli pus ex pectore copioſe educũt et abſtergũt vlcus et cicatricem perfectã obducũt& obſtructiones omnes reliquarũ partiũ omnino tollũt: vnde ſequitur perfectiſſima&abſolutiſſima&perinempmoniæ cura.

Et ſpiritus therementina.

Iam perſequendi ſunt alii pulmonũ morbi & potiſſimum vomica , qua multi hominum in orcum & ad ſepulchrum detruſi ſunt & adhuc detrudentur, quia male omnino &perverſe aggreditur ejus cura.

De vomica.

CAPVT III.

Vomica quid ſit & vnde fiat.

VOmica eſt pulmonis abſceſſus ſeu tumor paruulus & exiguus ab excrementis virulentis & malignis ipſius pulmonis ortum ducens , quæ ad partem aliquam pulmonis detruduntur & ſeparantur ibique ne cordi,& vitæ ſpiritui noceant mẽbranula tenui obducũtur ſub cujus tegumento putreſcunt & virulentiã adeo magnam & malignam qualitatem acquirunt vt tandem rumpatur membranula. virulentum illud pus & malignum per totum pectoris ſpatium diffundatur, & cor petat,& inficiat vitamque ſuam & calorem inſitum obruat & extingat, vnde ſequitur repentina mors occultum ſane & abſtruſum vitium, quod nec ægrotanti ipſi nec medico patet, nec ægrotantes munia ſua, & vitæ functiones vllo pacto intermittunt, ſed ſani occluſam mortem ſub pectore gerunt ſunt tamẽ ſigna quædam, ſed leuiſſima quibus deprehẽdi poteſt hic morbus qui enim vomica laborant ſublinido colore in facie tinguntur eamque lingua lectore quodam eſt delibuta , maxime cũ longe è cibo abſunt & diu jejunarunt : vapores enim lenti ac viſcidi, ad fauces aſcendunt, & linguam inficiunt, & eſt ſpiritus grauis ac fœtidus corporis grauitas pectoris oppreſſio leuis&ſpiritus difficultas quę dã&raro tabes comes eſt, nõ enĩ tale vene-

Vomica quibus ſignis internoſcatur.

centia & inflammatio, & ſic generatur febris ſecũdum rationẽ excrementorum, quæ foris ab ſpiritu propellenda ſunt, vnde die critico ante cryſim augetur febris vt expulſio excrementorum, potentior & fortior fiat donec propulſa ſint, tunc mileſcit, & quieſcit calor accerſitus ipſius ſpiritus, quod clarius nullo oſtendemus tractatu de febribus quam in preſenti tabe & phthiſi, in quibus quam iis ſit febris, ſemper comes, non ſolum ratione excrementorum quæ irritant ſpiritum noſtrum, & accendant ſed & ratione vlceris, & ſolutione continuï, quæ inibi repetitur, quæque etiam inflammat & accendit ſpiritum cuſtodem pulmonis, vbi eſt vlcus & ſolutio vnitatis: quæ quidem ſolutio virtutis ſic pedetentim ortum habet, alimentum pulmonis, quod demandatur ab ipſa natura, ſeu ſpiritu, ad pulmonem vt eo nutriatur & conſeruetur, non eſt totum & purũ alimentum, ſed habet excrementa quædam quæ niſi ſeparentur & foras à pulmone amandentur, tunc tẽporis excreſcũt, & calore continuo, ita acria & mordacia redduntur, vt tandem longitudine temporis calcis naturam & ſalis cujuſdam indolem imitentur, & ſic vlcerant & ſolvunt partem cui inhærent, & ſic fit vlcus in pulmonibus, quia autem illa excrementa ſicca valde ſunt, & arida, ideo ſiccant & exurunt pulmones, propter ariditatem & ſiccitatem eorũ, vnde proprie fit tabes & phthiſis, quæ proprie aridura dicitur à paracelſo, quod vere ab aridis & ſiccis proueniat, cauſis, & quod ſiccet & adurat totum corpus & ipſum pulmonem nam ab ipſo pulmone cor etiam tandem patitur, & à corde totum corpus, communicatis & auctis inde ſimilibus excrementis per totũ corpus, nam quali alimento nutritur pulmo, tali ſimili prorſus nutritur alimento totum corpus vnde ab hiſdem & ſimilibus excrementis aridis & ſiccis, ſiccatur et aduritur totum corpus, vnde fit tabes & cõſumptio & aridura totius corporis, quæ quidem poteſt curari quicquid clament galenici, in quocumque ſit gradu. Imprimis euacuanda ſunt illa excrementa ſicca & arida quæ tabẽ et phthiſim conſtituunt, non autem euacuantur omnibus et quibuſuis medicamentis catharticis et purgantibus, ſed ſolum peculiaribus, & propriis, quæ humectant corpus, et reſtaurant et hæc potiſſimum deſumũtur ex mercurio vulgi et communi, ex quo miris modis fit aqua et oleũ, quæ rectificata et ad dulcedinẽ perducta, verũ et tutiſſimum ac certiſſimum ſunt, tabis & phthiſeos omnis remedium: hæc enim medicamenta, illa excrementa ſicca et arida foras expellant, non ſolum per aluum, ſed et per vrinas, et per ſudores, ſic totum ſanguinem expurgant et emundant ab omnibus excrementis et perinde partes omnes reſtaurant et reficiunt cum alimentum earum, in quo ſolo robur, et reſtauratio cõſiſtat,

Vlcus pulmonu & ſolutio continui in pulmones vnde fiat.

Sal mazgaritarum dulce & phthiſeos verum remedium.

ſiſtat, renovetur & reficiatur, Margaritæ etiam in eſſentia illa mercuriali diſſolutæ, & in butyrum cōverſæ, & beneficio ſpiritûs vini rectificati in verum oleum dulce converſæ, ſunt etiam tutiſſimum & certiſſimum phthiſeos remedium: ſunt quamplurimi qui hanc mercurialē eſſentiam conficere norunt, & perinde, nō eſt opus vt hæc doceatur, & omnibus communis & vulgaris fiat, etſi vulgaris eſſe mereretur propter neceſſitatem nihilominùs cum hæc ſit margarita totius alchymię, hęc proſtitui non poteſt, nec indignis communicari, ſed qui eam ſcire cupit ſtudeat chymiæ & operibus eius.

De pleuritide & empieumate.

CAPVT V.

Pleuritis quid ſit & vnde ſit.

Acutam febrim cum tuſſi, & dolore lateris pungente à phlegmone mēbranam coſtas ſuccingētem occupantem pleuritidem dicūt galenici quam aſſerunt ex bilioſo & tenuiſāguine, qui ex vena cava cordi aſſidente per venam azygres, ac deinde per tenues coſtarum venas impetu quodam incurrit, ortum habere; hanc nos improbamus ſententiam cum ſciamus ex libro ipſius naturæ & experientia ipſa nullum dari in corpore bilioſum humorem, ſed ſanguinem purum homogeneum alimentum vnicum partium omnium, ex cuius excremento, acido quod in membrana illa, coſtas ſuccingente pleura dicta reperitur, per ſeparationem & putrefactione ipſius ſit pleuritis, ſeu phlegmone illa pleuram occupans quæ veriſsime non fit à ſanguine bilioſo, ſed ab excrementis ipſius pleuræ acidis, quæ quidem excrementa bilioſa dici nequeunt cum ipſius bilis factæ indolem, & naturam redolere nequeant, nam dum ſeparantur per ſpiritum noſtrum, & parti adhuc adhęrent corrumpuntur & per corruptionē abeunt aliquando, in maligniſſima excrementa, venenata prorſus, & peſtifera vnde dantur ſæpe ſępius, pleuritides peſtilentes, & contagioſæ, & mortiferæ, aliquando autem in benigniora tranſeunt excrementa, vnde leniores, & non ita mortiferæ fiunt pleuritides, hoc contemplanti relinquo judicandum cum corrumpendum nōn poſſit in certam & determinatam corruptionem abire, cum agentia determinata non reperiantur in actione corruptionis faciendæ, quod tamen contingeret, ſi plenitudinis natura ſemper produceretur ex bilioſo ſanguine, ſed cum varia ſit, & multiplex pleuris, variæ etiam ſunt neceſſe eſt, eius cauſæ effectrices; ſunt ergo excrementa pleuræ, quæ cum varia ſint ſecundum eorum varietatem varias & diſtinctas producunt pleuritides malignas & peſtiferas aliquādo, aliquando, autem mitiores & nullo pacto peſtilentes, ſed ſimplices, aliquādo tantum flatus vnde fiunt dolores pungentes ſine tumore vllo, at quæ fiunt cum tumore veræ pleuritides ſunt, & neceſſe eſt vt rumpatur tumor, & ex puro illo per totū thoracem diffuſo ſit empyeuma, quod expurga-

expurgatur & expuitione & aliquãdo per vrinas & expurgatio illa durat per quadraginta dies & plus, quod quidem empieuma eũ ſequatur ſemper pleurides ſuperatas & ruptas, non eſt, quod de eo caput particulare faciamus, nihil enim aliud eſt, quam pus pleuridis vel peripneumoniæ vel anginæ in thoracis capacitatem effuſſum, quod arte & natura ipſa juvante expellere poſſumus, & expuitione & per vrinas ipſas curatio autem pleuritidis ſequenti methodo optime fiet.

Curatio pleuritidi. Pleuritis ergo eum ſit inflammatio pleuræ ab ex rementis ſui ipſius alimenti quę non poſſunt vrite ab ipſa pleura ſeparari corrumpuntur & abeunt in abſeſſum, ſanguinis miſſio erit potiſſimum curandæ pleuritidis areanum mittendus ergo erit ſaguis maxima ſalis in copia ſecundum vires ægrotantis, & temporis conſtitutionem, & regionis & clymatis tẽperiem, ex lateris ipſius vbi latjlicina fit dolor pũgens deindeque ſi per ſiſtat dolor & febris ex oppoſito brac chio mittendus erit iterum ſanguis ſequenti die, deinde ad ſudores eliciendos erit deveniendum dabitur potio ex aqua vlmariæ ad ℥iij, cum ℥ij. ſyrupi papaveris rheas, & gravis duodecim bezoartici mineralis, & ter erit hæc potio per tres dies iteranda, & ſummo mane propinanda, & æger erit cooperiendus cito in lecto ſuo, & parti dolenti erit vnguentũ ſequens applicandum ℞ mellis optimi ℥ iij. calcis viuæ in pulverem redactę ℥j. miſce fiat linimentum vngatur linteolum, & perunctolinteo ſuperponenda eſt papyrius, & ſic erit parti dolenti appplicandum hoc linimentum, oportet enim vt papyrus intermediet ne linimentum immediate carnem tangat, ſed interponatur papyrus ne linimentum eutem vlceret ſi non curetur pleuritis hiſce medicamentis deveniendũ erit ad arcana alia, quæ per inſenſibilem tranſpitationem tumorem hunc diſcutiunt inter quæ ſunt potiſſimum ſtercus equi diſſolutum in vino tenui & albo, & percolatum & propinatum ſummo mane, cooperto ægro vt ſedet ſi ſit vir ægrotans ſtercus erit equi ſi ſit mulier aut puella, ſtercus erit equæ. Magna enim eſt vis diſcuſiva in fimo & ſtercore equi propter eius ſulphur & ſal fixum & volatile quod in his ſtercoribus reperitur copioſus. Imo & oleum rubrum quod per diſtillationem elicitur ex ſtercoribus humanis & vrinis eſt potentiſſimum euranda pleuritidis arcanum exterius applicatum & interius ſumptum ad guttulas ſex, aut ſeptem ſed notandum eſt quod illud oleum eſt fretidiſſimum niſi rectificetur cum ſpiritu vivi qui corrigit illius fœtorem. & poſt correptũ fœtorẽ, eſt potentiſſimũ arcanũ empyematis curãdæ, & ſola empyematis cura & certa cura cõſiſtit in balſamo illo rectificato & balſamo ſulphuris cum ſpiritu therebentinę elicito, & cũ eſſentia & oleo aniſi rectificato donec nihil habeat fœtoris tũc tẽpo-

Miſſio ſanguinis in pleuritide.

Stercus equi eſt arcanum pleuritidi curandæ.

timi, et in tigillo forti admodum cõburantur, et igniatur per tres horas fortiſſimo igne, deinde in alchool tenuiſſimũ reducantur, & lauentur aqua dulci, et ſiccentur et retortæ vitreæ imponantur cum ſpiritu viui optimi, et diſtillentur ſpiritus ter aut quater coholando ſuper ipſum puluerem, qui ita præparatus ſic conſeruandus pro bezoartico puluere, inſigni, qui virtute et energia bezoarticum lapidem orientalem et occidẽtalem antecellit vſus enim pulueris eſt dragma ſemis cum aqua cardui benedicti aut vlmariæ aut aqua melliſſæ in palpitationibus curandis et in febribus omnibus malignis, et in variollis foras propellendis et roboranda natura, quantum poſſibile eſt aurum enim coralla et margaritæ apperta ſunt ope et auxilio nitri, et combuſtione reguli ipſius antimonii ſunt enim calcinata, et perinde apperta.

De ſyncope & lypothymia.

CAPVT VII.

Syncope & lypothymia vnum et idem ſunt et vnum et idem ſonant apud græcos nimirum animi deliquium et defectum eſt autem animi defectus præceps virium lapſus, cũ intermiſſione quadam commercii ipſius ſpiritus vitalis cum animali, in hac intermiſſione pulſus ante nullus eſt, aut extreme rarus et obſcurus corporis ſumma frigent, tempora, ceruix et thorax frigido ſudore madent facies pallet totumque corpus quaſi eneruatum jacet, mens omniſque ſenſus deficit: lypothymiam autem inferunt cordis pathemata omnia, vt timor grauis, voluptas maxima, mœſtitia grauis, dolor atrox, inedia, labor euacuatio immodica, & quæcumq; calorem natiuum et ſpiritus vitales diſſoluunt, vt ſunt venus immodica, febres magnæ et ardentes atque malignæ, et variolæ et morbilli dum enim foras erumpere volũt et foras protrudi vapores huic exſurgentes cor petunt et motus cordis interturbant vnde lypothymia, et ſyncope ſolet exoriri: malignum enim omne, et venenatum vitæ noſtræ et ſpiritui vitali noxium eſt, et inimicum, ideo ſpiritus noſter vitæ noſtræ fundamentum, et vnica columna, dum ab ipſo inimico et hoſte naturali agreditur ſiſtit ſuos naturales motus, vt ſe defendat, et interruptione illius motus, fit ſyncope, cui ſuccurrendum eſt: euacuandum eſt quicquid malignum et noxium in corpore noſtro latitare poteſt, ſiue in meſſenterio ſiue in epate liene ventriculo, & aliis quibuſcumque corporis noſtri partibus inhærere poteſt euacuandum inquam eſt, purgatione noſtra antimoniali, vel mercuriali vel elleborina, ſunt enim hæc ſola medicamenta propria & apta (quicquid clament galenici) ad euacuãda om̃ia quæ maligna sũt ſunt & noxia in corpore noſtro, ſiue profundo corporis cẽtro latitẽt ſiue in corporis habitu, & ſuperficiis inhęreant purgato corpore, ſpiritus viui

crudiris generat ac producit ventri culi dolores, eroſiones ardores flatus inflamationes & tabes, quia ex imbecillitate apepſia, & cruditate. generantur & producuntur in ventriculo ex alimentis male coctis, ac digeſtis ercrementa tartarea viſcida acria & mordacia quæ adhærent pa rietibus ventriculi & membranam ipſius ventriculi ſua acrimonia laucinant ac et rodût, vnde dolores gra ves & atroces eroſiones ardores fla tus & inflammationes ingenies ex excrementis enim quæ ex depravata coctione ventriculi in ventriculo remanent hæc omnia ſolent exoriri, & febres etiam omnis generis ve tra ctatu de febribus Deo dante clarum & manifeſtum faciemus. Vt autem imbecillitatem nativam ventriculi corrigere valeamus & omnino curare, nihil eſt in tota natura fortius & potentius oleo vitrioli veneris, eſt enim hoc oleum eſurinum quod ven triculum humanum ita roborat ac reſtaurat, vt ferrum quaſi velut ſtruthochamerus, alterare queat, ſumitur cum conſerva violarum ad gra tam aciditatem vel cum ſympo vio laceo ad gratam etiam aceloſitatem purgatur etiam bis in anno, vere & autũno antimonio noſtro & ſic tollitur ſaburra excrementorum ſiccantium, quæ in ſtomacho reſtaurãtur ex vitiata illius coctione, & deinde corroboratur oleo prædicto vitrioli, veneris non docetur ibi vitriolum ex venere parari quia hoc nimis triviale eſt & lypis & tonſoribus notum. Aqua etiam cinnamoni ventriculum ſummopere roborat ſingu lis diebus mane ieiuno ventriculo ſumpta ℥j. ſic ſpiritus innatus & incitus ventriculi ſanitatis & coctionis ventriculi verus œconomus, ſumopere roboratur ſpiritu cinnamomi, & ſpiritu vivi, qui ſimul ſunt juncti in aqua cinnamomi, modo tartarea viſcida & viſcoſa excrementa antimoniali purgatione foras expellantur, ſpiritus deinde cinnamomi ſpiritum ventriculi ſuo vitali nectare & calore refocillat & omnino reſtaurat vnde facili negotio ab omnibus tartaris morbis ſe vindicat.

De eroſione tabe & pthyſi ventriculi.

CAPVT II.

De eroſione ventriculi & tabe.

Excrementa illa tartarea viſcida & lenta, quæ ex reliquiis chyloſeos ſeu coctionis ventriculi in ventriculo relinquuntur, nõ ſolum cruditates & imbecillitates generantur ſed & ſæpe ſæpius eroſiones tabes & phthyſes in ipſo ventriculo producuntur: excrementa enim illa tartarea quo longiori tempore reſidẽt in ſtomacho, eo fortius coquuntur & coctione fortiori, in acriora tranſeunt excrementa, adeo vt tandẽ tran ſeant in cauſtica potentialia excrementa, quę ipſum ventriculum ſolvunt & cauſticant vnde vlcera fiunt ſummo cum dolore, et ſic perſẽitur erroſio et ardor ſumus in ventriculo, et febris lenta, hinc exoritur, et hectica vnde tabes et phtyſis: nõn en. aliud eſt erroſio tabes et phthyſis:

ſis ventriculi, quam vlcus erodens in ipſo ventriculo ab excremẽtis tartareis mordacibus& acribus productum, inflammatur enim ventriculus ab vlcere, hinc marceſcit cum eius alimentum deprauetur, deprauata & vitiata ejus coctione, hinc etiã pedetentim marceſcit totum corpus cum illi deficiat verum alimentum nam ſi ventriculus deficiat in præparando chylo, hepar etiam deficit in præparando ſanguine, hepar enim talem deprauatam coctionem corrigere non poteſt, cũ nimis magna ſit, ſi eſſet leuis aliqua deprauata coctio, corrigere quidem poſſet, at cum ſit adeo magna, vt in calore omnino deficiat ſanguis inde laudatus fieri non poteſt, hinc deficit alimentum verum, omnibus corporis partibus: hinc etiam tabes & conſumptio omnium partium ſubſequitur, quæ quidem tabes & conſumptio, non omnibus medicis adhuc cognoſcitur: referunt enim cordi conſumptionis cujuſcumq; exordiũ quod tamen falſiſſimum eſt, & longe à veritate alienum, nam ex ventriculo ſæpiſſime ortum habet vnde à coctione & digeſtione ventriculi, habet exacerbationem: quod non fieret ſi in corde eſſet eius conſumptionis & tabes fundamentum: vt clarius fiet tractatu de febris.

Tabes ventriculi medicis ignota

Sufficit enim nobis demonſtrare dari tabem & phthyſim ventriculi, quæ ſedem habet in ventriculo omni ex parte, ex excrementis tartareis viſcidis & lẽtis quæ coctione pertenuià calere ipſius ventriculoſi, acriora & mordaciora quam par ſit efficiuntur, adeo vt calcis, & cauſtici potentialis naturam acquirant, ac tandem vlcerent & cauſticent ventriculum vnde fit tabes, & phthyſis ipſius ventriculi, & tandem totius corporis conſumptio ſuboritur defectu veri alimenti cum hepar deprauatam illam inſignem vẽtriculi coctionem corrigere nequeat.

Curatio tabis ventriculi.

Curatio erroſionis tabis & phthyſeos ventriculi dependet ex ſublatione excrementorum tartareorũ quæ ex reliquiis coctionis ventriculi ortum habent & ex robore confortatione virtutis ipſius ventriculi hæc omnia reſident in antimonio, antimonium ſolũ eſt quod & ventriculũ purgat, & liberat ab omnibus hiſce tartareis excrementis, deinde expurgato ventriculo, oleum rubeum ipſius antimonii roborat & confortat omnino ventriculũ, & ejus virtutẽ, & coctricẽ facultatẽ, & reſtituit ipsũ in priſtinã ſanitatẽ ita vt non aliis egeat medicamẽtis ad curationẽ abſolutã ipſius ventriculi erroſi, & tabe affecti butyrũ quidẽ margaritarum ſumopere prodeſt, ad tabẽ & phthyſim vẽtriculi omnino reficiendã: ſed qui oleo dulci & rubeo antimonii vti poteſt, nõ eget aliis medicamẽtis ad curationẽ abſolutã ipſius vẽtriculi, imo & reliquarũ partiũ male affectarũ in eo enim ſolo oleo, ſunt omnia quæ requirũtur ad perfectam morborum omnium curationem præſertim ſi auri virtutibus impregnetur.

De cardialgia ſeu dolore vent triculi.

CAPVT III.

DOlor ventriculi dicitur græce *cardialgia* eo quod os ſuperius ventriculi *cardia* dicatur propter ſympathiam quam habet cum ipſo corde, vnde etiam *cardiagmos* cordis morſus dicitur dependet autem hic morbus ab ipſis & hiſdem excrementis tartareis & viſcoſis, dum enim hæc excrementa ſtomachum occupant ſeu os ſuperius ventriculi, orexes ardones, laucinationes, & immanes dolores in ipſo fiunt, propter acrimoniam horum excrementorũ, quæ ipſum ſtomachum adurunt & vehementiſſime pungunt ac laucinant, os enim ipſum ventriculi ſenſibile admodum eſt, propter neruos multos eo pertingentes & ſpiritum animalem quo turget: ſpiritus enim animalis eſt ſenſationis organum verum, & non nerui, & quia per neruos defertur hæc ſpiritalis facultas, ideo datur neruis aliqua ratione ſenſationis fundamentum, ſed improprie valde, cum ergo & ſuperius ventriculi animali ſpiritu turgeat, ſenſu exquiſito turget, & abundat vnde perſentit noxia, cum potentia, vnde fiunt hic, dolores immanes, & atroces valde, ad quos curandos ſolum ſufficit purgatio noſtra antimonialis, vt ſupra, & purgato deinde ventriculo à cauſis illis præter naturam, tunc temporis roborandus eſt ventriculus, oleo aniſi, oleo cinamomi, vel aqua cinnamomi, vel ſequenti electuario.

Electuariũ roborans ventriculum.

Corticis citri conditi contuſi, & aqua cinnamomi diſſoluti olei aniſi ℈j. olei cinnamomi ℥b. moſchi & ambrei an grana ſex, miſce fiat conditũ ſeu electuarium, quo poſt purgationem vtatur æger ad quantitatem ℥b ſummo mane jejuno ventriculo.

De ſingultu ventriculi.

CAPVT IV.

Singultus ventriculi quid ſit & vnde fiat.

SIngultus eſt motus præter naturã ipſius ventriculi quo in vanum nititur expellere quæ illi nocent cũ ſonitu quodam, quia motu illo, aër ventriculo incluſus, cum violentia pellitur, & in palato tanquam in cõcamerato loco ſonitũ illũ effundit.

Hyppocrates ad repletionis cauſas & inanitionis refert ſingultus cauſas omnes, ab inanitione quidem vt ab immodico ſanguinis profluuio, & ab immodica purgatione à repletione autem vt in pueris qui edaces cum ſint multo ſe cibo & alimento replẽt & in his qui crapulæ indulgent & ſe cibo & potu ſummo ingurgitant & infarciunt: nihilominus tamen pace Hypocratis ipſius dixerim, dantur & aliç grauiores multo ipſius ſingultus cauſæ, ſpiritus enim ſeu vapor malignus & venenatus, in os ventriculi effuſus deteriorem & grauiorem multo ſingultum facit & infligit

videmus in venenatis quibuſdam, & incantamento affectis, & etiam in ipſa jecoris inflammatione, in quibus omnibus, non datur neque repletio nec inanitio vlla ſed maligna quædam qualitas atque venenata quæ os ventriculi afficit & totum ipſum ventriculum, vnde vt ſe vindicet à maligna illa qualitate motum illum conuulſiuum excitat, quo nititur foras expellere, ea omnia quæ illi nocent curatio ſingultus dependet ex ſublatione cauſæ materialis & efficientis ipſum ſingultum tollitur autem ex ſola purgatione antimoniali, & deinde roboratur ventriculus, eſſentia ſeu oleo vero aniſi jungitur exterius oleo aniſi ventriculus, & interius aſſüitur ad vel ad in juſculo optimo vel aſſumitur per ſe oleũ aniſi ad in aqua cinnamomi diſtillatur etiam aqua pro ventriculo roborando ex gulanga maſtiche & ſpiritu viui alchoolisato cujus cocleari i vno tollitur ſedatur omnio ſingultus.

Curatio ſingultus.

De flatibus & ructibus ventriculi.

CAPVT V.

Flatus & ructus ventriculi vnde ſit & quid ſint.

FLatus & ructus in vẽtriculo naſcuntur & producuntur ex imbecillitate caloris ipſius ventriculi: natiuus enim calor ipſius ventriculi dũ coquit ac digerit alimenta ventriculo ingeſta, partem ſubtiliorẽ ipſorũ alimentorum ſurſum pellit, & flatus & ructus inde fiunt: ex vaporibus & exhalationibus quæ ſurſum ferantur ex digeſtione, quæ ſi laudata ſit vapores inde etiam eleuati benigni ſunt & ſonum gratum & paratum efficiunt, quod ſi deprauata ſit ventriculi digeſtio nidoroſi & male olentis inde fiunt ructus & flatus, id omne corrigitur roborato ventriculo, a qua imperiali vel eſſentia aniſi, vel oleo vitrioli veneris cum ſpiritu viui permixto, & ad vra cum ſpiritu viui in juſculo optimo epoto, idque ſummo mane jejuno ventriculo, & ſic flatus & ructus euaneſcunt.

De vomitu violento ventriculi quẽ alii choleram morbum ducunt.

CAPVT VI.

VEntriculus ſæpe ſæpius tot & tãta congerit excrementa, ex reliquiis deprauatæ coctionis vt ad vomitum prouocetur violentum admodum, cum dolore ſummo ipſius ventriculi & animi fere deliquio ſaltem cum proſtratione viriũ eo quod excrementa illa virulenta ſunt & maligna aliqua qualitate prædita vnde cor afficiunt propter proximitatem quam habet ventriculus cum ipſo corde vapores enim maligni & virulenti, facili via huc vſque penetrant, vnde vires proſternuntur, ac ſummopere deficiunt quia ſpiritus vitalis ſanitatis & roboris columna, & fundamentum ab ipſis virulentis vaporibus conſternitus: hæc excremẽta quæ ventriculum ipſum interturbant & inteſtina tanto cum impetu, flaua ſæpiſſime ſunt ac viridia, & amara valde aliquando nigra & coloris

Excrementa ventriculi ex deprauata eius coctione.

ris ipſius fecis & tartari ipſius viui, & non aliunde proueniunt cujusuis coloris ſint, & qualitatis quam ex de prauata coctione ventriculi in ipſo enim ventriculo formantur & producuntur, ex male digeſtis, & concoctis alimentis, non enim aliunde deferuntur: non ex chyſti fellea vt ſomniant nonnulli, non enim ſunt canales apparentes & ductus, nec occulti, qui huc tendant vt fellea illa ſubſtantia, ad ventriculum deferatur ibique morbum ab illius choleram dictum efficiat: improprie & inſulſe valet hic affectus cholera morbus dicitur non enim cholera eſt, quę vomitu ejicitur ſed excremẽtum purum, ex deprauata ventriculi coctione in ventriculo ipſo progignitur. & laceſſit ventriculum, & vellicat ſurſum vnde conuellitur, & vomitu tẽdit ad euacuationem illius excrementi quod & defectus ad inteſtina vnde etiam vellicãtur inteſtina & albi fluxus violentus admodũ excitetur, cum torminibus atrocibus valde & intollerabilibus: ſic affectus hic, & ventriculum & inteſtina afficit & affligit vnde morbum hunc definire poſſimus. Ventriculi & inteſtinorum tormentum ab excremento acri & mordaci valde, ex deprauata ventriculi coctione exorto, quo ventriculus ad vomitum, & inteſtina ad alui fluxum excitantur cum dolore ſummo & virium ſumma proſtratione: hoc in affectu tanto impetu fertur ventriculus ad vomitum & ita conuellitur, vt ipſa excrementa vultus ex ipſis craſſioribus inteſtinis ad ſe attrahat & vomitu ejiciat periculoſus eſt hic affectus, & acutiſſimus, & intra duos aut ſaltem quatuor dies hominem è medio tollit & ad ſepulchrum trahit, ſummo cum dolore, & virium naturalium proſtratione, vnde miſerere mei dicitur quod ægroti peculiari diuina miſericordia egeat ad curationem hujuſce affectus: naturalibus tamen medicamentis poteſt curari, quibus ſi benedicat Deus fortius agunt, & potentius ægrotum à faucibus orci educunt ſequenti methodo. Inprimis compeſcendus eſt vomitus poſca antiquorum hoc eſt aceto roſaceo & aqua fontana ſimul permixtis, ſequenti doſi ℞ aceti roſacei ℥j. aquæ laudati fontis lib. I. miſce fiat potio quã ſumet vno hauſtu, ſtatim à vomitu hæc doſis iterãda eſt ter aut quater in die donec ceſſet affectus vomendi ceſſato vomitu deueniendum eſt ad purgationem noſtram mercurialem, qua ſola purgatione tollitur cauſa materialis ipſius morbi, & temperatur calor eximius ventriculi, & temperantur etiã excrementa nimis calida & acria, peracta hac purgatione quę ʒj. mercurii dulcis fieri habet, permixta cum ʒi. cõſeruæ roſarũ roborãdus eſt vẽtriculus & totũ corpus excitato ſomno, excitatur autẽ ſomnus, & reficiũtur vires, data vna pillula laudanii para-

Cholera morbus quid proprie ſit

Curatio cholera morbi.

celli ſeu ſummi auodyni noſtri primis in capitulis hujus operis deſcripti, & tum demum ad talapia alexandrina deueniendum eſt talapia autē hæc ſunt & componuntur ſequenti modo ℞ aquæ laudati fontis lib. vi. tincturæ violarum oleo vitrioli extractæ ℥iiij. ſyrupi violacei ℥vi. miſce fiat tulep pro ſex doſibus ſero, & mane ſumendis, & his tulapiis aſſumptis poſt purgationem noſtram mercurialem perfectiſſime curatur hic affectus crudelis admodum, & acutiſſimus.

Curatio ſymtoptos.

De bulmo ſeu canino appetitu.

CAPVT VII.

Bulimos quid ſit.

BVlimos & canina appetentia ſatis indicant ſuo ipſo nomine eſſentiam & huius, *bou* enim eſt apud quoſdam authores Græcos quaſi *Polo* nullum vnde *Boulomos* quaſi *Polomos* nulla & ingens fames in eo enim affectu, & morbo nullo appetuntur & in ventriculo ingeruntur ſine coctione & digeſtione vlla ſed vt ingeruntur ita euomuntur, quia ventriculus oppreſſus, copia & quantitate alimenti, cogitur ad vomitum. Nec ceſſat illa apperentia & fames canina, aſſumpto ad nauſeam alimēto, & cibo, ſd accreſcit & augmentatur, qui per niues & glaciem deambulant tempore hyemis ſolent, ſi debili ſint ventriculo, hoc affectu tentari, quia nimio frigore ventriculus, in ſe ipſo corrugatur, & fibras ſuas contrahit, ita vt quicquid in ventriculo reſiduum reperitur; poſt coctionem ſuam, aceſcat, à quo deinde acido excremento, fit canina appetentia, ſeu bulimos quod os ventriculi tali excremento acido imbuatur & ſic ſemper appetit; quod ſemper, & aſſidua, tali acido excremento imbuatur, donec omnino tolletur à medicamentis purgantibus, vel hunc acetoſum liquorem alterantibus morbus ergo hic poteſt diffiniri affectus præter naturam excrementis acidis vel ex digeſtione deprauata ventriculi relictis vel ex ſimplici frigida & ſicca intemperie in ipſo ventriculo cauſali, quibus cauſis corrugatur nimis os ventriculi ſuperius, vbi naturalis appetitus ſedes eſt, vnde nimis & præter naturam fit appetitus, cum hic fiat vellicatione acidi excrementi, naturalis vero appetitus ſoleat fieri ſuctione & defectu veri alimenti, quo obtento ceſſat hic appetitus, alius vero innaturalis & morboſus accreſcit & augmentatur etſi alimentum copioſum fit in ipſo ventriculo.

Curatur hic morbus ſublatis cauſis quæ ipſum efficiunt ſi ergo à ſimplici intemperis frigida & ſicca, ortum habeat, vt ſolet contingere, in quibuſdam debili ventriculo tempore hyemis, ſi per niuem & glaciem diu deambulte in his ſolet curari hic affectus meri potione merum enim ſeu purum & optimum calidum & humidum eſt; cauſa autem frigida & ſicca, con-

Curatio bulymi ſeu canina fancie.

contraria ergo contrariis rite appoſitis curari ſolent, ſi vero dependeat hic affectus, ab excrementis acidis. ex digeſtione deprauata in ventriculo cauſatis, ac relictis poſſunt euacuari hæc excrementa radicitus noſtra purgatione antimoniali: vel extracto noſtro elleborino ſuperius præparato primis in capitulis hujus operis oportet autem ter aut quater repetere hanc noſtram purgationẽ repetitis doſibus, deinde ventriculũ roborare vino puro vel aqua cinnamomi. Vel pane toſto & vino delibuto cui ſaccharum dilutum ſit, & cinnamomum ſuperaſperſum vel vino hyppocratico, ad ℥iij. epoto, idque ſumo mane jejuno ventriculo.

DE MORBIS IECORIS, cauſis & ſignis.

De iecoris inflammatione.

CAPVT I.

Iecur quibus affligatur morbis. IEcur, inter omnes corporis partes, infinitis fere tentatur morbis, & præcipue inflammatione, quæ nihil aliud eſt, quam excandeſcentia ſpiritus vitæ ipſius jecoris, ab excrementis ex reliquiis coctionis ipſius jecoris productis ipſo jecore, quæ copia ſua negotium faceſſunt ſpiritui vitali ipſius jecoris, quod ea vincere nequeat, & foras propellere tunc enim temporis excrementa illa, quæ ex reliquiis coctionis hepaticæ producuntur ; ſi non omnino vincantur & foras protrudantur ab ipſo, ſpiritu, hepatis cuſtode, augentur in dies maxima in copia, & obſtructiones varias producunt in ipſo hepate, vnde prohibetur ventilatio & ventilatione prohibita, ſpiritus vitæ ipſius jecoris excandeſcit, & inflammatur, adde quod cum ipſe ſpiritus, excrementa illa vincere nequeat actione ſua in ipſa excrementa, calorem ſuum naturalem augeat in dies, donec vicerit illa excrementa ; quod ſi diu duret illa actio, tranſit in habitum, & fit hectica conſtitutio, in hæpate, & febris, vnde colliquatur hepar, & hinc totum corpus fit macilentum & hecticum, vnde clarum eſt febres hecticum non ſolum radicem habere in corde, ſed etiam in hepate, in ventriculo, & in liene, ex quibus omnibus conſtitutionibus, fit conſtitutio hectica in corpore humano, ex quibus corpus marceſcit & tabeſcit.

Signa inflammationis jecoris ſunt: febris ardens ſed lenta, ſitis perpetua, & inexauſta linguæ ſcabrities & huic lentor inhæreſcens flauus primo, deinde tandem nigricans, nauſea & cibi faſtidium, interdum ſingultus, corporis color ectericius, vrinæ craſſæ, rubicundæ, ac turbidæ, vomitio flaua & amara, non ex bile ſed ex excremẽto flauo. Ex reliquiis coctione ventriculi, in ventriculo relicto, quod acre eſt & mordax, vnde

delabens vna cum chylo in jecur, ex calfacit hepar, & inteſtina prorritat que ea ad alui fluxum: ab epate inflammato tranſeunt ſemina ac germina inflammationis, & fomenta ac *flaſigmata* vt cum hypocrate loquar, in ſanguinem vnde vitia multa, in cutem & carnem ſolen: ſcaturire quibus ſolet ſuccurri, ſuccurren do hepati inflammato quod fiet ſequenti methodo & via.

Curatur hepar inflammatum & omne id, quod ex illa inflammatione ſequitur eſſentia mercurii & jouis, ad miraculum enim, hæ eſſentiæ hepar reficiunt, & ad ſuam conſtitutionem naturalem reducunt id que paucis diebus niſi hæpar omnino corruptum ſit, & ſua naturali cõſtitutione alimentatum: vt in Hydropicis confirmatis contingere ſolet, in quibus hæpar eſt ita à ſua natura alienatum vt hæpar non videatur ſed quid ſchycroſum & maſſa informis prædura & prægrandis, pondéris aliquando duodecim librarũ cætera viſcera præmens & quaſi ſuffocans paratur autem eſſentia mercurii vel per ſe, vel cũ adjunctis per ſe diſtillatur eſſentia mercurii in vaſis vitreis & retortis lulo munelis ſe ipſa recipientibus in ſe ipſas vt mercuris igne agitatus tandem in aquã conuertatur dum in aerem & in ſuũ calios igne conuectitur vel mercurius ſublimatus, æquato cum pondere, conjungitur cum amalganate jouis, & mercurii, & ſimul puttefiũt ambo in calore fumi, vel exponuntur aeri frigido donec ſoluantur, vel diſtillantur omnia ſimul, & per cohobationem redditur aqua, ſeu ſpiritus igneus diſtillatus feci ſuæ, & capiti mortuo, & putreſcunt ambo, & deinde diſtillantur: hoc diſtillatum cuſtoditur, & guttulæ ſex aut octo propinantur in aqua cachorii, aut ſympo florum cichorii, ſingulis diebus donec perfecte curetur æger: & vel capitis mortui, quod in fundo remanet purificatur multis ſolutionibus & filtrationibus, & tandem clarum & nitidum propinatur ad quantitatem granorum ſex aut quatuor, & in aqua cichorii diſſolutum propinatur & hæc eſt ſumma & tutiſſima cura jecoris vitiati & potiſſimum inflammati.

Aqua mercurii vt fiat.

De atrophia & cachexia ab hepate.

CAPVT II.

ATrophia & cachexia totius corporis non ſolum à ventriculo, ſed etiam ab ipſo hæpate originem trahere ſolent eſtque atrophia ab hepate prouениens, dum hepar male coquit & digerit chyloſam ſubſtantiam à ventriculo illi demandatam, vt ſanguis laudatus hinc fiat ergo atrophia vitiata hepatis coctio, vnde nutritionis error fit, in partibus omnibus, illaudato ſanguine & alimento illius ab hepate per venas demandato vnde deficiente alimento excreſcit pedetentim corpus & conſumitur, atque tabeſcit quia deperditur

tur naturalis & inſitus partium ſpiritus ex cujus potiſſimum deperditione fit atrophia, vnde ex febre hectica pulmonum exulceratione ventriculi & hepatis vitio, generari ſolet atrophia, quæ nihil aliud eſt, quam defectus ſpiritus naturalis, & inſiti partium naturalium, & defectus veri & laudati alimenti.

Cachexia quid ſit & vnde ſit.

Cachexia autem eſt malus ac deprauatus corporis habitus ex deprauato ac vitioſo alimento, ex illaudato ſanguine, & chylo proueniente, vnde exoriri ſolet cachexia ex deprauata ventriculi & hepatis coctione inquinatis ea coctione ſpiritibus mechanicis quia illaudato alimento ſouentur ac reparantur vnde tartarea viſcoſa & tenacia admodum exoriuntur excrementa quæ corporis molem quidem augent ſed tum ſubſtantia & colore vitioſam non viuido colore floreſcentem, ſed pallido liuido aut citrino colore ſqualidam, & deturpatam vnde cachexia nihil proprie aliud eſt quam principium & initium hydropis, niſi enim tempeſtiue, illud malum corrigatur hydrops radices altiſſimas ac profundiſſimas: agere ſolet.

Cachexiæ & atrophiæ cura in aqua mercurii.

Quibus malis cachexiæ & atrophiæ ſuccurrere ſolent chymici & adepti medici eſſentiis prædictis mercurii & ſtanni ſeu Iouis & purgatione antimoniali noſtra & mercurio laxatiuo ex aqua ſtillatitia albuminis ouorum inde cohobatione facta & cum aqua aluminis paratum medicamentum laxatiuum, ſummo pere efficatrix eſt ad ſaburram humorum ex deprauata coctione ventriculi & hepatis ortorum, vnde cachexia & atrophia perfectiſſime curari ſolent & principia hydropis profligantur & exterminantur radicitus.

De hydrophe & eius ſpeciebus.

CAPVT III.

Capite ſuperiori vidimus originem hydropis ex cachexia & atrophia hepatis jam vero peculiariter tractandum eſt de hydrope: vt autem rite cognoſcatur hydrops dicemus ipſum eſſe tumorem præter naturam, vel particularem vel vniverſalem omnium membrorum à vitio nutritionis ortum ducentem quod quidem vitium nutritionis dependet ex illaudato ſanguine & male in hepate cocto coquitur autē deprauatus ſanguis in hepate ex ejus obſtructione & ejus debili calore natiuo & ſpiritu. Vnde vitium hepatis ex obſtructione illius ſemper expectatur ex hydrope dum enim male coquit hepar chylum à ventriculo per venas mezaraicas illi demandatum ſeroſitates & viſcoſitates quā multæ producuntur vna cum pauco ſanguine, quod eſt laudati ſanguinis aſſumitur in alimentum à partibus, vnde nutriuntur aliquatenus quod vero ſeroſum eſt ui viſcoſum rejicitur, & à facultate expultrice, ſeu ab ſpiritu impetum faciente ſanitatis œconomo, demandatur per poros & inſenſibiles canales totius corporis, in ab dominis capacitatem tanquam in partem minus nobiliorē.

Hydrops quid ſit & vnde ſit.

tiorem vt hinc per poros tranſeat, in inteſtina, & veſiccam & ſic foras propellatur cum ſæpe ſępius pori ſeroſitatibus & viſcoſitatibus illis occludātur, nihil inde ejicitur & ſic tumeſcit venter, & à ventre tumefacto ex debilibus renibus ſuſpicor etiam prouenire hydropem dum non attrahant aquam ſuperfluam ſanguinis tumeſcit ſcortum crura & tibiæ & deinde thorax & brachia, et manus et ſic totū et vniuerſale corpus tumeſcit extra naturam ſeroſitatibus illis et viſcoſitatibus conglomeratis, digeſtione nō peracta ſanguinis illaudati, qui cum omni ex parte digeri coqui et in partem cui demandatur conuerti nequeat, ibi relinquitur tāquam excrementum et ſic ab excremento illo ſeroſo et viſcoſo tumeſcunt partes corporis, cum ab ipſo nutriri nequeant, nec à facultate expultrice forti, et robuſta, foras amandari queant per inſenſibiles poros, et cum excrementa hæc varia ſint, quę ex nutritione partium ex illaudato ſanguine ſeparantur, ſecundum varietatem horum excrementorum, producuntur in corpore humano, et fiunt variæ ac diuerſæ hydropis ſpecies: nam ſi excrementa illa ſeroſa ſint, et aquoſa hinc fit hydropes aſcytes vbi plurimum aquæ coaceruatur at ſi illi aquoſæ materiæ adſit flatus et ventus copioſus, nam calor naturalis et ſpiritus æthereus ſanitatis humanæ miniſter, et Aachæus flatus et ventos excitat ex tenui illa aquoſa materia: illam reſoluere tentans

Varia hydropis ſpecies vnde fiant aſcytes vnde.

et cogitans, et ſic fit et generatur Tympanites ſecunda hydropis ſpecies: dum vero excrementa illa viſcoſa ſunt et tenacia multum, et aquoſam omnino, et ſimplicem nō redolent materiam, ſed craſſiorem et viſcoſiorem tunc fit amaſarca, tertia hydropis ſpecies. ſunt et inter chymicos et ſpagyricos medicos qui alias duas hydropis ſpecies conſtituūt non ex diuerſitate alia excrementorum, quæ ex illaudato ſanguine produci poſſunt, ſed ex diuerſitate loci vbi hæc excrementa coaceruari poſſunt, et tumorem illum aquoſum et ventoſum producere valent, vt in capite, quod quidem ab excrementis illis tumeſcere poteſt, et hydrocephalos vocari poteſt tumor ille, ſic pectus tumefieri poteſt et pectoris hydrope conſtitui: ſed omnes hæ ſpecies hydropis, et aliæ quæ ex vitiato liene exoriri poſſunt, ad tres illas ſuperiores aſcytem tympanitem et amaſarcam reduci poſſunt, et ſimilibus et hiſdem remediis etiam curari valent et ſic de his nihil aliud dicemus, niſi remedia enumerabimus quibus hydropis omnes ſpecies curari putarunt curatur ergo hydrops omnis primo roborando hepar et ejus obſtructiones omnes tollendo, roboratur autem hepar ſummopere, et ejus obſtructiones omnes tolluntur, eſſentia mercuriali, mercurius enim in centro ſuo continet aquam, quæ cætera elementa continet, cujus ope reficitur hepar omni ex parte, nec opus eſt habita hac aqua

Hydropis omnis cura in mercurio.

qua mercuriali, alio medicamento. Si autem hac careas, difficilis enim admodum factu eſt, potes vti antimonio noſtro purgatiuo ſuperius præparato, & purgandum eſt corpus, ter aut quater, repetitis doſibus & purgationibus hujus antimonii: eſſentia etiam iouis ſeu ſtanni valet ad eoſdem vſus, & oleum martis ſeu ferri, apperit enim omnes obſtructiones & deſiccat aquas hydropicorum in aqua communi laudati fontis aſſumpta oleum vitrioli etiam ſummopere prodeſt hæpati roborando, & reficiendo, aurum etiam ſudorificum multum valet, quin & mercurius laxatiuus, educit aquas hydropicorum & exſiccat eas, & reficit hepar.

Sal abſynthii ſal corallorum & tinctura eorum & omnes eſſentiæ metallicæ, ſummopere proſunt curando hepati læſo, & perinde hydropis omnes ſpecies his eſſentiis metallicis curari ſolent, habent enim baſim & fundamentum mercuriale cuius ſolius virtute & energia reſtauratur omnino hepar, & lien eſt enim eſſentia mercurialis fundamentum vitæ noſtræ.

De morbis ex cyſti fellis.

CAPVT I.

QVi felliculum fellis eximarunt cyſtum ſeu theam excrementi cuiuſdam ex hepate, vi excretice ab ſpiritu cuſtode hepatis huc demandato, toto cœlo errarunt & omnino allucinati ſunt fel enim non eſt excrementum ſed verus vitæ theſaurus ac legitimum ſanguinis, & vitalis liquoris balſamum Deus enim & natura non fecit vaſa propria in corpore humano, ad recipienda excrementa quod ſi veſiccam admittamus, ad vrinam & lolium recipiendum reſpondemus vrinam & lopium non eſſe merum omnio excrementum, niſi poſtquam omnio ſeparatum fierit, à ſanguine cui inſeruit, vt deferatur tenuitate ſua, per omnes corporis partes, deinde vltimo tranſmittetur in veſiccam vt ibi vltimam præparationem & ſeparationem recipiat & adhuc ibi inſeruiunt naturæ, vt ſuis ſpiritibus ſatis volatilis ſpermaticis partibus inſeruiat ad irritandas eas, ad ſperma ſuſcitandum & coitum generationi neceſſarium: ideo veſieca in mediis partibus ſpermaticis eſt collocata, vt ſpiritibus vrinæ contentæ partes ſpermaticas ad orgaſnum ſeminis exciteti, vnde inter orgaſnum illum & voluptatis thyrſum, vrina nunquam excitatur ad excrementionem ſui ipſius, niſi ſtatim à critu & poſt orgaſnum partium ſpermaticarum: adde quod aues omnes & piſces etſi potent & mera viuant aqua, non habent veſiccam vt excrementum potius & cibi deponant in ipſam quod ſignum

Felliculi fellis nobilitat.

num euidens eſt, vrinam omnino ſeu ſeroſum humorem qui ex ſanguine ſeparatur non eſſe merum excrementum, cum in auibus omnibus & piſcibus, transferatur omnino aliud ad enutriendas auium & piſcium partes, non ergo fecit Deus & natura receptacula propria, ad excipienda excrementa corporis humani, ſed tumediate rejiciuntur ipſa poſtquam ſeparata ſunt ab humore alimentitio & niſi ſeparentur, morbi inde fiunt, error ergo ſumma eſt felleum humorem, qui in folliculo ſeu cyſti fellis continetur, eſſe exerementitium humorem, & rejectaneum imo eſt vitali liquori omnino neceſſarium & naturæ humanæ valde inſeruiens: vnde hepati ſubſternitur & vt hepati morbi quamplurimi exſurgere ſolent: ex excremētis quæ in eo detineri ſolent ex ſuis vitiis, ſic & cyſti fellis permulti exoriuntur morbi, ex ſuis excrementis quę in ipſo exoriri ſolent, liquor ergo felleus non eſt bilis flauæ excrementum etſi ſit amarum, ſed eſt aliud omnino diuerſum & à bilis natura alienum: & folliculus fellis eſt viſcus naturale, quod proprio, & innato ſuo calore natiuo, & ſpiritu inſito fabricat felleum ſuum liquorem vitæ noſtræ omnino neceſſarium, ſine quo nullum animal viuere poteſt eſt enim omnibus animalibus datum fel præter aſinis; vnde eorum tarditas & ſtupor quod eorum ſanguis & membra non feruent ſpiritu felleo, qui tenuitatem & ſubtilitatem in ſanguine & membris producit ex vitiis ergo liquoris fellei, qui in ejus cyſti continetur producuntur morbi varii & potiſſimum calculus, de quo jam nobis eſt dicendum.

Aues & piſces non habent veſicæ.

Fel nō datur aſinis & ratio.

De calculo qui producitur in cyſtis fellis.

CAPVT II.

Calculus qui producitur in cyſti fellis non ex diuerſis & diſtinctis cauſis prouenit quam ex hiſdem & ſimilibus ex quibus calculus veſicæ & renum aliarumque partium producitur, eſtque productus calculus in cyſti fellis ab hiſdem cauſis materialibus & efficientibus à quibus producitur in veſicca in renibus & in aliis corporis partibus, quales autem ſunt hæ cauſæ materiales efficientes certe difficillimum eſt indagatu & ſcitu cum cauſæ jam telatæ & in ſcholis Galenicorum notiſſimæ ſint ridiculæ, & prorſus inanes, & vanæ pituita enim non datur in corpore viuente, quorum beneficio ſuccreſcat calculus, in corpore humano, calor enim vitalis vbique vigens & florens, frigus actuale ex omnibus partibus prorſus eliminat, nec pituita etiam calore ſuo poteſt ſi eſſet in corpore coagulari in calculum: indagandæ ſunt aliæ

De calculo fellis quid ſit & vnde ſit.

liæ cauſæ in corpore humano calculi, quacumque in parte producatur, ſi ergo calculus reperiatur in veſicca fellis, oportet vt in tali vtero, & loco ſuæ natiuitatis reperiatur & materia calculi, & coagulator ipſius materiæ in calculum materia autem calculi liquor eſt terreus ſeu aqua quædam craſſa & viſcoſa quæ ſpiritu quodam volatili ſalis, & ſpiritu quodam igneo tanquam ejus coagulatore poſſit coagulari in lapidem, & calculum, vbicumque locorum hæc materia & ſpiritus hi reperiri poſſunt inter ſe agentes & penetrantes: in veſicca autem fellea reperitur hæc aqua craſſa & viſcoſa valde, vna cum ſpiritu ſalis & ſpiritu mercurii balſami naturalis vbique reperto qui ex ſpiritu mercuriali & ſatis alimentorum omnium ortum habet, ſic ex hac materia & agentibus rite diſpoſitis generatur calculus in veſicca fellea, in quibuſdam hominibus, non enim in omnibus talis diſpoſitio hujus materiæ & agentium reperitur, & perinde in omnibus non generatur calculus in veſicca vrinæ, vt videbimus infra capitibus propriis de renum calculo & veſicæ vt ergo impediatur generatio calculi in folliculo fellis humectandus eſt ſpiritus ę ſalis balſamici ne ſiccitate & caliditate ſua terram volatilem & diſſolutam in centro linquores fellei coaguler & in lapidem conuertat non enim omni ex parte auferri poteſt hic ſpiritus, eſt enim vitæ noſtræ neceſſarius, & ſpiritus vitæ noſtræ hoc ſpiritu balſamico alimentorum enutritur & fouetur, immiſcetur enim vitæ noſtræ ex alimentis quæ in vitam noſtram reſtaurandam aſſumuntur, at ſæpe ſæpius in quibuſdam naturis nimis copioſus eſt abundat, & copia ſua & calore & ſiccitate innata ſua cum non poſſit mutari omnino in ſpiritum noſtrum vitæ noſtræ & ſanitatis œconomum, copia ſua & calore ledit & coagulat terras volatiles & inutiles liquorum balſamicorum, quæ lapides & præſertim in renibus & veſicca vbi copioſus in eſt ille ſpiritus & terra illa volatilis: quocirca non cogitandum eſt de auferendo omnino illo ſpiritu quia ſingulis diebus cum alimentis noſtris in naturam irrepit noſtram ſed cogitandum eſt de humectando et in ſolutione ſua ipſum continendo, et coercendo, ſic enim ſi maneat humidus; et ſolutus, ita vt ſiccitas ſua naturalis et calor, non præualeat, nullo pacto non et at potius juuat et prodeſt, et ſoluit materias illas terreas coagulabiles et ſic impedit ne fiat calculus et lapis in homine, et hæc eſt vera et tuta via calculi impediendi, in omnibus corporis partibus itaque aqua mercurialis et ſpiritus mercurii ſolutus cum ex natura ſua et humiditate radicali ſua, omnia ſoleat humectare, et ex repagulis coagulationis vindicare eſt ſummum arcanum curan-

randi calculi facti, et impediendi ne fiat, vnde excogitarunt patres Alchymiæ ſoluere calculum humanum tum veſicæ tum renum, aqua illa ſeu ſpiritu mercurii, et ita in primam ſuam materiam reſoluere, ſic enim reſolutus calculus humanus imo et lapides alii, qui in macrocoſmo reperiuntur ſoluti et in materiam primam ſuam redacti illo ſolo ſpiritu, ſunt arcanum veriſſimum curandi calculi ſunt alia in rerum natura quæ hanc miram habent ex natura proprietatem vt eſt liquor betulæ arboris qui ex natura ſua ſpiritum balſamirum noſtrum calculi coagulatorem mirifice humectet radicali ſuo humore, et ſic impedit ne ſiccitate ſua et calore, inutiles et volatiles liquorum noſtrorum ſordes coagulet eſt etiam tinctura panis ſecatiui, ſpiritu viui rectificati extracta, poſt panis ſecatiui putrefactionem in fimo per quadraginta dies, hæc tinctura ad conſiſtentiam mellis reducta poſt viui ſpiritus ſeparationem, mira eſt ad humectationem ſpiritus calculi coagulatoris tinctura etiam vrinæ humanæ eſt ſummum curandi calculi arcanum diſtillatur vrinæ humanę lentiſſimo igne ad ſiccitatem vſque, fecibus his ſiccis et non combuſtis aſſumitur ſpiritus viui rectificatur, et extrahitur ejus tinctura, quæ cohobiis multis et rediſtillationibus quamplurimis, eſt rectificanda, et à nidore ſuo expolienda, et tunc propinanda eſt ad ʒj. cum aquas appropriatis et conuenientibus calculo diſſoluendo. Vrina etiam quæ reperitur in fœtu recentiſſime nato in hœdis et vitulis ſtatim epota, eſt ſummum remedium calculo diſſoluendo in omnibus corporis partibus, et tollit aptitudinem gignendi calculi tum in renibus veſicca, etiā aliis partibus.

De ictero & omnibus eius ſpeciebus.

CAPVT III.

SVnt qui icterum et omnes eius ſpecies in munero morborum fellis reponunt nihilominus toto aberrant cœlo, icterus enim nec vlla eius ſpecies à fellis chyſti nec ab eius ſubſtantia originem habet, non enim ſubſtantia vnquam regurgitat, in hepar, et ab hepate in venas vt hinc fel per totum corpus ſparſum ſua tinctura inficiat ſanguinem, et ſanguine infecto inficiatur tota ſuperficies corporis amaricaret enim ſanguis in ipſis venis et vrinæ etiam amaricarent ſi tingerentur tinctura fellea in ictere aliunde eſt illa tinctura, et ex fonte protinus diuerſo ſcaturit illa tinctura, in ventriculo ſiquidem fundamentum habet et in ipſis inteſtinis: producitur in ventriculo, ex praua eius coctione et digeſtione excrementum flauum *Icterus vnde fit.*

num viride & ſubnigrum quod ſæpiſſime vomitu rejicitur & ſi vomitu non rejiciatur pellitur in inteſtina, & foras amandatur cum excrementis ex chylo in inteſtinis relictis ſumunt enim & ſugunt venæ meſſeraicæ ex inteſtinis tenuioribus quod purum eſt, ex chylo, reliquum remanet in ipſis inteſtinis, excrementi liquidi inſtar diuerſi coloris, rubei, flaui, viridis & nigri, & ſæpe ſæpius illud excrementum liquidum vehementi atractione, & ſuctione venarum meſſaraicarum defertur in hepar, & tingit ſanguinem ſuo prauo colore, hinc defertur per venas & totum corpus ſuo colore tingit: hinc excrementa albi ſunt coloris & cimeritis, quod excrementum illud liquidum aliunde colore flauo & turgenti excrementa tingens alio deferatur, & ad hepar tranſportetur vnde ſi forti & violenta purgatione antimonii purgetur æger, ictero affectus cum tali purgatione transferatur illud excrementum liquidum ad inteſtina tanquam ad locum ſuum naturale & natiuum, ſtatim curatur icterus, & depuratur ſanguis totus; & euaneſcit color ille deprauatus ex ſuperficie corporis cum non amplius hepar inficiatur & ſanguis illo liquido excremento, excrementa enim corporis ſi præter modum in corpore delineantur & amādentur in partes in quas demandati non debent, pariunt morbos, & non ſubſtantiæ & humores neceſſarii ad vitam ſubſtantia autem fellea, ſeu liquor ille & humor qui in chyſti fellea, ſolet contineri, eſt omnio vitæ noſtræ neceſſarius & perinde non grauat, nec moleſtus eſt vnquam vitæ noſtræ & perinde nullos efficit morbos nec hinc icterus originem habet, ſed ex liquido illo excremento quod primo in ventriculo ex praua eius digeſtione producitur & vna cum chylo ad inteſtina demandatur, & ſępe ſæpius vna etiam cum chylo, per venas meſſaraicas ad hepar defertur, & hinc inficitur hepar & totus ſanguis defertur autem ad hepar vitio attractionis venarum meſſaraicarum quæ inflãmatione ſua & calore nimio attrahunt & ſugunt quicquid eſt in inteſtinis nullo delecta facto puri ab impuro.

Icterus ergo eſt, liquidi excrementi ex praua ventriculi digeſtione parati, & vna cum chylo ad inteſtina demandati attractio fortis & potens per venas meſaraicas facta, illius excrementi & chyli, calore nimio & inflãmatione, venarum meſſa meſſaraicarũ & cũ illud excrementũ ſit diuerſi coloris nunc flaui nũc viridis nunc nigri, ideo ex diuerſis illis coloribus, exſurgunt ſpecies icteri flaui viridis & nigri, quæ ex hiſdem & ſimilibus medicamentis ſolent curari.

Curatur perfectiſſime icterus omnis cuiuſuis ſit ſpeciei, ſale vitrioli per calcinationem multoties iteratam.

tam ad albedinem & puritatem conducto, doſis eius eſt ʒb. in aqua communi diſſoluto, & propinato ſummò mane cum regimine & cuſtodia.

Curatur etiam antimonio noſtro ſuperius præparato & datur ter in hebdomada ad quantitatem grano rum octo vel ſex in vino tenui, dein de præſcribantur inlæpia cum aqua, communi laudati fontis & oleo vitrioli ad guttulas decem in ℥vj. aquæ laudati fontis & ſyrupi violacei ℥ij. hinc fieri debet potio per ſex aut octo dies propinanda jejuno ventriculo ſummo mane hæc potio roborat ventriculum, & obſtructiones meſenterii tollit, & inflammationes & calores præter naturam in hepate tollit, & temperat, vnde liquidi illius excrementi in hepar fit attractio.

De morbis lienis de tumore illius.

CAPVT I.

Lien quid ſit qualis & eius morbi.

Lien ſeu ſplen, nobile viſcus, & admodum naturæ animalis neceſſarium vicarius eſt hepatis, & quid in hepate præpari non poteſt, & omnino perfici & abſolui demandatur in lienem vt ibi ſanguis perfectionem abſolutam obtineat calore vitali lienis, arteriis enim plenum eſt & totũ quaſi ipſius corpus lienis arteriis cõſtituitur, vt calore arteriali & ſpiritu focus vitalis in ipſo liene augeatur, vt perinde ſanguis, qui vltimam & abſolutam perfectionem in hepate obtinere non potuit, tandem obtineat in liene foco illo vitali, qui lienem faciunt excrementi ſanguinei ciſtim & receptaculum aberrant toto cœlo, non enim excrementum eſt, ſed imperfectus ſanguis, qui vltimam elaborationem non obtinuit & vitali ſpiritu non ſufficienter adhuc delibutus eſt perinde demandatur in lienem vt ibi copia ſpiritum impleatur & ſic attenuatur & ad vitam vtilis & proficuus reddatur & ſic nobile viſcus eſt lien & vicarius eſt hepatis : multi etiam illi obueniunt morbi & hepati, inter quos potiſſimum ſunt tumores varii obſtructiones ſcyrrhi inflammationes de quibus jam nobis dicendum eſt, primum de tumoribus qui lienem inteſtari ſolent : tumeſcit ſæpe ſæpius lien ob cruditates & apexias ſanguinis qui illi ab hepate demandatur vt coquatur & attenuetur ſanguis qui non potuit perfecte & abſolute cogi & digeri in hepate tumeſcit etiam ex parte ſui ipſius, quod calore natiuo non turgeat, vnde ſanguine crudo, & incocto illi demandato magis ac magis refrigeſcit, vnde etiam & tumeſcit magis ac magis quod refrigerato liene cauſa materialis tumoris accreſ-

accreſcat. Cauſa autem materialis tumorum omnium in liene ſunt excrementa ſanguinis ſeu liquoris illius qui ad lienem demandatur ſi ſpiritus cuſtos lienis qui eſt ejus calor natiuus, non ſufficiat ad expellenda ſua excrementa ſed deficiat, quod relinquitur expellendum putreſcit tandem & fit tumor calidus vel frigidus. Secundum naturam & eſſentiam excrementi quod relinquitur in lieni expellendi, & ſæpe ſæpius frigiditatem & ſiccitatem excrementi illius non putreſcit, ſed in calculum craceſcit & dureſcit fiunt in lapidem vnde in quibuſdam in liene fiunt calculi & lapides qui eadem methodo ſunt expellendi ac illi qui enaſci ſolent in cyſti fellis.

Tumores autem qualeſcumque ſint curari poſſunt purgatione primum mercuriali noſtra datur mercurius dulcis, ſpagyrice præparatus ad grana 20. aut 30 & cum ſaccharo propinatur, ſuperbibendo aliquid vini idque per octo, aut decem dies vt materia antecedens imo, & conſequens tumorum diſperdatur & euaneſcat, mercurius enim ſubtilis admodum eſt, & penetrans omnes corporis partes, & vna cum ſpiritu vitrioli, & ſalis nitri, quibus conjungitur diſſoluit & perdit excrementias illas materias quæ in partibus corporis reperiuntur, vbicumque reperiantur ſpiritus etiam mercurii idem operatur & potentius hæc excrementa diſſoluit & diſſipat ita vt omnes obſtructiones reſeret, vnde tumores omnes lienis diſperdit ac diſſipat, & ſic lien vindicatur ab omnibus excrementis præter naturam.

De ſcirrho lienis.

CAPVT II.

Lien cum turgeat ſanguine craſſo & fœculento qui hac amandatur vt attenuetur calore natiuo lienis in ſcirrhum ſæpiſſime incurrit, cum excrementa illa frigida & ſicca quibus turget ſanguis lienoſus, coagulentur in ſcirrhum, eſt itaque ſcirrhus lienis tumor præter naturam frigidus & ſiccus, ab excrementis frigidis & ſiccis ſanguinis lienoſi productus & generatus, eſt enim in ipſis excrementis frigidis & ſiccis vis quædam coagulata at excrementa illa coagulantur in ſcirrhum : vis autem illa coagulatiua & lapidificatiua dependet ex natura terreſtri & ſale quodam terreſtri qui ineſt excrementis illis, qua virtute coagulantur ipſa excrementa in ſcirrhum qui indies magis ac magis accreſcit niſi medicamentis propriis & ſpecificis ſuccurratur : difficilis admodum eſt curatu hic tumor, Galenico methodo, cum hæc non habeat medicamenta quæ ſcirrhum diſſoluere & attenuare poſſint.

Scirrhus lienis vnde fiat & quid ſit.

poſſint, at chymico methodo fa cili negotio, diſperditur hic tumor, quamuis retineat quammaxime, nihilominus tandem euaneſcit ſpiritus mercurii eſt potiſſimum & præcipuum arcanum curandi huiuſce tumoris, aſſumitur interius ad quantitatem guttularum x. aut XII. cum aqua appropriata aut cum ſpiritu viui, ſpiritus etiam tartari conjunctus cum ſpiritu ſalis armonicaci maxime prodeſt, ad curationem tumoris ſcirrhoſi lienis, tum aſſumptus tum exterius admotus & foris, applicatur ſuper lienem.

Purgatur corpus ſæpe in menſe ter aut quater mercurio dulci ſpagyrice præparato & datur ad ℥b. cum conſerua roſacea aut violarum idque ter aut quater in menſe, eſſentia etiam ferri ſummopere prodeſt curando lieni ſcirrhoſo, ferrum igne conuertitur in crocum, crocus diſſoluitur aqua mercurii, & per rectificationem & diſſolutionem ſæpius iteratam conuertitur in veram eſſentiam rubicundiſſimam acetoſi ſaporis, quæ mira præſtat in ſcirrhoſos tumores lienis & hepatis diſſoluendos, & ſumitur ad ℈b. aut ad guttulas XII. in juſculis ſcolopendrio aut ceterac alteratis.

De inflammatione lienis.

CAPVT III.

INflammatur lien ab obſtructionibus & tumoribus præter naturam qui illi ſuperueniunt, excandeſcit enim ſpiritus innatus & proprius ipſius lienis ab excrementis illis præter naturam, quæ cum ipſa domare, & foris propellere nequeat in ſe ipſo excādeſcit vt calore ſuo natiuo ad aucto ipſa excremēta expellere queat, neſcit enim ſpiritus ſanitatis cuſtos, alia via foras propellere, quod illi noxium eſt quam per calorē ſuū qui cum non ſufficiat gradu ſuo naturali adauget ipſum gradum & ad gradum præter naturalem peruenit donec hoſtem debellarit tunc ſublata cauſa ſuæ irritationis quieſcit & redit ad locum ſuum naturalem ſeu temperiem natiuam nec eſt quod potu aquæ frigidæ, & in lapiis attenuantibus & refrigerantibus, temperatur hæc inflammatio donec tollatur omnino cauſa materialis iſtius inflammationis, quæ eſt omnino neceſſaria ad curationem lienis inflammati tollitur autem materia iſtius inflammationis purgatione noſtra antimoniali ſuperius ad nauſeam recitata, qua purgatione ter aut quater repetita, radicitus tollantur excrementa omnia quæ in liene expullulare ſolēt quibus ſublatis roboratur ſpiritus innatus lienis ſanitatis ſuæ cuſtos, quo roborato ſtatim lien ad ſuā craſſam & naturalē temperiē reduci-

Inflammatio lienis quid ſit & qualis ſit.

ducitur, ſpiritus etiam mercurii pro deſt ſummopere ad hanc inflammationem radicitus expellendam & extinguendam quia diſſipat & extenuat materias craſſas & obſtruenda facientes & extinguit calorem præter naturam ex irritatione ſpiritus productam & ſic perfecte & abſolute curatur lienis inflammatio ſpiritu mercurii, & purgatione antimoniali, ſpiritus etiam ſalis armoniaci & tartari ſimul inacti miranda præſtant in curatione morborū omnium lienis qui ſic paratur ℞ ſalis tartari diſſoluti & clarificati in aqua communi, ſalis armoniaci tandumdem miſceantur & in retorta ponantur & igne ſalis violenta diſtillentur quod ſtillat, eſt ſpiritus ſalis armoniaci & tartari, qui ſimul coniunguntur, & ſummæ ſunt penetrationis ad diſſolvendas obſtructiones omnes partium omnium:

Spiritus ſalis armoniaci ut fiat.

De morbis meſenterii & pancreatis

CAPVT I.

IN meſenterio & pancreate cum inibi ſint venæ tenuisſimæ quæ tanquam ſanguiſque chylum ex inteſtinis ſugunt in ea à ventriculo demandatum, venæ illæ propter tenuitatem ſolent obſtrui à viſcoſitate & crasſitie ipſius chyli, & ab obſtructione harum venarum hepar & totum corpus ſuo peculiari defraudatur alimento unde ſiccescit & in naraſmum incidunt partes omnes & ſic ab obſtructione meſenterii naraſmus ſolet oriri, præcipue in infaucibus & pueris qui cum voraces ſint excrementa multa congerant & meſenterii & pancreatii obſtructio inde ortum habet & perinde naraſmus, & tabes totius corporis hinc febres etiam quam multæ erreticæ & ſine typo peculiari ſolent exoriri & morborum aliorum valentium focus & minera ibi latet, qua ex hauſta ſolent hi omnes morbi curari: perinde medici omnes debent omni arte, tentare hanc morborum mineram & focum exhaurire: pereunt enim & evaneſcunt, morbi omnes, qui ab hoc fonte ſolent ſcaturiri evacuato & exhauſto hoc fonte exhauritur enim hic fons præcipue, purgatione antimoniali & ſpiritu mercurii ſupracitato mercurio dulci ſpagirice præparato, frequenti eius uſu, ſpiritu etiam ſalis armoniaci, & tartari ſupra præſcripti præcedenti capite, & oleo vitrioli, in aquis ſtillatilis cichorii & acetoſæ præſcripto, & permixto ad gutulas decem: tartarus enim, & excrementa omnia craſſa, & tenacia quæ tartarum conſtituunt tenuitate olei vitrioli, & diſſolvendi eius energia diſſolvuntur & attenuantur & ſic pereunt & evaneſcunt, & ſic curantur febres & omnes alii morbi qui ex obſtructione meſenterii & pancreatis originem habent ſudorifica etiam ſummopere proſunt poſt purgationem antimonialem noſtram, & mercurialem ſupra

De dolore inteſtinorum.

CAPVT II.

Doloris inteſtinorum unde fiant.

OBſtructus inteſtinis ab excrementis ſupracitatis viſcoſis & tenacibus, &acidi, fiunt dolores ingentes & atroces valde, qui colici dicuntur, quod ſolum inteſtinum occupent & exagitent & aliquando illiaci quod ileum inteſtinum infeſtent fiunt hi omnes dolores à craſſis illis acidis & viſcoſis excrementis quæ cum parietibus inteſtinorũ adhæreant, diuturnitate temporis acrimoniam, & purgandi facultatem acquirunt & tandem ulcerant ipſum inteſtinum unde ſpiritus innatus ipſorum inteſtinorum patitur & ipſam ulcerationem perſentit, ſi tollantur hæc excrementa ceſſat ſtatim dolor, cum materia, dolorem excitans foras propellatur, ſi ſit autem ulcus factum in ipſis inteſtinis, non ceſſat dolor niſi curato ulcere, ſed ſæpe ſæpius non eſt adhuc factum ulcus, ſed eſt materia ulceris, & pungens atque vellicans inteſtina, & dolorem inducens ſpiritui innato & nativo ipſorum inteſtinorum, tunc temporis evacuata materia pungenti & ulceranti, acer & mordax curatur dolor, & ceſſat, aliquando hæc excrementa craſſa & viſcoſa acri non ſunt nec pungentia, ſed cum obſtruent vias inteſtinorum ſpiritus inteſtinorum ſanitatis cuſtos & œconomus, hæc excrementa foras propellere conatur, & ſic ipſa cum craſſa ſunt & viſcoſa, ipſa attenuare tentat, unde in attenuatione ipſorum excrementorum maior pars ipſorum id flatus convertitur unde diſtenduntur ſupra capacitatem ipſa inteſtina & videntur dilacerari ac dirumpi & ſic ſpiritus ipſorum inteſtinorum qui eſt ſolus ſenſationis capax perſentit illam diſtentionem, & quaſi dilacerationẽ, unde illi dolor ineſt ſummus, & ſic colica flatuoſa generatur, quæ curatu facilior eſt, quam ab ulcere, cũ materia flatulenta ſit iam ab ſpiritu præparata, ad eiectionem, materia autem ulceris & acris nullo pacto ad eiectionem præparata ſit, ſed maneat fixa & permanens & acrior in dies & mordacior reddatur.

Flatus inteſtinis unde fiat.

Sed ex quacumque materia fiat colicus dolor, ſuus in colico inteſtino ſive in ileo curabitur ſequenti methodo ℞ antimonii noſtri ſpagyrice præparati grana octo conſervæ violarum ℥j. moſci grana tria miſce fiat bolus detur mane cum regimine & cuſtodia iteretur hæc bolus & detur ter aut quater, per tres aut quatuor horas purgato ſic corpore, evacuata materia colicum dolorem facile ad avogyna deveniendum eſt præſcribendum eſt avodynum ſummum ad quantitatem granorum 10. aut 12. & facta pillula devoranda eſt tempore ſomni ſic ſopietur dolor provocato ſomno.

De inflammatione inteſtinorum.

CAPVT III.

Inflammatio inteſtinorum unde fit

INflamantur inteſtina ac abſceſſus ab ulcere & cauſis horum affectuum quæ cum ſint excrementa digeſtionis ventriculi acria & mordacia ſua acredine & mordacitate ſpiritum inſitum inteſtinorum vellicare ſolent & ipſum irritare unde inflammatur, & æſtum in ſe ipſo concitat unde etiam & ſubiectum cui ineſt inflammatur, itaque ut hæc inflammatio tollatur & tepeſcat, oportet ut excrementa illa quæ ſolent ipſum ſpiritum irritare, & inflammare, foras eiiciantur. Eiiciuntur autem foras purgatione mercuriali, præſcripto mercurio dulci ad ʒj. cum ℥j. conſervæ violarum & propinato ſummo mane ter aut quater fiat iterata doſi vel præſcribatur aqua mercuriali ad quantitatem guttarum decem aut duodecim in aqua laudati fontis & fiat potio gratiſſima quæ ſive dolore nauſea & torſione ulla ſolet excrementa omnia foras eiicere, & inflammationes quaſcumque temperare, & corroborare partes ipſas & ſpiritum inſitum partium omnium nec remedium eſt à penetratione & ſubtilitate ſumma aquæ mercurialis, cum ſit ſolventis proprietatis, & naturæ nam hæc naturæ noſtræ humanæ non contrariatur, nec diſſolvit carnes & partes quas tangit ſed roborat, & vivificat & ſpiritum ignavum & torpentem excitat ad ſui functionem unde ſanitati noſtræ nihil eſt convenientius ſpiritus etiam nitri, vitrioli, & ſalis communis & ſulphuris loco aquæ mercurii depuratæ & ſepties diſtillatæ ſolent exhiberi vicarias enim poſſidet aquæ mercurialis virtutes, ſed temperantur aqua communi aut iuſculis,

De inteſtinorum fluxu.

CAPVT IV.

INteſtina fluxu tentantur & affliguntur ab excrementis digeſtionis ventriculi, ſi digeſtio prava fiat in ventriculo, & cruda ſit & incocta eius coctio, inteſtina lienteria affligûtur quæ eſt alui & inteſtinorum fluxus à cruditate digeſtionis ventriculi, unde cruda & incocta & fœtida valde eiiciuntur excremẽta & fit terſio gravis & potens, in ipſis inteſtinis & dolor, quia flatus ingentes inde generantur unde fit diſſenſio inteſtinorum fortis & potens unde dolor, tentantur inteſtina, & alio fluxu quæ dicitur diarrhes ſimplex quæ eſt inteſtinorum fluxus à cruditate ventriculi & intem, ente ipſorum inteſtinorum productꝰ, & differunt inter ſe diarrhæa & lienteria cibi crudi & incocti cum fœtore ſummo eiiciantur in diarrhoea vero pravi ſoli humores & excrementa acria & mordacia eiiciantur datur & alius inteſtinorum fluxus dyſen-

Diarrhoea ſimplex quid ſit.

dyſenteria dictus qui ab aliis differunt affectibus ſolis cauſis & materiis fluxum excitantibus, nam acria & mordacia & fere cauſtica ibi ſunt excrementa quæ hunc inteſtinorum fluxum excitant, eſſentialiter tamen non differunt inter ſe hi affectus inteſtinorum niſi accidentaliter & qualitate tantum, excrementorum quæ ipſos inteſtinorum fluxus excitare ſolent ratione etiam curationis non differunt uno enim & eodem ac ſimili medicamento ſolent curari roboratione pura ventriculi & inteſtinorum eorum, quæ actu facta ſunt, & præſentia ſua ſolent imitare ſpiritum inſitum inteſtinorum ad excretionem eorum quæ illi nocent unde ad curationem horum omnium affectum ſufficit ſomnum provocare, provocato enim ſomno corroboratur & ventriculus & omnes partes corporis & præcipue caput quæ debilitate ſua linquit incocta & indigeſta quæ illi demandantur ad alimentum proprium ſuum & innatum unde decidunt proprio motu & pondere in ventriculũ & in inteſtina, & cruditate ſua coctionem harum partium & digeſtionem interturbant, unde ſomno provocato ceſſant omnes fluxiones & catharrhi qui quidem tali nomine inſigniri non merentur at potius reiectionis nomine & titulo vocari deberẽt cum partes & caput præcipue imbecillitate ſua & infirmitate caloris nativi linquet alimentum proprium & illi demandatum unde fit excrementum quod reiicitur potius tanquam excrementum quam fl[illegible] per ſe in partes inferiores & male hæc reiectio dicitur catarrhus, ſed hæc diſputatio de nomine non confert ad rei eſſentiam cognoſcendam detur alui & inteſtinorum fluxus à catarrho & alio fluxu dependere, ſanandus eſt & compeſcendus quacumque fiat ratione id autem fit provocato ſomno, provocatur autẽ ſomnus anodyno ſummo noſtro primis capituli huiuſce operis præſcripto & datur pillula una granorum decem tempore ſomni & iteratur hæc doſis ter aut quater per tres aut quatuor dies & ſic evaneſcunt alui & inteſtinorum fluxus omnes, quia provocato ſomno roborantur ventriculus caput & inteſtina omnia, & partes omnes corporis quibus roboratis functionibus ſuis & actionibus naturalibus funguntur & ſic perfecte digerunt & coquũt, & nulla inde excrementa generantur extra ordinarie & perinde nulla fit eorum excrementorum reiectio extra ordinaria & ſupra naturæ ordinarium uſum. Equæ non luxuriantis pedum cornu inciſá butyro frixa ſunt dyſenteriæ veriſſima arcana.

Curatio fluxionum inteſtinorum.

De abſceſſu & ulcere inteſtinorum

CAPVT V.

INteſtina ſæpiſſime tentantur tumoribus&abſceſſibus præter naturam ab excrementis, quæ ex eorum alimentis procreantur nutriuntur quidem inteſtina & poſt coctionem & aſſimilationem alimentorum ſuorum relinquitur excrementum,quod ſi non ſeparetur à facultate expultrice,ſeu ab ſpiritu ſanitatis cuſtode tunc temporis creſcit in dies illud excrementum, & tandem mole ſua magnum faceſſit negotiū naturæ noſtræ ſeu ſpiritui inteſtinorum qui gravatus excremento illo, illud ſeparare & expellere tentat, unde coquit & digerit illud & convertit in pus, & aperto tumore expellitur pus, & ſic tentat ſpiritus noſter partium omnium cuſtos excrementorum ſuorum expulſionem rupto tumore & abſceſſu,prodeunte pure, ſit alia unde ſequuntur inflammationes inteſtinorum,& dolores ingentes qnod acrimonia puta lauchet & vellicet ſpiritum inteſtinorum ſolius denſationis organum.

Difficili via admodum curant ulcera & abceſſus inteſtinorum, quod præter excrementa à quibus generantur hi morbi in inteſtinis inteſtina naturali ſitu ſint in centro corporis collocata, ubi demandantur omnia corporis excrementa & potiſſimum primæ digeſtiones quæ cum ſint acria & mordacia, ut pote ſaliva ex reſolutione alimentorum omnium in ultima principia, non poſſunt niſi multiplicare morbum & perinde abceſſus & ulcera inteſtinorum valde curatu difficilia nihilominus tamen curari poſſunt ſequenti methodo. *Scirrhus lienis unde fiat & quid ſit.*

Purgantur excrementa illa omnia, ex quibus pendent hi morbi mercurio dulci ſpagyrice præparato levi igne enim admodum purgat, hoc medicamentum, & lenit imo ulcera abſtergit nec inflammationem parit,imo temperat & refrigerat; purgato ſæpius corpore hoc benigno medicamento quod ut gratius purget permiſcendum erit conditis conſervis, & ſympo roſatæ ſoluto ad ℥b. deinde deveniendum erit ad acatuiſationem ulceris quod facili negotio impetrabimus oleo & dulci ipſius ſaturni imo & oleo dulci mercurii,ſale etiam dulci ipſius ſaturni in aqua roſacea aut plantaginis ſoluto,&per quindecim dies propinato id obtenebimus, iuſculis etiam ſal illud dulce ſaturni poteſt admiſcere & ſic bis inde propinari,& tandem,his benignis medicamentis curabitur hic affectus & dyſenteria quamvis recens ac inveterata ab ulcere inteſtinorum proveniens.

De

De lumbricis inteſtinorum.

CAPVT VI

VEntriculus & inteſtina generant lumbricos ex humiditate corruptibili qua potiſſimum abundāt hæc autem humiditas habet ſecum aliquid ſpiritus lucis, beneficio cuius incaleſcit, eſt enim luci calor innatus & naturalis, beneficio cuius agitatur, & movetur ad quaſcumque generationes, cur autem moveatur hæc humiditas ab ſpiritu lucis, ad vermes potius quam ad reliqua alia animalia, hoc dependet ex proprietate quadam naturali inteſtinorum quæ cum oblonga ſint & humiditas illa viſcoſa & glutinoſa ex qua generantur vermes, facili via extendatur in longum inde fit quod vermes inde oblongi generentur, quod ſi facili via non extendatur & in latitudinem protendatur, inde lati vermes generantur, quod ſiminutim dividatur hæc humiditas minuti & parvuli hinc producuntur vermes, hoc dependet ex proprietate loci, & diſpoſitione materiæ ſemen enim, & uterus, diſponunt generatum & productum, ad talem & particularem hanc productionem ut ergo lumbricorum cauſa materialis foras eiiciatur ex inteſtinis & corigatur diſpoſitio loci ne amplius vermes in his locis producantur mercurius ſpagyrice præparatus ſummum eſt arcanum lumbricus enim productos qualeſcumque ſint enecat. & ne amplius producantur & generentur impedit. Quia corrigit diſpoſitio loci deſiccat enim valde, innato ſuo ealore, calidius enim eſt mercurius, quicquid clament nonnulli, itaut non detur in rerum natura validius & fortius medicamentum in enecuandis lumbricis, mercurio ſpagyrice præparato, ſunt qui crudo utuntur mercurio, ſed talem ergo non probo, quia cruditas illa mineralis in mercurio ulceroſa eſt, et nimis acris et mordax, et perinde ventriculo lethalis et valde periculoſa tollitur autem illa cruditas mineralis igne minerali, qui in ſalibus mineralibus reperitur ex quibus conſtat mercurius ſublimatus dulcis. *Mercurius crudus eſt ventriculo noxius.*

Pulvis etiam hæmeticus ſpagyrice præparatus ſummum eſt arcanū, in enecandis lumbricis et in cauſa eorum materiali foras eiicienda, cineres etiam lumbricorum terreſtrium proprietate naturali productionem lumbricorum in inteſtinis impediunt propter ſiccitatem quam introducunt in ipſis inteſtinis humiditatem illam lumbricoſam abſorbendo.

Curantur ergo lumbrici ſequenti methodo ℞ mercurii dulcis ſpagyrice præparati grana viginti opiatæ Salomonis ʒb. miſce fiat bolus detur mane cum regimine et cuſtodia, iteretur hæc doſis per tres auroras ſimili methodo obſervata. Admiſceatur aliquid pulveris hęmetici grana tria aut quatuor ſi fortius purgare deſideras, ut ægri ſint adulti et fortiores.

De

De morbis ani cauſis & ſignis.

CAPUT I.

QVam plurimi ſolent affectus anum occupare, & inter hos præcipue recenſentur phlegnone abſceſtus fiſtulæ ſciſſura condylona hæmorrhois & inflammatio& ſi omnes affectus ſolent in hac parte ex oriri; quando ſeu ſuccus alimentitiꝰ totius corporis homogeneus, & ſimilaris deponit ſua excrementa ſulphuræ, & arſenicalia, in partem hanc carnoſam quæ anum conſtituit,ubi congeſta & cumulata,hæc excrementa tumorem exitent præter naturam quæ phlegnone dicitur ob inflammationem concomitantum hunc tumorem: dolor eſt acerbus & magnus,ac lancinare & preſſione exaſperatur, & alvus per multos dies iuduratur, & ſummo cum cruciatu exit & ſolvitur etiam concomitante febre unde & urina ſiſtitur afferta &inflammata veſica propter partis viciniam.

Abſceſſus ex phlegmone relinquitur,qui interiores ani partes, in recti inteſtini cavum puta ſerpere ſolet,potius quam in aerem foras erumpat,quod partes hæ interiores ſint molliores, & ulcerationi faciliores quam exteræ ut pote duriores & firmiores rupto deinde abſceſſu, ulcus remanet ſordidum & purulentum fiſtuloſum ſæpe ſæpius ut enim parte humida, & excremētis pervia coaleſcit,&in cicatricem perducitur imo coaleſcit & induratur unde fiſtuloſum exoritur.

Rhagades ſeu fiſſuræ ani uſcula oblonga ſunt quibus ſphincteris timæ proſcinduntur, imitantur ſciſſuram labium manuum & pedum, & ab hiſdem cauſis dependent,ſunt enim excrementa acria & mordacia, tartarea & ſalita,nec non arcenifcalia,quæ in hanc partem ſuam ferocitatem demonſtrant&ſua acrimonia & pungendi potentia partem hanc dilacerant & proſcindunt & & ſic ſciſſuras pariunt. *Rhagades & fiſſura ani.*

Condyloma diuturum eſt tuberaculum in ani margine exortum & protuberans, verrucæ,grani uvæ maturi mori aut ficus exiguæ cum inflammatione exoritur, ab excrementis terreis ſulphureis & viſcoſis ortum ducens, quæ in hanc partem demandatur, ab ſpiritu ſanitatis œconomo,ſegregante purum ab impuro familiaris, & communis morbus ani eſt hæmorrhois quæ eſt vena tumefacta, & turgens ſanguine excrementoſo qui vaſa ani & ſedis dilatat, & dicitur hæmorrhois hic affectus quod ſanguis fluit per hanc partem,& cum nihil efluat ſanguinis dicitur hæmorrhois coeca, vel ſicus mariſca,& differta condilomate quod breviori tempore fiat, & graviori dolore, ægrotantem affligat, & fiunt hæmorrhoides omnes ex excrementoſo ſanguine acri, & mordaci qui hunc amandatur, ex vena caua, in extremum ani profuſus,ibique ſua acrimonia, vaſa ani inflammat tumefacit & mordicat,

&

& aliquando ulcerat, hinc ſphincter muſculis ani reſolvitur inverſus atque pervolutus conſpicitur multo ulcuſculis perforatus & multi ſanguinis acris & mordacis profuſione, & fit ani procidentia quæ ab his procedentibus morbis dependet, unde ſi curentur etiam præcavetur.

Cura morborum ani.

INflammatio ani tollitur & ulcus quod inflammationem ſubſequitur curari ſolet diaphoreticis & ſudorificis medicamentis ſanguis enim per ea medicamenta ſudorifica deponit omnia ſua excrementa & laudatas acquirit conditiones & ſi ſint ulcera quæ anum infeſtent curantur balſamo ſulphuris ſuperius præparato, rhagades & condylomata curantur oleo canomillæ, & & oleo omorum quibus ſi permiſceatur balſamum ſulphuris efficacius multo efficies & oblinebis medicamentum.

Hæmorrhois autem ſolet curari ſimilibus & hiſdem medicamentis, ſed oleum mercurii præſtat, & omnibus aliis præponitur, & oleum martis dulce etiam miranda præſtat ad leniendos hæmorrhoidum dolores, & cicatriſandos hos affectus ulceroſos procidentia autem ani curatur ſequenti pulvere ℞. Ioli remedii præparati & aqua roſacea loti, maſtiches balauſtiarum cupularum glandis & ſalviæ an ʒj. miſce fiat pulvis tenuiſſimus, quem inſperge lineo, & in anum impone, ita roboratur anus, & confortantur ligamenta eius, & ſic in locum ſuũ naturalem reſtituitur.

De morbis renum cauſis & ſignis.

CAPVT I.

RI Enes officiuntur quampluri- mis morbis curatu difficilimis inflammatione, potiſſimum dolor nephetico obſtructione, calculo abſceſſu & ulcere. Inflammatione cõiuncta eſt eum dolore nephilico & ex calculis & arenis ſæpe ſæpius provenit quæ gignuntur in ventriculis renum ex humiditate viſcoſa & glutinoſa & coagulante ſpiritu nitroſo & ſalito, qui has materias facili via coagulat in arenas & lapides ubicumque locorum reperiantur vi ſua coagulante, qui dum fiunt & poſtquam facti ſunt renibus inflammationem pariunt & in dolorem quod ſpiritus renum hanc inflammationem ſentiat & patiatur & poſtquã facti ſunt calculi in ventriculis renum inde ſæpe ſæpius evelluntur ut hinc foras per ulcera protudantur, hinc fit dolor acutiſſimus, cum ureteres ſint exquiſitiſſimo ſenſu præditi, & ſpiritu innato ſuo, hinc dolor gravisſimus perſentitur qui nullo pacto ſedari poteſt, niſi attrito & ſublato calculo, atteritur autem calculus & diſſolvitur aqua mercuriali quia ſola potens eſt & efficax ad diſſolvendos omnis generis lapi- *Morbi renũ quales.*

des, abſque incommodo partium carnoſarum unde miraculum eſt, incommodo partium carnoſarum unde miraculum eſt in hoc morbo curando, datur autem hæc aqua mercurialis ad quantitatem ℥β. iuſculis aut aquis aſpro priatis bis in die ſummo mane & ſerotinis horis tempore ſomni, ſic enim breviſſimo tempore curatur calculus, & atteritur & diſſolvitur omni ex parte imo & materia antecedens calculi, & fomes & diſpoſitio quæ latet in intimis ipſius vitalis alimenti & membrorum perit & evaneſcit uſu ſolo aquæ mercurialis, ita ut medicus non egeat aliis medicamentis ad curationem calculi, quam ſola aqua mercuriali & non ſolum calculus curatur hoc divino medicamento ſed & omnes renum morbi, ſcilicet, obſtructio abceſſus ulcus & dolor nephriticus, quia ſublata cauſa horum omnium affectuum, tollitur effectus aqua mercurialis tollet & diſſolvit omnia excrementa quæ in renibus poſſunt accumulari ex male digeſto & cocto alimento, huc demandato & perinde curantur omnes renum morbi, hoc uno ſolo medicamento.

De morbis veſicæ, & eius partium, cauſis & ſignis.

CAPUT I.

Veſica morbi qui ſint & quales.

VEſica ut rene ſimilibus ferè tentatur morbis dolore potiſſimum inflammatione calculo ulcere & aliis ſimilibus qui itidē ab una & ſimili cauſa dependēt ex recremētis alimenti quod ex veſicam demandatur, quodque non excretum & ſeparatum, ibique congeritur & accumulatur, & morbum parit ſecundum naturam ſuam & proprietatem nam excrementa gypſea & muſcoa viſcoſa, & glutinoſa ab ſpiritu ſalis vrinæ coagulantur in calculum, & lapidem veſicæ, hæc enim materia facile dureſcit, in calculum & lapidem ab ſpiritu ſatis, imo ipſemet ſpiritus ſalis, aquam ſubſtantiam impregnans coagulatur in lapidem ut apparet in urinis quibuscumque quæ dum refrigeſcunt in matulis, adhæret materia calculoſa, gravitate coagulata lateribus vetularum & ad omne ex ſpiritu urinæ provenit, qui dum refrigeſcit una cum aquoſa ſua ſubſtantia coagulatum in lapidem, ſed obiiciet in omnibus omnes ergo afficientur calculo & lapide veſicæ & renum, quia omnes habent & ſcatent aquoſa illa ſubſtantia & ſpiritu urinæ, ſed reſpondendum omnes quidem habere illam ſubſtantiam & ſpiritum urinæ quibus ſit lapis & calculus ſed non tali gradu & efficacia, ut coagulatur in omnibus in calculum verum, ſed in ſabulum minutisſimum quod in omnibus ferè reperitur facili via foras eiicitur una cū urina, à calculo oritur dolor & difficul-

ficultas meiendi, quia tum calculus tum lapis obſtruit meatum urinæ, & facultas expultrix debilitatur à calculo quia calculi natura melancolica ſæpiſsime eſt, & ſua frigiditate innata debilitat partes expultioni dicatas unde fit meiendi difficultas: dolor etiam hinc oritur quia calculus & lapis dum expellitur, ſolvit & dilatat ultra modum partes & hinc ſpiritus partium ſent illam præter naturam dilatationem: & hinc patitur, & fit ſenſatio illa triſtis in ſpiritu, & hinc dolor.

Vlcus & inflammatio veſicæ unde. A dolore fit inflammatio, & ulcus quia partes ſolutæ & præter naturam diruptæ, ulcus ſubitò ſubeunt, quod difficili negotio cicatricem inducit quod veſica perpetua & perenni urina madeſicut, quæ cũ acris & mordax ſit, ex natura ſua, cicatricem impedit imo è contra dolorem & inflammationem adauget, & perinde ulcus ſerpit in dies donec gangrana hinc oriatur & moris.

Calculi ſigna ſunt vaga quædam & oberrans circa pubem & peritonem titillatio cum vero grandeſcis calculus incunbentis gravitatis põdus percipitur unde difficilis inceſſus per ſalebroſa loca, multo magis ſaltatio, mixtio increbeſcit adeo ut tandem perpetuo meiendum ſit, & dum urina eiicitur, urinæ fluxus de repente interrumpitur, calculo obiam facto unde non eſt continuata ſed eſt interciſa: dolor pudendi ductum alias glandem affligit meiendi conatum conatur deſidendi cupiditas quod calculi magnitudo, ex peritoneo rectum inteſtinum uti cervicem veſicæ, extimulet, urina alba turbida & craſſa redditur.

Inflammationis veſicæ ſigna. In inflammatione veſicæ, & eius cervicis, in ea enim potiſſimum fit inflammatio, carnoſa ſit, in corpore enim veſicæ, *naſo*, cum exanguis ſit, requiritur inflammationem veſicæ, febris ardens & acutus dolor per quam acerbus & laucinans in peritoneo cum rubore urina ſupprimitur & tamen ſumum adeſt meiendi deſiderium ulcus ſubito adſtrictior eſt quia rectum inflammationis magnitudine, coarctatur, pubes atque penis tumeſcit & ad umbilicum uſque urinæ copia diffunditur.

In ulcere autem ſi ſit in ſphinctere craſſa modo ſanies oritur modo pus copioſum ac graveolens exedit, ſi ſit vero ulcus in corpore veſicæ, vel in ipſis ulceribꝰ, dolor, eſt inter renem, & pulbem & pus capillorum ſpecie natat, in urina ab ulcere quod in veſica, eſt urina contineri non poteſt, aſſidua mingendi cupiditas urget, neque laborans erectus ſtare poteſt, ingens cruciatus, & indeſinens ac perpetuus.

Producuntur & alii morbi circa partes ipſius veſicæ ut in ipſo pene, & eius glande ipſiuſque ductu quales ſunt ulcera. ſordida tum in ipſo penis ductu, tum in glande,

corrodunt ſine dolore ullo carnoſitates illas ſuperfluas &c. deinde poſtquam ſublatæ ſunt carnes illæ ſuperfluæ illiciuntur candelæ, prædictæ balſamo ſulphuris & ſic perfectisſime ad cicatricem laudatam conducentur hæc ulcera.

Reliqua vero mala ſuperius allata, quæ veſicam infeſtare ſolent curantur aqua ſola mercuriali quæ cum omnibus nota non ſit, liceat ipſam declarare, ſecreta omnia alchymiæ dependent ab ipſa loco illius poteris uti mercurio dulci ſæpius aſſumpto & aceto mercuriali ex gummi antimonii & ſublimati elicita, beneficio aquæ communis quę projicitur ſuper gumi illud, & præcipitatur in pulverem hæmeticum, deinde aqua illa ſupernatans pulveri hęmetico diſtillatur, & aquoſa & flegmatica ac dulcis ſeparatur ab acidà, & acida reſervatur cuius uſus eſt admirandus in curandis renum morbis, & veſicæ affectionibus omnibus doſis eius eſt guttulæ decem, in aqua quædam appropriata & peculiari morbo curando.

Vlcera cancroſa ex lue venerea. Vlcera autem cancroſa ex lue venerea quæ glandem penis infeſtare ſolent curantur ſolo tactu gummi illius quæ ex ſublimato, & antimonio educitur, deinde tacta & illjunta balſamo ſulphuris illinuntur, & ad cicatricem perducuntur.

Gonorrhoea autem tum venerea tum alia curatur ſequenti bolo ℞. medullæ caſicæ ex camna recenter extractæ ℥j. rhembarbari optimi in pulverem redacti ʒj. pulveris oſſus ſepiæ ʒb. camphoræ oleo amygdalarum diſſolutæ ʒb. miſce fiat bolus ter repetatur per tres auroras ſubſequentes, & utatur iulapiis refrigerentibus ex acetoſa factis et agreſta.

Impotentia veneris curari ſolent purgato corpore antimonio noſtro ſuperius citato et demonſtrato, et deinde refocillato membro virili, ex ſpiritu vivi, et optimo uſa alimentorum quæ ſpiritum innatum et calorem natium reſtaurare poſſunt, ut ſunt iuſcula optima ex perdicibus et caponibus facta, et reſtauratio uſus, etiam continue eſſentiæ ambari quis admirandæ eſt efficaciæ in curanda es tollenda veneris impotentia, nihil enim eſt efficacius et potentius ad ſpiritus innatos reſtaurandos, et calorem nativum refocillandum eſſentia ambari greſei, quæ parari ſolet ex ambaro greſeo optimo, diſſoluto in vivi ſpiritu rectificato et optime à flegmate ſuo vindicato deinde ponuntur in putrefactione in fimo equino vel balneo tepido, deinde per balneum diſtillantur et cohobatur diſtillatio ſuper fere donec omnio diſſolvatur ambarus in oleum purum quæ caute per inclinationem ſeparandum eſt à fecibus et reſervandum eſt in fialis optime clauſis ad uſus prædictos. doſis eſt guttulæ decem in reſtaurante optimo, caponis aut perdicis.

De meiendi ſymptomatis quæ veſicæ contingunt.

CAPVT II

SYmptomata meiendi quæ veſicæ adveniunt ſunt diabetes urinæ incontinentia, iſchuria dyſuria ſtrangueria & mictio cruenta, diabetes eſt urinæ incontinentia paſſio circa renes continua qua infirmi ſitiunt multum & plurimum bibunt & reddunt abundanter per urinas quod biberunt mutato aliquatenus in renibus potu, fit hæc paſſio ex imbecillitate ſpiritus renum qui retentricem facultatem efficit & attracticem eorundem facultatem ad auget tartaro in renibus producto, qui ſua ſiccitate & caliditate, humidum vehementer attrahit, nec retineri poteſt, cum calidum illud & ſiccum tartari, lædat calorem nativum & obruat, unde retinere non poteſt ſed cito mittet ad veſiccam tanquam excrementum eius mali præcipue cura conſiſtit, in tollendo illo tartaro & reſolvendo, quod potisſimum obtinebis ſpiritu ſalis tartari rectificato, & acido vitrioli, & potisſimum ab aqua mercuriali, quæ ſola eſt potens in omnibus tartareis materiebus reſolvendis.

Iſcuria diabeti contraria eſt, quatenus prorſus huic malo urina ſupprimatur & à tartaro nimis abundanti obſtruente, & obſtupefactivo ortum habet, qui ſua ſiccitate & frigiditate meatus impedit & obtundit calorem nativum renum ita ut non ſentiat ſtimulantem urinę acrimoniam ad eius expulſionem imo obtundit, & quaſi dulcem & quaſi inſipidam reddit urinam adeſt tamen dolor obtuſus & obſcurus ex repletione & diſtentione, veſicæ repletæ.

Eius potisſima cura conſiſtit in reſolvenda illa tartaro narcotico frigido & ſicco, quod præſcriptis antea medicamentis obtinebis & ſale criſtalli & lapidum vulgarium: calcinantur lapides & criſtallus & calcinata hæc omnia cum pari quãtitate ſalis armoniaci ſublimantur & hoc ſublimatum propinatum ad quantitatem ℥ b. in aqua petroſelini, vel ſpiritus ſalis tartari cum ſale armoniaco coniunctus mire efficax eſt ad tollendas iſchurias ſtrãguria eſt urinæ ſtillicidium cum urina ſtillatim & guttatim redditur cum dolore quodam, & aliquando ſine dolore ſed conatu ſummo, & cruciatu, inani & à tartaro ſimul provenit obſtruente, & eius cura etiam in ipſo tartaro reſolvendo, dependet, quod prędictus antea prędicamentis facili negotio obtinebimus. *Str anguria quid ſit.*

Dyſuria autem non multum variatur ab ſtranguria illa quæ fit cum dolore, nam dyſuria eſt urinæ difficultas cum dolore & à tartaro obſtruente dependet & originem habet, & curatur etiam ſimilibus medicamentis quibus curatur ſtrangu-

ria

ria, nam ſublato tartaro, atque diſſoluto, curantur & tolluntur omnes hi ſimiles morbi & potiſſimum ſale antimonii.

Mictio cruenta eſt, vel eſt à renibus, vel ab ſphinctere cervicis veſicæ, cum in his partibus aperiuntur venæ & corroduntur à cauſis præter naturam vel à calculo vel ab humoribus mordacibus & pungentibus quæ tranſeundo, paries ulcerãt & venas aperiunt. Dum à renibus effluit ſanguis urinæ toti exquiſitæ permiſcetur & ſic dilutus tenuis & aquoſus fit ſanguis, qui cito ſubſidet rubicundus liquidus & non concretus. Si vere ab ſphinctere muſculo veſicæ, procedat cruentam quidem reddit urinam ſed non æquabiliter ſubſidens autem concreſcit in grumos in fundo urinæ:

Curatio mictionis cruenta. Curatur mictio cruenta ex quacumque cauſa oleo dulci ipſius mercurii ad guttulas decem in aqua cõmuni propinato, item balſamo tartari dulci, & eſſentia dulci margaritarum & eſſentia ferri & circulo ferri cum aqua plantaginis propinato crocus ferri in eſſentiam ferri facili via reducitur, ſi habeam aquã acidam pulveris hæmetici vel aquã mercurialem hac ſola deinde eſſentia rectificata curabis omnia ulcera renum & veſicæ imo & reliqua interiora ulcera, quæ in intimis noſtris viſceribus latitare ſolent.

De morbis ſcroti & eius partium.

CAPVT II.

EST ſcrotum membrana illa externa ſatis craſſa qua involuuntur & teguntur teſtes, hæc membrana ſolet tentari multis affectionibus & potiſſimum tumore ſcirrhoſo & duro dum excrementa illuc demandantur viſcoſa & tartarea quę ſolẽt ſeparari ab alimento ſcroti, & teſtium, & dum ſeparantur niſi foras à potenti ſpiritu eius partis cuſtode, prætruduntur ibi congeruntur & accumulantur in tumorem ſcirrhoſum qui in dies indureſcit & toto vitæ tempore ſic durus remanet in ipſa parte ita ut ambos ſæpius teſtes involuat, aliquando unum tantum teſtem involuit & includit.

Diſſolvuntur hæc viſcoſa & tartarea excrementa ſotu aquæ fabarum, & cataplaſmate facto, ex fabarum farina aceto ſtillatitio malaxato, & tepide ſæpius ſuper partem applicato, & purgatione ſæpius facta ex antimonio noſtro, & mercurio dulci, & ſudorificis etiam aſſumtis dum cataplaſmata illo applicantur fiunt & inflammationes in ipſo ſcroto. Quæ ab ipſiſmet excrementis dũ excandeſcunt & ebulliunt à calore interno eorum dependent & originem habent purgato corpore prædictis antea medicamentis refrigerata parte oxicrato, vel aqua roſa-

roſacea & plantaginis facili via tolluntur, ſucco etiam depurato ſempervini maioris vel minoris facilius ad huc tolluntur ex extinguntur ſcroti inflammationes, miſſo etiam ſanguine ex ſaphena pedis nam in omnibus inflamationibus ſanguinis miſſo ſummopere prodeſt, nam ſanguis fere totus effervеſcit effervеſcente ſanguine partis alicuius particularis cum ſpiritus partis inflammatæ, deferat, per totum ſanguinem inflammationem illam quã tollerat in parte illa affecta, & refrigerata parte & extincta inflammatione partis extinguitur etiam & generalis inflammatio.

Hernia & ramice tentatur & ſcrotum & fiunt tumores varii ex variis rebus quæ in ipſum ſcrotum illabi ſolent quæ differentiam herniarum & ramicum conſtituere ſolent, illabuntur autem ex ruptione vel ſaltem dilatatione peritonei, quę eſt tertiis membrana inteſtina & totum abdomen ſuo cauſtro continens quæ cutem externam immediate ſequitur.

Quando inteſtina ex ruptione peritonei in ſcrotum & tumor nuncupatur enterocele, & ſi omentum & ipoloon illabatur tumor qui huic exoritur epiplocoele dicitur: ſi vero aqua & humor mollis defluat in ſcrotum hydrocoele nominatur, ſi vero ab innata carne intumeſcat ſarcocoele: in enterocoele & epiplocoele tumor non eſt permanens nam inteſtina & omentum facili digitorum impulſu, & compreſſione intromittuntur & evaneſcit tumor, illa quidem rugitu, & flatulento murmure, hoc vero ægrius nullo que rugitu: hydrocœles vero & ſarcocoeles tumores ſunt perennes & perpetui ac fixi permanentes, inter ſe tamen differunt, quod hydrocoeles tumor ſit mollis & pulſatus reſonet, pondere levis & oppoſito lumine ſit conſpicuus, ſarcocoeles autem tumor eſt durus gravis & obſcurus qui longiori tempore paulatim increvit.

Curatio herniarum omnium. Curantur herniæ omnes ſpecies ſucco depurato herniariæ nobilis herbæ, qui admixtus farinæ fabarum & parti applicatus per quindecim dies ęgroto in lecto quieſcente perfectiſſime curat hernias: ſpiritus ſalis communis & ſalis gemæ ad guttulas tres aut quatuor quotidie mane ieiuno ventriculo aſſum ptus in aqua ſophiæ vel conſolidæ maioris ſummum eſt arcanum curandæ herniæ, emplaſtrum etiam ex gummi opopamaco, & pulvere conſolidæ maioris vel ex eius ſucco & ſucco enulæ campanæ & rutæ, ſimul permixtis una cum opoponaco in forma emplaſtri cum eſſentia ferri ſummum eſt in hernia curanda medicamentum ligamenta non ſunt negligenda, ut partes quæ ex peritoneo rupto aut dilatato ſolent in ſcrotum deſcendere intra ventrem & clauſtrum peritonei contineantur ſic ſolent curari herniæ præſertim in puerulis nam in ſeni-

bus

nibus vix curationem ſuſcipiunt niſi intra lectum immoti ſe contineant fere per annum & continue hiſce remediis utantur.

De uteri affectibus cauſis atque ſignis.

CAPVT I.

TEntatur uterus multis & variis morbis, ac ſymptomatibus fere infinitis de quibus libet amplius ut volumen ſatis craſſum poſſit conſcribi ſed cum compendioſe ſint morbi omnes nobis tractandi, ut hæc nova morborum doctrina, Medicinæ candidatis inculcari poſſit & inſinuari ſurget tandem aliquis qui fuſiori ſermone rationes rationibus iam allatis addet & maius lumen huic lumini dabit, & ſic tenebræ pedetentim diſcutientur omnes, ex animis medicorum & lucebit lux clara & meridionalis in eorum intellectu.

Vterus ergo cum ſit centrum horum ut pote affectuum qui omnes virtutes eius tanquam imbecillas debilitant in eo quod maxima ſit eius virtus quæ iſtius modi morbis plurimum adcurrit ad extinguendam illam virtutem contraria enim ſe invicem & legibus naturæ ſequũtur ideo cum in utero plurimum virtutis adſit in eo etiam plurimum eſt vitii: quocirca infiniti fere morbi ipſum afficiunt ut phlegmone abſceſſus ulcus cancer ſcirrhus mola, inflatio, hydrops calculus & in ſua cervice adnaſcuntur Rhagades condylomata hæmorroides de quibus ſingulis compendioſe nobis erit dicendum.

Phlegmone tumor eſt, in utero adnaſcens ex excrementis alimenti quæ prava ſua qualitate & maligna, uterum inflammant & excalfaciunt inflammato ſpiritu ipſius uteri ſanitatis ipſius cuſtode, qui cum ab excrementis uterinis irritetur excreſcit unde febris adeſt, & ardor tumor diſtenſio, atque gravitas, imi ventris lumborumque donec tandem adaucto abceſſu & maturato & corroſo perrumpatur, unde ex rupto abſceſſu fit ulcus idque ſordidum, cum uterus malignis & ſordidis ſcateat excrementis, quæ malignam & pravam admodum redolent qualitatem & veneni proprietates ſequuntur. *Excrementa uteri maligna.*

Curatur hic malignus affectus purgatis menſtruis purgationibus & miſſo ſanguine ex ſaphena pedis dextri, ſecundum vires, & ætatem ægrotantis clymatis conditiones, & temperiem. Provocantur menſtrua ſale vitrioli veneris, & una etiam expurgatur ſummopere uterus, & ſpiritu acido ipſius vitrioli veneris ſæpius propinato cum aqua roſacea extinguitur febris & ardor illa uterius qui phlegmonem uterinam comitatur. vlcera autem ſi poſt phlegmonem utero relinquantur curatur ſola aqua mercuriali dulci & rectificata, alias incurabilia ſunt, & cætera medicamenta floccipendum

dunt & penitus negligunt ſudorificis etiam eſt utendum. in illorum curatione tollitur enim venenum excrementi menſtrualis ſolis ſudorificis medicamentis & præſertim mercurio dulci ſudorifico, qui ſola ſublimatione multoties iterata duo decies ſaltem tranſit in ſudorificum omnio medicamentis cuius doſis eſt dragma una cum ℥j. aqua cardui benedicti aut. ulmariæ.

Vteri ulcera maligna & depaſcentia ſunt nomæ ut carcinamata: nomæ inæquales ſunt exedentes in dies magis ac magis depaſcentes, cæteris ulceribus fœtidiores ſordidiores & acerbiores.

Carcinoma vel ulceratum vel inulceratum eſt dum nondum exulceratum eſt moles gravis in utero percipitur tumorque durus colore ſublivido: dum autem exulceratum eſt ipſa noma malignis eſt, ſanies quæ hinc egreditur graviter olet & ſummopere fœtet tenuis eſt, & nigri coloris aliquando flavi, generatur autem hoc malum tum in matrice, tum in mamis aliſque partibus tum hominis tum mulieris, ex excrementis viſcoſis tartareis venenatam qualitatem habentibus, & naturam realgaris & arſenici naturalis redolentibus, unde tota cura iſtius morbi conſiſtit in præparatione realgaris & arcinici in cuius ſolius eſſentia dependet cancri cura & remedium: ſublata ſcarra; & radicibus omnibus cancri curatur. deinde ulcus & ad cicatricem perducitur ſolo balſamo ſulphuris.

Carcinoma ſi uteri cura

Scirrhus autem in utero generatur ex tartareo excremento quo inducitur totus uterus, aliquando pars ſola aliqua, dura tunc fit & indolens, & ſi doleat obſcurus & obtuſus eſt dolor, perſentitur grave pondus quaſi foras prolapſurum in pudenda, ſucceſſus difficilis crurum totiuſque corporis ſequitur ex tartareo illo excremento quod uterum occupat, cura eius valde difficilis & niſi tecum ſit arcanum mercuriale quo tartarea excrementa diſſipantur per totum corpus in quacumque corporis parte reſtaurentur, oleum & operam perdis, in curatione ſcirrhi & ſucceſſu temporis mutatur in cancrum quo mors certa ſubſequitur, purgatio antimonialis & mercurialis noſtra lenit morbum ſed non tollit.

Nola uteri quod.

Nola eſt affectio uteri qua uterus intumeſcit veluti fœtu aliquo intumeſceret, & eſt caro præter naturam in utero progenita membranis obducta & venis conſperſa pluribus ſine oſſibus ac viſceribus ullis, nutritur alimento communi, & creſcit aliquando per totam vitam interdum quarto menſe decidit, nondum ad integram magnitudinem perducta, ſed à facultate expultrice ſeu ab ſpiritu ſanitatis cuſtode eiicitur & foras expellitur producitur hic tumor carnoſus in utero, à ſemine imperfecto & invalido

Malo unde fit.

lido muliebri quod in uteri capacitatem defluit ab externis muliebribus teſticulis forti maginatione coitus & appetitu titillanti coeundi quo ſolo ſemen muliebre ex teſticulis muliebribus in uterum confluit ibique digeritur & coquitur à calore naturali; & vitalis ipſius uteri in molem carneam, convocato ſanguine menſtruali ad ſui nutritionem & incrementum molem ipſam natura ipſa per ſe expellit & ut fortius id peragat, roboranda eſt aqua cinamomi ſæpius aſſumpta & ſale vitrioli, quod uterum excitat ad molem eiiciendam, & ſanguinem menſtruum fortius expellendum quo tempore natura excitatur facilius & potentius ad extirpationem & eiectionem illam fœtum mentitur verum ac legitimum nihilominus oculati & experti medici hunc fœtum diſtinguunt à mola, quod fœtus verus ac legitimus blande ac leviter moveatur per uterum ſine dolore, mola autem graviter & põderoſe figitur & impetu quodam pervolvitur in quodcumque latus mulier decumbat, & incedit gravior & pondere oppreſſa, & artus gracileſcunt & dolor ventrem compungit quorum nihil adeſt in vero & legitimo fœtu, præſertim ſi mulier prægnans laudata fruatur valetudine.

Tumet etiam uterus præter naturam extra molam, aquarum copia unde fit, hydrope uterinus, inflationis ſigna adſunt evidentia ſcil. gravitas maior, & ſomnus quaſi fluctuantis aquæ, huius hydropis cauſa eſt iecoris aut lienis mala ac depravata affectio ex tartaro qui calorem nativum iecoris & lienis extinguit unde debilitato calore nativo depravatur ſanguis in his partibus, unde & partium omnium totius corporis depravatur & vitiatur alimentum unde ſeroſitates & aquoſi humores congeruntur præſertim in utero, ubi ſanguis ſeroſus & aquoſus ſolet demandari, & ſingulis mẽſibus foras evacuetur, quod ſi hæc menſtrualis evacuatio ceſſet, ex cauſis prædictis debilitato potisſimum calore nativo & eius ſpiritu tunc tumet venter & uterus collectis copioſe his aquoſis & tartareis humoribus in utero, unde fit hydrops peculiaris uteri qui ſolet curari potisſimum roborato hepate & liene & evacuatis hiſce tartareis humoribus, roboratur hepar eſſentia mercuriali & reſina ſolis hoc eſt ſale dulci ipſius auri, at abſque eſſentia illa mercurii tantum auri arcanum haberi & obtineri non poteſt, hac enim ſola aurum & argentum & reliqua metalla in ſalem dulcem reduci poſſunt, & ſic vitia omnia uteri poſſunt facili negotio curari. *Curatio hydropis uterini.*

De uteri ſymptomatibus & eorum cauſis.

CAPVT. II.

Vteri ſymptomata quæ ſint.

UTerus effligitur variis ſymptomatibus quæ ſequantur morbos antea declaratos inter hæc ſymptomata numerantur, potiſſimum mensium ſuppreſſio menſum profluvium albus fluor, gonorhoea duplex uteri ſtrangulatus aſcenſus deſcenſus prolapſus & convulſio uteri. de quibus ſingulis deinceps nobis, eſt dicendum.

Solent purgari mulieres omnes & virgines ætate matura ſingulæ menſibus ſtatuta lunę quadra, ita ut juvenes nova luna repurget & vetus veteres, unde Poeta.

Luna vetus veteres juvenes nova luna repurgat & hoc purgationis naturalis tempus ab ipſa natura conſtitutum eſt, ita ut niſi repurgentur mulieres & virgines omnes naturæ ætatis ſtatuto hoc tempore, fit in his, morbus & hæc ſuppreſſio morboſa eſt, extra prægnationem: in prægnationem enim ſuprimatur: quia multum huius ſanguinis tranſit in alimentum fœtus cetera auté prægnationem morboſa eſt hęc ſuppreſſio & ab obſtructione viſcerum præcipuorum dependet & hæc obſtructio ex copia excrementorum præter naturam quæ alimento producuntur & copia ſua, debilitant ſpiritum innatum cuiuſcumque partis ita ut non valeat excrementa hæc foras propellere, unde fit obſtructio quæ in hæpate liene ventriculo, & neſenterio facta & in ipſo utero, ſuppreſſionem menſum parit & ſic ſpiritus ipſius uteri debilitatur, & naturalem illam ſanguinis ſeroſi fluxionem ſingulis menſibus peragere nequit unde ſequuntur nauſea, cibi faſtidium, lumborum ſcapularum capitis totiuſque corporis gravitas & dolor, quaſi laſſitudinis urinæ craſſæ turbidæ, rubicundæ, & plerumque nigricantes, ex quibus tandem grave, & diuturni fiunt morbi, & hæc ſunt ſigna ſuppresſionis ſanguinis menſtrualis, quam etiam præter cauſas iam allatas efficit uteri perverſio, & quicquid eius os internis obturare poteſt, ut concretus ſanguis, caro excreſcens & præter naturam in ore eius innata, adipis copia, adnata pellicula conformationis naturale vitium quæ omnia manu chyrurgia poſſunt curari, aut ſaltem corrigi reliqua vero naturalibus remediis & potisſimum magiſterio ex ſplene bonis caſtrali quad præcipuum eſt in omni ætate ſale etiam vitrioli, & aqua cinamom ſummo mane propinata ad quantitatem ℥j. cum ſcrupulo ferri lamati ſine ulla alia præparatione potentisſime menſtrua movet, & obſtructiones omnes tollit & reſerat, eſſentia etiam ambari efficacisſime menſtrua amovet & uterum roborat ad guttulas xij. propinata in iuſculo optimo ex columbis & paſſeribus parato, cinnamomo & carophilis aromatizato, &c.

pere

per octo dies debent propinari hęc iuſcula, ſic parata, & guttulis iliis eſſentiæ ambarinæ impregnata.

Poſt ſuppresſionem menſum ſequitur nimia eorumdem menſum effuſio, quæ æque præter naturam eſt, mulieres omnes ac virgines infeſtat ac ſuppresſio, & eſt tum copioſior ſanguis, quam pro multitudine: aut diutius profluit, aut crebrior, aut non ſtatuto circuitu & huius exuperantis vacuationis ſignum eſt virium imbecillitas, quę ſanguinem retinere non poteſt, hinc ſequitur nauſea cruditas fœtus faciei color, pedum, & reliqui deinde corporis tumor ventoſus, huius autem evacuationis exuperatia dependet ex veneno quodam martiali quod ſanguinem infeſtat quodque fluxuum omnium eſt fons & origo, quodque niſi tollatur & extinguatur eius virtus in ſanguine muliebri, totus evacuatur ſanguis & vita extinguitur, tollitur autem illud venenũ martiale eſſentia martis pura & nitida ad guttulas decem propinata cum ℥j. aquæ plantaginis eſſentia etiam vitrioli ſeu eius oleum acidũ idem præſtat ad gratam mendicitatem aſſumpta, cum aqua plantaginis: magiſterium eius magnetis idem efficit propinatum cum aqua burſæ paſtoris & perſicariæ. Item laudanum paracelſi per latum & corrollatum amaranthus etiam potus in vino albo menſum exuperantiã ſiſtit & cohibet.

Aqua burſa paſtoris in ſiſtendo ſanguine arcanum.

Sequitur fluor uterinus à menſtru profluvia, omnino diſtinctus quod in iſto, ſanguis ſincerus & purus nõ erumpat, & fluat, ſed quid fœtidum & impurum liquidum & allicies, lactis ſero & iuſculi craſſi perſimile modo citrinum & viride adeo acre & mordicans ut ex inde quaſcumque partes attigerit adurat, & exulcerat, idque ſæpe ſæpius tetrum eſt graveolens, modo multo odore moleſtum cauſa efficiens huius mali in principibus partibus ſita eſt, quib⁹ enim viſcera obſtructa dura & ſcirrho affecta, cruditates malum habitum pallidum colorem & lencophlegmaticum invexerunt, corruptus hic humor in varias partes effuſus: tandem in uterum procumbit, & illas decurrens totum corpus expurgat, quod ſæpe ſæpius per renes & per aluum ferri & emangi contingit; curatur hoc malum præcedentibus præſcriptis remediis quia ab eadem cauſa efficienti dependet nempe à veneno martiali quod in ſanguine muliebri, hæc ſymptomata parit donec extinguatur & pereat, ac ipſamet eſſentia martiali pura & nitida, à veneno illo vindicata quæque venenum ſuum facilius, & potentius extinguit quam reliqua alia naturalia medicamenta.

A veneno martiali pẽdent morbi uterini.

Subſequitur gonorrhoea ſimile quæ mulieres perinde ac viros imo frequentius infeſtat; fluit autem citra illam veneris titillationem nec aſſiduo ut in uteri fluore ſed quibusdam intervallis, non ab interna uteri capacitate ſed ex vaſis ſpermaticis

in uteri cervicem labantibus defluit idque quod fluit parum eſt album & ſeroſum, omnis expers graveolentiæ, & acrimoniæ, & cauſa huius mali non eſt venerea labes de qua inferius dicemus ſed venenata aliqua qualitas marcialis ut ſupra in albo fluore, quæ etiam curatur ſimilibus & præſcriptis antea remediis. Gonorrhoea virulenta permiſcetur huic gonorrhoæ ſimplici & auget malum & ſymptomata crudeliora ſunt & quod excidit continenter & aſſiduo fluit & craſſus multo odore gravi moleſtum acre & mēdicans, & idcirco partes adurit & ulcerat, ac proinde caro reperitur ſine ulcere pudendi, & ſolet curari remediis propriis lui venereæ convenientibus quæ infra recitabuntur, capite ſuo peculiari ulceta vero quæ in gonorrhoea ſimplici vel virulenta contingi ſolent curantur perfectiſſime eſſentia mercurii vel arcinici, tanguntur ſolum hiſce eſſentiis & deinde aqua communi laventur & illinantur balſamo ſulphuris purgato prius corpore antimoniali vel mercuriali noſtra purgatione, ut impuritas & ſaburra excrementorum peccantium expurgetur & emungetur.

Tentatur etiam & affligitur uterus ſtrangulatu & ſuffocatione qua ſpiritus vitalis membrorum in utero tanquam in centro deliteſcens veneno quodam excrementitio mēſtrualis ſanguinis affligatur & ſuffocetur, hinc defertur ad cor tanquam ad regium ſuum domicilium cum labe illa venenata unde cor affligitur, & levi ſyncope, & animi deliquio affligitur cum murmure rugituque ventris reſpiratione brevi cœteraque ex compreſſo pectore, & diaphragmate metu tanto, ac deſperatione tanta ægra concutitur ut ſe mox interituram putet, quod ſpiritus veneni, fauces illi vinculo quodam præſtringat & occludat hinc cerebrum tendit, & membranas inquinat & furorem excitat cum inquietudine ſumma, garrulitate, riſu & fletu, & reliquis deſipientiæ generibus alias ſoporem tantum ac veternum inducit, ſi ſpiritus ille venenatus narcoticus ſit, & frigidæ naturæ, quo mulier corruens velut attonita iacet, ſine motu ſine ſenſu ullo ac reſpiratione adeo parva ut nulla eſſe credatur, tanquam vere mortua, & extincta videatur quibus omnibus ſymptomatibus medetur ſpiritus vivi quia nihil potentius venenatam illam ſanguinis menſtrualis qualitatem corrigit & extinguit & cor ipſum roborat quam vivi ſpiritus, ſal etiam vitrioli quod vomitum excitet & menſtrua provocet, ſummum eſt in ſuffocatione remedium, ſal etiam Iovis ſpecificum eſt in ſtrangulatu medicamentū in aqua ſalviæ propinatum ad & his ſolis remediis ſtrangulatas omnes mulieres, ad priſtinam ego ſanitatem reduci caduco etiam affligitur uterus, & epilectico inſultu qui dependet etiam à veneno illo quod ſuc-

ſurſum tendens cerebrum occupat & veluti epilepſia ipſum affligit.

Caducus uteri quid & qualis. Spiritus ſiquidem cerebri tali veneno quaſi extinguatur,& functionibus ſuis privetur, & motu convulſino tentantur nervi quaſi motu illo tremulo, venenatum illam aurã excutere tentantes, & variatur caducus matricis, & hiſteticæ paſſionis inſultus ſecundum varias huiuſce veneni qualitates & curantur hi inſultus omnes cuiuſcumque ſint generis,purgatione antimoniali noſtra & mercuriali & roboratione uteri & ſpiritum vitalium, qui nullis aliis remediis poſſunt fortius roborari,quam ſpiritu vivi ambariſato & moſcato, aqua cinnamomi tag.ma theriacali & cœleſti & imperiali, hæ enim omnes aquæ ſpiritu vivi conſtant & ſpiritu plantarum qui naturali virtute uterum roborant,& ſic roborato ſpiritu uterino facilius extinguitur & expellitur foras venenum illud,illos inſultus faciens & excitans.

Aſcenſus uteri & deſcenſus. Aſcendit etiam uterus & movetur verſũ ventriculum & diaphragma premit quam par ſit, unde dolor & pondus verſus illas partes, & etiam deſcendit cum in infimas partes devolvitur & verſus illas dolores & pondera præter naturam excitat,quæ omnia ſymptomata ſpiritu vivi evaneſcunt, & fotu mitigantur & potu pereunt venenum enim illud excitans hæc ſymptomata frigidum eſt quocirca facile evincitur ſpiritu vivi, & calidis aliis remediis, & vapore ficus cutis equinæ Prolapſus autem veteri deſcenſu granior eſt, quod everſus uterus foras procidat eiuſque fundus promineat, fit autem ex vehementi pariendi conatu, quo uterus fœtum, ſecundumque excludens aliquando ſequatur,& ſe invertens præcipitet, ad locum ſuum naturalem tamen reducitur manu & fotu aſtringenti abſynthia nepeta & arteniſia in aceto coctis.& deinde ne iterum procidat, præcludendum eſt os uteri pila aliqua filo tranſperſa, & cera liquefacta undiquaque involuta & ſe ore occluſo pila illa,& magmate fotus aſtringentis, veluti cataplaſunte,refocillata parte impeditur me deinceps prolabatur uterus.

Et hæc ſunt quæ de uteri affectibus dicenda nobis erant quæ etſi pauca ſint tamen magna ſunt & utiliſſima & experientia ipſa unusquiſque facile experietur.

De artridide chyragra gonogra & podogra.

Caput. I.

Artritis chyragra gonogra & podagra quid ſint & unde ſint. ARtritis chyragra gonogra & podogra nullo pacto eſſentialiter differunt dependent enim & fiunt hi morbi omnes, ab una & eadẽ cauſa,& differunt tantum ex differentia partiũ partes quas afficiũt diver-

diverſæ ſunt & variæ, & ſecundum harum partium varietatem & diſtinctionem hi morbi etiam ſuſcipiunt aliquam differentiam, ſeu diſtinctionem localem nam dum cauſa materialis & eſſentialis afficit brachia & artus dicitur artritis, dum vero afficit manus dicitur chyragra dum genua, datur gonogra dum pedes datur podagra, ſed hæc omnia nauci ſunt & parvi momenti, ſcire oportet, unde nam hic affectus oriatur & qua ratione & via fiat in corporibus humanis hanc diſpoſitionem habentibus, & deinde qua via & methodo curari poſſit, radicitus, ut non amplius redeat.

Morbus hic dependet ab excremento ſalis balſamici qui in omnibus naturis eſt nam dum edimus & comedimus varia & diſtincta alimenta in ventriculo percoquuntur & in chylum convertuntur, ubi ſit prima reductio ciborum in primam quaſi materiam humanam in qua materia reperiuntur tria rerũ principia nota & omnibus potenria ſcilicet ſal mercurius & ſulphur quamvis alia duo etiam mihi reperiantur ſcilicet terra & aqua, quæ quamvis ſint quinque unicam homogeneam conſtituunt ſubſiſtentiam nempe chylum ſeu ſubſtantiam alimentoſam homini nutriendo & conſervando propriam cum alibi balſamicum & fundamentale generis hũmani reperiatur, habet & excremẽta varia, ex quibus varia genera ſalium excreſcunt, quæ cum excremẽta ſint ſalis balſami, nos confuſionis evitandæ cauſa ad genus unum excrementitium ſalis balſami referemus ut unam etiam cauſam morbi arbitri cognoſcamus, ſloce faciendo differentias ſatis vitriolati alumi noſi, gemmei urticalis, & ſimiles differentias quæ nihil proſunt niſi ad confundendum intellectum quare tantum ſufficit ſalem balſami cum & fundamentalem & radicalem producere excrementa varia ex quibus varia artritidis genera producuntur, quæ cum acria ſint & mordacia & cauſticant, & perinde ſpiritũ ſenſationis organum harum partium fluminant & mordent unde dolor in his partibus à ſale illo acri & mordaci.

Vnde morbus artritis chytagra, gonogra, & podraga definiri poteſt morbus ſalis excrementitii à ſale balſamico ſeparati, & inarticulos & ſymoniam harum partium demandati ubi lancivat & mordet ſpiritum ſenſationis organum partium unde dolor acerbus & crudelis exoriri ſoler, dum ſal iſtud excrementitium viget & floret, donec reſolvatur ubique enim partium corporis humani fit coctio & digeſtio alimẽti ibi demandati, & in illa digeſtione fit ſeparatio puri ab impuro, purum nutrit & conſervat partes & membra corporis humani: purum eſt id ſolum quod reſultat ex reſolutione alimentorum in principia eſſentialia & formalia, impurum autem quod non eſt de natura horum prin-

ſprincipiorum, itaque ſeparatur, & amandatur foras ſi foras exeat tunc ſanum eſt corpus, ſi maneat, morbos parit varios ſecundum varietatem & diuerſitatem impuri illius excrementi. In morbo artoitico excrementum ſalis balſamici copioſum reperitur, nam excrementa aliorum principiorum vt puta ſulphuris mercurii aquæ & terrę, non faciunt morbum artriticum vllo modo, ſed pariunt alios morbos vt capitibus præcedentibus cernere licet permiſcentur etiam hæc excrementa ex principii & elementis primis ſeparata & dum permiſcentur nouos & varios pariunt morbos ſecundum variam & nouam excrementorum horum permixtionem: dum enim ſal excrementitium ſalis balſamici permiſcetur excrementis aquoſus aquæ primordiatis, tunc temporis in articulis generantur dolores non valde acres ſed cum tumoribus indolentibus excrementa enim illa aquoſa, mitigant acrimoniam ſalis & leniũt dolorem ſed pariunt in tumorem œdematoſum & frigidum: ſi vero per miſceatur excrementum ſalis iſtius cum excremento ſulphureo tunc dolor attriticus major eſt, & acerbior, & cũ inflãmatione ſũma quia excrementa ſulphuris primordiatis inflãmationes omnes, calores præter naturam producunt & hæc de dolore attritico dicta ſufficiant.

Cura artritidis certa & tuta. Cura autem omnis hujuſce doloris conſiſtit in reſolutione conſumptione deſtructione & ablatione omnimoda hujuſce ſalis excrementitii à ſale balſamico ſeparati & in articulos demandati: reſolutio autem hujuſce ſalis & omnimoda ejus deſtructio poteſt fieri ſolo vnico medicamento. Quod tutiſſime reſoluit conſumit deſtruitque ſimul & ſemel hoc ſal & vocatur hoc medicamentum arcanum corallinum, & eſt mercurius iſſe rubei coloris fixus & ſudoricus qui aqua forti communi præparatur & ad rubedinem conducitur euaporata aqua forti & deinde oleo tartari roboratur & vltimo ſpiritu viui, vt aquæ fortis ſpiritus pereant & euaneſcant, fortis eſt hoc medicamentum ſi aurum purum addatur in ſolutione prima, & deinde ambo edulcorentur, & oleo tartari & vltimo ſpiritu viui, hoc medicamẽtum, & cathartium eſt & ſudorificũ & radices omnes morbi attatici radicitus euellit. Et potentius adhuc operatur ſi cum aqua vera mercurialis & aqua Philoſophica ſoluatur mercurius vna cum auro, & reducantur ambo cum aqua illa mercuriali & Philoſophica in materiam eorum primam & originem deinde coquantur ambo in vltimam coctionem rubeam & perfectam, quæ vere eſt aurum Philoſophicum cũ quo non ſolum artritis & lepra, ſed etiam omnes morbi tutiſſime & certiſſime c rantur ſed cum liceat tantum medicamentum docere cum Deo ſoli hoc debeatur, nos alia faciliora docebimus vtpote ſpiritũ vitrioli qui ſingulis diebus ſumi debet ad dragmam ſemis in juſculo ſummo mane, diaphoreticum etiam tartari

ſummopere prodeſt, ad ℥b. aſſumptum in liquore conuenienti & idoneo, ſal armoniacum etiam ſepties ſublimatum eſt ſummum remedium, & aſſumptum & admotum ſuper partes affectas, intra aſſumitur ℈b. ad ℈j. cum aqua cardui benedicti & vlmariæ & ſudet æger per quindecim dies iterata doſi.

Oleum iuniperi artridis arcanum. Antimonium etiam ſummopere prodeſt & ſudorifice & cathartice præparatum & oleum iuniperi eſt etiam doloribus artriticis mitigandis ſummum arcanum partibus affectibus perunctum & applicatum ſed oportet vt ſit rectificatum multoties vt penetret doloris fundum.

De peſte & eius cauſis.

CAPVT I.

DE peſte tractatum ſatis longũ & amplum dedimus in lucem anno ſalutis 1638. in quo peculiaria diximus hic autem compendium ſolum de peſte agemus & quod ibi fuſe diximus hic compendioſe narrabimus. Peſtis ergo cum ſit ſingulare flagellum Dei & preſſura & contagio hominum propter peccatum: inuiſibilis eſſententiæ ſpiritualis & tenuiſſima ſubſtantiæ nullo ex excremento interno humano ortum ducens, ſed immediate à Deo irato aut ex ſpiritu fracido corruptionis elementaris maligno venenato prouenions, qua quidem frigidus malignus & peſtilens, veneno ſuo templis inuiſibile & ſpirituali nutrimentum inficit tum ſpirituale tum corporale ſi corporale inficiat multi ſalui fiũt & præſeruantur ab hac peſte, ſi vero ſpiritus inficiatur humanus ab hoc genere peſtis difficillimum eſt præſeruari niſi potentiſſimis naturæ arcanis & ſolo vitali balſamo quod reperitur in ſale vniuerſali natura totius balſamo & fundamento, puro & perfecto cocto & cum ſuo ſpiritu & anima in eo ſolo latitantibus vnito ita vt hæc tria vnum fiant purum & mundanorum omnium perfectiſſimum hoc ſolum medicamentũ ſuperius etiam capite de artritidis declaratum curat perfectiſſime peſtem naturalem ex ſpiritibus malignis corruptionis prouenientem, nã ſi ex Deo irato ortum habeat ſolis precibus ad Deum fuſis ſolet curari.

Contagioſa eſt omnis cum ejus cauſa ſit ſpiritualis quæ facile communicatur & per aerem facili via diſpergitur vnde ad nos & ad animalia quæque facile peruenit ſpiritus noſtros facile inficiendo & humorem alimentitium quo nutrimur & conſeruamur: nam aer eſt vehiculum ipſius ſpiritus fracidi maligni & peſtilentis aere ſine viuere nõ poſſumus, & ſi aer ſit veneno peſtilenti infectus per aerem nobis facile communicatur, & vitam noſtram ſeu ſubſtantiam qua viuimus inficit & contaminat, & ſic ſerpit vbique peſtis, nec exiſtimandum eſt, aerem ſeu ve- *Peſtis eſt contagioſa & quare.*

nenum

nenum peſtilens in aere latens corri gi poſſe, niſi difficili admodum via quia oportet vt venenum illud ſpirituale inuiſibile vincatur ab alio ſpiritu potentiori, qui admodum difficilis eſt repertu nihilominus tamen reperiuntur ſpiritus & fumoſæ ſubſtantiæ quæ aerem optime corrigunt & venenata qualitate ſpoliant vt in iratione & prçſeruatione peſtis inferius videbitur: faciliori enim via præſeruamur à peſte, quam ea infeſti ab ea curamur, cum venenum peſtilens exterius facilius vincatur, quam interius.

Hinc variæ ac multum difficiles poſſunt exoriri quæſtiones an hinc ſpiritus fracidus et mucore quodam peculiari venenato infectus peſtiferus ex ſolis cauſis naturalibus et inferioribus elementaribus poſſit exoriri et naſci non cooperante cœlo, nã antiquitus ratum eſt peſtem ex cœlo oriri, nam ex conjunctione quarumdam ſtellarum et planetarum portenditur peſtis et præſagitur, ergo ſi tales influentiæ et radii cœleſtes præſagiant peſtem conferunt aliquid imo fere totum ad productionem peſtis, cum inferiora nihil agãt nec agere poſſunt hinc cooperante cœlo.

An peſtis eſſe poſſit ex cœlo

Ad hoc reſpõdemus cum cœlũ ſit incorruptibile et nihil ex eo defluat, in hçc inferiora, niſi vitale ſit et prorſus ſalutiferũ, nihil mortis ex cœlo eſt, nec morbi hoc ſolum dependet ex corruptione inferiorum elementorum, non ſuperiorum radii cœleſte omnes vitales ſunt ſalutiferi æque ſolis, ac ſaturni et martii et ſcorpionis: ſaturnus mare ſcorpio hyades pleiades, et reliqui omnes radii, hinc effluunt in hæc inferiora, non ſunt ad mortem et morbos ſed ſunt ad vitam et ſalutem miſſi, ſi tamen detur mors et morbus, non inde oritur: ſed ex corruptione peculiare inferiorum elementorum, ſi contrarium aſſerui in tractatu peculiari meo de peſte, hoc falſum eſt, et contrarium jam aſſero ſi tamen cœli prçſagiant peſtem non hoc agunt tanquam cauſæ materiales et efficientes, ſed tanquam ſigna, mutant enim tempora, et mutationes temporum deinde pariunt morbos: inferiora enim elementa ex mutatione cœlorum mutant ſe inuicem non quod hæc mutatio dependeat, tamquam ex cauſis efficienti mutatione influxus cœli, nam hyems noſtra verbi gratia non dependet ex influxibus et radiis cœleſtibus qui ſunt tempore hyemis dum ſol graditur ex capricorno ad cancrum, quia multi dies tempore hyemis reperiuntur æque calidi, et feruentes ac in æſtate, ſed hyems fit, tunc temporis quo elemẽta inferiora, ſole à nobis longius diſtante fortius agant in aerem et meteora frigidiora mittant in ipſum aerem vnde frigus et pluuiæ et reliqua hyemis meteora, et æſtas noſtra fit non quod ſol ad nos proprius accedat dum à cancro ad capricornum accedit, ſed quod tunc tẽporis elemẽta inferiora fortius agũt exha-

Vomitus in peſte vnde ſit & nauſea. culum aufugit vnde ventriculus vomitu & nauſea inſigni & inexpugnabili vexatur, & dolor ſummus capitis adeſt quia cerebrum etiam vna cum ventriculo ſimili hoſte agrediuntur, & hinc totus & vniuerſus vitæ noſtræ ſpiritus tentatur aggreditur & afficitur vnde ſcandeſcit & iraſcitur, & febris illico adeſt & feruet totum corpus, quia ſpiritus vitę noſtræ vt talem hoſtem & inimicũ agrediatur calorem auget ſuum gradu quo poteſt vt his armis ſpiritum illum venenatum foris expellere poteſt, hinc fiunt dolores emunctorii antraces vibices & maculæ nigræ rubræ & violaceæ per totum corpus, quia ſpiritus noſter vitæ noſtræ œconomus per calorem ſuum auctum ad cutem tanquam ad cloacam corporis illa veneni inſignis amandatur vt reliqua interiora viſcera nobiliora præſeruet, donec tandem vincat hoſtem aut vincatur ab hoſte, et hinc ſanitas aut mors ſubſequitur.

Vnde colligere poſſumus in caſtris caſtrametationibus omnibus peſtem facili via generari eo quod caſtrorum duces negligãt mortuos milites naturali morte vel alio caſu peremptos, longius à caſtris ſepeliendos curare et exerementa omnia caſtrorum longiſſime et caſtris adferri, ex quibus omnibus exhalat fracida menphitis et mucor radicibus qui facili via induit peſtiferam luem ex qua deinde contaminatur aer, et ab aere ſic infecto inficitur et noſter vitalis ſpiritus et ſic propagatur & producitur peſtis & cauſis externis at ſæpe ſæpius in intimis noſtri corporis viſceribus & thalamis producitur peſtis nec ſemper ex cauſis exterius & intus ſerpentibus: vt quando verbi gratia aliquis ſanus nec vllo pacto à peſte infectus audit peſtem graſſari per aliquam regionẽ longiſſime à ſe diſtantem in eaque parentes & proximos ſuos audit peſte affectos & peremptos, tunc temporis ipſe ſanus imaginatur peſtem & ex imagine illa timet & terret ſpiritus ſuos & exterrifico peſtis conceptu, in excrementis ſui corporis intus latitantibus producitur ſpiritus fracidus & mucoſus, qui tunc temporis facili via eſſentiam peſtis induit, nam putredo quæuis ex imagine peſtis & conceptione illius facile quæ ſuperſunt ad peſtem perficiendam acquirit, & ſic incipit peſtis in intimis noſtri corporis thalamis, imaginamus peſtem & non ſolam ſimplici phantaſmate concepimus peſtem ſed cum timore & pauore apprehendimus vnde ex timido illo conceptu horret ſpiritus & timor incutitur ſpiritui, & ſic ſpiritus terrefactus valde debilis eſt, nec valet ad præſeruanda excrementa corporis ne ad viam corruptionis inſequem labaſcant, vnde corrumpũtur magis ac magis & ab ſpiritu vitali derelinquuntur & ſic tandem fracedinem illam venenoſam & peſtiferam acquirunt & ſic peſtis in nobis primordialiter exoritur ex peculiari corruptione excrementorum ex ſubſtantia vitali ſepa- *Peſtis ex imaginatiõe.*

ſeatorum ex imagine terrifica ipſius peſtis quę ſpiritum noſtrum agreditur & debilem reddit ita vt facilis pateat aditus fracido illi ſpiritui qui corruptiones omnes facile inſequitur & hinc peſtiferus exoritur ſpiritus.

De præſeruatione peſtis.

Capvt. II.

POtiſſima peſtis præſeruatio conſiſtit in mutatione loci, ſed hic locus aut ſumma prudentia eſt eligendus, & cum conſilio prudentis medici nam ſi exhalatio & vapor peculiaris fracidus & peſtilens ex loco & prouincia aliqua exhalet & ſurſum feratur hanc prouinciam peſte affectam inficiat videndum eſt & perpendendum quo vſque ſe extēdat illa exhalatio maligna peſtilens & fracidat, et petēdus eſt locus vbi dominatur benignior exhalatio potiſſimum vapores benigni & dulcis ventus dulcis concomitatis & talis petendus eſt locus at nonnulli : mutant quidem locum & petunt locum alium vbi adhuc crudelior & peior eſt exhalatio & vapores maligniores & hoc non eſt mutare locum ſed in eodem perſiſtere antiqui cum de mutatione loci loquuti ſunt intellexerunt de mutatione loci. vbi vapores & ſpiritus peſtilentes nō dominantur. vnde longe abi, & cito & tarde redi dixerunt & hæc eſt vera, & vtilis mutatio loci pro præſeruatione peſtis.

Præter mutationem loci, præſeruant à peſte primo ſulphur antimonii ſudorificis quod alias dicitur cinabrum antimonii ex mercurio & ſulphure antimonii compoſitum hoc ſulphur ad ʒj. aſſumptum cum ℥j. aquæ vlmariæ vel cardui benedicti ore ſeruat à peſte ſudando per tres aut quatuor horas, ab ipſius aſſumptione & potu. ſecundo præſeruat à peſte puluis hæmeticus ter in menſe aſſumptus & mercurio deinde ſudorifico pellendus eſt foras, ſpiritus venenatus & peſtilens, qui noſtrum ſpiritum inficit : eſſentiæ etiam ſanguinis cerui & ciconiæ ſunt arcana præſeruandæ peſtis : ſulphur etiam ſublimatum cum mirrha & alios hepatico permixtum præſeruat à peſte. Præſeruant etiam à peſte & corrigunt aerem fumigia ſequentia ℞ ſulphuris lib. 1. pius & ſal an lib. thurus ℥iij. mirrhæ ℥ij. aſſæ fœtidæ ℥j. balſami ſulphuris ſpiritu therebentinæ compoſiti ℥ij. maſſe fiet paſtæ de qua ter in die mane meridiis & veſpere fiat ſumigium ſuper carbones ardentes parum de ipſa ponendam per totam domum, & cubicula, ipſius & ſic extinguitur venenum peſtilens quod aeri latet cum hæc omnia fracedinem & mucorem auertant præſeruet ſulphur & pix vna cū ſale præſeruat etiam ſummopere à peſte quotidie ſudando in hypocauſto aut ſaltem ter in hebdomade, cum igne ſequen-

Medicamenta præſeruādi à peſte.

ſequenti ℞ carabes ſeu ſucciui albi ℥j. thuris & mirrhæ an ℥b. ſpiritus viui optimi lib. ponantur hæc omnia tria, in vaſce fictili cum ſpiritu viui & accendatur ſpiritus, & includatur hic ignis & flamma in hypocauſto, & maneat ibi per horam præſeruandus à peſte vna cum ſuis veſtimentis & ſic ipſe & ſua veſtimenta vindicantur à veneno peſtilenti & tutus eſt tunc temporis ab omni peſte, & iterandus hic ſudor eſt ter in hebdomada contra vero peſtem ab irato Deo non eſt clypeus in natura fortis & potens, niſi preces & eleemoſinæ.

Bezoarticum etiam animale ex bufone paratum ſummum eſt in peſte præſeruatiuũ, & curatiuum ſumitur buffo recens & viuus & cum ſale petra calcinatur æquali in pondere, calcinatum, & puluis hinc reſultans datur bezoarticum antidotum animale ex bufone ſed adhuc in bufone viuo latitant arcana majora pro curanda & præſeruanda peſte, vt in curatione narrabitur.

Medicamenta quæ præſeruant à peſte. Viuum picatum ſalitum & ſalphuratum ſummopere à peſte præſeruant bibendo ordinarie in paſtibus ex illo viuo: ſpiritus ſalis etiam præſeruat à peſte & illa omnia quæ proprietate naturali præſeruantur à putredine, & incorrupta manent vnde ſal minerale vniuerſale totius naturæ quod putredinem arcet ex omnibus naturæ rebus, & eſt balſamum rerum omnium eſt ſummum arcanum præſeruandæ peſtis modo purum fiat & præparetur ad rubedinem ſummum & ſpiritui ſuo acido vniatur inſeparabiliter.

De curatione peſtis.

CAPVT IV.

PEſtis admodum curatu eſt difficilis, cum ſpiritus ille peſtilens natura & efficiens cauſa peſtis, fortis admodum ſit & potens ita vt inuiſibilis modo, & ſpirituali gladio nos aggredietur itaque; non exiſtimandum eſt reperiri poſſe, in natura, materialia & corporea medicamenta, quibus euinci poſſit, & domari tanta lues, ac virus peſtilens ad ſubſtantias ſpirituoſas recurrendum eſt, ſola chymia potens eſt & diues, in inueniendis hiſce medicamentis, quod ſola hæc ars ſua methodo, vulgariis arinis & inſttumentis omnia naturalia medicamenta ad ſpiritualem reducit & corpore craſſo ſpoliat.

Curatur ergo peſtis tutiſſime citiſſime & jucundiſſime ſolo balſamo generali ex ſale vniuerſali elicito, quod ſi ab omnibus excrementis ſuis quibus ſcatet expolietur, & purũ & nitidum ſuum corpus puro & nitido ſuo ſpiritui ſepties diſtillato, copuletur & ita coctione cõtinua & pereñi coquatur ita vt duo vnũ fiãt purũ & mũdũ incorruptibile & inſepara-

mentis vtantur, niſi vt excrementa corporis humani foras ejiciantur quæ ſunt peſtis fotus & fermentum & ſolo antimonio præparato vtantur & mercurio vitali his enim ſolis medicamentis latitata cæterum peſtis quo euincitur ſpiritus ille peſtifer fracidus & mucoſus.

Notandum eſt in amuleto & pentaculo bufonis præparando, buffones eſſe capiendos menſe junio poſt meridiem decreſcente Luna veteresque bufones eſſe meliores quia in nos majus odiũ concipiunt: & majorem terrorem concipiunt ex noſtro aſpectu quam juniores & ideo irritandi ſunt & pro focum ſuſpendendi ſunt pedibus inferioribus & poſtremis filo alligati vt in illa ſuſpenſione præ terrore & odio moriantur & dum moriuntur vomunt terram quam ſingulis diebus comedunt & vermiculos ex terrore & odio partos & productos ejiciunt & perinde patella cerea flaua ſupponenda eſt vt vermiculi illi inuiſcentur & capiãtur cera igne leui emollita, & ex his omnibus vna cum corpore bufonis emortuo & exſiccato ac in puluerẽ redacto vna cum pattella cerea ſuppoſita, amuleta & pentacula ſunt cõficienda, quæ non ſolum geſtatione ſuper manum ſiniſtram proſunt, ad præſeruationem peſtis, ſed & aſtrictione ſua ſuper vlcera peſtilentia & appoſitione ad curationem citiſſimã & tutiſſimam.

Vna inuerſa peſti arcanũ

Inter vegetantia datur vna inuerſa quæ ſi recens contundatur & applicetur ter repetita ſuper bulones & antraces venenum mirifice extrahit, & ſuffocat & in agone conſtitutis reſtituit.

Hyacinthus etiam ſmaragdus ſaphyrus corallum & aurum habent ſummam vim extrahendi veneni peſtilentis ſed ſi ad eſſentiam redigantur cum ſpiritu acido ſalis generalis, & dulcomentur deinde cum ſpiritu viuo vlchoolisato, miranda ſunt & ſtupenda arcana curandæ & præſeruandæ peſtis tum admota tum aſſumpta, & granorũ quorumdam quantitatem, in juſculis aut aquis appropriatis ſudorificis & roborantibus tunc enim roboratus Archęus noſter ſeu ſpiritus vitalis hiſce arcanis & myſteriis potentiſſime agit in expellendo veneno peſtilenti & hæc eſt certiſſima tutiſſima & jucundiſſima peſtis cura & medela.

De lepra & eius ſpeciebus cauſis & ſignis.

CAPVT I.

Lepra antiquitus fuit penitus ignota nõ quod homines antiqui nullo pacto fuerint lepra affecti, ſed quod ejus initia cauſas primordiales penitus ignorauerint antiqui nec Hyppocrates & nimis adhuc Galenus & turba omnium arabum leprã ex cauſa ſua primordiali ſciuerunt ſed eam penitus ignorarunt, & perinde incurabilem ipſam fecerunt quod ſi curatos referat Galenus leproſos, non fuerunt veri leproſi, ſed ſcabioſi nonnulli, ac vitiliginoſi: docet Galenus multis in locis leprum ex atra bile ortum ducere, & ex hu-

more craſſo & viſcoſo acri & mordaci, quod falſiſſimum eſt cum atra bilis ledatur in corpore quocumque modo corrumpatur non parit inſenſibilitatem in cute vt ſunt leproſi omnes eſt ergo alia cauſa lepræ. quam atra bilis & craſſus humor alioquin omnes leproſi fere eſſemus ſi excrementa craſſa & viſcoſa & bilioſa humoris alimentirii lepram producerent omnes enim abundamus hiſce excrementis ſi durentur ſi humores in corpore.

At lepra eſt ex veneno peculiari corruptione in corpore producto, auodyno non quidem ſoporatiuo ſed glaciali mortificante & ſpiritum vitalem inficiente & perinde contagioſo, in regione potiſſimum feruida ac ſudorifera, vbi venenum illud auodynum mortificans &. glaciale exhalat per poros corporis, & ſic alios ſanos inficit, cum ſpiritus vitalis facili negotio aura infecta leproſo ſpiritu, ſuſcepta contaminetur generatur & producitur ex corruptione peculiari inſigni & venenata excrementorum liquoris alimentitii : ex qua peculiari corruptione inſigni producitur aura venenata mortificans glacialis valde frigida: & conſtrictiua, quæ ab ſpiritu vitali tanquam illi ſummopere noxia, ad cutē & ſuperficiem corporis amandatur ibique vlcere ſcabioſa ſicca & arida producit & inſenſibilitatem parit in eadem cute, ſaluo & integro motu membrorum, eoque ſpiritus vitalis ipſius cutis ab ipſo veneno leproſo glaciatur & mortificatur omnino; ita vt non ſentiat exeſionem & vlcerationem ipſius cutis in ipſamet cute factam ab ipſo veneno leproſo glaciali auodyno & mortificante. Vt enim frigus externum glaciale partes noſtri corporis externas mortificat & inſenſibiles reddit; ſic venenū illud leproſum ita frigidū eſt glaciale vt mortificet partes & inſenſibiles reddat, perinde vocamus ipſum venenum auodynum quod partes reddat inſenſibiles & ſine vllo dolore.

Vlcera in lepra unde ſint.

Vel producitur de foris per contagium contagioſum enim eſt venenum illud propter ſubtilitatem ſuā & tenuitatem exhalat enim & euaporat & ſua euaporatione ſpiritum vitalem ſanorum per contagium inficit, & ſua labe mortificante & auodyna ac glaciali contaminat, vnde ſtatim in cute producuntur ſcabioſa vlcera ſicca, & arida inſenſibilia furfurea ſquamoſa & alba, ac ſubliuida, terram memphyrim olētia, tanquā ab inſigni corruptione prodeuntia.

Galenus diuidit lepram in elephātiaſim pſoram aloperiam morphæa ophyoſim vitiliginem benniginem quæ omnes ſpecies differunt quidā ab ipſa lepra ſecundum magis & minus & ſecundum quod participant ex ipſo veneno leproſo glaciali mortificante & anodyno; neque pſoram iphyoſis morphæa & vloperia vitiligo, & lutigo ſunt ſpecies lepræ. Quæ non habent eſſe ab ipſo veneno glaciam auodyno & glaciali, & mortificante quia in his affectibus non pe-

rit

rit ſenſus quod eſt ſignum putogno momicum ipſius lepræ at ſolum pendent hi affectus, ex excrementis frigidis quæ aliquem ſtuporem in cute pariunt non omnimodam inſenſibilitatem vt in vera elephãtiſi & lepra.

De curatione lepræ.

CAPVT X.

Lepra curatio.

CVratio lepræ vere fuit incurabilis apud antiquos & adhuc difficilis admodum curatu eſt, cum nõ repetiantur trimalia medicamentũ quæ valeant tãtum virus leproſum domare & euincere, non enim caro ſerpentis viperæ & aliorum omniũ ſerpentum ſufficiens eſt ad curandã lepram oportet enim vt regeneretur leproſis & transmutetur ab hoc ſtatu in alium huic omnino contrarium & oppoſitum, quod non poteſt fieri ſine myſterio magno & arcano in natura latente venenum enim illud leproſum glaciale & mortificãs nihil naturale poteſt domare & euincere mihi ſal illud generale ad ſummam præparationem deuectum, illud ſolum ſuo innato calore frigus illud glaciale venenoſum euincat & euincit. Quod ſi aurum f. diſſoluatur in illo ſalimo ſpiritu & coquantur ambo citius ad perfectionem & coctionem perfectam deueniunt & lepram vere curant: dicunt etiã aquã mercurii dulcem & perfecte dulcoratam curare poſſe lepram ſed non credo quia non latet tanta vis in mercurio communi & vulgari, quia in eo nulla latet regenerandi virtus & energia, imo ipſa mercurius communis & vulgaris meretur regenerari vt à lepra ſua vindicetur, eſt enim valde imperfectus & leproſus ipſe mercurius & perinde regenerare nõ poteſt, & noſtram ſubſtantiam tanto veneno contaminatam reſtaurare perinde non ipſo collocanda eſt ſpes ſalutis ipſius lepræ ſi quid ſpei reluceat in curatione lepræ ab ipſo mercurio id debetur mercurio Philoſophorum & non communi & vulgari mercurio, at mercurius Philoſophorum eſt ſal illud generale ex quo ortum ducunt animalia vegetabilia & mineralia cuncta vnde dicitur mercurius noſter eſt animalis vegetabilis & mineralis quia eſt vera radix rerum omnium in eo latet vera regeneratio rerum omnium non ſolum metallorum ſed & vegetabilium & animalium omnium, vnde lepræ vera cura. In arcano corallino hoc eſt in mercurio communi aqua forti præparato & præcipitato, & oleo tartari ſuperinfuſo, & eo modo ab ſpiritibus aquæ fortis vindicato & vltimo ſpiritu vini dulcificato latet arcanum purgandæ lepræ non omnino ſanandæ, Quæ ſolan purgatione conſolentur, ſal auri & argenti etiam ſunt medicamenta ſolantia lepram & ſal coralli & margaritarum, illa omnia proſunt ſummopere leproſis ad ſummũ & ſupremũ arcanũ curandæ lepræ latet, in arcano ſupremo naturę hoc eſt in auro & in ſale fuſibili & fixo naturæ eo ipſo ſolo curatur lepra. Eo abſẽte & deficiẽ-

Mercurius Philoſophorum quid & qualis ſit.

lepra eſt incurabilis niſi ſolis ad Deum vocibus & precibus: vſus communis & quotidianus ſpiritus vini ex granis iuniperi extracti ani meliſſa infuſa ſit ſumopere etiam cōfert.

De lue venerea & de eius ſignis & cauſis.

CAPVT I.

LVes venerea Galeno & Hyppocrati & omnibus aliis antiquis medicis cum græcis & arabibus fuit ignota quod tum temporis non fuerit tanta ſcottatorum libido effrena & intemperata nam ego non aliam originem hujuſce luis exiſtimo, quā intemperans & frequens libido hominum, in cujus multam & fœnum & ſupplicium orta eſt tanta lues & corporis labes. Peccata enim hominum morborum omnium catenam fecerunt & perinde nouum peccatum, nouum morbum induxit ſunt qui originem hujuſce luis ex muliere mēſtrua patiente & cum homine concumbente duxerunt alii vero ex bruto equino vlcera patiente farſim vulgo nuncupato morbo originem fecerunt. At quicquid ſit eſt corruptio ſuma liquoris alimentitii totius corporis vnde vlcera corrodentia & cancroſa perueniunt & tumores varii & dolore per totum corpus granes & acerbi ortum ducunt à quibus ſpiritus vitalis partium ſanitatis œconomus multa patitur. Vnde definire poſſumus luem veneream: *Luis venerea quid ſit.* morbum contagioſum ex veneno, mordaci purulento & putrefaciente ortum ducentem & liquorum alimentitium omnium partium inficientem vnde ſymptomata varia originem habent vnde dolores varii tumores & vlcera quæ peculiarem curationem exigunt & expoſtulant, dolores peculiariter ingraueſcunt tempore noctis, die vero non ita acerbiores ſunt hoc ſolo ſigno dignoſcuntur dolores venerei ab arttriticis doloribus & vlcera etiam calorem ſubliuidum & plumbeum peculiarem habent quo dignoſcuntur ab aliis vlceribus & peculiari etiam alexipharmaco curantur nō poſſunt enim curari hæc vlcera ſimilibus & hiſdem remediis ac curantur communis vlceris, requiruntque alexiteria, vt in curatione particulari clarius demonſtrabitur cauſa ergo materialis hujuſce morbi eſt corruptio inſignis & venenata totius liquoris alimentitii vnde corrupto liquore alimentitio vitalis ſpiritus afficitur ſcādeſcit enim & iraſcitur & tali inimico potenti & forti vnde febres lentæ oriuntur & reliqua omnia ſymptomata quæ in lue venerea ſolent contingere, variaque ſunt & diuerſa quod diuerſas partes ac diſtinctas corruptio illa inficit ſua labe ſi nerui tendines & peroſtia oſſium afficiantur hinc dolores & tophi fiunt ſi vero carnes & cutis ſuperficiaria corporis afficiantur in his producuntur *Symptomata luis venerea.* puſtulæ & tubernacula vlcera depaſcentia ac corrodentia ſi vero ipſa oſſa eo

ſa eo

ſa eo veneno contabeſcant gingiuæ, dentes, & palatum ea lue polluantur in ipſis partibus vlcera putrida & fœtida eaque corrodentia fiunt, hinc vox corrumpitur dentes liueſcunt & decidunt vna cum maxillis, ſi caput tali tabe inficiatur pili decidunt & cranium ipſum carie afficitur & corrumpitur & cephalalgiæ atroces & im̃anes ortum habent quę omnia ſymptomata nullis cedunt remediis quam particularibus, ſudorificis & purgatiuis alexipharmacis quibuſdam vt ſequenti methodo manifeſtum.

Cura luis venereæ.

CAPVT II.

CVratio hujuſce luis, multo tempore ac diutiſſime remanſit incognita ita vt eluderet omnia medicamenta communia & vulgaria, tãdem deuenerunt ad aliziteria medicamenta & quod vſus vulgaris exhibere & propinare ſumma cum pertinacitate vetabat neceſſitas tãdem præualuit, & dedit ingenium & audaciam, vt ad mercurium ſeu argentum viuum conuolarent ejuſque ſolius linctu & perunctione ſolatium quoddam non abſolutam curam adepti ſunt tandem ſuperuenit Alchymia quæ mercurium ſuis occultis & ſecretis præparationibus præparauit & in oleum dulce conuertit & eo ſolo tum aſſumpto, tum admoto abſolutam & perfectam. dedit luis venereæ curam, mercurius etiam vitæ eſt abſoluta hujuſce luis cura ſumitur ad grana octo in fortioribus cũ conſerua roſarum per octo aut ſex dies repetita doſi & ſic tollitur cauſa materialis hujuſce corruptionis, oleum arcenici ejus vlcera maligna & cancroſa ſola perunctione deinde ſolo ſimplici balſamo ſulphuris ad cicatricem laudatam perducuntur. *Oleum arcenici vlcera curat veneris.*

Oleum etiam ſeu ſpiritus flammis fuliginis qui per ſimplicem in retorta lutata diſtillationem elicitur curat perfectiſſime deſperatam hanc luem veneream facillimum certe medicamentum & vulgare, quod vbique locorum reperiatur materia faciendi hoc medicamentum benignus Deus & miſericors valde quitãdem reuolauit contra hoc deforme malum quod peccatum & libido in genus humanum induxit tantum medicamentum.

Sudorifica omnia ſummopere proſunt quod liquorem alimentitiũ rectificent & inter alia ſunt potiſſimum ſudorificum Iouis & antimonii quæ quidem ſudorifica antecellunt antecella vegetantium omniũ potiſſimum gajaci et ſalſæ parillæ et radicis chyniæ et buxi quæ quidem proſunt ſed non æquali in virtute et energia ac ſudorifica hæc quæ ex Ioue et antimonio eliceantur ſequenti modo, hæc doceo in gratiam miſerorum horum ægrotantium.

℞ Iouis optimi anglia lib. mercurii optime loti et crudi tantumdem liquetur Iupiter, eaque fuſo addatur *Sudorifici Iouis deſcriptio & compoſitio.*

Rr 3 tur

tur mercurius et refrigeretur hæc materia refrigerata qualitate groſſo et craſſo modo et inde retortæ vitreæ, ſuper libuam vnam hujuſce materiæ addatur libra vna mercurii ſublimati craſſo modo contuſſi vt poſſit intrare collum retortæ, quo craſſum eſt concluſum, eo majorem et copioſiorem dat liquorem: retorta deinde cum hiſce tribus materiis imponatur cineribus ad diſtillandũ leuiſſimo igne, diſtillatur hinc liquor clarus et limpidus hinc liquori ſuper infundenda eſt aqua communis diſtillata ad æqualem quantitatem ipſius liquoris et pedetentim hoc faciendum ne ſpiritus exeat, et fortius incaleſcat vas et frangatur hoc omne permixtum et tepidum factum permiſcendum eſt et imponendum retortæ, in cujus fundo remanſit caput mortuum diſtillati liquoris ſuper quem communem imposuiſti et deinde permittendum vt hæc omnis materia bulliat per ſemihoram ſuper cineres et deinde auferatur retortæ et permittatur vt frigeſcat & clarificetur materia & quod clarum erit effundendum erit per inclinationem in retortam aliam ſatis capacem et fortem in fundo cujus erit ſal nitrum purificatum ſummopere, ſuper ſalem iſtum nitrum impones liquorem hunc clarum et limpidum et caue ne cum liquore hoc effundatur mercurius crudus et liquidus qui reſidet in fundo retortæ vbi eſt liquor clarus et limpidus, ſed reſerua hunc mercurium ad ipſum amalgamandum cum nouo liquato Ioue liquor ergo tuus cum nitro cõjunctus diſtillandus eſt igne ſatis forti ad ſiccitatem materiæ hæc materia ſicca & albiſſima quæ remanet in fũdo retortæ eſt ſudorificum Iouis mirandæ & ſtupendæ efficaciæ ad curã dos omnes morbos qui ſudore egẽt ad ipſos doſis hujuſce medicamenti, eſt grana octo in aqua aliqua ſudorifica vt cardui benedicti vlmariç & ſcabioſæ, & hæc ſimplici doſi jucunda & grata, ſudant ægri copioſe, & curantur ab innumeris morbis: ſudorificum antimonii ſimili quaſi methodo paratur, accipitur quamuis antimonii quod diſtillatur ex mercurio ſublimato æquali in pondere, huic gummi imponitur æquale pondus nitri, & diſtillantur ſimul in retorta vitrea ad ſiccitatem, materia hæc ſicca lota ſimplici aqua communi, vt vindicetur à ſale nitri calcinato eſt ſudorificum antimoni ſummæ efficaciæ doſis eſt ʒb. in aqua cardui benedicti aut vlmariæ & ſic curatur perfectiſſime lues venerea hiſce medicamentis.

Sudorifici antimonii vt fiat & cõponatur.

De febribus & earum cauſis.

CAPVT X.

IGnorant adhuc ſcolæ medicæ quid ſit febris cum medicis teneãt febrem eſſe calorem primo in corde accenſum, ex corde per totum, & à corde per totum corpus ſparſum ex putredine ortum: etenim æque

frigus habet ac calorem : incipit enim cùm frigore, & deinde progreditur cum calore : acceſſio frigoris ęque eſt febris, ac progreſſio caloris, initium enim paroxiſmi æque eſt febris, ac medium febris quod eſt calore nec putredo cauſat calore vllo pacto, nec aliquid dure fieri poteſt in corde, vbi ſedem febris ponunt ſcolæ ſiue manifeſta morte, quia vbi eſt putredo, ibi eſt vitæ digreſſus, & ipſius abſentia, mortis præſentia hanc febris definitionem ſcolaſticam nō amplius infirmabo cum ſatis, & valide per ſe infirma ſit & à Domino helmont medico celeberrimo bruxelle ſi fuerit, multis argumentis infirmata tractatu ſuo de febribus, definitionem tantum veram & legitimam febris adferam hunc in modū febris eſt accenſio accidentalis archei vitalis ſeu ſpiritus vitalis noſtri à peregrinis excrementis quæ ex variis digeſtionem generibus in variis corporis noſtri partibus accumulantur : dum enim Archæus noſter ſanitatis noſtræ œconomus excrementa peregrina in partibus ex digeſtione accumulata reperit ſcandeſcit & ſe ipſum irritat vt ipſa expellat & per inde calorem omnem in ſe ipſo comprimit vnde ſtatim in intimis frigus adeſt, & tremunt membra & dentes quatiuntur donec tandem calor cōpreſſus ſe diffudat vbique vna cum ſpiritu expellenda illa excrementa donec vicerit illa, tunc, ceſſat febris ſeu ſcandeſcentia ſpiritus, ſiue ſit febris intermittens ſiue continua, ceſſante enim ſcandeſcentia Archæi, illico ceſſat febris ceſſat autem ſcandeſcentia Archæi, excrementis deuotis & ſuperallatis & foras propulſis fiunt autem febres intermittentes ex pauca quantitate excrementorum deuincendorum: dum Archęus per vices intactas tendit ad expellenda ipſa excrementa fiunt autem continuæ, dum Archæus ſummopere irritatur, & vna via tendit ſuo perauсto calore expellere alia excrementa, vt capite ſequenti fiet manifeſtum.

Vndenam febres ſint intermittentes & continuæ.

[CAPVT. II.

DIfferentia febrium intermittentium, & continuarum non dependet eo quod natura febrium occaſionis & accidentalis ſit in veris cōcluſa, & extranaſata vt ſomniauit galenus & reliqui omnes ſui ſequaces nam ſi febris vere & legitime ſit accenſio & irritatio Archei noſtri, æque irritatur ſiue ſit natura in vaſis concluſa, ſed ex qualitate & quantitate excrementorum expellendorum ſit major & minor excandeſcentia, Archæi & ex majori & potenti, & minori excandeſcentia ſit febris continua vel intermittens: maligna enim qualitas, & maxima quātitas excrementi expellēdi irritat

irritat magis Archeum ad excandeſcentiam majorem, quam benigna aliqua qualitas et minima quantitas excrementi expellendi et citius expulſum eſt excrementum taleꝗuam contrarium, vnde fiunt febres intermittentes quia Archæus noſter non continuo irritatur et ſcandeſcat in hoſtem qui eſt materia febrilis, ſed ea deuicta et ſeparata quieſcit, ſed quia nō radicaliter et totaliter ejunicitur ſed manet fomes et focus paucus admodum qui ſua paucitate nō habet potentiam irritandi Archæū ideo non irritatus Archæus calor ſuus naturalis remanet quietus donec accreſcat focus et materia relicta febrilis, quæ tunc temporis ſua copia bellum infert Archæo et tunc arma Archæi conuocantur et redit febris, donec tandem per vires iteratas hujuſce belli aut euincitur Archæus, et moris ſubſequitur, aut euincitur materia febrilis radicitus et fit chryſis ſalutaris et abſoluta, nec redit paroxiſmus febris amplius quia radicitus extirpatus focus et fomes ipſius febris ab ipſo Archæo ſanitatis œconomo, qui alia excogitarunt de reditu febris intermittentis ſunt falſa omnino, et mendacia græca, ferula plectenda potius quam argumentis defendenda.

Febris continua via fiat

Febris autem continua fit dum materia occaſionalis ipſius febris peccat maxima in quantitate aliqua in parte corporis, et ſi peccet praua, et maligna qualitate tunc fit febris maligna, et praua ſecundum malignitatem & prauitatem excrementi putreſcentis in aliqua parte corporis latitantis cujus beneficio irritatur & accenditur Archæus vt vires colligat ad ipſam materiam febrilem expellendam, quam cum vno die vel altero expellere nequeat durat ejus bellum & accenſio, donec expellerit omnino vel victus Archæus ab ipſa materia febrili remanſerit, et tunc ſubſequitur mors, & perit vita, & ipſius vitæ Archæus, & ſic fiunt febres continuæ ordinariæ, malignæ & peſtilentes & reliquæ omnes, vndenam autem à frigore incipiant capite ſequenti fiet manifeſtum.

Vndenam febres omnes frigore incipiant.

CAPVT III.

Miror ego quod Galenus non definierit febrem frigus, cum omnes qualeſcumque ſint habeant initium à frigore, tremunt membra, frigus glaciale perſentitur per totum corpus in intimis eius partibus, æque in externis, donec calor aduenias, qui frigus illud expellit, certe juſta cum ratione poſſet definiri febris: frigus præter naturam per totū corpus diſperſum à materia putreſcente in aliqua parte corporis, cui calor præter naturam ſuccedit, at frigus iſtud non eſt à materia putreſcente, vt neque calor qui huic ſuccedit, ſunt enim ambo ab ipſo vitali Archæo, qui dum colligit vires ſuas

vt ex-

vt expellat hoſtem febrilem petit cor arcem ſuam naturalem; vbi colligit calorem ſuum ex omnibus mẽbris quantum poteſt, tunc membra omĩa diminuto calore ſuo vitali perſentiunt ſummum frigus, quia calor vitalis diminuitur &cur non perſentiretur ſummum frigus ex calore vitali diminuto & retracto, cum idem frigus perſentiatur in ventriculi debilitate, ſi ventriculus cibis copioſis & ſupra calorem ſuum vitalẽ auctis repleatur, tunc temporis Archæus ventriculi, cõuocat calorem ſuum vitalem ex membris & reuocat ad ventriculum vt peragat ſuam digeſtionem. & tunc temporis membra reliqua perſentiunt frigus ſummum donec peracta coctiõe redeat calor natiuus in membris ex quibus reuocatus erat, Sic pari omnino ratione, dum febrilis materia conuocata in aliqua corporis parte in meſenterio puta ventriculo liene, renibus aliiſque ſimilibus locus ibique tamquam juratus naturæ hoſtis negotium faceſſit Archęo vitali noſtro tunc Archæus præſentit hoſtem cõuocat vires ſuas omnes, vt talem hoſtem aggrediatur & reuocato calore natiuo ſuo qui eſt ex ſe ipſo & ejuſdẽ ſubſtantiæ, tunc temporis membra ex quibus reuocatur calor ſeu Archæus frigus ſummum perſentiunt & tremunt membra quia Archæus quatit neruos vt tremulo motu illo diſcutiat excrementa hoſtilia, quæ membris adhærent, non ſecus ac aranea ſuas telas tremula motu quatit, vt ex his puluerem diſcutiat: ſic febres omnes in genere à frigore incipiunt cui ſummus calor ſuccedit, vt per frigus illud conuocato calore per ſudores materies febrilis occaſionalis & accidentalis, ex praua digeſtione partium producta, foras propellatur, quod capitulis ſubſequentibus de febribus in particulari fiet manifeſtum & clarum.

Vnde in digeſtione frigus perſentitur.

De febre quotidiana.

CAPVT IV.

Febris quotidiana non ex pituita.

FEbrem quotidianam perperam omnino aſſeruerunt antiqui ortum ducere ex pituita quæ nuſquã locorum in corpore humano viſa eſt vnquam nam aqua ſeu humor aqueus qui in corpore humano excremẽtitius reperitur & foras amandatur per ſpiritum vitalem noſtrum ſanitatis noſtræ œconomum non eſt pituita nec eſt nec poteſt cum pituita figmento Galeni ſit humor ſimplex aquam ſimplicem repreſentans & in qualitate imitans naturam & eſſentiam aquæ, cum nihil tale vſum ſit vnquam in corpore humano nam omnia ſiue ſint excrementa ſiue ſit alimentum eſt compoſitum & principiis naturalibus & ſeminibus nihil ſimplicis eſt elementi nam ſi voluiſſer Galenus pituitam eſſe aliquid excrementii ex alimento ſeparati & in quo qualitates aquæ videntur prædominari poſſet excuſari, at fecit pituitam quartum humorem ex quo componitur corpus humanum, tanquam ex vero elemento & principio

nam ſi corpus humanum componeretur ex quatuor ſuis humoribus tãquam ex veris ſuis elementis & principiis, in his humores reſoluantur corpus humanum per ſe, vel per artem ſed nec per ſe nec per artem reſoluitur in pituitam & alios fictitios humores ergo hæc compoſitio humana ex quatuor humoribus eſt vere fictitia: ſed vere reſoluitur corpus humãum vt & reliqua corpora mixtorum in noſtra principia quæ cum ſiunt numero quinque qui etiam reſoluantur ſcilicet in aquam elementarem ſpiritum acidum oleum, ſalẽ & terram: ſequenti methodo.

Projiciatur corpus humanum ſeu cadauer, in vas refrigeratorium cũ tota ſua materia, & ſupponatur ignis leui gradu, egredietur primo aqua quæ vaſi vitreo impoſita & multoties rectificata reiteratis multis diſtillatioribus deueniet tandem ad aquæ ſimplicis naturam & eſſentiam quæ frigore congelabitur & calore diſſoluetur & frigiditatis & caloris naturam induet, ſecundum aeris varietates impreſſione calidas & frigidas, vt facit mera & pura aqua, continuato deinde igne ſubter refrigeratorium egredietur humor acidus & oleum rubeum ſeparentur ambo & vaſis diſtinctis & ſeparatis vitreis rectificentur multoties vt de aqua factum eſt humor acidus poſt vltimã ſui rectificationem deueniet humor clarus ſemper acidus, & ſummopere penetrans nec vnquam mutabit ſuas qualitates & eſſentiam oleum ſummopere rectificetur poſt vltimã ſuam rectificationem deueniet clarum & limpidum, & ardebit tanquã oleum, nec vnquam mutabit ſuam qualitatem & eſſentiam quod verũ & legitimum ſignum eſt, has ſubſiſtantias meras eſſe ſubſiſtantias elementares corporis humani cum in alias nunquam permutentur ſubſtãtias, ſed conſtantes & permanentes manentes maneant in ſoliditate & conſtantia ſuarum eſſentiarum & qualitatum caput mortuum remanens in refrigeratorio, poſt vltimã diſtillationem ſpiritus & olei calcinandum erit fortiſſimo igne ad albedinem vſque, & projiciendum erit in aquam ſtillatitiam communem & vulgarem vt ſal & terra vltima reſolutionis elementa in ea latitantia, fiant manifeſta: poſt ebullitionem capitis hujus mortui calcinati, in aqua ſtillatitia filtrabitur ebullitio per cartam bibulam ſeu emporeticã quod clarum erit & limpidum per filtrum trajectum imponetur retortæ vitræ aut alembico; & diſtillabitur, in fundo retortæ aut alembici remanebit ſal album quod erit multoties calcinandum & diſſoluendum aqua communi diſtillata & ſic reiteratis calcinationibus diſſolutionibus, & diſtillationibus ſal vindicabitur ab omnibus ſuis excrementis terrenis & vltimam puritatem acquiret, & colorem rubeum & nunquã amplius mutabitur ſed permanebit in ipſo igne illæſus, conſtans, & permanens, veluti aurum terra erit ſuperſtes

Sal & terra ex reſolutione corporis humani.

Elementa ſimplicia corporu humani.

perſtes quæ calcinatione purificabitur & lotione erit alba, tenuis & levis admodum & hæc ſubſtantiæ erunt elementa ſimplicia corpus humanum componentia, cum in vltima reſolutione corporis humani reperiantur immutabilia, & non humores quatuor Galenici, qui cum nullo pacto reperiantur vltimi in reſolutione vltima corporis humani nequaquam etiam erant primi in compoſitione ejuſdem corporis humani & perinde non reperietur pituita in corpore humano nec febris quotidiana ortum ducet ex pituita, & perinde etiam, qui tempus terunt in euacuatione pituitæ pro curanda febre quotidiana oleum & operam perdunt, & naturam impediunt & ipſam auertunt ab ipſa febris quotidianæ cura, quæ per ſe ipſa à natura ipſa curatur, ſolo vomitu, & ſolis ſudoribus qui excrementa digeſtionis ventriculi ex quibus ſolis ortum ducit febris quotidiana educunt & foras propellunt. Vnde definire poſſumus febrem quotidianam ſcandeſcentiam & accenſionem ſpiritus vitalis ab excrementis frigidis & aquoſis quæ ex deprauata ventriculi digeſtione producũtur quę ſingulis diebus vt ſingulis diebus producũtur. Archęum irritãt & accẽdunt vnde febris quotidiãa producitur quia ſingulis diebus & quotidie illa excrementa bellũ indicant Archęo noſtro ſeu vitali ſpiritui noſtro, quia quotidie ex deprauata vẽtriculi digeſtione producuntur & ſunt capacia ad irritationem illam ſpiritus noſtri faciendam, & hæc eſt vera eſſentia febris quotidianæ. Excremẽta viſcida & aquoſa ex deprauata digeſtione ventriculi quotidie facta, ſunt materia accidentalis ipſius febris quotidianæ, cauſa vero efficiens ipſam febrem quotidianam eſt ſcandeſcentia ſpiritus vitalis noſtri ab ipſa materia peregrina & præter naturam ad quam expellendam & foras ejiciendam accenditur ſpiritus vitalis, vnde febris quotidiana ortum habet, purgatis hiſce excrementis & roborato ventriculo vt bene optime digerat & coquat curatur omnino febris quotidiana vt ſequenti capite clariſſime docebitur.

Febris quotidiana vera.

Curatio febris quotidianæ.

CAPVT V.

FEbris quotidiana vt capite ſuperiori demonſtratum eſt cum dependeat materialiter ex excrementis digeſtionis ventriculi deprauatæ in euacuatione horum excrementorum ejus cura conſiſtet & in corroboratione ventriculi vt deprauata ejus coctio & digeſtio corrigatur euacuabuntur autem excrementa talia qualiacumque ſint ſolo puluere hæmetico, & croco metallorum vel mercurio præcipitato rubeo & oleo tartare dulcificato & ſpiritu viui qui omnes ſpiritus aquæ fortis extinguit & radicitus perdit ita vt præcipitatum iſtud rubeum ſit omnino dulce & ſudorificum potius & roborans, quam catharticum in his ſolis conſiſtit tutiſſima & jucundiſſima cura febris quotidianæ,

Ss 2 dein-

deinde roborandus eſt ventriculus aqua ſtillatitia cinnamomi ambariſata & moſcata ſumendo per octo dies ſummo mane jejuno ventriculo coclearia duo aquæ cinnamomi & vt Medicinæ candidati poſſint perfectiſſime & tutiſſime ad curam hujuſce febris quotidianæ peruenire, & ægros ſic tutiſſime & jucundiſſime ſolari queant medicamenta antea præſcripta, & nominata ad normam & legem præſcribendorum medicamẽtorum ſic reducam.

℞ Pulueris hæmetici ſpagirice præparati grana ſex conſeruæ violarum ℥ß. miſce fiat bolus detur mane ante paroxiſmum tribus aut duabus horis & poſt tres horas ſumat juſculum ſub conditum vel ℞ croci metallorum grana octo, conſeruæ violarum ʒß. miſce fiat bolus detur mane vt pulueris hæmetici ſeruato eodem regimine & cuſtodia artis. Vel ℞ arcani corallini ſeu mercurii præcipitati rubei ʒß. conſeruæ violarũ ʒij. miſce fiat bolus detur vt reliqua ſupra dicta medicamenta ſeruato eodem regimine, & ſic curabitur radicitus febris quotidiana: ſine vlla alia phlebotomia quæ valde eſt periculoſa, & damnoſa penitus, cum vires deſtruantur & labaſcant emiſſione ſanguinis, & ſpiritus deinde vitalis infirmatur & debilis fiat vnde impotens fit ad debellandum morbũ. Vnde peccant omnes Medici qui antequam purgent & euacuent excrementa præter naturam in corpore latitantia primo mittunt ſanguinẽ deinde purgant, & ſic infirmant & debilem reddunt ſpiritum vitalem noſtrum ita vt impotens ſit ad debellandum morbum & ad euacuanda illa excrementa quæ expellenda ſunt, ita vt etiam infirment purgationem quia purgatio & euacuatio excrementorum non ſit niſi cum ſpiritu vitali robuſto & forti vnde in mortuis & moribundis non operantur medicamenta cathartica cum in his abſens ſit ſpiritus vitalis, & debilis ſit valde in moribundis perpendant ergo medici quantum noceãt in celebranda phlebotomia omnibus in morbis ſine vlla conſideratione adhibita, an ſanguis turgeat, & nimis copioſus ſit, ita vt mitti poſſit ſine vlla virium proſtratione in febribus enim intermittentibus excrementa quæ febrem excitant & accẽdunt non latent in venis, ſed extrauaſata ſunt quocirca phlebotomia nullo pacto prodeſt imo multũ nocet cum ea infirmentur vires, & materia peccans extrauaſata ſæpe ſæpius intrauaſetur, & in venas perducatur aut ſaltem accreſcit, vnde ex intermittente febre fit continua ſæpe ſæpius, ex errore Medici deprauate medentes.

Sudorifica vltimo præſcribẽda ſũt vt abſoluatur penitus cura febris quotidianæ nam ſæpe ſæpius excrementa cauſantia febrem viſcoſa ſunt & tenacia ita vt non ſequi valeant medicamenta cathartica attenuanda itaque fiunt prouocato ſudore, ſudorificum Iouis antea præſcriptũ ſummum eſt in curatione febrium

omniũ

omnium arcanum itaque præſcribẽdum eſt ad grana ſex, aut octo cum ℥j. aquæ cardui benedicti, aut vlmariæ, & ſtatim ab aſſumprione iſta cooperiendus eſt æger, & omni arte adhibita, prouocandus eſt ſudor, per tres aut quatuor dies ſubſequentes, iterata doſi, hujuſce ſudorifici medicamenti & ſic Deo dante curabuntur omnes febre quotidiana laborantes.

De febre tertiana.

CAPVT VI.

Febris tertiana nõ à tale. FEbris tertiana ea ratione dicitur tertiana, quod tertio quoque die redeat ejus paroximus, aſſerunt Galenici febrem hanc ex bilioſo humore putente in ventriculo vel in meſẽterio ortum habere, at quod de pituita diximus, idem de bilioſo humore enarrare poſſumus cũ in corpore humano nõ detur talis humor nam ſi quod in corpore flauum & amarum reperiatur non eſt bilioſus humor ſed eſt ſcoria & recrementa chyli qui dum ad inteſtina percolatur in venis & meſeraicæ quoad remanet in inteſtinis potiſſimum craſſioribus flauum eſt & amarrum & excrementa craſſiora colore flauo tingit & euacuatur vna cum ipſis, quod autem ſubtile eſt & tenue, cum ſero ſanguinis tranſit & euacuatur tandẽ per renes in veſiccam vna cum vrinis & tingit vrinas colore flauo, & tamen vrinæ non amareſcunt quod amaror illius ſcoriæ mitteſcat, ſale vrinæ, & non appareat, eo quod ſal prævaleat ſi vero illa ſcoria & recrementum chyli in inteſtinis copioſũ remaneat tranſit aliquando in ipſas venas meſeraicas & obſtruit ipſas, & aliquando etiam in hepar ipſum & inficit ipſum ſua tinctura vnde, ictervs prouenit ſi vero putreſcat magna & inſigni putredine, febris continua hinc oritur, ſi vero in ventriculo meſenterio & inteſtinis putreſcat minima putredine hinc febris tertiana ortum habet, nam in quacũque corporis parte ſi recrementa digeſtionis extinguantur, & copioſa & inſigni putredine corrumpantur magnum Archęo noſtro faceſſunt negotium & irritant ſummopere ipſum Archæũ ita vt continua ſit ejus ſcandeſcentia donec expulerit ipſa foras recrementa, tunc quieſcit Arrhæus & ceſſat febris. Vnde horrores rigores tremores ſudores & reliqua ſimilia ſymptomata quæ febres omnes ſolent concomitari, ſunt ab Archęo noſtro qui omnia hæc excitat, ad deuincendum & expellendum hoſtem ſuum, & non ceſſat ab his motibus donec vicerit hoſtem ſuum febris ergo tertiana eſt ab excremento digeſtionis ventriculis, quod à ventriculo, ſæpe ſæpius tranſit in meſenterio ibique etiã ac in ventriculo ponit ſedem ibique putreſcit & ſecundum gradum putredinis febrẽ continuã accẽdit vel duplicem tertianam vel ſimplicem. Vnde febris tertiana ſimplex definiri poteſt ſcandeſentia & irritatio Archæi, ab excremento amaro & flauo digeſtionis vẽtriculi, quæ

Excrementa corporis irritant vitalẽ ſpiritum.

Febris tertiana ſimplex quid.

tertio quoque die ſolet ſuperueniri quod Archęus noſter dum pugnauerit contra hoſtém quieſcat à pugna vno integro die vt reparet & refocillet vires in pugna deperditas. Vel quod recrementum expugnandum vno integro die copiam ſuã accreſcat adeo vt iterum potens ſit, & capax ad aggrediendum Archæum noſtrum ad pugnam, ideo tertio quoq; die redit paroxiſmus febris tertianæ nam cauſa materialis febris tertianę quæ eſt recrementum illum ſupradictum digeſtionis ventriculi, non eſt omnino & radicitus extirpatum & deuictum quia ſi eſſet deuictum & ſuperatum ab Archæo non amplius rediret febris quia eſſet omnino curata. ſed redit tertio quoque die donec ſuperetur, hoc euidens ſignũ eſt non omnino ſuperati, ſed per integrum diem ceſſat febris hoc ſignum clariſſimum eſt recrementum illud paucũ remanere, & minima in quãtitate, adeo non ſit capax, & potens irritare Archæum vt febris continuetur, vel ſignum eſt Archæum, in pugna laſſatum eſſe & fatigatum adeo vt ceſſet à pugna donec vires ſuas collegerit & repararit, & tunc temporis redit pugna, & iterum incipit ſcandeſcentia & irritatio Archæi, donec tãdem vicerit omnino hoſtem ſuum, & hæc dicta ſint de febre tertiãa quę veriſſima ſunt, & medicamentibus omnibus medicis veriſſima reperiẽtur, & ejus cura ſequenti methodo tutiſſima & certiſſima, veriſſima etiam comperientur, nam ſi falſa eſſent hæc omnia certe & ejus cura nõ ſequeretur tuta & certa, nam curatio febris tertianæ ſequitur ejus veriſſima notitia ignoti enim non datur curatio morbi.

Curatio febris tertianæ.

CAPVT VII.

CVratur febris tertiana tutiſſime & jucũdiſſime ſi cauſa ejus materialis & occaſionalis foras euacuetur ex partibus in quibus ſolet ſtagnari euacuatur autẽ iſtud excrementum ex locis in quibus reſtet, vomitu potiſſimum, & ſudoribus potenter elicitis. Vomitu præſertim purgatur ventriculus ab excrementis omnibus ſuæ digeſtionis, vnde & vomitu curatur & quotidiana febris, & tèrtiana quod cauſa materialis horũ febrium vomitu foras expellatur vnde & per ſe ab ipſa natura & ab Archæo ſanitatis noſtræ œconomo curantur hæ febres ſolo vomitu, vnde Archæus excitat vomitus copioſus quibus excrementa illa amara & flaua & viridia rejiciuntur ex ventriculo & curatur certiſſime febris terna, & quotidiana ſolo illo vomitu, modo roboretur ventriculus & ejus coctio quod multi conſecuti ſunt, potu vini optimi, & meri & alii aqua cinnamomi: vomitus ergo excitandi ſunt in curatione febris tertiatianæ. Tutiſſime autem excitantur puluere hæmetico & croco metallorum ad grana ſex aut octo propinato, cum conſerua violarum & tribus ſubſequentibus diebus ſummo mane

ne duabus aut tribus horis ãte paroxiſmum excitandus eſt vomitus hiſce medicamẽtis exhibitis & à tali triduana purgatione roborandus ventriculus aſſumpta ante paſtũ aqua cinnamomi vel vino hyppocrato. Sufficienti in quantitate deinde ſudorifica propinãda ſunt, ſudorificũ coralli & margaritarum ſummum eſt arcanum in curanda febri tertiana & ſudorificum Iouis, ſumuntur hæc ſudorifica ad ℈j. vſque ad ʒb. in aqua cardui benedicti & vlmariæ, et à ſũptione horũ ſudorificorũ collocatur æger in lecto optime coopertus, & elicitur ſudor omni arte adhibita per ſex aut octo dies ſummo mane jejuno vẽtriculo iterata doſi ſudorificorum. Sudorificũ coralli & margaritarum ſic præparatur ℞ coralli optimi ℥iij. margaritarum tantumdem antimonii crudi etiam æqualẽ quantitatẽ ſalis nitri optimi, ad pondus omnium miſceatur hæc omnia optime, & vaſe teſtaceo fictili & forti cõburantur admoto igne deinde igniãtur per tres horas in fortiſſimo igne, vltimo ponantur in aqua communi & bulliatur vt priuẽtur à ſale nitro cõbuſto, puluis perquam optime edulcoretur & ſiccetur & tãdem vltimo coicinetur addito tantũdum nitro, et vltimo edulcoretur aqua cõmuni ſiccetur & reponatur in vſus doſis ejus eſt ʒb. ad ʒj in aqua cardui benedicti & ſic curãtur febres omes tertianæ ſudorifico iſto præparato, quod corpus totũ perfectiſſime emũdat ab excremẽtis liberat & ſi: ſ. ãdeſ cẽtia Archæi ceſſat & quieſcit omni ex parte, cũ cõtrariũ & inimicũ nihil inueniat in corpore, & hęc veriſſima & abſoluta cura febriũ tertianarum

De febre quartana.

CAPVT VIII.

QVartanã febrẽ curate ignorãt Medici vulgares & perinde arguere poſſumus ab ipſis etiã ignotã eſſe: nã cũ aſſerãt febrẽ hãc omni ex melãcholico humore quẽ nullo pacto admittimus in corpore humano nã qui reperitur in liene ſanguis nõ eſt melancholicus humor, ſed verus ſanguis & humor alimẽtitius qui in liene deportatur vt attẽuetur & perficiatur in verũ humorẽ alimentitiũ vnde tot arteriæ ſunt inplãtatæ ipſi lieni vt copioſus ſpiritus vitalis & turgẽs qui in liene reſidet attenuet hũc humorem craſſum & perficiat in verum & legitimum alimentum corporis noſtri vnde vere ſi non detur in corpore humano melancholicus humor, quod probatu facillimum eſt vere quartana febris non dependebit ex melancholico humore: melancholicus autem humor non reperitur in corpore humano, conſtituens corpus humanum cum melancholicus humor in reſolutione vltima corporis humani non reperiatur, nec etiam in prima compoſitione reperiatur; omnes etiam partes & ſingulæ nutriuntur alimento homogeneo & ſimiliari qua calore ſuo natiuo, & Archæo conuertunt alimentũ ibi demandatum per venas, & canales & cibos naturales in ſuam ipſam ſubſtantiam, quæ ſimiliaris eſt, & homogenea omino, ſic etiam

Arteriæ multæ in liene cũr implãtatæ.

etiam alimentum erit homogeneũ, & perinde non video in corpore humano, reperiri poſſe quatuor humores, cum omnia ſint ſimiliaria & homogenea & nutriantur ſimilibus homogeneis & ſimilaribus ſunt quidẽ excrementa varia & diſtincta ſecundum varietatem & diſtinctionem digeſtionum variarum in corpore humano vbi quot ſunt partes, tot etiã ſunt digeſtiones in quibus omnibus fiunt excrementa ab Archæo expellenda, alioquin pariũt morbos quia quicquid expellitur ab Archæo illi ſtatim peregrinum eſt & inimicum & vt ſtatim foras expellatur bellum indicit Archæo noſtro ab excremẽtis indictum morbus eſt.

Vnde in quartana febre, excremẽtum quod producitur in renibus, in liene, & in hypochondriis materialiter & occaſionaliter producit quartanam febrem nam Archęus harum partium laceſſitus & irritatus ab excrementis illis quæ ſæpe ſunt craſſa viſcoſa & tenacia ſcandeſcit & auget calorem ſuum vt ipſa excrementa expellat & cum expellere nequeat propter viſcoſitatem tenacitatem quam habent quieſcit à labore ſuo duobus integris diebus & quarto quoque die aggreditur hoſtem & excrementum illud donec tandem expulerit foras repetitis illis aggreſſionibus quæ paroxiſmi dicuntur à græcis, & expellere nequeat Archæus hæc excrementa fit incurabilis febris quartana & moriuntur quartana febre ægroti cum excremẽta ex quibus producitur febris illa expelli nequeant ab Archæo noſtro vitali, nam ſæpe ego vidi quartanam febrem ab vlcere renum productam, quod cum curari non potuit nec purulenta ejus materia omnino deuinci & abſtergi, ideo febris quartana oriebatur quod quarto quoque die Archæus vitalis agrediebatur hoſtem vt ipſũ expelleret. Quarto autem die ſolum aggrediebatur hoſtem quod tanto ſpatio dierum ageret, vt virida in antecedente paroxiſmo dependitas refocillaret & recuperaret, vel vt antea dixi quod excrementum irritans & ſuſcitans Archęum ad prætium ſemi victum eſſet, & adeo deperditum vt amplius Archęum irritare nequiret & perinde Archæus etiam Archæus laſſatus à pugna ceſſabat, donec tãdem excrementum non adhuc penitus deuinctum cõuocatus copiis et viribus auctum eſſet quantitate, et perinde iterum de nouo hoſtem ſuum vitalem ſpiritum aggrediebatur & ſic quarto quoque die redibat febris, & redit adhuc in ſimilibus caſibus, ſi autem magna & copioſa ſunt excrementa in ipſis hippochondriis adeo vt patentiſſime aggrediantur Archæus tunc temporis febris quartana continua, quia Archæus continuo aggreditur, forti & valida pugna, ita vt vincatur, aut vincat.

Febres quintana ſextana & alia vnde ſint.

Sunt & aliæ febres quæ quinto, ſexto, ſeptimo, quoque die, decimo quinto, aut ſingulis menſibus, repetunt paroxiſmos ſuos & aggrediuntur Archæum noſtrum & ipſum irritant & id fit ex excrementum variis, quæ in variis corporis noſtri partibus

bus

bus ex digeſtione vltima alimenti ea rum partium producuntur quæ ſtatuto illo ſpatio copia ſua Archæum aggredi poſſunt & ipſum irritare,& ſic febrem quintanam ſextanam ſeptimanam menſtruale,& ſimilem excitare poſſunt de quibus omnibus febribus non eſt opus peculiaria capita inſcribere, cum ad normam & legem quartanarum febrium reduci queant & ſimilibus curari poſſint remediis vt capite ſequenti clarum & manifeſtum oſtendemus.

De curatione febris quartanæ.

CAPVT IX.

Vnde febris quartana difficulter curatur.

Difficile admodum curatur febris quartana quod ejus cura dependeat ab euacuatione excrementorum viſcoſorum & tenacium quæ in liene renibus & hyppochondriis continentur quæ laceſſunt & irritant noſtrum vitalem Archæum vnde virtus cathartica medicamĕtorum ex vegetabilibus exorta & deprompta, non peruenit ad has partes niſi multum diminuta & deperdita, quia in ventriculo in inteſtinis venis meſeraicis & hepate virtus ejus perditur & euaneſcit propter coctionem & alterationem quam patitur medicamentum his omnibus partibus antequam deueniat ad renes & hyppochondria quo circa raro curatur febris quartana & ſi curetur, curatur tarde ab ipſis medicamentis ex familia vegetantium ortis: at citiſſime curatur & jucundiſſime ex mercurio ſpagyrice præparato præcipitato rubeo dulci qui à paracelſo nominatur diaceltetaſſon vel arcanum corallinum, vt occultet ejus arcanum, miram ejus proprietatem ad curandos quoſcumque morbos & præcipue canŏicos & longos, & curatu difficiles, ſumitur hoc medicamentum ad ℈b. cum pauco vini, vel conſerua violarum aut bugloſſi & coöperitur æger in lecto perquam optime & ſudat & vna ſoluitur ejus aluus ſed lente & valde pigre, at vrinæ & ſudores copioſe eliciuntur, antimonium etiam catharticum & ſudorificum etiam curat febrĕ quartanam ſumitur antimonium purgatiuum veluti puluis hæmeticus vel crocus metallorum vel flores antimonii correcti ſale gemmæ ad grana octo cum conſerua roſarum & per tres dies iterata doſi aſſumitur ſeruato regimine & cuſtodia artis deinde tranſactas hiſce tribus diebus ſumitur ſudorificum Iouis, vel antimonii Iouis ad grana decem antimonii vero ad ʒb. cum aquis ſudorificis, vlmariæ vel cardui benedicti & ſcabioſæ & ſudat æger per octo dies repetita doſi in lecto optime cooperttus & ſic curatur perfectiſſime febris quartana niſi ſint vlcera in interioribus viſceribus, quæ niſi curentur febris quartana curari non poteſt ad hoc valet ſummopere ſequĕs emplaſtrum ♃ ceræ albæ ℥iiij. therementinæ ʒij. gumi elemni & tucamacæ ſpiritu tartari rectificato diſſo

Emplaſtrŭ curans febrĕ quartanam.

lutorum an ℥iij. olei tamariſci ℥b. eſſentiæ ſaluiæ ʒj. eſſentiæ ſabinæ ʒij. pulueris iabaſci optimi ℥ib. croci martis ʒj. ſalus armoniaci & ſalus tartari an ʒj. miſceantur omnia & coquatur in emplaſtri conſiſteriam quod extendetur ſuper alutam& applicetur parti dolenti& ſcirrho affectæ, & vtatur ſæpe mercurio dulci rubeo ſuperius præparato & ſic jucundiſſime curabitur febris quartana etiam ab vlcere inferiori prouenientе: niſi vlcus ſit valde profundum & vetus.

De febre continua ſimplici.

CAPVT X.

FEbres ardentes & continuæ dependẽt ab hiſdem cauſis occaſionalibus & accidentalibus ac febres intermittente: differunt tamen in hoc ſolo, quod cauſa materialis & occaſionalis febrium intermittẽtiũ ſit pauca & minima in quantitate irritet Archæum vitalem noſtrum at in febribus continuis cauſa materialis ſit maxima iu quantitate, & potẽtiſſime irritet & laceſſat Archæum noſtrum adeo vt etiam potentiſſime ſcandeſcat Archæus in hoſtem ſeu in materiam hanc occaſionalem vt expellat ipſam, & ſomnium eſt, materiam febrium intermittentium extra venas& arterias eſſe& materiam febrium continuarum eſſe in venis ipſis & arteriis non nego quidem in venis ipſis eſſe poſſe, attamen etſi ſit in venis æque febris intermittens hinc oriri poteſt, modo ſit minima in quantitate: et minime agat in archæum ac continua, ſi maxima in quantitate contineatur et potentiſſime agat in archæum: quæque etiã ſæpe oritur ex materia extrauaſata modo ſit potens, et fortis ad archæũ irritãdũ vt cõtinuo ſcãdeſcat in hãc materiã donec expulerit&vicerit ipſã: quod autem febris continua ſit continua ſcandeſcentia Archæi noſtri vitalis in materiam aliquam peregrinam et vitæ inimicam hinc manifeſtiſſime colligitur imo clariſſime manifeſtatur quod poſt mortẽ nulla datur febris quia nullus datur vitalis ſpiritus et nihilominus tamen datur copioſiſſima materia febribus, quæ cum non habeat archæum vitalem ad ipſum irritandum ideo nulla poſt mortem datur febris quia nullus datur ſpiritus, ſeu vitalis Archæus ad ipſam irritandam vt ſcandeſcat et inflammetur et fiat hinc febris: et ſic pari modo nulla datur intermittẽs febris poſt mortem, quia nullus etiam datur ſpiritus vitalis vt tunc temporis ſcandeſcat et inflammetur ab ipſa materia febrili, et peregrina, quæ tamen copioſa remanet in corpore poſt mortem. Miror ego quod ingenium Galeni ſatis quidẽ acutum in multis rebus Phyſicis hoc non animaduerterit at corrigẽdam febrium ſuam definitionem, calorẽ præter naturam ex putredine ortũ; cum putredo copioſior ſit poſt mortem quam in ipſa vita, et tandem ceſſat ca-

Febris continua quid ſit

ſat calor ille præter naturā poſt mortem, vnde arguendum eſt, calorem illum non eſſe & dependere ex putredine, ſed ex ſpiritu vitali noſtro, cum ceſſante & abſente ſpiritu calor etiā ille præter naturam ceſſet & abeat vna cū ſpiritu vitali noſtro vnde nulla datur febris ſiue ſit intermittens ſiue continua niſi ab ſpiritu vitali irritato, & inflammato, à cauſis materialibus præter naturam in corpore exiſtentibus quæ ſi magnæ ſint & potentes, potenter etiam irritant vitalem noſtrum ſpiritum, vnde oritur febris continua quia continuo irritatur ſpiritus noſter vitalis, ab ipſa materia præter naturam quæ eſt excrementum digeſtionis partium nā alimentum futurum partium, ita digeri & percoqui non poteſt ſine reſiduo aliquo excremento, quod quidem niſi expellatur fit naturæ, & parti inimicum in qua reſidet, vnde tāquam inimicum vitæ noſtræ inſidiatur & Archæo vitali vnde ſcandeſcit ſpiritus, & fit inde actio morboſa ſi hæ rationes non ſal luminis habeāt, vt hanc doctrinam firmam & ceriā ſtabiliant miror valde cur non comprehendantur à Galenicis & ab erroribus non auocent ipſos.

De curatione febrium prædictarum continuarum.

CAPVT XI.

Febres continuæ cum dependeāt vt vidimus capite ſuperiori ab excrementis copioſis, & maximis, ex digeſtione alimenti, in partibus ipſis nutriendis rejecti in excretione & expulſione ipſorum excrementorū tota febrium curatio tutiſſime reſidebit, nam ſi febres intermittentes omnes curentur excretione illa ſola, & expulſione excrementorum, curabuntur etiam febres continuæ cum hæ dependeant & oriuntur ab hiſdē cauſis: ſublatis enim cauſis tolluntur & earum effectus omnes; miror Pariſienſum medicorum pertinacitatem curationem febrium & fere morborum omnium in ſanguinis miſſione larga & copioſa collocantium, cum ſæpe ſępius cauſa morborum & potiſſimum febrium tum cōtinuarum & intermittentium non reſideat in ſanguine, imo virtus & proprietas curandi morborum omnium ſanguine collocetur cum Archæus vitalis ſanitatis œconomus, et morborum omnium curator in ſanguine reſideat, eo ſublato & larga manu effuſo, effundatur etiā vna cum ſanguine vitalis ſpiritus vnde vires tolluntur & diffunduntur & perinde tota totius corporis natura debilis admodum fit & curatio etiam morborum omnium quæ ab ipſa natura dependet, euaneſcit ita

Febres continuæ qua via

Proueniunt autem potiſſimum hæc excrementa ex deprauatis dige ſtionibus quæ originem habent ex deprauata viuendi conſuetudine & comeſſatione inſueta&extraordinaria & cibis male coctis nullo ſale condito; ſal enim confert multum ad optimam & laudatam digeſtionem tum ventriculi & aliarum partium vnde male & cum ignorantia prohibetur ſal ægrotis & ſanis ſummopere enim confert ad ſanitatem imo ad vitam longam, & qui nullo ſale aut pauco vtuntur breuiſſime viuūt quia chylus ex ſanguis qui ex ſanguis qui ex cibis nullo ſale conditis producuntur facile putreſcunt& in excrementa corruptioni obnoxia abeunt, vnde originem habent febres populares & caſtrenſes quia milites nullo ſale condiunt cibos ſuos & ruſtici etiam propter ſalis inopiam edunt cibos ſuos pauco ſale conditos vnde dum laboribus exercent corpus ſanguis & alimentum vltimum facili via, abit in corruptionem vnde varii morbi populares ortum ducunt & ſi ſal copioſum eſſet & larga manu profunderetur populo diutius viueret populus & milites facilius belli labores tollerarent ac diutius durarent nec morbis hiſce caſtrenſibus affligerentur quia ſanguis & vltimum alimentum, quod ex cibis ſale conditis produceretur non ita corruptione obnoxium eſſet vt eſt illud quod ex nullo ſale & inſipido, & ſalubrius eſt ſale vti in omnibus cibis quā nullo vti ſale: ſal enim eſt condimentum ciborum omniū. & præſeruat à corruptione & arcet malignas omnes qualitates, & peſtilentes vnde ſpiritus ſalis,& ſal ipſum tempore peſtis eſt ſummum arcanū. Quocirca febres omnes peſtilentes malignas,& contagioſas arcet quod corruptionem inſignem prohibeat, vt capite ſequenti de curatione harum febrium clariſſime demonſtrabitur.

Sal confert ad longam vitam.

De curatione febrium malignarū & peſtilentium.

CAPVT XIII.

CVratio febrium malignarum & peſtilentium dependet ab ipſa præſeruatione, quę enim prę ſeruant ab ipſis febribus eadem etiā febres ipſas curant, ea autem præſeruant ab ipſis febribus, quæ à corruptione vindicant vnde ſal primum locum tenet in præſeruatione ſic etiā in curatione res alias naturales antecellet, cum corruptionem omnem auellat ſic ſal vniuerſale ad ſummā perfectionem deuectum & ad rubedinem conductum eſt vniuerſale febrium omnium malignarum & peſtilentium curatiuum & præſeruatiuum, imo morborum omnium, cū omnes morbi qualeſcumque ſint, generaliter loquendo ſint à corruptione materialiter & accidentaliter, vnde ſi excrementa digeſtionum non corrumpentur non laceſſerent Archæum noſtrum & perinde facili via

Febres malignæ qua via curētur

foras expellerentur ſine morbo, vnde non immerito exclamauit Philoſophus hermes in ſole & ſale naturę eſſe omnia non ſolum chymica, ſed etiam quæ ad vitam noſtram & ſalutem pertinent nam ſi Archæus vitæ noſtræ vigeat & bene valeat, qui eſt verus noſter ſol & ſal naturale, & implantatum radicale noſtrum vigeat & floreat non poſſumus niſi feliciter beateque viuere & longiſſime dura tecum felicitate. Qui ſcit ergo præparationem illã ſalis vniuerſalis habet arcanum ſummum naturæ, cujus gratia, vindicatur à morbis omnibus, & diutiſſime & feliciſſime viuit hoc enim ſolum eſt febrium omnium potiſſimum malignarum & & peſtilentium præſeruatiuum & curatiuum deinde ſubſequitur ſpiritus ſalis communis & vulgaris, ſal corallorum & margaritarum antimoniũ purgatiuum & ſudorificum. ſal Iouis, & ſpiritus eius acidus, ſudorificum louis & ſudorificum margaritarum & corallorum hæc omnia curãt febres has malignas & peſtilentes. & præſeruant ab ipſis, doſis horum omnium medicamentorum eſt ℈b. ad ℈j. vſque ad ʒj. mercurius etiam dulcis ſpagyrice præparatus & diacelte taſſon Paracelſi quod eſt mercurius rubẽs præcipitatus & dulcificatus oleo tartari & ſpiritus vini, sũt ſola & vnica ac vera medicamẽta cathartica quibus vti debet Medicus in caſtris, vbi graſſantur hæ febres malignæ peſtilentes & ſpiritu ſalis in aqua cõmuni & ſale ipſo in juſculis & cibis om̃ibus & ſic curabuntur hæ febres.

De febre hectica.
CAPVT XIV.

Febrem hecticam male dixerunt hecticam galenici quod in habitu reſideret eius cauſa, non enim in habitu eſt ſed in venis ventriculi exterioribus & in deprauata & læſa ejus coctione vnde contabeſcit totũ corpus quia chylus eſt deprauatus, & hinc laudatus ſanguis fieri non poteſt vnde non poſſunt opipare nutritu partes ab illaudato ſanguine ſic contabeſcunt, & marceſcunt partes omnes & aridura afficiuntur inſigni & melius conuenientius febris hæc aridura dici & nuncupari poſſet quã hectica febris, quod ſiccitate inſigni, marceſcant partes omnes, & humidum radicale partium om̃ium à calido naturali depopuletur, ſubueniente alio humido alimentitio in locum alterius depopulati, vnde febris hectica definiri poſſet, ſcandeſcentia & inflammatio Archæi vitalis noſtri, ab excrementis viſcidis & glutinoſis ex læſa ventriculi coctiõe ortis quæ in parte connexa ventriculi amandatur ibique fortiſſime, ad hærẽt & ſua forti & potẽti pugna ad hæſionem ventriculum lædunt & archæum ſuum irritant & inflammant vnde febris hectica & continua, quę nullo pacto in corde ſedem primam habet ſed in ventriculo, vnde exacerbationem & exaſperationem habet, ſingulis digeſtionibus ventriculi & à paſſu excreſcit, quod excreſcat ejus cauſa materialis ex digeſtione deprauata, vnde curatur ſolo lactis vſu eo quod lac concoctu facillimum repa

ret

ret coctionem ventriculi & ejus vires refocillet & ſic ex ejus cura, colligitur, quid ſit hæc febris & vbinam locorum ſit ejus focus, & ſedes, & vt diaria & ephemera febris vno ſolo die perdurare ex deprauata vētriculi digeſtione ſimplici dependet quia peracta digeſtione ceſſat vel vomitu facto, ſic febris hectica, continua eſt diaria ex pertinaci excremento circa ventriculum & viſcido & tenui ortum habens quod continuo ledit coctionem ventriculi, & continuo irritat & accendit Archæum ventriculi vnde febris hęc lenta cōtinua quę perperam hectica dicitur ; eſt vere potius diaria continua, quia ab hiſdem cauſis materialibus dependet et originem habet nam ſi coctio vētriculi & digeſtio reparetur & euacuētur illa excrementa ventriculi digeſtionem lædentia facili via curatur hæc febris vt & diaria , vt ſequenti capite manifeſtiſſime declarabitur,

Febris hectica eſt diaria continua.

De curatione febris hecticæ.

Capvt. XV.

FEbrem hecticam fixam & permanentem quæ diu longoque tempore Archæum noſtrum vitalem exercuit incurabilem fecerunt antiqui, quod ejus materia adeo compacta & affixa fuerit, partibus quibus adhæret, vt nullis medicamentis eradicare ipſam valuerint ſignū euidentiſſimum eos ipſos ignoraſſe & naturām & eſſentiam febris hecticæ, & locum & ſedem ejus, noto ibi rationes adferre in ipſos quia capite præcedenti ſatis admodum clare declaraui, & adhuc præſenti capite modo curam ſolidam & abſolutam oſtendam etiam & declarabo : Curatur ergo febris hectica quocumque ſit in gradu, mercurio rubeo dulci ſuperius citato ejus enim virtus eſt, & proprietas excrementa hæc omnia ex quibus originem habet hęc febris radicitus extirpare & ventriculum roborare, nihil enim aliud habemus & optare debemus, ad curationem abſolutam febris hecticæ, quam roborationem ventriculi, vt bene coquat & digerat, & extirpationem excremētorum viſcidorum & acrium à quibus læditur coctio, & digeſtio ventriculi : hoc autem ſolum medicamētum hæc duo feliciter peragit : nam per ſudorem & per lentam purgationem quibus dotatur hęc excrementa expurgat quibus expurgatis ſtatim natiuus calor, ſeu archæus vētriculi roboratur & vires acquirit vnde redit coctio & digeſtio ventriculi chylus laudatus generatur & ex chylo laudato ſanguis optimus producitur & ex ſanguine optimo, vltimū alimentum partium ſingularum inde peragitur & ſic partes omnes reficiuntur & tabes & ſiccitas ac triduera euaneſcit. Datur etiā & aliud medicamentum ſtupendū & mire efficax ad curandam hecticam ſcilicet butyrum margaritarū quod ſequenti methodo paratur habeatur in prōptu acetum pulueris hæmetici rectifica-

Curatio veræ febris hecticæ.

rectificatum & ab aquoſis ſubſtantiis & inſipidis vindicatum, hoc aceto rectificato diſſoluantur margaritæ optimæ, diſſolutio diſtilletur ad ſiccitatem & quod inde diſtillatur inſipidi ſaporis projiciatur, & quod acidi vltimo profluit cohobetur & ſuper margaritas in fundo reſtantes projiciatur & hoc fiat quater aut quinquies, deinde habeatur ſpiritus vini rectificatus & in eo diſſoluantur margaritæ jam ab aceto antimoniali, ſeu pulueris hæmetici diſſolutæ & clarificetur diſſolutio, & filtretur, & quod clarum & limpidum eſt diſtilletur margaritæ in fundo reſtãtes ſiccæ & aridæ iterum diſſoluantur ſpiritu vini jam diſtillato ab ipſis margaritis ſi non infirmetur & hoc fiant ter quater donec margaritæ ſpiritu vini diſſolutæ non relinquant feces quæ ſemper ſunt ſepatãdæ per filtrum ab ipſa diſſolutione. quinta aut ſexta diſſolutione habebis margaritas diſſolutas quæ frigido congelantur & calido diſſoluuntur veluti butyrum & dicuntur butyrum margaritas diſſolutas quæ frigido, congelantur & calido diſſoluuntur veluti butyrum, & dicuntur butyrũ margaritarum, cujus doſis eſt ʒb. ad ʒj. juſculo optimo, aut in lacte tepido recenti ex mamma extracto, ad curationem febris hectices intra mẽſem: quæ referuntur de vſu lactis & de balneo aquæ dulcis tepidæ ad curationem febris hecticæ parui ſunt momenti & confirmatam & diuturnam febrẽ hecticam curare non poſſunt conferunt quidem & proſunt & conſulo his vtique reliquis aliis ſupra citatis medicamentis.

Balneum aquæ dulcis & lactis vſus parum confert hecticis.

Concluſio huius operis.

Habes amice Lector quicquid de morbis humanis dici poteſt et ne mireris ſi Galeni et Hyppocratis ſententiam et opinionem non ſequar amicus enim Galenus et Hyppocrates ſed magis amica veritas, et vt ex Hyppocrate ipſo didici in diſquiſitione rerum Phyſicarũ, plus põderis eſſe rationem quam authoritatem, ſecutus ſum hac in parte rationem meram et ipſam veritatem quã didici ex anatomia ipſa rerum omnium, ne me quæſo exiſtimes vanum et ſuperbum hominem cum Galenum et Hyppocratem diuinos quaſi Medicinæ Authores et artis noſtrę proceres erroris et inſcitiæ vt ita dicam inſimulem et accuſem cum cauſas morborum non nouerint nec eorum curationes ſæculum eorum virorum etſi oculorum et Doctorum fuit ſæculum tenebrorum et ignorãtiæ, tam vero ſæculum noſtrum eſt ſæculum lucis et gratiæ, Spiritus Sãctus à quo procedit omne donũ ſciẽtiæ, jam nobis Chriſtianis plus ſpirat quam hominibus antiquis paganis et Deum non credentibus Deum enim non nouerunt antiqui et perinde naturã, ejus opus noſcere, et intelligere nõ potuerunt quocirca nõ mirãdũ eſt ſi jã præſenti hoc in ſæculo eorũ errores et tenebę manifeſtẽtur

Cur Galenus & Hyppocrates non nouerunt cauſas morborum.

Deus enim non patitur amplius veritatem ipſam deliteſcere et vt ipſe ve-

ſe veritas eſt, & lumen & ſe ipſum veris Chriſtianis manifeſtat ſic & veritatem & eius lumen non diutius delitefcere patitur, non enim erant digni antiqui authores, tanto ſpiritus Sancti dono ut naturam ipſam noſcerent, cum eius authorem vilipenderent & ipſum glorificare nollent.

Si quid ego ſupra ipſos luminis habeam illud non ex me eſt, ſed ex Deo ſolo, qui me vas indignum elegit, ut annuntiem hominibus veritatem quæ in lumine naturæ ſe manifeſtat, & quæ tot ſæculis occulta, & in tenebris ſepulta remanſit Reges, principes, & huiuſce mundi moderatores omnes admonitos velim ut veritatẽ hanc amplectantur & ipſam docere cogant in ſcholis ipſis, nec Doctrina vetus & antiqua ut tenebris involuta & falſitate, ipſis noceat amplius, ſi enim Philoſophia & Medicina falſis dignatibus delibutæ, doceri pergantur, non ſolum populus ſed & reges & principes populorum multum nocumenti inde percipient quod ſi ægretur non rite & ut decet curabuntur ſed in ipſos graſſabitur morbus & dura in ipſos cudetur hæc faba, & mors ſubſequetur immatura: proſpiciant ergo Reges & principes tãto malo cui remedium afferere nõ eſt poſſibile, niſi Philoſophia & Medecina Vniverſaliter corrigantur, & aliter doceantur & id fateri poteſt authoritate Regum & principium nam ſi expectetur communis hac in re Philoſophorum & Medicorum ſenſus & animus id non continget unquam, quia tot capita tot ſenſus nec omnibus arridet diſquiſitio veritatis, magis illis placet antiquus error quam nova & recens veritas adeo illis arrident & placent prænauſæ oſtę qua ratione fieri potuit inquiat ipſi, ut tot homines tanto genio & ingenio præditi hanc veritatem non animadverterint & ſic ſoli genio & ingenio inferiori manifeſtata ſit, vanitatum & omnia vanitas quod tibi veritas videtur, merum eſt ſummum, vel melancholiæ ortum & verum ſpectum vel ſpiraculum quo deluſus & facinatus quæ tibi in mentem obveniunt, & occurrant Apollinis ipſius Oraculum exiſtimas, & reliqua cuncta meris tenebris involuta & falſitatis involucris obtecta prædicas, collige ſenſus & noſce te ipſum, homo es & perinde mendax, ſicque quæ vera exiſtimemus, puta mendacia experientur reliqui: ſic in me inſurgent ſuperciliorum nonnulli quibus tuto & conſulto reſpondes me per quindecim annos per animum voluiſſe quod iam in lucem editurus ſum, & oſtendiſſe multis amicorum an probarent vel quid de novitate iſta, cenſerent probarunt nonnulli, alii vero improbarunt coarctius tamen vicit me veritas ipſa rerum omnium fortiſſima quam ubiq; cernens & expertus cogor hoc opus in lucem edere, faveant qui veritatem amant, reliquos non moror.

LAVS DEO.

VNIVERSALIS
SAPIENTIÆ
LIBER QVARTUS.

AD LECTOREM
BENEVOLVM.

CARISSIME Lector ſecreta hac & Arcana, ad aurum & argentum faciendum appoſui, & tibi conſecravi non ut à me veriſſime experta ſed tanquam rationi conſentanea & ſecundū rationes & normas ac fundamenta artis Chymica vera, nolo enim vos in expenſas coniicere, loco auri & argenti conficiendi crumenas veſtras & ſcrinia auro & argento deplere, & vos penitus emungere ab his & tempus perdendi & conſumendi occaſionem vobis exhibere, hac enim non eſt mea intenſio ſed ſi qui veſtram reperiantur qui Arcana Chymica ad experientiam exponere cupiant, id melius & rationalibus aurū & argentum expendunt & cum fructu hac Arcana ibi expoſita experiendo, nam ut aliquid fructus & emolumenti habeam9 & chymica arte, neceſſe eſt ut metalla ſive pura ſive impura in ſalem purum convertamus nam hæc ſalis tantum metallica ſunt nobis utitia ut tingamus, Arcana autem in hoc præſenti libro expoſita, ad id tendunt omnia, ut metalla & reliqua mineralia omnia in ſalem purum & fuſibilem convertantur, & ſic profiſcies in arte Chymica, nec me vituperabis ſed laudabis, nolo enim ut aliquid tui expendas in vanum ſed in emolumentum proficuum vale & me ama. Quicquid enim eſt Arcani in Doctrina Chymica eſt metalla convertere ut dixi in ſalem fuſibilem, & hunc cum ſpiritu qui converſionem metallorum in ſalem fecit, volatilem facere, & volatilem fixum & hunc fixum iterato volatilem facere, & hunc iterum fixum facere donec tingat & perficiat in lunificum vel ſolificum, hoc enim eſt ſolvere & coagulare & totā artem ſic perficere & nihil verius in arte eſt Deo ipſo teſte.

in modum tincturam auri ſupra pręparatam. Et hic eſt modus cuius beneficio tinctura veneris, extrahitur ex corpore veneris & tranſmitatur in corpus fixum ſolis & ex ſale in Lunam fixam.

Tinctura fixa albiſſima ſupra venerem.

ARCANVM. 3.

℞ MErcurii ſublimati libb. aut quantum vis olei tartari clariſſimi & limpidi lib. 1. boracis libb. diſſolvatur borax in aceto ſtillatio.

Quantum ſatis, filtretur diſſolutio & clara ſit & limpida, coniungatur oleo tartari ſupradicto, deinde cum ipſis permiſceatur mercurius ſublimatus in pulverem tenuiſſimũ reductus & diſſolvatur in cineribus tepidis, & ſuper id quod diſſolui nõ poteſt adde, & proiice novum oleum tartari cum borace coniunctũ, ut prius & diſſolvatur totius mercurius, tua & diſſolutionem diſtilla per cineres & ſuper materiam ſuperſtãtem in funde adde novum oleum tartari & ſalis boracis ut potius, donec mercurius maneat in fundo alembici ut cera flũens leviſſimo calore, & frigere congeletur, huius olei mercurii proiice pondus unum ſuper venerem fuſæ partes decem, & totum erit argentum optimum & ſic venus tingetur à mercurii oleo fixo intus & extra & permanebit tinctura in æternum.

Oleum fixum mercurii.

ARCANVM 4.

℞ MErcurii ſublimati & ſalis armoniaci an. quantum vis ſublimatur aut quater, ambo ſimul, donec in fundo vaſis ſublimatorii ſuperſit mercurii maxima quantitas fuſibilis, & in collo retortæ adſit ſal armoniacius, rupta retorta mercurius erit in pulverem reducendus, & diſſolve in aceto ſtillatitio, & filtrabis diſſolutionem, & diſtillabis acetum & quod in fundo remanet iterum diſſolves in novo & recenti aceto ſtillatitio; & tandem cum aqua communi ſtillatitia diſſolutionem facies multoties donec mercurius tuum ſit converſus in purum oleum quod omnia diſſolvet & potiſſimum aurum & argentum & aurum & argentum in hoc oleo mercurii diſſoluta, & cocta ſimul donec in oleum fixum convertantur aut ſalem fixum, faciunt miram & ſtupendam proiectionem in venerem imo ſuper mercurium crudũ qui eo oleo aut ſale fixo convertitur in argentum purum, ſi hoc ſal volatile fiat & iterum fixetur hoc erit fortius Arcanum.

Antimonii cinabrium rubeum.

ARCANVM. 5.

℞ ANtimonii optimi & mercurii ſublimati an. partes ęquales diſtilla per retortam, materiæ retortæ ſuperſtiti, adde novum mercurium

curium ſublimatum et prius iterum diſtilla, et tandem pelle fortisſimo igne, ſublimabitur cinnabrium antimonii in collo retortæ, quod per tres dies in noſtris retortis eſt ſublimandum donec rubicundisſimum ſit liquor autem qui ſtillat ex mercurio ſublimato et antimonio eſt rectificandus diſtillationibus multus donec nullas deponat feces, huic deinde erit convertendum mercurius ſeplius ſublimatus et per varias et multipliciter iteratas diſtillationes erit fixandus quod facilius obtinebis ſi oleum ſuperius deſcriptum cum Luna coniunctum coniūgas et ſimul figas iteratis cohobationibus habebis oleum mercurii et antimonii quod mirum eſt ad Iovē in Lunam convertendum unum pondus ſupra decem pondera Iovis fuſi.

Tinctura fixa ſuper venerem
ARCANVM 6.

♃ OLEI tartari fixi ut inferius docetur et ſulphuris vivi an ℥ij. miſce fiet inde paſta quam in retortam collocabis et ſtillabis, et egredietur in diſtillatione liquor rubens, qui liquor erit convertendus cum mercurio crudo in retorta vitrea, et ſtillabis liquorem et remanebit mercurius fixus in fundo retortæ et huius mercurii fixi proiicies ſuper venerem fuſam in crucibulo, partem unam ſuper quinque veneris partes, iſtud arcanum ego exiſtimo fieri non poſſe, niſi tartarum illt fixum habeat in ſe Lunam oleum fixum, quia non datur tinctura fixa ſine metallis perfectis in oleum converſis vel in ſalem fixum ex quo fit oleum fixum coctione perenni.

Oleum tartari fixandum.
ARCANVM 7.

♃ TArtari calcinati ad albedinē diſſolvetur in aquam communem filtra et clarifica, deinde in urinali vitreo evaporem in cineribꝰ lento calore donec pellem et cutem in ſuperficie induat, hoc ſigno viſi, da et in funde parum aquæ communis, coque iterum donec cutem induat in ſuperfice, ponatur iterum aquæ communis parum et coquatur iterum donec cutem iterum induat pane aquam iterum et coque iterum donec cutem induat, hoc fac multoties et tandiu, donec nullam cutem induat et tunc temporis fixum eſt et permanet in igne fuſum

Ad oleum ſalis armoniaci ſixandum.
ARCANVM 8.

♃ SAlis armoniacis lib. I. calcis vivæ ℥viij: aquæ communis ℥b miſceantur ſimul et incorporentur, et ponantur in crucibulo forti cooperto, et lutato optime et pone in igne cimenti per quatuor horas poſtea tolle ex igne, diſſolve in aqua communi calidisſima, et fac bullire

per

per horam deinde filtra & clarifica, & evaporetur aqua & congela ſalem & congelatum pone, in albuminibus ovi ſimul mixtis: & in humido diſſolve in oleum pulcherrimum fixum cuius olei ſi coniungatur cum mercurio ſepties ſublimato æquali in quantitate & ſublimetur cohobando ſuper materiam quæ ſublimare non poteſt donec ambo figantur in oleum fixum cuius pondus unum, cadit ſuper venerem fuſam partes 12. & tingit eas miro modo, & permanet eius albedo in æternum & ſi cum oleo Lunę id coniungatur erit nobilius & perfectius.

Tinctura mira rubea ex vitriola extracta.

ARCANVM 9.

℞ Vitrioli Romani ad rubedinē exſiccati quantum diſſolvatur in aceto ſtillaticio & filtretur & clarificetur, & evaporatio deſiccetur & congeletur, & reducatur in pulverem tenuiſſimum aqua ſalis armoniaci per diſtillationem extracta imbuendum donec humeſcat deinde deſiccatur igne levi & deinde imbibatur aqua ſale armoniaci ut prius deinde deſiccetur, & hoc fac toties donec tantum aquæ ſalis armoniaci biberit quantum eſt ponderis ipſius vitrioli, deinde pone ipſum vitriolum, ſic imbibitum in matratio capaci vitreo forti optime obturato & pone matratum, tum optime obturatum in ſine calido per quindecim dies aut in videmia putrenti, quæ magis æqualitatem caloris obſervat, deinde ſole ipſum vitriolum ex matratio & pone in retortam optime lutatam & pone ad diſtillandum lento igno donec non amplius ſtillet, tunc auget & vigora ignem per grandus, donec exeat ſpiritus tunc continuandus eſt ignis in ipſo gradu.

Donec exeant omnes ſpiritus, tunc adhuc vigorant dies eſt ignis donec rubeſcat retorta, & optime candeſeat, & ſic rubificetur vitriolum & cum materia ſublimata in collo retortæ reperta coniungatur terendo, & cum aqua ſua egreſſa in recipienti contenta permiſceantur imbibendo terendo & deſiccando donec omnis aqua infuſa, & imbibita ſit, cum prædicto vitriolo, & ſublimatione iterata, coniungata materia volatilis cum fixa, & maneat materia fixa & rubicundiſſima ut ſanguis, quæ interim eſt in pulverē reducenda, & in fiola vitrea forti col locanda. & optime obturata, ſepelienda eſt fiola vitrea cum materia in loco humido, & frigido per quin decim dies aut plus donec ſoluatū in aſivam rubicundiſſimam quam filtratam & clarificatam proiicies ſuper mercurium ſepties ſublimatum & rubificatur mercurius & convertetur in oleum rubeū quod coniunges cum oleo ſolis æquali in quantitate & ſimul igne lęto fixabis in retorta abſtrahendo humiditatem

Xx

tatem ſuperfluam & erit medecina perfecta, cuius unum pondus cadit ſuper pondera 1000. mercurii crudi calefacti in crucibulo, vel ſuper lunam pondera 1000. vel cuiuſcũque alterius metalli, imperfecti, & convertetur metallum impurum, in puriſſimum aurum.

Ad oleum auri conficiendum ut arcanum ſupradictum perficiatur.

ARCANVM 10.

℞ Solus quantum vis diſſolvatur in aqua forti regali cui ſal armoniacus diſſolutus ſit vel ſal cõmune, in prędicta iſta aqua diſſolve ſolem tum & fove diſſolutionem per quindecim dies deinde abſtrahe per diſtillationem aquam fortem, & cohobando multoties reduc aquam diſtillatam ſuper materiam ſuperſtantem in fundo vaſis diſtillatorii & renova aliquo tres aquam fortem donec Sol maneat in fundo vaſis in oleum rubeum converſum huius olei quantum eſt diſſolvatur in aqua ardenti deflegmata & coniungatur deinde abſtrahatur aqua ardens, & ſpiritus vini & remanebit oleum ſolis in fundo vaſis, hoc oleum coniunge cum mercurio ſublimato ſuperius citato in arcano ſuperiori & fiet inde medicina perfecta.

Ad aurum argentum & multiplicandum pro ſingulis unciis auri dantur ſingula dragma pro augmento.

ARCANVM 11.

℞ Solis fotiali optimi ℥j. mercurii optimi ℥iiij. miſceantur ſimul & fiat amalgama, & ponatur in ſole lente calido donec indureſcat amalgama, deinde accipe ſalis com munis decrepitati quantum ponderat amalgama & miſce ſimul triturando, & pone in retorta vitrea & diſtilla per cineres fortisſimo igne, & tranſeat mercurius & ſeparatur ab auro quod in fundo retortæ remanebit quod eſt lavandum aqua communi donec ſapiat nihil ſalis, & deinde funde & liquatur ſolum & invenies multiplicatum ex dragma una pro uncia, quod ſi iterum illud aurum cementetur cemento in arcano primo deſcripto & iterum amalgametur cum mercurio ex primo amalgamate egreſſo multiplicabitur magis ac magis ita ut totus mercurius convertetur in aurũ per vices multas elatas cementando aurum & amalgamando cum mercurio & cum ſale decrepitato permiſcendo ut dicitur in arcano prædicto.

De tinctura fixa ſuper venerem.

ARCANVM 12.

℞ Veneris limaturæ libi. mercurii optime loti libras duas & cum

cum vitriolo ſimul tere in mortario marmoreo donec ſimul amalgamē tur hoc amalgama teres & multis lationibus donec candeſcat optime, adde huic amalgamati ſalis armoniaci libi. arcenici albi ℥vj. tartari albi ℥j. ſalis communis decrepitati ℥j. tritura omnia ſimul,& imbibe pulverem cum aceto ſtillatitio donec maſſa ſit ſpiſſa & craſſa ut mel, ponatur in retorta & diſtilletur quod ſtillare poteſt, & quod ſublimatur reduc ſuper feces triturando & imbibendo cum novo aceto ſtillatitio donec nihil aſcendant ſed omnia fixa maneant in fundo, quæ omnia triturentur, & miſceantur cum albuminibus ovi & deſicca lento calore,& pone in olla: non vitrea cũ corperculo optime lutato, & calcina per diem unum in igne ſalis forti deinde diſſolve materiam hanc in aceto ſtillaritio minerali,& filtra & clarifica& evapora diſtillando acetum ad ſiccitatem ſolve iterim& filtra & clarifica,& hoc quater repete,donec materia fixa remaneat in fundo alembici & oleum fuſum, cuius pars una coniuncta& liquefacta ſuper tantundem Lunæ optimæ cadit ſuper triginta pondera cupri purgati,& ſi multoties ſolvatur materia in aceto ſtillatitio minerali & ſæpius coaguletur & ſolvatur una pars tandem cadet ſuper lentum ciputi purgati.

Etiam hoc debet eſſe acetum minerale & nitro extractum hoc enim ſolum facit ſolutiones & coagulationes.

Purgatio cupri ad recipiendam tincturam ſupradictam.

ARCANVM 13.

ACcipiantur albumina ovorum 100. & agitentur ſimul cum baculo,& convertantur in aquam in aqua ponatur calens teſtatninũ ovorum ad quantitatem lib. 1. tartari irudi libi ponantur hæc omnia in vitreo vaſe optime clauſo ſub fimo equino calido per octo dies & deinde diſtillentur per retortam, & in hac aqua, extinguetur cuprum fuſum & liqua tum ter quater & ſic erit præparatum & purgatum cuprum ad recipiendam tincturam.

De congelatione mercurii.

ARCANVM 14.

♃ MErcurii ſic præparati quantum vis bulliat Mercurius in ſucco limonum per ſex horas,deinde bulliat iterum per ſex horas ſucco brarcæ urſivæ& deinde per alias ſex horas,in oleo communi & aceto communi forti in æquali quantitatem,& pone mercurium ſic præ paratum in matratio forti, vitreo optime lutato,ſequenti luto, ♃ caloris vivæ,optime trita vultri optime triti,& ſalis communis lib. 1. ex- ortibus cum albuminibus qui fiat paſta de qua fiat lutum quo lutetur ex arte matratium in quo eſt mercurius prædicto modo præparatus ſit autem ſtrictiſſimi oris matratum & optime claudatur vitro,& vitreo

luto prædicto, & ponatur in igne lento in cineribus per tres horas deinde conſtrue ignem,& continua in tali gradu per diem alterum, & eo transacto rumpe vitrum,& invenies mercurium in lunam converſum.

Ex regulo antimonii ut inde aurum fiat optimum.

ARCANVM 15

℞ Reguli antimonii puri auri puri & argenti an. partes æquales,liqua & funde in crucibulo & erit natura friabilis ut vitrum, tunde ipſum, & pulvera, & fac amalgama ipſius pulveris cum mercurii antimonii ℥9. ſedent. ℥iij. materiæ prædictæ claude hoc amalgama in matratio optime clauſo, & pone ſuper ignem lentum per menſem,materia hæc per menſem in tali igne, inſpiſſabitur & nigreſcet, ſecundo menſe augmentabis ignẽ aut profundius matratium iterum ſepelies in cineribus,ſecundo,deinde menſe adhuc ſepelies profundius matratium, & augmentabis ignem & ſic materia creſcet in arborem mineralem, continua adhuc hunc gradum ignes per menſem & tandem per octo dies creſce ignem donec fundatur natura hanc naturam iterum cum nono mercurio communi optime loto amalgamabis,& coques iterum per tres menſes ut feciſti augmentando ignem & ſic habebis naturam proiectionis unum ſuper decem lunæ & convertetur in aurum purum. Quod ſi hæc natura per ſublimationem depuretur perquam optime, & deinde figatur ita ut convertatur in pulverẽ fuſibilem ut cera aut butyrum habebis pulverem proiectionis ſuper omnia metalla unum pondus ſuper mille metalli cuiuſvis impuri & ſi adhuc diſſolvatur hæc naturam in celo ſtillatio minerali & deinde coaguletur, multoties adhuc perfectius operabitur,& ſi ſolvatur in aqua communi ſtillatitia ſæpius & coaguletur materia adeo ut dulceſcat,perfectus adhuc operabitur & morbos curabit omnes tum hominum & metallorum modo in oleum dulce rubeum convertatur iteratis ſolutionibus & coagulationibus in aqua communi factis.

Mercurii ex antimonio extractio docetur arcano. 21.

Pro ſole faciendo.

ARCANVM 16.

℞ Salis petre viridis æris, ſulphuris vivi vitrioli Romani an. libb. ſalis armoniaci ℥iiij. cinabrii ℥ij. miſce in pulverem tenuiſſimũ in retortam luto munitam & diſtilla aquam fortem obſervatis ignis gradibus in hac aqua forti ſolve ſolis optimi ℥j. deinde in alio matratio ſolve ſeparatum mercurii optime loti ℥iij. coniunge diſſolutiones & ſepara lento igne aquam fortẽ deinde cohoba ter ſuperponendo aquam egreſſam ſuper fecem aut materiam ſuperſtitem in fundo retortæ.

tortæ, & pone aquam communem ſæpius ſtillatam cum aqua forti quę inde egreditur, & ſolve materiam & filtra & clarifica, & hoc multoties itera ſeparando aquam fortem quæ ultimo egreditur, & ponendo primam aquam quæ dulcis eſt, ut tandem hac aqua dulceſcat materia in fundo retans & convertatur in oleum dulce & fixum cuius pondus tam ſuper 20. pondera Saturni vel Lunæ convertit in aurum.

Pro dealbando cupro.

ARCANVM 17.

SAlis communis calcinati ℥b. calcis vitiæ b. arcenici calcinati ℥j. tartari calcinati ℥b. ſalis armoniani fixi & boracis an. ℥ij mercurii ſublimati ſepties miſce fiat ex omnibus pulvis per horam calcinandus & deinde ſaliendus in aceto ſtillatitio & filtrandus, & evapora diſſolutionem & calcina parum & iterum ſolve in aceto, hoc multoties itera donec habeas ſal fuſibile ut cera: & oleum incombuſtibile de quo proiice unum pondus ſuper decem pondera cupri purgati ſuperius arcano in & habebis argentum optimum, & hæc eſt optima cupri dealbatio.

Pro ſole cementando.

ARCANVM 18.

℞ VItrioli Romani ℥ij. ſalis armoniaci ℥j. viridis æris ℥b. croci martis ℥j. ſalis petræ ℥j. miſce fiat pulvis ſublimandus donec omnia in fundo quieſcant deinde hæc omnia ſolvantur in urina putrefacta & filtra & clarifica ſolutionem deinde evapora ſolutionem, quod in fundo remanet eſt arcanum cemẽti, ſi hoc pulvere cementes Lunam cũ auro in æquali quantitate fuſam & in tenues laminas diſtinctam convertetur in aurum optimum.

Oleum ſulfuris vivi.

ARCANVM 19.

℞ TArtari calcinanti libi. ſulfuris vivi libb. reducantur in pulverem & includatur retortæ & claudatur optime per duos dies abſque diſtillatione his diebus tranſactis diſtilla per cineribus igne forti, habebis oleum mirum quod curat caducum certisſime, modo guttulæ decem propinentur ſingulis diebus mane ieiuno ventriculo, indicat etiam mercurium qui ut qui ut ſupra diximus arcano præſenti curat etiam caducum ſi ad grana decem propinetur & dealbat venerem perquã optime ſi ſuper ipſam fuſam & liquatam proiiciatur. *Cura epilepſiæ*

Pro ſole.

ARCANVM 20.

℞ SOlis ℥j. Lunæ ℥b. mercurii optime loti ℥ij. amalgamentur ſimul & amalgama claudatur in vaſe vitreo optime clauſo, & ſtet ibi per 20. dies aut 30. in igne lento, & con-

convertetur amalgama in pulveré rubeum hunc iunge cum novo mercurio & coque iterum donec figatur hoc quater repete, hunc pulverem ſolve in aqua forti ſequenti vitrioli romani limaturæ martis ſulphuris vivi ſalis communis ſalis petræ an. libb. ex his omnibus paretur aqua fortis per diſtillationem quæ erit rubicundiſſima, in hac aqua ſolve, tuam prædictam materiam ex auro argento & argento vivo præparatam & abſtrahe aquam fortem, & cohoba multoties donec aqua alba egrediatur, iterum ſolis in aceto mercuriali ſtillatitio: & filtra & clarifica abſtrahe acetum, deinde ſolvatur materia iterim aqua comuni ſtillatitia, & filtretur, & clarificetur & abſtrahatur aqua ſtillatitia comunis donec materia in fūdo vaſis remaneat in oleū fuſū cōverta tur ſeu ſal fuſibile cuius pondus unum ſupra 100. pondera mercurii crudi excalefacti proiicitur & totū convertitur in aurum optimum.

Extractio ☿ ii. ex antimonio.

ARCANVM 23.

ANTImonii ℥viij. pulveriſetur per quam optime & includatur in maratium capacem cui ſuper impone aquæ vitæ optimæ libii. ſalis armoniaci ℥iij. ſalis tartari ℥vj. miſceantur ſimul in matratio illo, & obturetur quam optime, & permiſceantur & putrefiant in fimo equino calido per quindecim dies deinde circulentur in cineribus caſo, per octo dies deinde bulliant per duos dies & invenietur mercurius in fundo matratii currens & volatilis ex ſingulis octo variis invenies uncias quinque mercurii currentis & volatilis, hic mercurius eſt optimus ad arcanum 15. præparandum & perficiendum.

Elixir ad aurum.

ARCANVM 22.

SVblima ſepties mercurium cum ſale communi, præparato, ultimo ſublima ipſum cum ſale armoniaco quinquies aut ſepties donec mercurius maneat in fundo fuſibilis ut cera, hunc ſolve in aceto ſtillatitio minerali & filtra ſolutionem & coagula, diſtillando acetum, deinde ſolvatur aceto mercurius & hoc ter aut quater repetendo, donec ſolvatur mercurius ut cera, hunc mercurium ita præparatum ſolve in aqua pluvial diſtillatitia clariſsima & congela idque pluries & tandem ſolve in humido aeris, huic ſolutioni claræ & limpidæ adde calcem ſolis per mercurium & ſalem communem præparatam & ſolvetur calx ſolus in liquorem rubicundiſsimum, qui variis ſolutionibus & congelationibus convertetur in oleum fixum & merum elixir cadens ſuper 1000. pondera Lunæ in ſolem verum & optimum.

De

De lacte virgineo extrahendo.

ARCANVM 23.

MErcurii ſepties ſublimati lib. 1. hunc diſſolve in aqua ſequenti ♃ roris maii ſexties diſtillati lib. 1. aquæ fortis communis ſepties diſtillatæ lib. 1. miſce ſimul & diſtilla rerortam bis aut ter, hoc erit acetum acerrimum in quo debet ſolvi mercurius ſepties ſublimatus & ſolutus putrefieri per menſem in fimo equino, deinde diſtillare & coniungere ſemper aquam diſtillatam cum parte mercurii quæ in fundo remanet donec tota aſcendat per diſtillationem quod brevi fiet ſi ſis ſubtilis naturæ indagator & operator quia multiplicanda eſt roris maii aqua, cum aqua arida quæ ex mercurio aſcendit. aut mercurius in fundo remanens diſſolvendus aqua diſtillata roris maii donec tandem aſcendat & acida fiat omnis quæ dicitur fac virgineum & acetum acerrimum ſtillatitium ad ſolvenda omnia corpora metallica, & in ſalem fuſibilem convertenda & in oleum fixum incombuſtibile cuius beneficio omnia fiunt arcana perfectisſima, cuius abſentia omnia falſa reperiuntur unde hoc aceto utendum eſt in omni arctavo peragendo & perficiendo.

Pro cupro dealbando.

ARCANVM 24.

LVnæ optimæ quantum vis funde in crucibalo & ſuper lunam liquatam proiice urcenicum criſtallicum albiſtrum in fruſtula quantum ponderat tua, & proiice in cannam & erit luna fragilis ut vitrum, hanc tritura, & permiſce cum æquali pondere mercurii ſepties ſublimati & iterum ſublima donec figatur mercurius cum luna in fundo vaſis, & ſi cito id non fiat coniunge tuam lunam ſic præparatam cum mercurio fuſibili cum ſale armoniaco ſuperius præparato, in arcano quarto, & tunc fixabitur tua natura perquam optime, & hæc natura ſolvatur in lacte noſtro virgineo ſuperius præparato, & ſolutionibus multis iteratis convertitur in ſalem fuſibilem, & oleum fixum aqua ſtillatitia dulcificandum cohobationibus iteratis donec dulceſcat & acrimonia tollatur omnis, tunc temporis perfectisſimum eſt oleum, & calidi unum pondus ſupra 1000. cupri fuſi, & lingit in æternum & permanet ſemper in ipſo igne tin- ctura hæc

Ex antimonio & mercurio.

ARCANVM 25.

MErcurii ſepties ſublimati cum vitriolo & ſale communi, mutando ſingulis in viribus vitriolum ad rubedinem calcinatum, & ſalem

ſalem communem deminitum ſolutum deſucatum &purum factum utinde per ſublimationem mercurius extrahat tincturam vitrioli & ſalis communis ♃ ergo huius mercurii ſepties ſublimati lib. 1. & antimonii mineralis ſeu mineræ antimonii tantumdem reduc omnia in tenuiſſimum pulverem & ſimul miſce & ponatur retorta in fimo equino calidiſſimo, per 25. dies aut per menſem, tranſacto menſem colloca retortam in furno cinerum & diſtilla igne ſatis lento per duodecim horas deinde vigora ignem donec oleum rubeum veniat tunc extingue ignem donec oleum rubeum veniat tunc extingue ignem diſtillationis & refrigeratis vaſis, rumpe oleum ſtillantem in vas recipiens & prave in retortum optime clauſum & colloca in fumo calidò, per octo dies deinde diſtilla in balneo mane per ſex vices, deinde in cineribus calidis ſextem iterum vires donec clariſſima ſit, & limpida & luceat ut aurum in hac aqua diſſolvatur aurum calcinatum cum mercurio & ſale, & vel ſit converſum in oleum fixum, & coniungatur hoc oleum cum æquali in pondere, & coquantur ſimul donec figantur vel diſtilletur pars volatilis ſuper fixam in fūdo vaſis remanentem donec figantur omnia, huius olei fixi pondus unum tingit Lunæ partes nullę in aurum purum & laminæ Lunæ excalefactæ, & extinctæ in hoc oleo convertuntur in aurum purum & optimum minerale ſuperans radiis & tinctura & fixat mercurium crudum in aurum verum ſi guttulæ quædā proiiciantur in mercurium in crucibulo excalefactum: multiplicatur eius virtus & efficacia ſi multoties diſſolvatur ſimili aqua extracta ex antimonio & mercurio ſepties ſublimato repetitis diſtillationibus & putrefactionibus.

Ad argenti tincturam ſuper caprum.

ARCANVM. 26.

LVnæ amalgamatis cum mercurio ʒiij. mercurii extractati ex mercurio ſublimato cum calce viva & tiſturo ℥iij. lavetur bene ſale & aceto, ſalis optimi purgati ſæpius ut fluat ut cera, quod fit multis ſolutionibus calcinationibus & fuſioribus ſalis iteratis miſce totum in vaſe fixatorio per menſem ſuper cineres calidos & totum fixabitur cui toto adde mercurii ſublimati fixi ex ſublimationes iterata cum ſale armoniaco, triplex pondus & fixa iterum & coque per menſem & fixabitur perfectius & hoc quater repete donec materia fluat ut cera ſine fumo, proiice unum pondus ſupra veneris pōdera decem & colorabitur perfectisſime in argentum.

Ad auri tincturam ſuper Lunam.

ARCANVM 27.

LVnæ optimæ ℥ij. ſolis optimi ℥j. funde ſimul & reduc in laminas

tenues

reſtues diſſolve eas in aqua forti huic diſſolutioni adde mercurii ſepties ſublimati ℥iij. & diſtilla materiam ad ſiccitatem uſque, huic materiæ deinde adde mercurium fixum & fluentem per ſalem armoniacum præparatum ut ſupra & omnia iterum diſſolve & abſtrahe aquam fortẽ ad ſiccitatẽ & cohoba ter repetendo donec materia fluat ut cera ſine fumo huius proiice unum pondus ſupra decem pondera Lunæ copelatæ: & erit aurum.

Ad auri tincturam ſupra Lunam.

ARCANVN 28.

℞ Solis optimi calcinati cum mercurio ſulphure & ſale communi præparato & optime purificato, lavetur calx aqua calida donec calx ſalis ſit ab omni ſalcedine privato, huius calcis ℞ ℥ij. mercurii ſepties ſublimati & in mercurium currentem redacti ℥ij. miſce optime, & pone in vaſe fixatorio ſine matratio forti optime clauſo in athamore per menſem. & congelatam materiam iterum ſolve cum eodem mercurio eodem modo præparato ut ſupra, triturando & miſcendo, donec materia fluat ut cera, quæ quidem materia ſic præparata, ſolvenda eſt in lacte noſtro virgineo ſeu aceto noſtro ſtillatitio in arcano ſuperiori 23. declarato, & filtrandæ eſt materia ut clareſcat, & multoties eſt ſolvenda & deſicando cohobationibus multis multoties iteratis donec fluat materia ut cera ſine fimo, quæ edulcoranda eſt ſpiritu roris maiiut acredo evaneſcat tunc temporis eſt verum elixir, cadens ſuper Lunam fuſam unum pondus ſuper mille pondera Lunæ fuſæ & erit omne aurum optimum & verum eſt hoc aurum ſi cum patientia elaboretur eſt longæ præparationis.

Ex ſulphure & marte pro tinctura Lunæ in aurum.

ARCANVM 29.

Recrementa martis quæ in officinis fabrorum ferranorum reperiuntur dum concutitur ferrum candens ℞ horum excrementorum lib. 1. ſulphuris flavi tantumdem miſce ſimul & combure addito novo ſulphure ad ℥j. aut duas pro tertia aut ſecunda conbuſtione, conbuſtum hoc ferrum rempe, & retortæ inde & diſtilla per cirenes obſervatis ignes gradibus diſtillabitur oleum ſulphuris maxima in quantitate, quia ſulphur ferri additur ſulphuri communi, & humidum eius augmentat peracta diſtillatione auge ignem ut materia in fundo retortæ relicta candeſcat & optime calcinetur ad rubedinem hanc materiam ſic calcinatam rubeam nempe, & proiice ſuper ipſam ſuam aquam ſtillatam in vaſe vitreo, & adde ſpiritum vivi quater plus quam fuerit olei ſeu aquæ acidæ ſtillatæ ex ſulphure & marte & pone in cineribus calidis ut lente bulliat & tructuram extrahat bullendo & natura calcinatu hanc tincturam extrahe

trahe per inclinationem, & adde novum ſpiritum vivi, & pone in calore levi ad digerendum donec coloretur, hanc tincturam extrahe & priori coniunge & hoc toties repete donec amplius ſpiritus vivi non tingatur, pone ſpiritum vivi tincturam in vaſe ſtillaterio & leviſſimo igne extrahe & ſepara ſpiritum à tinctura quæ remanebit in fundo vaſis ſpiſſa ut mel cui adde mercurii optime loti tantumdem & permiſce, & fons calore lento per diem unum donec mercurius figatur in pulverem, rubeum ſolve hunc pulveris rubeum in lacte noſtro & filtra & clarifica ſolutionem, & ex ſicca extrahendo lac noſtrum & cohoeba multoties donec in oleum rubeum convertatur, fixum hanc oleũ coniunge cum æquali quantitate olei ſolas & per menſem fons in calore tenui, & perfecte fixatur oleum martis ſulphuris & mercurii & dat tincturam miram ſuper lunam unum pondus ſupra centrum pondera lunæ fuſæ.

Ex ſolo ſulphure vivo & argento vivo, pro tinctura lunæ in aurum.

ARCANVM 30.

♃ SVlphuris vivi ſeu virginei, quod fuſionem non paſſum ſit ſed ex minera ſua & fodina eductum ſit, ſive laquefactione habet enim tincturam maiorem ♃ huius ſulphuris libii. reduc in pulverem & pone in urinali vitreo capaci & forti, ſuper pave ſpiritum vivi ab omnia flegmate deputatum ut manet ſuper ſulphur quinque aut ſex digitos, & colloca in cineribus tepidis ut bulliat lente, & ſit diſcorpectum urinale in quo eſt ſulphur bulliens cum ſpiritu vivi, & ſpuma quæ ſuper venit cum cocleari liqueo tolle & ſepara, et continuetur per tres dies et noctes hæc ebullitio, et ſi ſpiritus vivi deficiat addatur novus et fine dierum trium erit ſulphur fuſibile et inconbuſtibile et exſicca bene lento calore continuato donec deſiccat omnio ſpiritus vini hoc ſulphur fixum et inconbuſtibile ♃ et permiſce ipſum cum æquali quantitate mercurii optime loti, in ſcutella terra vitreata, cum piſtillo vitreo donec optime ſimul permiſceantur deinde pone in matratio vitreo forti cum ſpiritu vini quatuor digitis ſupernatante, & obtura optime matratium quod collocabis in fimo equino per quindecim dies calido, & deſiccabitur ſpiritus vivi ſuper materiam & erit materia ſicca, transfer une ex fimo, in cineres lente calidos, & deveniet materia nigra ut pix in paucis diebus, & continua hunc lentum colorem donec materia tranſeundo per omnes colores deveniat ad rubedinem perfectam rubini inſtar, fixa adhuc hanc materiam in vaſe fixatorio in athamone per menſem, donec odor ſit optimus & ſuavis, qui perſentitur ex apertura vaſis, & ſi diſſolvatur hæc mate-

materia in lacte noſtro & iterim ſolvatur in ſpiritu rotis maii donec dulceſcat, perfectius operabitur au rum unum pondus cadit ſuper mille pondera Lunæ fuſæ & ſuper alia omnia metalla etiam cadit & transmutat ipſa in optimum aurum imo & mercurium crudum in crucibulo excalefactum tranſmutat in lapidem eiuſdem virtutis & efficaciæ & huius mercurii pondus unum cadit ſuper centum pondera argenti vini & fixat in aurum.

Arcenici præparatio ad dealbandam venerem.

ARCANVM 31.

℞ Salis nitri aluminis Rochæ ſalis communis præparati an. libi. fac aquam fortem ut moris eſt feres huius aquæ fortis accipe & tritura & his fecibus optime tritis adde arcenici criſtallini pulverati libi. & ſublima ſemel ſublimatum hoc arcenicum & trituratum ſalve in prædicta aqua forti ſolutionem clarifica, & diſtilla per retortam arcenicum manet in fundo ſiccum quod in humido loco in oleum con vertitur huic oleo adde oleum lunæ ſuperius multis in arcanis præparatum & fixa ſimul per menſem fovendo & abſtrahenda per diſtillationem ſuperfluam humiditatem donec remaneat in fundo vaſis diſtillatorii in verum oleum fixum tingens & penetrans cuprum, & mutans in verum argentum pondus unum ſuper 100. pondera cupri fuſi.

Pro Luna fixa & in aurum tinctura.

ARCANVM 32.

℞ Lunæ optimæ calcinatæ cum mercurio & ſale communi præparato miſce cum pari quantitate cinabrii antimonii & ſublima idque ter, & in ſingulis ſublimationibus repete cinabrium antimoniale hanc materiam deinde ſolve in aqua forti compoſita ex libi. ſalis petræ & vitrioli an. antimonii viridis æris an. ℥iij. in hanc aquam pone tuam Lunam ſuperius præparatam & ſolve in cineribus calidis: fovendo diſſolutionem per tres dies, in fine trium dierum diſtilla aquam & feres reduc in corpus per liquationem cum borace & remanet tincta Lunæ quæ convertendis eſt cum ſolis optimi pari quantitate & optimum aurum.

Aqua mercurii.

ARCANVM 33.

Mercurii ſublimati & bene pulverati lib. 1. extendes ſupra laminum iovis fortem in Medico perforatum et pone ſuper vitritum infundibilum in loco frigido, & humido, et ſolvetur in aquam, quam diſtilla in balnea et hoc iterabis toties donec tota materia convertatur in aquam et aſcendat, tota per diſtillationem balnie ℞ totam iſtã aquam diſtillatam et diſtilla ſupra

cineres quod reſidum eſt in fundo alembici: eſt iterum aeri frigido & humido exponendum ut ſolvatur in aquam quam per balneum mariæ diſtillabis & iterum per cineres donec nullas feres in fundo alembicl relinqunt, huic aquæ mercuriali ſepties per cineres diſtillatæ aurum calcinatum cum mercurio ſulphure & ſale, eſt diſſolvendum & hæc diſſolutio eſt putrefacienda per quindecim dies in fimo calido, & deinde per cineres diſtillanda lento igne & per cohobationem reiicienda ſuper feres donec convertatur in oleum verum fixum cuius virtus eſt mira cadit unum pridus ſupra 100. lunæ fuſæ pondera & convertit aurum purum, hoc arcanum profundus tingit & tranſmutat ſi oleum eius dulceſcat ſpiritu roris maii ſæpius diſſolvendo hoc oleum in oleo ſponte & diſtillando & cohobando ſic creſcit eius virtus & efficacia & morbos curat, omnes tum humanos tum metallicos.

Pro tinctura lunæ in aurum.

ARCANVM. 34.

AVri optimi calcinati, croci martis ærve uſti, ava partes æquales, his adde ſatis armoniaci ruſicati ſupra crocum martis per diſſolutionem eius ſalis armoniaci, cum aceto diſtillatitio fortiſſimo, & croco martis & tingit ſuo colore ſalem armoniacum & per exſiccationem & ſublimationem tinctura illa conjungitur ſali armoniaci huius ſalis armoniaci ℥iiij. & ſolus in aceto noſtro lacteo virgineo & pone in hac ſolutione tuos pulveres ex auro croco & ære uſte factes & fac curbi diſſolve omnes pulveres & diſſolutionem clarifica & putrefac per menſem in fimo calido equino deinde diſtilla hanc ſolutionem putrefactã per retortam in cineribus lento igne, & cohoba ſuper feres ponenda aquam quæ aſcendit donec materia in ſalem fuſibilem convertatur. quæ edulcoranda eſt cum ſpiritu roris maii & tunc profundius tingit: vana pane ſupra 10. partes lunæ fuſæ in aurum optimum.

Vt crocus martis nobilis fiat ad hoc arcanum perficiendum.

ARCANVM. 35.

LImaturæ calibis quantum vis & lava ipſam limaturum cum aqua in q̃ua ſit ſal diſſolutum lava decies aut viginti vices donec limatura fit clara & lipida, & exſicca ipſam & pone in vaſe vitreo & pone ſupra acetum fortiſſimum ſtillatium cui boni bona quantitas ſalis armoniaci ſit diſſoluta, & pone ad ſolem per octo dies, & move ſingulis diebus agitando matratum in quo eſt materia deinde tolle acetum per inclinationem et novum pone acetũ ſtillatitium cum novo & recenti ſale armoniaco, et ad ſolem pone agitante ut ponus donec coloretur acetum et hoc tinctum acetum tolle ut ponus.

ponus & cum priori coniunge & hoc ſuc toties omnis limatura ſit ſolita in aceto ſale armoniaco impregnato, has tincturas recipe, diſtilla lentiſſimo calore & in fundo remanet crocus martis perquam optime, ut tincturam augmentet arcani ſuperioris quiquidem crocus poteſt reduci in verum oleum martis rubicundiſſimum ſi ſolvatur multoties cum aceto ſtillatitio, & deinde ultimo, cum ſpiritu rorismaii ſolvendo convertitur in oleum rubicundiſſimum quod ſi coniungatur cum oleo ſolis & figantur erit perfectiſſimum opus & adit una pares ſupra, centum lunæ fuſæ, tingitur mercurius ſepties ſublimatus & convertitur in oleum rubicundiſſimum æquale in virtute & efficacia priori oleo auri..

Ad aquam in vinum optimum convertendam.

ARCANVM 6..

℞ Vini optimi lib. xij. aut quantum vis diſtilla vinum in alembico vitreo alto & capaci lentiſſimo calore,. aut ſpiritus vini prius hinc eliciatur, rectifica ſpiritum hinc diſtillatum ſepties ad minus ut vindicetur ab omni o flegmate, hûc ſpiritum ſic rectificatum conſerva in phiala optime clauſa,. continua deinde diſtillationem vini, & exibit flegma, egreſſum flegma rectifica ſeptima diſtillatione donec puriſſimum ſit, & nullas emittat feces in diſtillatione ſed clarum exeat & limpidiſſimum hoc flegma ſic præparatum conſerva in phiala vitrea optime clauſa ne repiret ſeparatim à ſpiritu vini, perge iterum diſtillationem vini ex quo ſpiritum extraxiſti ex flegma & auge ignem & exibit oleum rubeum fœtidum diſtillatum hoc oleum rectifica multoties donec candidum ſit & clarum & nullum fœtorem habeat ſed bene oleat, & hoc rectificatum oleum conſerva in fiala vitrea optime obturata ne reſpiciet, combura deinde feces quæ ſuper ſunt in alembico & calcina fortisſimo & aperto igne in crucibulo, donec candeſcant feces & albeſcant, his fecibus calcinatis ad albedinem, adde flegma ſuperius diſtillatum & rectificatum in alembico novo vitreo & ſuper poſito ſalatello bulliant per horam feces in prædicto flegmate, & filtrentur & clarificentur per cartam bibulam infundibulo vitreo ſuſpenſam hanc ſic clarificatam materiam diſtilla in alembico, & quod remanet in fundo alembici calcina iterum aperto igne in crucibulo, & ſolve calcinatum in flegmate & hoc ſepties aut decies repete, calcinando ſolvendo filtrando donec ſal habeas fini candidum & ab omnibus fecibus vindicatum purum & putum huic ſali puro & candidisſimo adde ſpiritum ſuum ſepties rectificatum & ſuperius reſervatum, & ſolve in cineribus calidis & ſolutionẽ filtra & clarifica, & ſi quid eſt quod

ſolvi non poſſit calcinetur & flegmati rectificato ſolvatur & deſiccetur, & deinde ſpiritu coniungatur ut ſolvatur, ſolutionem diſtilla conſervato ſemper ſpiritu qui inde aſcendit & cohobetur ſuper ſalem fixum inferis remanentem donec coniungantur ſimul in oleum fixũ, quod ut ad extremum putificetur, volatile faciendum eſt cum ſpiritu ſuo coniuncto, & coctione continua fixum faciendum eſt: & huic fixo oleo puro & candido, oleum ſuum rectificatum eſt convertendum & ſimul fixandum poſt ſuam volatili ſatiendum poſtquam autem fixum factum eſt elementa vini omnia ſimul juncta in oleum fixum, quod convertit ipſam aquam in purum & optimum unum pondus unum cadit ſupra 300. aquæ pondera, ita ut guttula una iſtius olei convertat aquæ ſciatum unum quod mirum eſt & ſtupendum, & hinc poſſunt excogitari multa alia ſimilia ſecreta ex animalibus & vegetabilibus extracta quæ animalis omnia & vegetantia perficiunt.

Marcaſitæ aureæ oleum fuſibile ad in aurum convertendum.

ARCANVM 37.

MArcaſitæ aureæ optimæ lib. ii. tunde & tritura optime in pulverem tenuiſſimum valde hunc pulverem diſſolve in ſufficienta quantitate aquæ forti regali, pone diſſolutionem in cineribus lepidis & quod clarum erit in diſſolutione ſepara per inclinationem à fecibus turbidis quos proiice diſſolutionẽ claram diſtilla, exſicca & cohobater ſuper feces aquam diſtillatam clarificando ſemper diſſolutionem per inclinationem ſeparando clarũ & turbido, ultimo deſicca marcoſitam adde auri optimi calcinati cum mercurio ſale & ſulphur ℥j. ſales armoniaci ſuperius cum croco martis rubifacati ʒij. mercurii ſepties ſeblimati ʒiij, miſce omnia ſimul & incorpora in mortario marmore cum piſtillo marmareo ut vitreo & pone omnia in retorta, & hanc pone in cineribus lento igne donec humiditas ſuperflua evaneſcit poſt vigora ignem, ut quidquid eſt volatilis ſublimetur in collo retortæ, tunc frangere retortam & collige materiam quæ eſt fundo, & tritura & coniunge cum eo quod eſt in cello volatile & converte ſimul & iterum ſublima & hoc ſepties reple & erit materia fuſibilis ut cera in fundo retortæ, & coniunge ipſam materiam fuſibilem cum oleo fixo ſalis alcali, & coque per menſem in athamone in matratio forti, aut plus donec congeletur in materiam fixam & fuſibilem cuius pondus unum cadit ſupra ♃ calidum in crucibulo pondera 100.

De

De oleo Alcale ſalis ad preparandum ſuperius arcanum.

ARCANVM 38.

♃ Lib. 10. ſalis alcali & tunde ſubtiliter in marmore & in corpora cum aceto ſtillatitio & fac pilas rotundas quas in ſole exſicca & deinde in furno reberberii calcina per 24. horas & deinde diſſolve in aceti ſtillatitii ſufficiẽti quantitate, filtra diſſolutionem & diſtilla & deſicca, & ſolve iterum in novo aceto ſtillatitio, donec materia ſolvatur in oleum fixum, & ſalem fuſibilem ut cera.

Ad Lunam in aurum tingendum.

ARCANVM 39.

ANtimonii optimi in pulverem redacti libi. tartari crudi libi. ſalis petræ tantumdem miſce omnia in pulverem & calcinentur ſimul in tigilli forti, & in igne fortiſſimo fuſa moveant per quatuor horas, & ut regalus cadit in fundo tigilli ♃ materiam frigefactam & ſepara à regalo quem ſerva reliquum materiæ ſolve in aqua fontis per ebullitionem hanc filtra & clarifica quantum potes & ſuper hanc clarificatam & filtratam proiice acetum ſtillatitium, & præcipitabitur ſulphur aureum antimonii, quod ſepara per filtrationem & ſulphur aureum antimonii manet ſuper filtrum hoc ſulphur exſicca calore lento, exſiccatum ſulphur ſolve in lacte noſtro virgineo, digere donec tingatur ſolutionem diſtilla, & quod eſt acidum diſtillationis recohoba ſuper feces ut iterum ſolvantur & ſolutum clarifica & ſolve, & id toties repete donec in oleum fixum convertatur rubeum, quod eſt cum oleo ſolis coniungendum & coquendum donec figatur in ſalem fuſibilem & tingentem & cadit unum pondus ſupra pondera 100. Lunæ fuſæ, & convertit in aurum optimum.

Ad ex antimonio extrahendum.

ARCANVM 40.

REguli ſuperius in arcano ſuperiori extracto ℥iiij. ſalis armoniaci depurati per ſolutionem & exſiccationem ſolutionis ℥viij. tundantur ſimul & coniungatur in pulverem tenuiſſimum & ſublimentur ſimul in vaſe vitreo forti & valido & ſublimationem quinquies aut ſexies repete donec regulas aſcendat cum ſale armoniaco & pone omnia ad diſſolvendum in aqua communi calida, cum ſale tartari impregnata, & in fundo vaſis invenies regulum in mercurium currentem converſum ut habes in arcano 21. huius libri poſt digeſtionem menſtrualem.

Ad

Ad extrahendum ex omnibus metallis in calcem reductis.

ARCANVM 41.

AQuam fortem communem in ea diſſolve ſalem communem calcinatum pedetentim donec non amplius ſalis ſolvere posſit hæc aqua fortis, in ea aqua forti pone regulum antimonii ſi ex regulo vis elicere mercurium, aut calcem plûbi ſi ex plumbo vis elicere mercurium aut calcem Iovis ſi Iove, aut martis ſi ex marte aut veneris ſi ex venere, aut calcē lunæ & ſolis ſi ex luna ſale educere mercuriū curentē & obtura bene matratiū in quo fit diſſolutio calcis metallicæ & pone in fimo calido per menſem diſtilla aquā deinde fortem & exſicca pone in fimo calido per menſem diſtilla aquā deinde fortem & exſicca, huic materiæ adde ſalis armoniaci quantum ponderet materia, & tantundem ſalis tartari, ſupra maximam quantitatem aquæ ardentis optimæ, & digere per quindecīm dies & deinde fac bullire tuam materiam cum aqua ardenti & in fundo invenies mercurium currentem.

Ad antimonii in aurum convertendum.

ARCANVM 42.

MErcurii ex regulo antimonii extracti ℥iij. auri optimi ſoluti avi tenuisſime limati ʒj. fiat amalgama, deinde fac etiam amalgama ex communi mercurio cum Luna optima miſce hæc amalgamata optime terendo ipſa in mortario vitreo cum piſtillo vitreo ut optime permiſceantur & tunc cum optime permixta fuerint pone in matratio longi colli & obtura bene, & pone in igne lento & coque materiam lēte donec materia nigreſcat deinde augmenta ignem & coque diutius donec materia albeſcat, & tandem coque diutius & creſce ignem donec materia rubeſcat, ut cinnabriū cui addas novum mercurium ex regulo extractum vel ex Lunæ & optime permiſceri, & coques donec iterum nigreſcat albeſcat & rubeſcat, & hoc ter facies & habebis verum elixir ad aurum cuius pondus unum cadit ſupra 1000. Lunæ fuſæ & ſi diſſolvatur hæc materia cum aqua mercurii ſuperius declarata arcano 33. fiet potentisſimum arcanum cui non eſt par, & ſi dulcoretur cum ſpiritu roris curabit omnes morbos humanos æque ac metallicos.

Vt ex Luna fiat argentum vivum & cum hoc, elixir ſtupendum.

ARCANVM 44.

LVnæ optimæ ij. diſſolvatur in aqua forti fove diſſolutionem per menſem diſtilla cohoba diſtillationem ter aut quater & ultimo ſepara aquam fortem ad quartam partem reſiduum diſſolutionis pone in frigido aeris ut formentur criſtal-

ſtalli, in his criſtallis ſiccis & ab omni humiditate ſeparatis adde olei tartari optimi, ex optimo ſale tartareo & candido facti ℥vj. ſalis armoniaci ſoluti ij. digerantur per menſem in fimo calido, aut in balneo mariæ tepido, in matratio optime clauſo, tandem addatur ſal armoniacum ſublimatum & novum ſalem tartari æquali in pondere & cum ſpiritu vivi digerantur per 15. dies & tandem bulliant & in fundo reperietur mercurius currens quem exſicca & Luna, cum ſale & aceto, & iterum exſicca, & fac ex eo amalgama, cum auro & argento & coque amalgama ut in pulverem rubeum convertatur, hunc nutri ſimili mercurio & coque ut figatur & iterum ſolve & hoc ſepties repete, & figa donec in pulverem rubeum cõvertatur, huius pulveris pondus unum cadit ſuper 100. pondera Lunæ fuſæ & convertit ipſam Lunam in verum aurum, & ſi ſolvatur hic pulvis cum aqua mercurii & coquatur & figatur in oleum fixum cadit eius pondus ſupra 1000. pondera Lunæ fuſæ & ſuper alia omnia metalla præſertim Iovem & Saturnum

Ad fixandum in veram Lunam & tingendam venerem.

ARCANVM 45.

MErcurii ſepties ſublimati ℥vj. ſalis armoniaci tantumdem calcis Lunæ per mercurium calcinæ ℥ij. miſce omnia & pone ad ſublimandum in matratio, redde quod ſublimatur fecibus & tere optime & ſublima iterum in novo matratio & hoc toties repete donec nihil ſublimetur & totum maneat in fundo, hoc omne pulveriſa & in loco humido ſolve in aquam, hanc aquã filtra & purifica, & congela ſuper cineres calidos, diſſolve iterum cũ aqua quæ aſcendit & iterum filtra & congela in cineribus idque ſepties & erit medicina de qua pondus unum congelat 50. mercurii pondera in veram Lunam, & tingit cupri pondera 100. in veriſſimam Lunam.

Ad fixandum in verum aurum & tingendum Lunam in verum aurum.

ARCANVM 46.

MErcurii ſepties ſublimati ℥iij. auri calcinati cum mercurio ſale & ſulphure & optime loti ℥j. olei croci martis multoties ſoluti & clarificati ℥iij ſalis armoniaci rubei ℥iiij. miſce ſimul & pone in matratio forti & ſublima igne cinerum fortiſſimo, & quod ſublimatur reduc ſuper feces quæ in fundo remanent & toties repete ſublimatione donec nihil aſcendat, tunc temporis quod eſt in fundo tunde & trituram in pulverem ſubtilem valde hunc pulverem pone in calido vitreo perforato ſuper infundibulum vitreum & hoc pones in loco frigido & humido, pone ad diſſolvendum in a-

quam, hanc clarifica per filtrum, & diſtilla & quod in fundo remanet iterum diſſolve cum aqua ſua egreſſa et hoc repete toties donec materia remaneat in fundo in ſalem rubicundiſſimum fuſibilem converſa huius ſalis proiice ℈j ſuper 100. dragmam mercurii in crucibulo calidi & totum vertetur in aurum & unum pondus huiuſce ſalis rubei fuſibilis turget in aurum Lunæ pondera centium.

Ad fixandum in veram Lunam.

ARCANVM 47.

JOvis calcinati ℥iiij. diſſolvantur in lacte virgineo noſtro in arcano 23. declarato ſufficienti in quantitate fove diſſolutionem per octo dies in cineribus tepidis, & interim ſolvatur calx. Lunæ in eodem lacte virgineo noſtro, & fove ſolutionem per octo dies, & clarifica, & in fine octo dierum ſolutiones ambas horum metallorum coniunge & diſtilla in cineribus & materia in fundo reſtanti adde olei ſalis alcali ſuperius præparati in arcano 38. ℥iij. & diſtilla iterim & exſicca & coniunge diſtillationes ſcilicet id quod ex lacte virgineo aſcendit, & quod ex oleo ſalis alcali aſcenderit id omne ſimul coniunge, & cum his aquis ſolve materiam tuam in fundo remanentem & filtra & clarifica, & iterum diſtilla & hoc toties repete ſolvendo filtrando diſtillando, donec materia ſolvatur in oleum fixum, vel ſalem fuſibilem cuius pondus unum cadit ſuper pondera 100. mercurii candi in crucibulo ex calefacti & tranſmutat in veram Lunam.

Ad fixandum in verum aurum.

ARCANVM 48.

MInii optimi ℥vj. diſſolvantur in lacte virgineo noſtro ſufficienti quantitate fruatur ſolutio per octo addatur huic ſolutioni croci martis vel eius olei ℥iiij miſceantur omnia putrefiantque per octo dies in fimo equino, vel balneo mariæ deinde diſtillentur ad ſiccitatem ſolvatur iterum cum aqua ſua, & filtretur & clarificetur ſolutum idque toties repete donec materia cõvertatur in ſalem fuſibilem rubeum & fixum, huic adde aurei olei ij, & ſimul miſce & coque omnia optime donec figantur omnia ſolvatur iterum aqua ſua & hoc multoties repete, donec materia in verum oleum fixum rubicundiſſimum convertatur cuius pondus unam convertit & fixat mercurii pondera 1000. in crucibulo ex calefacti, & tingit etiam Lunam in verum aurum.

Ad fixandum in verum aurum.

ARCANVM 49.

CRoci martis iiij. minii optimi tantundem diſſolvatur omnia in lactis virginei noſtri ſufficienti quantitate & ſolvatur diſſolutio in balneo

balneo mariæ per quindecim dies clarificetur per filtrum diſſolutio quam diſtilla per cineres in retorta vitrea, ad ſiccitatem, aquam ſtillatam reduc ſuper feces & ſolvantur iterum & clarificetur ſolutio per filtrum & iterum diſtilletur per retortam, ad ſiccitatem & id toties repete donec materia ſolvatur ſine fecibus ullis, ſolve deinde & diſtilla, donec materia convertatur in ſalem fuſibilem huic ſali deinde auri calcinati ſale mercurio & ſulphure & optime loti. ij. olei ſalis alcali iij. miſceantur ſimul & foveantur per quindecim dies ſuper cineres calidos, abſtrahatur deinde humiditas ſuperflua, & per cohobationem ſolvendo diſtillando & filtrando repete toties donec puriſſimum talem fuſibilẽ rubeum habeas cuius pondus unũ convertit & fixat mercurii in verũ aurum pondera 1000.

Ad fixandum in veram Lunam.

ARCANVM 50.

CEruſæ optime & calcis Lunæ per mercurium calcinatæ an. ℥ij. diſſolvantur ſimul per lac virgineum noſtrum ſolutionem filtra poſt eius fotum ex quindecim diebus in balneo, adde fecibus novum lac virgineum at ſolvantur omnes, nam calx argenti difficili via ſolvitur & manet inſoluta, niſi cautus ſis cognoſces autem Lunam eſſe ſolutam & fecibus levioribus quæ reſident in fundo, ſolitorii vaſis, poſtquam omnia ſoluta ſunt & clara ferta, diſtilla ad ſiccitatem & ſolus iterum & clarifica ſolutionem donec omnia convertantur in ſalem fuſibilem fixum, quod in 12. 15. ſolutione & diſtillatione abſolvitur; huius ſolis fuſibilis pondus unum cõvertit mercurii excalefacti pondera centum.

Adfixandum in verum aurum.

ARCANVM 51.

SViridem lapidem mineralem rubeũ crudeſcat in igne & extinguatur aceto fortiſſimo idque fiat ſepties deinde trituretur lapis, & in tenuiſſimam pulverem reducatur, diſſolvatur pulvis aqua forti communi putrefiat ſoluto per 15. in fimo equino aut balneo mariæ, quod clarum eſt & limpidum ex ſolutione per inclinationem ſepara à fecibus aut filtretur, diſtilletur filtratũ & cohobetur quod ſtillat ſuper id quod remanet in fundo vaſis diſtillatorii per decem vices, deinde ſolvatur aceto noſtro vel lacte virgineo ſolutionem clarifica & filtra & diſtilla ut prius deinde ſolvatur oleo vel aqua mercurii ſuperius declarata arcano 33. & tandiu ſolvatur & exſiccetur per diſtillationem donec materia convertatur in oleum fixum vel ſalem fixum fuſibilem cui addendum eſt oleum auri tantundem & coquendum donec figantur optime,

quod brevisſimo tempore fit quia auri oleum eſt fixum & perinde ſoluto fit hæc fixatio quia dum permiſcentur fixa, fixantur eo tempore tinctura rubea multiplicatur & creſcit eius virtus & energia, & cadit hæc tinctura ſuper mercurii excalefacti in crucibulo pondera 1000. & fixatur in purisſimum aurum.

Ad oleum auri perficiendum.

ARCANVM 52.

AVRI optime calcinati ſale ſulphure & mercurio & deinde loti, ʒij. ſolvantur in aqua forti regali ſufficienti in quantitate, ſolutio fons per quindecim dies in fimo equino vel balneo mariæ, deinde diſtilla ſolutioné ad tertiæ partis conſumptioné reſidum ſolutionis aufer ab igne, & aeri frigido expone, et cōgelabitur aurum ſolutum in lapides rufos hos lepidos ſuper vitrum expone aeri frigido et humido, et ſolventur in aquam reliquum ſolutionis iterum diſtilla, ad tertias et expone loco frigido et humido, et fient iterum frigido et humido loco, ſolventur ut priores et coniungentur aquę, et diſtillabuntur ad tertias, et vas deinde exponetur frigido et humido loco et fient iterum lapilli qui ſolventur deinde ſi aeri frigido et humido exponatur, hoc tandem repete toties donec per ſolutionem hanc in frigido et humido loco, lapilli convertantur in oleum fixum; et citius autem fit per aquam fortē: variis et multiplicib' cohobationibus donec in ſalem fuſibilem vertatur materia eodem modo paratur oleum fixum argenti, quæ quidem olei ſunt neceſſaria ad opera quamplurima perficienda, et ſola ſufficiūt in arte Chymica abſolvenda, et non opus habem9 aliis arcanis niſi his ſolis oleis Lunæ et ſolis et ſi alia multa proſint id faciunt quia augmentāt et multiplicant hæc olea prædicta ſolis et Lunæ et ſunt eiuſdem efficacias et vera ſunt fermenta convertentia, alia olea fixa, quæ ex mineralibus et metallis omnibus eliciuntur, in ſui ſubſtantiam et ita multiplicantur olea fixa metallorum imperfectorum oleis auri et argenti.

De fixatione Lunæ.

ARCANVM 53.

℞ VITRIOLI ROMANI deſiccati ʒxij. antimonii et ſulphuris an. ℥iiij. viridis æris et mercurii ſublimati an ℥ij. ſalis petræ ℥vij fac inde aquam ♃ huius aquæ libi. huic impone arcenici criſtallini ʒvij. & pone in matratio longi colli, & circulentur ſimul donec omnia fixa ſint et ſicca, in pulverem huius pulveris ♃ pondus unum et proiice ſupra Lunæ fuſæ pondera ſex erit bina frangibilis hanc traiice per copellam donec dulcis ſit, deinde diſſolve in aqua pura ſive in aqua forti regali, et

quod.

quod diſſolvi non poteſt funde et liqua cum borace, invenies Lunam in aurum adverſum media ex parte.

De extractione mercurii ex ſola.

ARCANVM 11.

AVri quantum vis calcinetur optime per mercurium ſalem & ſulphur, & hoc ſepties repetendo abſtrahendo per corintam mercuriam & repetendo mercurium ſuper materiam in fundo reſtantem donec aurum in pulverem impalpabilem reducatur ℞ huius auri ita præparati ℥ij. ſalis tartari optime præparati & albiſſimi ſuper quem ſit diſtillata optimæ aqua ardens ℥iiij. ſalis communis decrepitati ſoluti & deſiccati ℥ij. ſalis armoniaci optime ſublimati ℥j. ſpiritus vini optimi ℥vj. putrefiant omnia in matratio optime clauſo in fimo equino aut balneo per menſem deinde ſtillet ſpiritus vivi & ſi reperiatur mercurius vivus in vaſe diſſolve materiam cum aqua forti abſtrahe aquam fortem & cohoba per vices tres aut quatuor & ultimo adde ſpiritum vivi optimi, & fac bullire & invenies mercurium ſolus in fundo vaſis tui, quem optime purificabis & cuſtodies ad arcana ſequentia perficienda.

Adfixandum in aurum optimum.

ARCANVM 55.

HVius mercurii ſupradicti ex ſole extracti ℥j. mercurii communis ex cinabrio per calcem, & ſalem tartari extracti ℥xx. miſce hunc mercurium ſimul & adde illi olei optimi ℥j. miſceantur in matratio forti & coquantur per menſem in cineribus donec omnia reducantur in pulverem fixum rubeum huic pulverem diſſolve cum lacte noſtro virgineo, ſuperius declarato arcano ſuperiori 2. & filtretur & clarificetur diſſolutio, per coquantur in fimo equino per menſem deinde abſtrahatur lac virginem & cuſtodiatur pro aliis arcanis peragendis, diſſolvatur deinde, materia ſuperſtet in fundo cum ſpiritu roris maii & filtretur & clarificetur diſſolutio, & abſtrahatur per diſtillationem lentam & totus fiat donec habeas ſalē fuſibilem ut cera, vel butirum cuius pondus unum fixat mercurii cōmunis optime loti pondera 1000. in verum aurum.

Adfixandum in veram lunam.

ARCANVM 56.

MErcurii ex luna extracti ℥ij. mercurii cōmunis ex ſublimato cōmuni extracti ℥xx. olei lunę ℥ij. olei iovis ℥iij. miſceantur omnia in matratio forti & coquātur in cineribus donec figantur in pulverem ſeu ſalem albiſſimum ſolvatur hic pulvis lacte virgineo noſtro, clarificetur & filtretur ſolutio abſtrahatur lac virgineum per diſtillationem, cohoba multoties donec in ſalem fuſibilem ut cera convertantur hæc omnia

ar per menſem ſolutio in fimo equino, aut in balneo mariæ diſtilla deinde ſolutionem ad ſiccitatem reduc aquam diſtillatam ſuper feces idque ſepties repete, ſolve iterum materiam cum lacte virgineo noſtro & clarifica ſolutionem per filtrum & putrefac per 15. dies in fimo abſtrahe deinde lac virgineum, & cohoba ſepties ſuper id quod manet in fundo, deinde ſolvatur cum ſpiritu vivi optime rectificati ſufficienti quantitate, ſolutionem clarificatam putrefac per octo dies in fimo calido aut in balneo mariæ abſtrahe ſpiritum & cohoba ſepties & clarifica ſolutionem ſi quid eſt tumidi in fimo deinde abſtracto ſpiritu ſolve cum ſpiritu roris maii & filtra ſolutionem & abſtrahe multoties donec materia convertatur in ſalem fuſibilem & dulcem, qui ad maiorem dulcificationem illi conſiliandam ſolvendus eſt iterum ter aut quater cum ſpiritu novo rectificato & ſic paratur oleum dulce Lunæ ad morbos omnes curandos qui cerebro humano adveniunt.

Veriſſimum eſt quod ſi olea omnia auri & argenti ſuperius præparata, multoties ſolvantur cum ſpiritu vivi rectificato, & cum ſpiritu roris ſic dulcificata, & ab ſpiritu aquæ fortis vindicata, tuto & iucundo poſſunt aſſumi intra corpus ad curandos morbos omnes humanos nec perinde deficit virtus & proprietas tranſmutandi metalla imperfecta in aurum & argentum, ſed fortius mutant, & extenditur eorum oleorum virtus & efficacia ſed facies cautus & doctus operaio, exigitur in hiſce oleis metallicis præparandis ar ſi poſſis habere hæc olea, habes quicquid in Alchymia deſiderari poteſt, ad curanda omnia corpora tum humana tum metallica, ut experientia ipſa certificari & comprobari poteſt imo & vegetantia corpora etiam curari poſſunt hiſce oleis perfecte dulcificatis, vivunt omnia corpora tum vegetantia tum animantia & mineralia ex uno & eodem fonte, & ex eodem etiam poſſunt conſervari, & ad ultimam perfectionem reduci, quod quidem paucis eſt compertum & credibile.

Ad Lunam in aurum tranſmutandum.

ARCANVM 60.

AQua fortis optimæ lib. j. diſtilletur ſuper ſalis armoniaci & communis ſalis præparati an. ℥iij. idque ſepties, in ea aqua forti ſolve auri optimi ℥ij. mercurii cum tali auro amalgamati ℥iiij. amalgama in matratio forti in cineribus calidis per menſem coquatur donec in pulverem rubeum convertatur, hic pulvis ſolvatur in prædicta aqua ſolutionem fove per menſem in balneo mariæ deinde diſtilla ad ſiccitatē cohoba ſepties reponenda aquā diſtillatam ſuper id quod manet in fundo ſiccam deinde adde aquæ diſtil-

bigitur ex eo libram ſemi & projice ſuper pondera cupri purgati 100. & ſum erit luna optima, & ne deficiat & ne deficiat fodina argentea, pone iterum lib. b. mercurii ſuperius paratus præparati aut communis optime loti ſuper fodinam in matratio reſtantem & coque per menſem in mattratio obturato in cineribus calidis & fiet totum medicina ejuſdem virtutis vt prima, & ſic in æternum perdurabit fodina tua, ita vt ſingulis menſibus auferre poſſis libram ſemis pro conuertendo capro in lunam veram & ſic de auro facere poteris vt clarum eſt & manifeſtum arcano ſequenti.

Fodina auri perennis & perpetua ad lunam in aurum conuertendam.

ARCANVM 63.

Arcani aurei ſuperius declarati vel cujuſcumque ſit modo aurum ſit arte conuerſum in oleum fixum vel ſalem fuſibilem ℞ hujus ſalis aurei fuſibilis lib 1. mercurii extracti ex cinnabrio vt ſuperius lib. b. miſce ſimul, & tritura in mortario vitreo cum piſtillo vitreo, & pone in matratio forti vitreo oblongi colli optime obturato in cineribus calidis per menſem & eo tempore totus mercurius commutetur in medicinam ejuſdem virtutis ac primam & ex hac auferre potes lib. b. ad projiciendum vinum pondus ſuper 1000. pondera lunæ fuſæ in crucibulo & totum conuertetur in aurum, & materiæ ſuperſtiti in matratio addi poteſt lib. b. mercurii eodem modo præparato & coquere per menſem vt probes & ſic nunquam deficiet fodina aurea hæc, ſic veræ fodinæ perficiuntur auræ & argenteæ ex oleis perfectis auri & argenti.

Ad aquam tingentem perficiendam pro luna tingenda.

ARCANVM 64.

Æris vſti præparati & in aqua forti communi diſſoluti & deſiccati per abſ[...]onem aquæ fortis lib. b. poſt[...]pe tincturam martis ſeu croci martes in oleum diſſoluti lib. b. deinde accipe vitrioli romani ſiccati tantum ad albedinẽ lib. 1. antimonio crudi ſulphuris & mercurii ſublimati an ℥iij. viride æris & tutiæ an. ℥ij. miſce omnia in puluerem quem in retortam collocabis vitream optime lutatam, & ex ante purabis ex his materiis aquã fortem, & cum hac aqua forti imbibes multoties in crucibulo calcina cum ſale communi & communi & mercurio, vel diſſolues ipſam lunam in alembico, vitreo, & abſtrahes per diſtillationem aquam fortem & quod in fundo remanet erit luna tincta, quam cum borace re-

ducet in corpus optime tinctum au rei coloris, feces huius aquæ fortes tingentes ad cementandam lunam cum æquati pondere ſolis proficiũt valde, & ſunt medicamentum optimum ad lunam tingendam in aurũ modo aurum addatur lunæ & laminæ inde fiant cementandæ cum illo puluere per 24. horas vt artes eſt in crucibulo optime lutato.

Ad argentum multiplicandum.

ARCANVM 65.

Mercurii optimi loti ℥iſ. extinguatur cum ſale communi & ſaliua humana in mortario vitreo triturando for[illegible]er cum piſtillo vitreo deind[illegible] [illegible]xtinctus & mortificatus m[illegible]us ponatur in crucibulo, & ſuper eum pone arcenici criſtallini puluerati ℥b. tartari calcinati ab albedinem cum ſale petra tantundem: habeas deinde alterum crucibulum in fundo eujus ſit lamina cuprea bene abligata re cadat inferius cum jungentur crucibulo, hoc crucibulum cui ineſt lamina cuprea optime jungatur vitriolo altero cui ineſt mercurius cum arduico & tartaro calcinato ita vt crucibulum laminatum ſe ſuperius, & crucibulum vbi eſt mercurius ſit inferius, cuncta hæc optime crucibula, luto variantur optimo, ne reſpirare poſſunt, deinde probantur in igne rotę per quatuor horas prima hora ignis ſatis lentus ſecunda fortior, tertia fortiſſimus appropinquando ſemper ignem & vltima hora cooperantur crucibulum carbonibus & igniantur fortiter per haram illam deinde extincto igne, & refrigeratis crucibulis, materiam auferes quæ in ſuperiori crucibulo munies alligatam lamini cupreæ & tolles eam, & deinde fundes optimum vinum ℥i. & ſuper fuſam lunam addes pedetentim mercurium repertum in crucibulo ſuperiori & impone tartarium crudum, donec videam materiam tuam claram & ſplendentem & erit deinde optima multiplicata pro medietate ſui.

Ad Lunæ tincturam in ſolem.

ARCANVM 66.

Olei rubei antimonii & olei rubei vtatur an ℥iij. diſtilla ſimul vt clariſſima & limpida rubea fiunt, his adde olei auri ℥iiii. & miſce ſimul & coque donec figantur omnia in ſalem fuſibilem ſeu in oleum fixum quod auri olei fit ope & auxilio, poſtquam hæc omnia fixa ſunt projice vnum pondus ſupra pondera 100. lunæ fixæ & collocabitur in aurum optimum.

Hæc olea antimonii & martis te docui multis in arcanis ſuperioribus vt & auri ita vt neceſſarium non ſit hæc repetere, oleum autem rubeum antimonii veri non docuimus, ſequenti tamen arcano docebitur ſequenti methodo.

Ad oleum antimonii rubeum perficiendum.

ARCANVM 67.

♃ Mineræ antimonii maris quod dignoſcitur radiis ſuis longis & rutilantibus, nam fœmella antimonium cognoſcitur & ſeparatur à maſculo antimonio radiis paruis & tenuiſſimis, ♃ ergo mineræ huiuſce antimonii maris lib. iij. reducatur in puluerem & cum ſpiritus roris maij lib. vj. permiſceatur in matratio oblongi colli, & putreſcant ibi per duos aut tres menſes in fimo equino calido aut in vindemia quæ magis obſeruat calorem putredinalem hiſce tranſactis menſibus diſtilletur materia alembico ſuperpoſito in matratio & diſtilletur per cineres quidquid ſtillari poterit ex minera, reduc ad omne quod ſtillatum eſt ſuper nouum & recentem mineram & putreſcat deinde menſem, hoc tranſacto diſtilletur eodem modo vt quod ſtillare poterit, & reduc iterum quod ſtillatum eſt ſuper mineram recentem & nouam antimonii & putrefac quindecim dies deinde diſtilla de nouo vt prius & toties hoc fac & repete, donec omnes ſpiritus roris aceſcat cum ſpiritibus mineræ antimonii, huius ſpiritus acidi recipe libi. mineræ antimonii libſ. foueantur ſuper cineres tepidos per diem vnum agitando, donec ſpiritus acidus tingatur calore rubeo, aufer per inclinationem hunc ſpiritum & nouum adde & iterum forte calore tepidi tingatur, in rubeum colorem hoc fac toties donec quantitatem maximam habeat ſpiritus tincti, hos omnes collige ſpiritus & diſtilla in balneo mariæ, in tenuiſſimo calore donec nihil ſtillare poterit, & maneat in fundo alembici tinctura rubea antimonii, hanc deinde diſtilla per cineres & aſcendit oleum rubeum antimonii ter aut quater per diſtillationem in retortis vitreis rectificandum, hoc oleum deinde rubeum cum oleo martis eſt conuertendum & ſimul diſtillandum per retortam & hoc totum cum oleo auri conuertẽdum æquali in quantitate, & fixandum vt diximus in arcano ſuperiori, & hoc eſt mirum ad tingendam Lunam in aurum.

Minera antimonii etiam ſi putrefac in fimo equino cum aqua therebentinæ in ſanguinem colorem quę quidem aqua ſic rubea facta ſi fruea tur ſpiritalis nouæ & recentis mineræ antimonii, maiorem copiam dat & exhibet olei rubei antimõii quod eiuſdem eſt virtutis & efficaciæ, cũ ſuperiori ſi eadem methodo & arte præparetur, quam det ſuperior methodus cum ſpiritus roris maij.

ſa, & ſit aqua fontis clariſſima & diſtillata, nec inducat in puluerem feces extraneas materia ſic bene tota deſiccata lẽte in alẽbico per cineres vt cõſeruetur mercurius tãdẽ augeatur ignis & totus mercurius trãſeat in recipiente & inuenies in fundo ſalem calcinatum quem reuerberabis per quinque dies in reuerberio & erit aurum optime calcinatum & in puluerem impalpabilem reductum & expongioſum.

Deinde ℞ mediam partem hujus auri calcinati & mercurii ab eo extracti, quia ab aqua forti contraxit impuritates, ℞ hujus mercurii puri quantum eſt auri calcinati & miſce triturando, & optime amalgamentur & permiſceantur, & pone in matratio obtine obturato in cineribus calidis & ſit matratium inclinate ſepultum in cineribus per quinque dies, donec in puluerem hæc reducantur rubeum exquiſeo, adde huic materiæ tertia pars nouum mercurium & tritura ſimul & miſce & coque in matratio vt pone donec reducatur in puluerem rubeum & hoc toties repetendo nec aurum bibat quindecim pondera ſui, hoc eſt bibat quindecies ſuum pondus mercurii hunc puluerem pone in magna quantitate aquæ communis ſtillatitiæ & moue cum digito, vt turbetur aqua & turbidam aquam per inclinationem ſepara & pone in vaſe vitreo, repone aquam ſuper materiam & agita & moue donec turbetur aqua, hac ſepara donec totus puluis ſeparetur cum aqua, & ſubtiliſſimus fiat puluis ille, & ſi quid eſt in fundo quod turbide non ſeparetur cum aqua, reduc ad calcinandũ cum mercurio triturando & permiſcendo, & coquendo in matratio vt ſuperius donec tranſeat omne cum aqua, aquam deinde in quiete repone & deponat in fundo feces, per inclinationem ſepara aquam à fecibus quæ erunt aurei coloris & deſicca lento igne, & deinde repone in matratio forti, & inclina matratium in cineribus calidis & coque per diẽ deinde ſepara puluerem & tritura optime in mortario vitreo cum piſtillo vitreo, & hoc per octo dies repete coquendo per diem & triturando deinde & percoquendo lente in cineribus calidis deinde pone hanc puluerem in fortiſſimo matratio lutato & inclinato matratio ſepeli ipſum in ſabulo calidiſſimo & in ignẽ calidiſſimum & primo exibit aqua ſuperflua mercurii et vltimo mercurius magna in quantitate, nam totus puluis fiet mercurius et nihil remanebit in matratio niſi puluis integer, qui fortiſſimo igne conuertitur in vitrum nigrum et ſic aurum reducitur in mercurium cum mercurio vulgari et mercurius amalgamatur anima et ſpiritu auri et vellitur mercurius animatus ex quo fieri poſſunt nuceræ et fodinæ aureæ ſequenti methodo.

Ad fodinam ſeu mineram auri faciendam.

ARCANVM 70.

AVri ſuperius calcinati, cujus mediam partem reſeruauimus, & cuſtodiuimus ad hoc arcanum perficiendum ℞ ergo calcis aureæ reſeruatæ ℥iij. vel quantum eſt, & impone ei mercurii animali ſuperius præparati tertiam partem & coque in matratio forti inclinato & in cineribus ſepulto, & da ignem fortem aliqua fixabitur in matratio, re pone quod ſtillatum eſt ſuper quod fixatum eſt& tritura ſimul in corporando, & permiſcendo, & coquendo in matratio donec auri calx bibe rit multum mercurii & ſi deficiat mercurius animatus ſpiritu auri idem poteſt fieri cum mercurio vul gari optime ſoluto,& ſic puluis creſcit in infinitum & quantum vis & hic puluis poteſt reduci iterum redu ci in mercurium currentem & viuũ & erit mercurius animatus& ejuſdẽ virtutis & efficaciæ ac prior mercurius qui iterum erit coquendus vt prius cum calce auri & pedetentim reducendus in puluerem rubeum ex quo puluere fac pillulas cum gummi tragacanthi in aqua diſſoluto & projice ſuper aurum fuſum in crucibulo,& calx fundetur cum auro, & aurum multiplicabitur,& totus ſic mercurius animalis conuertetur in aurum optimum & ſic minera tua, erit perennis & perpetua,mo do fermentam cuſtodias hoc eſt calcem auri cum aqua mercurium permiſcebis in calcem rubeam conuertes& hanc in mercurium animatum & hic mercurius cum calce in calcem, & hæc calx cum auro fuſo conuertetur in aurum.

Vt prædicta minera acquirat virtutem tingendi Lunam in aurum.

ARCANVM 71.

HVjus mineræ ſeu fodinæ aureæ quantum vis et pone in matratio forti optime obturato&pone in cineribus calidis&in ignem lentum per quadraginta dies donec calx acquirat rubicundiſſimum colorem coctione ſola acquirit virtute ſpiritus auri qui tincturam illam rubeam facit& ſi coquatur diutius ma jorem rubeum & alborem colorem acquirit donec crocus aut ſanguis combuſtus videatur ex altitudine caloris ℞ hujuſce calcis aureę ſic rubefactæ ℥iij. tandem olei auri, & martis & olei antimonii rubei ſuperius præparati miſce ſimul & in corpore &coque donec omnia in puluerem rubicundiſſimum conuertantur, qui puluis cadit ſuper pondera Lunæ fuſæ 1000. & conuertit ipſam in ſolem optimum & ſi puluis hic, ſeu calx ſoluatur iterum in oleſixum lacte virgineo noſtro, & clarificetur ſolutio & coquatur & figatur in oleum dulce cum ſpiritu toris, vt ſuperius

perius docuimus in multis arcanis tranſmutabit decem millia pondera Lunæ fuſæ in verum aurum & ſic adhuc attenuetur & ſubtiletur oleum, ſine igne tranſmutabit Lunam in aurum ſola infuſio Lunæ in oleum iſtud.

Ad in aurum conuertendum.

ARCANVM 64.

℞ Lib. j. mercurii, vitrioli crudi lib. j. viride ęris lib. j. tartari crudi lib. j. ſalis communis lib. j. ponatur vitriolum viride æris tartarus & ſal communis in olla ferrea & ſuperponatur acetum fortiſſimum vt omnia hæc diſſoluantur diſſoluta bulliant igne adhibito & dum incipiant ebullire, pone mercurium tuum in olla & continua ebullionē donec media pars aceti conſumatur aut plus, deinde aufer ab igne, & agita materiam, & projice quod liquidum in vas terreum, & mercurius in fundo invenietur ollæ ferreę invenietur, ſemi congelatus hunc lava cum aqua communi, optime, donec aqua clareſcat & coque iterum hunc mercurium totum cum liquida parte quæ ex olla extuliſti aceti & clarifica adhibendo nouum acetū fortiſſimum & coque iterum per duas aut tres horas in illo aceto, cui viride æris ſal communis tartarus diſſoluta vna cum vitriolo deinde aufer quod liquidum eſt per inclinationem & inuenies mercurium ſemi congelatum hunc iterum Lunæ optime cum aqua fontis donec clareſcat aqua hunc mercurium ſic totum expone acri frigido per tres noctes, & coagulabitur duriſſime, hūc in pulverem teniſſimum reduc, miſce cum vitellis ovi & croci martis & terra mera ſtratum ſuper ſtartum in crucibulo, per duas aut tres horas igne ſatis forti & invenies tuum mercurium quaſi cuprum hunc junge cum lunæ copellata æquali in quantitate, & funde, & trajice hæc omnia per copellam & invenies Lunam tinctam hanc miſce cum æquali pōdere auri optimi & funde & erit optimum aurum & pulchrum ſi tuum mercurium frigido noctis coagulatum in puluerem tenuiſſimum reductum imbibat oleo martis & cum Luna fundes erit omnio tincta Luna in aurum & ſic mercurius fiet aurum optimum ad omne judicium modo aurum optimum illi conjungatur, ſpiritum enim viridis æris conuertitur mercurio & fixat ipſum in cuprum oleum deinde martis auget tincturam & communicat Lunæ & omnia hæc firmantur auro illis addito.

Ad conuertendum mercurium & lunam in aurum.

ARCANVM 73.

♃ Mercurii ſuperius fixati et coagulati in olla ferrea cum vaſe æris tartaro vitrioli, et ſale communi ♃ huius mercurii ℥xix. lunæ calcinatæ cum mercurio ſale et ſulphure tantundem miſce optime et imbibe hanc calcem oleo martis, ter aut quater imbibendo et deſiccãdo in crucibulo, adde deinde mercurii ſublimati ℥xvii. et tinctura optime et imbibe ter aut quater iterum deſiccando et imbibendo in crucibulo deinde funde erit totum aurum optimum quid ſi diſſoluas aceto noſtro et lacte virgineo et in oleum rubeũ fixum conuertas et hoc oleum conjungas cum æquali pondere olei auri & fixes habebis oleum cuius pondus cadet ſupra centum lunæ fuſæ, et mutabitur luna tota in verum acetum ad omne judicium et examen optimum.

Ad tingendum cuprum in veram lunam.

ARCANVM 74.

Lunæ calcinatæ ſale ſulphuræ et mercurio per tres vices repetita calcinatione, cum nouo ſale ſulphure et mercurio huius lunæ ſic præparatæ recipe ℥xviij. imbibe ſequentis aquæ vndecies exſiccando et imbibendo in crucibulo ſuper lunam recipe ſalis armoniaci ℥xviii. ſublimati mercurii ſepties ℥xvij. miſceatur cum ſale armoniaco mercurius et ſoluatur in aqua ſtillatitia calida, et filtretur ſolutio, ex hac aqua deinde imbibe lunam tuam ſic calcinatam exſiccando et imbibendo vt diximus diſſolue in aceto ſtillatitio, hanc materiam et quod ſolui non poterit in cineribus calidis, reduc ad catenandum cum nouo ſale ſulphure et mercurio, et imbibe toties exſicca cum aqua ſatis cermomari prædicti idque ſemper toties repete donec ſoluatur omnis, luna ſolutiones tuæ diſtillentur in alembico vitreo aut in cornuta cohobando ſæpius ſuper id quod manet in fundo donec acetum dulce et inſipidum aſcendat, adde nouum et iterum ſolue, et coagula, idque ſepties donec acetum aſcendat acre, et maneat ſolutio in oleum fixum vel ſalem fuſibilem conuerſa, huius olei projice ſuper cuprum fuſum pondus vnum ſupra pondera 100. cupri fuſi.

Ad idem cuprum in lunam conuertendum.

ARCANVM 75.

Olei ſalis alcani ſuperius præparati arcano 38. ℥xx. mercurii ſepties ſublimati et cum ſale cermonii

mis confixo in quantitate æquali conjuncto, & ſolvas in aqua comuni ſtillatitia calida, ſimul & filtrata & aqua abſtracta per diſtillationem ſalem hunc & mercurium cum oleo ſalis atrati & diſſolve in aceto ſtillatitio fortiſſimo, & diſtilla omnia ad ſiccitatem cohobationum acetũ ſtillatitium cohobando donec materia convertitur in oleum fixum hujus olei fixi proiice vnum pondus ſupra lunam fuſam, æquali in quantitate & permiſce bene in crucibulo, & erit pulverem reductum oleum hujus pulveris proiice vnum pondus ſupra 100. pondera cupri fuſi & erit optimum argẽtum quod ſi pulverẽ diſſolvas & aceto noſtro & in oleũ fixum cõvertas cadet oleum hoc, ſupra 1000. pondera cupri fuſi & convertet in argentum optimum cui nõ eſt par in candore, & albedine & ſono claro.

ARCANVM 76.

Pro tinctura lunæ in ſolem.

Antimonii crudi ℥xx. croci martis tantumdem tartari crudi ℥xxj. ſalis petræ tantundem miſce in pulverem & in forti tigillo igne violento pone & calcina per ſex horas, deinde funde fortiter vt ruptus cadat in fundo crucibuli refrigefacto crucibulo rumpe & tolle regulum materiam reliquam liqua & diſſolve in aqua clara fortis per ebullitionẽ & filtra diſſolutionem, huic claræ & filtratio diſſolutioni adde pedetẽtim & guttulatim acetum ſtillatitium & præcipitabitur in fundo vaſis ſulphur aureum antimonii rubei coloris, huic ſiccato ſulphuri adde croci martis æqualem quantitatem ſales armoniaci fixi tãtumdem mercurii ſublimati ℥xix. miſce omnia & ſtent in matratio oblongi colli per menſẽ in ſalis magno calore deinde diſſolvant omnia aqua calida communi ſtillatitia & filtra diſſolutionem & erit rubea diſſolutio pulcherrimi coloris, diſtilla ad ſiccitatem diſſolve iterũ per quindecim vices ſiccando & diſſolvẽdo cum eadem aqua quæ ſurſum aſcendit & filtrando donec habeas oleum rubeum fixum cui ſi oleum auri & antimonii & coquas per mẽſem in matratio ad fixationẽ vſq; habebis oleum fixum cujus põdus vnum cadit ſuper põdera 1000. lunæ fuſæ in crucibulo, & convertit ipſam lunam in veriſſimum & optimum aurum ad omne judicium & hoc fiet fortius ſit & potentius ſi luna ſit fixa, ſupra quam proiicies tum præſens hoc arcanum nihilominus hoc nihil intereſt, quia modo ſit olei auri in præſẽti arcano fac ex ſe fixat lunam, & ſic habes oleum rubeum ex ſulphure aureo antimonii miræ efficaciæ ad tranſmutanda metalla ſi operari bene ſcias.

ARCANVM 77.

Ad lunam tingendam.

Aquæ ex regulo antimonii ſuperius præparati in arcano ſuperius antequam aceto pręcipitetur in ſulphur aureum antimonii hujus aquæ & filtratæ recipe lib. 11. croci metallorum optime rubificati tan-

eundem miſce ſimul amalgamentur & fiat paſta quam ſiccabis ad ignem lentum, & calcinabis in tigillo per quatuor horas, deinde ſolvas aqua communi ſtillatitia vel communi roris maii hunc clarifica, & filtra quod ſolvi non poteſt calcina in tigillo forti, igne fortiſſimo per diem & noctē, & inbibe iterum cum aqua prædicta rubificata & fac puram quam deſicca & calcina deinde in tigillo forti per duas aut tres horas & ſolve iterum in ſpiritu roris & clarifica & ſolve, & quod diſſolvi non ex croco calcina ad rubedinem & iterum in paſta cum aqua ſuperiori rubefacta & calcina vt prius & ſolve, donec totus crocus martis ſoluatur in aquam rubicundiſſimam huic adde mercurium ſepties ſublimatum coque ſimul donec figatur in oleum rubeū, hoc proiice ſuper lunam, pondus vnum ſupra pondera luuæ fuſæ 30. & convertatur luna in verum aurū ſi huic oleo addatur auri ad parem quantitatem & figantur ſimul per menſem in matratio forti potētius & fortius transmutat.

ARCANVM 78.

Ad aquam faciendam.

CInabrii mercurii ſublimati, ex vitriolo & ſale per tres aut quatuor vices renovato ſemper vitriolo & ſale petra, hunc mercuriū ſic præparatū ex cinabrio pone in ſubſtruenti quantitate ſalis tartari albiſſimi & per retortæ diſtillationem in corpus currens & vivum hoc eſt exſucita mercurium ſublimatum hunc mercurium panno trajectum permiſce æquali in quantitate mercurii communis & vulgaris & miſce ſimul & pone in retorta & digere in balneo per octo dies, deinde diſtilla in cineres per retortam exibit aqua magna in quantitate & quod remanet in fūdo eſt ſal album quod ſolvetur in humido, hunc rectifica per diſtillationē in retorta ſolvendo ſemper quod remanet in fundō, quod aſcendere non poteſt & conjunge cum priori aqua prius diſtillata & rectifica ſepties & potiſſimum ſequentia.

ARCANVM 79.

Ad cuprum in Lunam tingendum.

LVnæ calcinatæ cum mercurio ſale & ſulphure ℥iij. diſſolvatur hæc Luna in ſufficienti quantitate aquæ mercurii ſuperius præparati hanc diſſolutionem fons colore tepido, deinde diſtilletur aqua mercurii & cohobetur ſuper id quod remanet in fundo & toties id repete, donec nihil aſcendat, & erit oleum Lunæ quod convertit cuprum in verā Lunæ & cadit vnum pondus ſupra cuprum fuſum in crucibulo, ad pondera 50.

ARCANVM 80.

Ad aquam mercurii modo faciendam.

AVri calcinati mercurio ſale & ſuphure ℥iij. diſſolvātur in aqua mercuriali ſuperius præparata diſtilla ſolutionem cohoba multoties iterando aquam mercurialem ſuper aurum donec aurum convertatur in oleum fixum vel ſalem fuſibilem tráſactis omnibus coloribus, donec terminetur in ſalem rubeum fuſibilem vt cera & fixum hujuſce ſalis fixi pondus

dus vnum mutat Lunæ pondera cē tum in verum aurū ſi hujus olei mul tiplicata quantitate aquæ mercurialis diſtilletur omnes & volatile fiat deinde figatur coctione continua & perenni in matratio forti & optime obturato multiplicatur eius virtus & in infinitum quaſi protenditur.

ARCANVM 81.

Ad aquam mercurii alio modo faciendā

SVmatur mercurius communis & vulgaris optime lotus & per corium trajectus & includatur matratio forti longiſſimi colli, & ſigilletur matratium ſigillo hermetis, & ponatur ita ſigillatum matratium cum mercurio in calore putredinali glaſti Gallice paſtel vbi putreſcit glaſtū in officinis & præparatur ad tincturā in officinis & præparatur ad tincturam pannorum vbi accenditur magnus calor qui perducat quatuor aut quinq; menſes, ibi ponendū eſt matratium ſepultum in glaſſo putrenti & calido, vſque ad medietatē colli, matratii & inibi in tali calore relinquēdum per tres aut quatuor menſes & in tali tempore inuenies tuum mercurium toum mercurium converſum in aquam, quam rectificabis ſepties donec clariſſima fit & limpida, & mutas emittat feces in diſtillatione, cum hac aqua perficere poteris cum metallis perfectis in ea ſolutis & coagulatis & in ſalem fuſibilem fixum converſis, multa ſecreta & elixiria ad tingendam Lunā in aurum vel cuprum in Lunam, & cōvertenda alia metalla imperfecta vt Iovem & Saturnum in verum ſolē, & Lunam, in calore etiam putrenti vindemiæ poſſe fieri exiſtimo hanc aquam mercurii quæ rectificata eſt eiuſdem efficaciæ ac virtutis.

ARCANVM. 81.

Ex lapide albo plumbi, ad elixir.

LApides albi qui reperitur in fodinis plmubi & ♃ ipſum ex parte ſeptemtrionali ipſius fodinæ, quia pars illa magis humida eſt recipe ergo ipſum lapidem & recenti ex fodina extractum & contunde in fruſtra parva, cum parvis etiam fruſtris ipſius fodinæ plumbi & repone omnia in retorta forti luto mutata, & diſtilla per duos dies in igne fortisſimo donec candeſcat retorta ſit recipiens amplum & ſpiritu roris maij ad tertiam partem plenum vt recipiat ſpiritus inde egredientur. Poſtquam ſpiritus omnes egreſſi ſunt & remanſit retorta per duos tres candens & igneata, aufer ab igne, & rūpe retortam poſtquā refrigerata eſt, & vnde cū materia ſit rubei coloris ſit enim albi coloris magis adhuc eſt per calcinā da per ſex aut octo horas in tigillo in fortiſſimo igne deinde deveniendum eſt ad aquām, quam diſtillare oportet lentiſſimo calore, donec ſpiritus acidi aſcendunt qui ſunt recipiendi nudato vaſe, & ſpiritus roris qui primo aſcendit eſt conſervandus, in aqua autem acida, eſt diſſolvenda tunc materia ſic calcinata, cui ſuperimponendus eſt ſpiritus acidus magna in quātitate, & in vaſe vitreo clauſo, permittenda eſt vt bulliat per horam deinde eſt hæc aqua filtranda & clarificanda & novus ſpiritus acidus ſuper materiam

ducet in corpus optime tinctum au rei coloris, feces huius aquæ fortes tingentes ad cementandam lunam cum æquati pondere ſolis proficiũt valde, & ſunt medicamentum optimum ad lunam tingendam in aurũ modo aurum addatur lunæ & lami næ inde fiant cementandæ cum illo puluere per 24. horas vt artes eſt in crucibulo optime lutato.

Ad argentum multiplicandum.

ARCANVM 65.

MErcurii optimi loti ℥ij. extinguatur cum ſale communi & ſaliua humana in mortario vitreo triturando for[illegible]er cum piſtillo vitreo deinde [illegible] xtinctus & mortificatus [illegible] ponatur in crucibulo, & ſuper eum pone arcenici criſtallini puluerati ℥b. tartari calcinati ab albedinem cum ſale petra tantundem: habeas deinde alterum crucibulum in fundo cujus ſit lamina cuprea bene abligata re cadat inferius cum jungentur crucibulo, hoc crucibulum cui ineſt lamina cuprea optime jungatur vitriolo altero cui ineſt mercurius cum arduico & tartaro calcinato ita vt crucibulum laminatum ſe ſuperius, & crucibulum vbi eſt mercurius ſit inferius, cuncta hæc optime crucibula, luto varientur optimo, ne reſpirare poſſunt, deinde probantur in igne rotę per quatuor horas prima hora ignis ſatis lentus ſecunda fortior, tertia fortiſſimus appropinquando ſemper ignem & vltima hora cooperantur crucibulum carbonibus & igniantur fortiter per haram illam dein de extincto igne, & refrigeratis crucibilus, materiam auferes quæ in ſuperiori crucibulo munies alligatam lamini cupreæ & tolles eam, & dein de ſundes optimum vinum ℥i. & ſuper fuſam lunam addes pedetentim mercurium repertum in crucibulo ſuperiori & impone tartarium crudum, donec videam materiam tuam claram & ſplendentem & erit deinde optima multiplicata pro medietate ſui.

Ad Luna tincturam in ſolem.

ARCANVM 66.

OLei rubei antimonii & olei rubei vtatur an ℥iij. diſtilla ſimul vt clariſſima & limpida rubea fiunt, his adde olei auri ℥iiii. & miſce ſimul & coque donec figantur omnia in ſalem fuſibilem ſeu in oleum fixum quod auri olei fit ope & auxilio, poſtquam hæc omnia fixa ſunt projice vnum pondus ſupra pondera 100. lunæ fixæ & collocabitur in aurum optimum.

Hæc olea antimonii & martis tedocui multis in arcanis ſuperioribus vt & auri ita vt neceſſarium non ſit hæc repetere, oleum autem rubeum antimonii veri non docuimus, ſequenti tamen arcano docebitur ſequenti methodo.

Ad

Ad oleum antimonii rubeum perficiendum.

ARCANVM 67.

♃ MIneræ antimonii maris quod dignoſcitur radiis ſuis longis & rutilantibus, nam fœmella antimonium cognoſcitur & ſeparatur à maſculo antimonio radiis paruis & tenuiſſimis, ♃ ergo mineræ huiuſce antimonii maris lib. iij. reducatur in puluerem & cum ſpiritus roris maij lib. vj. permiſceatur in matratio oblongi colli, & putreſcant ibi per duos aut tres menſes in fimo equino calido aut in vindemia quæ magis obſeruat calorem putredinalem hiſce tranſactis menſibus diſtilletur materia alembico ſuperpoſito in matratio& diſtilletur per cineres quidquid ſtillari poterit ex minera, reduc ad omne quod ſtillatum eſt ſuper nouum & recentem mineram & putreſcat deinde menſem, hoc tranſacto diſtilletur eodem modo vt quod ſtillare poterit, & reduc iterum quod ſtillatum eſt ſuper mineram recentem & nouam antimonii & putrefac quindecim dies deinde diſtilla de nouo vt prius & toties hoc fac & repete, donec omnes ſpiritus roris aceſcat cum ſpiritibus mineræ antimonii, huius ſpiritus acidi recipe libi. mineræ antimonii libſ. foueantur ſuper cineres tepidos per diem vnum agitando, donec ſpiritus acidus tingatur calore rubeo, aufer per inclinationem hunc ſpiritum & nouum adde & iterum forte calores tepidi tingatur, in rubeum colorem hoc fac toties donec quantitatem maximam habeat ſpiritus tincti, hos omnes collige ſpiritus & diſtilla in balneo mariæ, in tenuiſſimo calore donec nihil ſtillare poterit, & maneat in fundo alembici tinctura rubea antimonii, hanc deinde diſtilla per cineres & aſcendit oleum rubeum antimonii ter aut quater per diſtillationem in retortis vitreis rectificandum, hoc oleum deinde rubeum cum oleo martis eſt conuertendum & ſimul diſtillandum per retortam & hoc totum cum oleo auri conuertẽdum æquali in quantitate, & fixandum vt diximus in arcano ſuperiori, & hoc eſt mirum ad tingendam Lunam in aurum.

Minera antimonii etiam ſi putrefac in fimo equino cum aqua therebentinæ in ſanguinem colorem quę quidem aqua ſic rubea facta ſi fruea tur ſpiritalis nouæ & recentis mineræ antimonii, maiorem copiam dat & exhibet olei rubei antimõii quod eiuſdem eſt virtutis & efficaciæ, cũ ſuperiori ſi eadem methodo & arte præparetur, quam det ſuperior methodus cum ſpiritus roris maij.

 Ad

ſa, & ſit aqua fontis clariſſima & diſtillata, nec inducat in puluerem feces extraneas materia ſic bene tota deſicca lẽte in alẽbico per cineres vt cõſeruetur mercurius tãdẽ augeatur ignis & totus mercurius trãſeat in recipiente & inuenies in fundo ſalem calcinatum quem reuerberabis per quinque dies in reuerberio & erit aurum optime calcinatum & in puluerem impalpabilem reductum & expongioſum.

Deinde ℞ mediam partem hujus auri calcinati & mercurii ab eo extracti, quia ab aqua forti contraxit impuritates, ℞ hujus mercurii puri quantum eſt auri calcinati & miſce triturando, & optime amalgamentur & permiſceantur, & pone in matratio obtine obturato in cineribus calidis & ſit matratium inclinate ſepultum in cineribus per quinque dies, donec in puluerem hæc reducantur rubeum exquiſeo, adde huic materiæ tertia pars nouum mercurium & tritura ſimul & miſce & coque in matratio vt pone donec reducatur in puluerem rubeum & hoc toties repetendo nec aurum bibat quindecim pondera ſui, hoc eſt bibat quindecies ſuum pondus mercurii hunc puluerem pone in magna quantitate aquæ communis ſtillatitiæ & moue cum digito, vt turbetur aqua & turbidam aquam per inclinationem ſepara & pone in vaſe vitreo, repone aquam ſuper materiam & agita & moue donec turbetur aqua, hac ſepara donec totus puluis ſeparetur cum aqua, & ſubtiliſſimus fiat puluis ille, & ſi quid eſt in fundo quod turbide non ſeparetur cum aqua, reduc ad calcinandũ cum mercurio triturando & permiſcendo, & coquendo in matratio vt ſuperius donec tranſeat omne cum aqua, aquam deinde in quiete repone & deponat in fundo feces, per inclinationem ſepara aquam à fecibus quæ erunt aurei coloris & deſicca lento igne, & deinde repone in matratio forti, & inclina matratium in cineribus calidis & coque per diẽ deinde ſepara puluerem & tritura optime in morrario vitreo cum piſtillo vitreo, & hoc per octo dies repete coquendo per diem & triturando deinde & percoquendo lente in cineribus calidis deinde pone hanc puluerem in fortiſſimo matratio lutato & inclinato matratio ſepeli ipſum in ſabulo calidiſſimo & in ignẽ calidiſſimum & primo exibit aqua ſuperflua mercurii et vltimo mercurius magna in quantitate, nam totus puluis fiet mercurius et nihil remanebit in matratio niſi puluis integer, qui fortiſſimo igne conuertitur in vitrum nigrum et ſic aurum reducitur in mercurium cum mercurio vulgari et mercurius amalgamatur anima et ſpiritu auri et vellitur mercurius animatus ex quo fieri poſſunt nuceræ et fodinæ aureæ ſequenti methodo.

Ad fodinam ſeu mineram auri faciendam.

ARCANVM 70.

AVri ſuperius calcinati, cujus mediam partem reſeruauimus, & cuſtodiuimus ad hoc arcanum perficiendum ♃ ergo calcis aureæ reſeruatæ ℥iij. vel quantum eſt, & impone ei mercurii animali ſuperius præparati tertiam partem & coque in matratio forti inclinato & in cineribus ſepulto, & da ignem fortem aliqua fixabitur in matratio, re pone quod ſtillatum eſt ſuper quod fixatum eſt& tritura ſimul in corporando, & permiſcendo, & coquendo in matratio donec auri calx bibe rit multum mercurii & ſi deficiat mercurius animatus ſpiritu auri idem poteſt fieri cum mercurio vulgari optime ſoluto,& ſic puluis creſcit in infinitum & quantum vis & hic puluis poteſt reduci iterum redu ci in mercurium currentem & viuũ & erit mercurius animatus& ejuſdẽ virtutis & efficaciæ ac prior mercurius qui iterum erit coquendus vt prius cum calce auri & pedetentim reducendus in puluerem rubeum ex quo puluere fac pillulas cum gummi tragacanthi in aqua diſſolu to & projice ſuper aurum fuſum in crucibulo,& calx fundetur cum auro, & aurum multiplicabitur,& totus ſic mercurius animalis conuertetur in aurum optimum & ſic minera tua, erit perennis & perpetua,mo do fermentam cuſtodias hoc eſt calcem auri cum aqua mercurium permiſcebis in calcem rubeam conuertes& hanc in mercurium animatum & hic mercurius cum calce in calcem, & hæc calx cum auro fuſo conuertetur in aurum.

Vt prædicta minera acquirat virtutem tingendi Lunam in aurum.

ARCANVM 71.

HVjus mineræ ſeu fodinæ aureæ quantum vis et pone in matratio forti optime obturato&pone in cineribus calidis& in ignem lentum per quadraginta dies donec calx acquirat rubicundiſſimum colorem coctione ſola acquirit virtute ſpiritus auri qui tincturam illam rubeam facit& ſi coquatur diutius ma jorem rubeum & alborem colorem acquirit donec crocus aut ſanguis combuſtus videatur ex altitudine ca loris ♃ hujus e calcis aureę ſic rube factæ ℥iij. tandem olei auri, & martis & olei antimonii rubei ſuperius præparati miſce ſimul & in corpore &coque donec omnia in puluerem rubicundiſſimum conuertantur, qui puluis cadit ſuper pondera Lunæ fuſæ 1000. & conuertit ipſam in ſolem optimum & ſi puluis hic, ſeu calx ſoluatur iterum in oleſixum lacte virgineo noſtro, & clarificetur ſolutio & coquatur & figatur in oleum dulce cum ſpiritu roris, vt ſuperius

perius docuimus in multis arcanis tranſmutabit decem millia pondera Lunæ fuſæ in verum aurum & ſic adhuc attenuetur & ſubtiletur oleum, ſine igne tranſmutabit Lunam in aurum ſola infuſio Lunæ in oleum iſtud.

Ad in aurum conuertendum.

ARCANVM 64.

℞ Lib. j. mercurii, vitrioli crudi lib. j. viride æris lib. j. tartari crudi lib. j. ſalis communis lib. j. ponatur vitriolum viride æris tartarus & ſal communis in olla ferrea & ſuperponatur acetum fortiſſimum vt omnia hæc diſſoluantur diſſoluta bulliant igne adhibito & dum incipiant ebullire, pone mercurium tuum in olla & continua ebullionē donec media pars aceti conſumatur aut plus, deinde aufer ab igne, & agita materiam, & projice quod liquidum in vas terreum, & mercurius in fundo invenietur ollæ ferreę invenietur, ſemi congelatus hunc lava cum aqua communi, optime, donec aqua clareſcat & coque iterum hunc mercurium totum cum liquida parte quæ ex olla extuliſti aceti & clarifica adhibendo nouum acetū fortiſſimum & coque iterum per duas aut tres horas in illo aceto, cui viride æris ſal communis tartarus diſſoluta vna cum vitriolo deinde aufer quod liquidum eſt per inclinationem & inuenies mercurium ſemi congelatum hunc iterum Lunæ optime cum aqua fontis donec clareſcat aqua hunc mercurium ſic totum expone aeri frigido per tres noctes, & coagulabitur duriſſime, hūc in pulverem teniſſimum reduc, miſce cum vitellis ovi & croci martis & terra mera ſtratum ſuper ſtartum in crucibulo, per duas aut tres horas igne ſatis forti & invenies tuum mercurium quaſi cuprum hunc junge cum lunæ copellata æquali in quantitate, & funde, & trajice hæc omnia per copellam & invenies Lunam tinctam hanc miſce cum æquali pōdere auri optimi & funde & erit optimum aurum & pulchrum ſi tuum mercurium frigido noctis coagulatum in puluerem tenuiſſimum reductum imbibat oleo martis & cum Luna fundes erit omnio tincta Luna in aurum & ſic mercurius fiet aurum optimum ad omne judicium modo aurum optimum illi conjungatur, ſpiritum enim viridis æris conuertitur mercurio & fixat ipſum in cuprum oleum deinde martis auget tincturam & communicat Lunæ & omnia hæc firmantur auro illis addito.

Ad

Ad conuertendum mercurium & lunam in aurum.

ARCANVM 73.

♃ MErcurii ſuperius fixati et coagulati in olla ferrea cum vaſe æris tartaro vitrioli, et ſale communi ♃ huius mercurii ℥xix. lunæ calcinatæ cum mercurio ſale et ſulphure tantundem miſce optime et imbibe hanc calcem oleo martis, ter aut quater imbibendo et deſiccādo in crucibulo, adde deinde mercurii ſublimati ℥xvii. et tinctura optime et imbibe ter aut quater iterum deſiccando et imbibendo in crucibulo deinde funde erit totum aurum optimum quid ſi diſſoluas aceto noſtro et lacte virgineo et in oleum rubeū fixum conuertas et hoc oleum conjungas cum æquali pondere olei auri & fixes habebis oleum cuius pondus cadet ſupra centum lunæ fuſæ, et mutabitur luna tota in verum acetum ad omne judicium et examen optimum.

Ad tingendum cuprum in veram lunam.

ARCANVM 74.

LVnæ calcinatæ ſale ſulphuræ et mercurio per tres vices repetita calcinatione, cum nouo ſale ſulphure et mercurio huius lunæ ſic præparatæ recipe ℥xviij. imbibe ſequentis aquæ vndecies exſiccando et imbibendo in crucibulo ſuper lunam recipe ſalis armoniaci ℥xviii. ſublimati mercurii ſepties ℥xvij. miſceatur cum ſale armoniaco mercurius et ſoluatur in aqua ſtillatitia calida, et filtretur ſolutio, ex hac aqua deinde imbibe lunam tuam ſic calcinatam exſiccando et imbibendo vt diximus diſſolue in aceto ſtillatitio, hanc materiam et quod ſolui non poterit in cineribus calidis, reduc ad catenandum cum nouo ſale ſulphure et mercurio, et imbibe toties exſicca cum aqua ſatis cermomati prædicti idque ſemper toties repete donec ſoluatur omnis, luna ſolutiones tuæ diſtillentur in alembico vitreo aut in corruta cohobando ſæpius ſuper id quod manet in fundo donec acetum dulce et inſipidum aſcendat, adde nouum et iterum ſolue, et coagula, idque ſepties donec acetum aſcendat acre, et maneat ſolutio in oleum fixum vel ſalem fuſibilem conuerſa, huius olei projice ſuper cuprum fuſum pondus vnum ſupra pondera 100. cupri fuſi.

Ad idem cuprum in lunam conuertendum.

ARCANVM 75.

OLei ſalis alcani ſuperius præparati arcano 38. ℥xx. mercurii ſepties ſublimati et cum ſale cermonis

nis confixo in quantitate æquali conjuncto, & ſolvas in aqua commu-ni ſtillatitia calida, ſimul & filtrata & aqua abſtracta per diſtillationem ſalem hunc & mercurium cum oleo ſalis artati & diſſolve in aceto ſtillatitio fortiſſimo, & diſtilla omnia ad ſiccitatem cohobationum acetū ſtillatitium cohobando donec materia convertitur in oleum fixum hujus olei fixi proiice vnum pondus ſupra lunam fuſam, æquali in quantitate & permiſce bene in crucibulo, & erit pulverem reductum oleum hujus pulveris proiice vnum pondus ſupra 100. pondera cupri fuſi & erit optimum argētum quod ſi pulverē diſſolvas & aceto noſtro & in oleū fixum cōvertas cadet oleum hoc, ſupra 1000. pondera cupri fuſi & convertet in argentum optimum cui nō eſt par in candore, & albedine & ſono claro.

ARCANVM 76.

Pro tinctura lunæ in ſolem.

ANtimonii crudi ℥xx. croci martis tantumdem tartari crudi ℥xxj. ſalis petræ tantundem miſce in pulverem & in forti tigillo igne violento pone & calcina per ſex horas, deinde funde fortiter vt ruptus cadat in fundo crucibuli refrigefacto crucibulo rumpe & tolle regulum materiam reliquam liqua & diſſolve in aqua clara fortis per ebullitionē & filtra diſſolutionem, huic claræ & filtratio diſſolutioni adde pedetētim & guttulatim acetum ſtillatitium & præcipitabitur in fundo vaſis ſulphur aureum antimonii rubei coloris, huic ſiccato ſulphuri adde croci martis æqualem quantitatem ſales armoniaci fixi tātumdem mercurii ſublimati ℥xix. miſce omnia & ſtent in matratio oblongi colli per menſē in ſalis magno calore deinde diſſolvant omnia aqua calida communi ſtillatitia & filtra diſſolutionem & erit rubea diſſolutio pulcherrimi coloris, diſtilla ad ſiccitatem diſſolve iterū per quindecim vices ſiccando & diſſolvēdo cum eadem aqua quæ ſurſum aſcendit & filtrando donec habeas oleum rubeum fixum cui ſi oleum auri & antimonii & coquas per mēſem in matratio ad fixationē vſq; habebis oleum fixum cujus pōdus vnum cadit ſuper pōdera 1000. lunæ fuſæ in crucibulo, & convertit ipſam lunam in veriſſimum & optimum aurum ad omne judicium & hoc fiet fortius ſit & potentius ſi luna ſit fixa, ſupra quam proiicies tum præſens hoc arcanum nihilominus hoc nihil intereſt, quia modo ſit olei auri in præſēti arcano fac ex ſe fixat lunam, & ſic habes oleum rubeum ex ſulphure aureo antimonii miræ efficaciæ ad tranſmutanda metalla ſi operari bene ſcias.

ARCANVM 77.

Ad lunam tingendam.

AQuæ ex regulo antimonii ſuperius præparati in arcano ſuperius antequam aceto pręcipitetur in ſulphur aureum antimonii hujus aquæ & filtratæ recipe lib. 11. croci metallorum optime rubificati tan-

dus vnum mutat Lunæ pondera cē cum in verum aurū ſi hujus olei mul tiplicata quantitate aquæ mercurialis diſtilletur omnes & volatile fiat deinde figatur coctione continua & perenni in matratio forti & optime obturato multiplicatur eius virtus & in infinitum quaſi protenditur.

ARCANVM 81.

Ad aquam mercurii alio modo faciendā

SVmatur mercurius communis & vulgaris optime lotus & per corium trajectus & includatur matratio forti longiſſimi colli, & ſigilletur matratium ſigillo hermetis, & ponatur ita ſigillatum matratium cum mercurio in calore putredinali glaſti Gallice paſtel vbi putreſcit glaſtū in officinis & præparatur ad tincturā in officinis & præparatur ad tincturam pannorum vbi accenditur magnus calor qui perducat quatuor aut quinq; menſes, ibi ponendū eſt matratium ſepultum in glaſſo putrenti & calido, vſque ad medietatē colli, matratii & inibi in tali calore relinquēdum per tres aut quatuor menſes & in tali tempore inuenies tuum mercurium toum mercurium converſum in aquam, quam rectificabis ſepties donec clariſſima fit & limpida, & mutas emittat feces in diſtillatione, cum hac aqua perficere poteris cum metallis perfectis in ea ſolutis & coagulatis & in ſalem fuſibilem fixum convetſis, multa ſecreta & elixiria ad tingendam Lunā in aurum vel cuprum in Lunam, & cōvertenda alia metalla imperfecta vt Iovem & Saturnum in verum ſolē, & Lunam, in calore etiam putrenti vindemiæ poſſe fieri exiſtimo hanc aquam mercurii quæ rectificata eſt eiuſdem efficaciæ ac virtutis.

ARCANVM. 81.

Ex lapide albo plumbi, ad elixir.

LApides albi qui reperitur in fodinis plmubi & ♃ ipſum ex parte ſeptemtrionali ipſius fodinæ, quia pars illa magis humida eſt recipe ergo ipſum lapidem & recenti ex fodina extractum & contunde in fruſtra parva, cum parvis etiam fruſtris ipſius fodinæ plumbi & repone omnia in retorta forti luto mutata, & diſtilla per duos dies in igne fortiſſimo donec candeſcat retorta ſit recipiens amplum & ſpiritu roris maij ad tertiam partem plenum vt recipiat ſpiritus inde egredientur. Poſtquam ſpiritus omnes egreſſi ſunt & remanſit retorta per duos tres candens & igneata, aufer ab igne, & rūpe retortam poſtquā refrigerata eſt, & vnde cū materia ſit rubei coloris ſit enim albi coloris magis adhuc eſt per calcināda per ſex aut octo horas in tigillo in fortiſſimo igne deinde deveniendum eſt ad aquām, quam diſtillare oportet lentiſſimo calore, donec ſpiritus acidi aſcendunt qui ſunt recipiendi nudato vaſe, & ſpiritus roris qui primo aſcendit eſt conſervandus, in aqua autem acida, eſt diſſolvenda tunc materia ſic calcinata, cui ſuperimponendus eſt ſpiritus acidus magna in quātitate, & in vaſe vitreo clauſo, permittenda eſt vt bulliat per horam deinde eſt hæc aqua filtranda & clarificanda & novus ſpiritus acidus ſuper materiam in ſolutam

inſolutam reponendus, & iterum ebullire permittas in vaſe clauſo per horam filtra & clarifica, & ſolutiones omnes diſtilla ad ſiccitatem diſſolvatur iterum hæc materia effuſa omne quod aſcenderit ex diſtillatione filtra & clarifica & diſtilla, idq; toties donec ſalem albiſſimũ & pulverẽ habeas, & ſi materia ſuperſit inſolubilis iterum eſt calcinanda & ſolvenda donec tota materia ſolvatur & in ſalem convertatur, qui quidem toties eſt ſolvendus cum ſpiritu acido ſuo, donec ſal aſcendat & volatilis fiat, qui quidem eſt adhuc toties diſſolvendum cum ſpiritu ſuo acido, donec tranſeat per diſtillationẽ multoties repetitam in aquam, quæ erit ſepties ad minus rectificanda, tunc tempori ſum̃am penetrandi virtutẽ acquirit & diſſolvendi omnia metalla, huic aquæ deinde ſic præparatæ metalla perfecta, aurum puta vel argentũ diſſolvenda ſunt vnũ pondus ſupra decem pondera aquæ prædictæ, et coquenda eſt hæc diſſolutio metallorũ perfectorum in matratiis optime clauſis, vel ſigillo hermetis. ſigillatis quod melius eſt, per novẽ menſes aut per añum donec convertatur hæc aqua cum metallo perfecto in ea ſoluto in ſalem fuſibilem et fixum rubeum ſi aurum in ea ſolutũ vel albiſſimũ ſi ſit Luna in ea diſſoluta, et tunc temporis iſtud arcanũ mirum eſt et ſtupendum eſt enim verum elixir Arabicum metalla omnia impura convertens, in aurum vel argentum, et quo pulvis ſolvitur poſt congelationem in nova et recenti aqua ſuperius præparata, juniores acquirit tranſmutandi virtutes ita ad infinitam virtutem & efficaciam devenire queat.

ARCANVM 83.

Ex margaritis ad elixir præparandum.

MArgaritarum auri vel argenti quantum vis reducantur in pulverem & permiſceantur cum ſulphure viuo tantundem comburantur ſimul in tigillo forti fortiſſimo igne, donec ſulphure flam̃a tranſierit & euanuerit omnino addatur iterum novum ſulphur vnum non tantum quantum prius & calcina vt prius donec omnis flam̃a ſulphuris euanuerit deinde crudeſcat tigillũ per quatuor aut ſex horas, refrigerato tigillo, teratur materia, optime lutata reponatur ad diſtillandũ igne forti exeunt ſpiritus ſulphuri acidi, qui recipiendi ſunt in vaſe aqua roris ſemi pleno, poſtquã egreſſi ſunt om̃es ſpiritus, recipiatur retorta & rumpatur vt materia intus recluſa habeatur, conteratur & per noctem expodatur aeri frigido, cras mane includatur retortę lute munitæ diſtilletur iterum fortiſſimo igne in eodem recipienti vt prius & exibunt ſpiritus adhuc ſulphuris, hic ſepties repete, exponendo aeri frigido per noctem & diſtillando donec aqua in recipiẽs depoſita, acidula ſit, hanc diſtilla per retortam leviſſimo igne ne bulliat, donec ſpiritus acidi aſcendãt mutatur temporis recipiens, & novũ repone, vt recipias ſpiritus acidos, quod rectificabis ſepties diſtillando, vt purificentur, in his ſpiritibus acidis ſic diſtillabis.

diſtillabis materiã tuam in fundo retortæ relictam poſt diſtillationes primas, ſolve in matratio optime clauſo leviſſimo caloris fotu, & filtra ſolutionẽ & novũ ſpiritum acidum ſuper materiam inſolutã repone, clarifica ſolutionẽ filtrando, donec majorem partem habeas ſolutę tuæ materiæ ex margaritis præparatæ, ſolutiones diſtilla ad ſiccitatẽ & materiã ſiccam pone, cum aqua quę aſcendit ex eadẽ materia & clarifica ſoluionẽ per filtrum, hoc toties repete donec ſalem habeas puriſsimũ nullas feces in ſolutione relinquentem hujus ſalis, recipe, quantũ eſt & ſolve cum novo ſpiritu acido ſuo ex omni flegmate aquoſo vindicato, fons ſolutionẽ cũ calore levi, diſtilla ad ſiccitatẽ repone acetũ & quod prius ſtillat, inſipid. guſti & ſaporis reiice aut cuſtodi cum aqua diſtillata inſipida, & id toties repete donec ſal tuũ aſcendat volatile cum ſpiritu acido tuo & toties ſolve in aceto, ſeparãdo ſẽper flegma, ſuũ quod prius aſcendit; donec ſal convertatur in acetũ & aſcendat cũ ſpiritũ acetoſum hunc rectifica ſepties diſtillando & à flegmate ſuo ſeparando, tunc temporis in eo aceto, diſſolvẽda ſunt metalla perfecta vnũ pondus ſupra decem pondera aquæ divinæ, noſtræ ſuperius prę paratæ; & coquendum eſt id omne, matratio incluſũ, & ſigillatim ſigillo Philoſophorũ ne reſpiret, donec figetur in ſalẽ fixũ fuſibilẽ vt cera, primo quater eſt diſſolvendũ cũ nova aqua acetoſa noſtra & coagulandũ et fixandũ tunc habes elixir potentiſſimum ad metalla omnia imperfecta, tranſmutanda in ſolem vel Lunam ſi Sol vel Luna in aqua noſtra fuerint ſoluta, et cõgelata per coctionem continuam et perennem.

Hic ſpiritus mineræ autem et metallicus poteſt ex marcaſitis et mineralibus omnib. educi quia in omnibus eſt, dat enim eſſe formale et eſſentiale mineralibus omnibus, ſed ex vnis facilius educitur quam ex aliis modus tamen eliciendi, verus hic arte Chymica tibi fideliſsime traditus modo calleas autem calcinandi diſtillandi, et ſolvendi et ſimilem recuperationum Chymicarum quæ omnino tibi neceſſariæ ſunt vt vindicetur hic ſpiritus ab omni elementorum amurca, & fœculenta ſpurcitia, deinde nulla alia opus habes operatione, quam coctione ſola.

ARCANVM 84.

Ad margaritas faciendas magnas ex minutis & parvis.

MArgaritas minutiſſimas & parvulas, ſed claras & candidas, quantum vis eaſque diſſolve in ſpiritu acido noſtro, vel in aqua mercurii duodecies aut plus diſtillata donec dulciſſima ſit & clariſſima ſit, in ea aqua diſſolve tuas margaritas in vaſe vitreo optime clauſo in breviſſimo calore poſt quam diſſolutæ ſunt omnes margaritæ clarifica diſſolutionem per filtrum, in filtro papiri bibulæ, clarificatam tuam diſſolutionem diſtilla leniſſimo balnei calore, & cum diſtillare noluerit redde materię in fundo reſtant, quod ſtillatum

jus olei in vitrum clarum & fuſum, & alii lapides pretioſi includãtur in tali oleo dum eſt volatile factum, & deinde coquatur & figatur coctione perenni, determinatur hoc oleũ ad lapides pretioſos faciendos ex vitro ſecundum ſpecies lapidis pretioſi in eo oleo ſoluti & cum eo cocti in oleum fixum nam ſicut metalla determinãtur eo ipſo oleo ſic & lapides pretioſi vt teſtatur Raymundus Lullius multis in locis vt videbitur ſequenti arcano.

ARCANVM 86.

Ad carbunculos faciendos ex cryſtallo.

OLei auri ℥iij. olei mercurii ſuperius vitali lib. II. diſſolvatur oleum auri in aqua iſta mercurii ſeu oleo, & diſtilletur toties excitando aquam mercurii ſuper oleum auri, donec oleum auri aſcendat clarum & rubicundiſſimum, in hoc oleo claro & limpido diſſolve rubinos optimos claros & limpidos, & diſſolutionẽ clarifica, diſtilla toties donec aſcendat omne, & clarificetur & luceat & ſplendeſcat hoc oleum in medi is mortis ipſius tenebris, nam ſplẽdor & cãdor carbunculorum cõſiſtit, in radiis ſuis ſplendentibus, hãc aquã coque & fixa perpetua coctione & perenni in matratio optime clauſo ſigillo hermetico, per annum donec perfectiſſime figatur, hujus olei fixi rubei & radicantis projice ſuper criſtallum fuſam in crucibulo, dico põdere, nam ſi nimio pondere cryſtallum ex ſuperet, cryſtallus ipſa convertetur in medicinã ſed grana duo aut guttulæ, tres proiiciendæ ſuper libram vnam cryſtalli fuſi & tranſmutabitur in carbunculum optimum & lucentem quam trades lapidario adornandum.

Hoc oleum carbunculorum prodeſt ſanitati conſervandæ & æqualis eſt virtutis & proprietatis in oleo auri ad ſanitatem conſervandam, & vitam prorrogandam vltra terminos vitæ humanæ.

ARCANVM 87.

Ad arbores omnes fructibus ter in anno decorandas.

FRuctus cujus genus ter in auro vis decorare arborem & contere, exprime prælio ſuccum ejus repone ſuccum vt ſerventur in vaſe ligneo optime clauſo addito pauco ſale in cellaria, poſtquam tepuerit ille ſuccus diſtilla lẽtiſſimo calore vt habeatur eius ſpiritus rectifica ſpiritũ & ſepara à flemmate ſuo cuſtodi flemma ſuum omne donec opus habeas rectificatum ſepties ſpiritum cuſtodi in vaſe vitreo optime clauſo ne reſpiret deinde diſtilla flemmatum rectificando ſepties aut pluries donec nullas emittat feces in diſtillatione in fundo alembici, ſed clarum aſcendat feces omnes huius ne fructum & in novis fructibus additis

additis comburãtur aperto igne olla terrea forti vt ſuſtineat ignem, & comburantur fructus hujus magna quantitas vt habeatur cinis in ſufficienti quantitate pone cinerem optime ad candorem calcinatum cum ſole materiam rectificatam diſſolve bulliendo in vaſe vitreo optime obturato, poſtquam ebullierit, clarifica ebullitionem per filtrum trajiciendo, vt clareſcat ſolutio cineres iterum calcinentur in tigillo forti & addantur recens flemma ſepties rectificatum & iterum bulliant ſimul & clarificetur filtro ſolutio, deinde diſtillentur omnes ſolutiones levi diſtillationes ad ſiccitatem calcinetur ſal in fundo remanens levi igne fundatur, hoc ſal iterum ſolvatur in flẽmate diſtillato & purificetur filtro & diſtilletur & hoc toties repete donec ſal candidiſſimum habeas hunc deinde ſalem diſſolve ſpiritus reſeruato, & diſtilla ſimul cohobando multoties donec ſal ſuperius aſcendat cũ ſpiritu, quod ſi aſcẽdere voluerit habeas in promptu fructum ejuſdem ſpeciei cujus eſt ſpiritus & ſal tuus contunde fructum & cum flemmate ſuo ſuperius reſervato miſce cum pauco ſpiritu ſuo, & miſce ſimul & permiſce vt in vaſe vitreo clauſo in ſole aceſcat & convertatur flemma in acetum, acetum diſtilla multoties cum aceto ipſo ſolve ſalem tuum fixum & in ſalem ſuſibilem reiteratis diſtillationibus convertes, & deinde cum ſpiritu volatilem facies, & ex volatili in aquam convertes, cui adde medietatem ſalis ſui fluxi & coques iterum in fixum ſalem & convertes in volatilem modo & via priori, & in aquam, & hunc aquam addita medietate ſalis ſui fluxi, convertis iterum coquendo in vaſe clauſo, in ſalẽ fixũ, & hoc quater aut ſepties facies, fluxum ſolves ſolutum volatile facies & volatile fluxum, & ſic obtinebis arcanum prædictum cujus virtus & proprietas eſt, decorandi ter in anno arborem ejuſdem ſpeciei fructibus ſuis ſequenti methodo recipe ſalia hujus fluxi ℥ 1. diſſoluatur in aquæ comunis vel roris Maij. lib. x. & hac aqua irroretur arbor, ejuſdem ſpeciei, & decorabitur foliis fulgentibus ſingulis tribus aut quatuor menſibus & dum fructus maturi ſunt, ſtatim ſunt colligendi, & ſtatim irritanda eſt arbor ſingulis diebus ex parva quantitate illius: aquæ cui diluta eſt dragma vna ſalis illius fixi, & deinde irrorãda eſt alia aqua comuni nec eſt obliviſcendus labor & cultus arbori neceſſarius & ſtercoratio hinc colligere poſſumus ſalem fieri poſſe volatilem & fluxum ex fermento, quem ſi ſolvas in ſpiritu roris Maij, & ea aqua ſale illo impregnata madefiat frumentũ & ſolvatur multoties multiplicabitur eius ſemen & copioſiora frumenta fierẽt ſpicæ & grana, & multiplicabitur annona frumenti. & ſic fieri poteſt de aliis fructibus cujuſcumque ſint ſpeciei, & multiplicari poſſunt fructus eorum in copia maxima & prægrandi.

ARCA-

Ad fixandum mercurium Cum ſale Iovis.

ARCANVM 88.

SAlis Iovis pari puli, ab omnibus fecibus vindicati ℥vij. mercurii ſublimati ſepties ℥iij. miſce ſimul & incorpora, & pone ad ſublimandum matratio forti ſublima iterum ſuper feces quæ reliquuntur in fundo matratii & pondera an ſint maioris ponderis optimum eſt & incipit fixari aliquid mercurii cum ſale Iovis, continuetur ſublimatio mercurii ſuper feces triturando & permiſcendo mercurium cum ipſis & in novo matratio ſublimando, donec tandem figatur omnis mercurius ſublimatus tuus & remaneat in fundo, quod in quinquageſima aut circiter fit tarde enim figitur mercurius ſed tandem figitur & metallicũ dat fuſionem reſtante gebro. Et veritate, poſtquam habueris hunc fixum mercurium adde illi mercurium novum ſepties ſublimatum & paucum adde nempe ʒij. aut ℥ij. & permiſce ſimul, & ſublima & cito tertia aut quarta ſublimatione figitur & convertitur in mercurium fixum & fuſibile id repete quater aut ſepties addecido fixo tuo mercurio novum mercurium ſublimatum ſepties donec habueris mercurium fixum & fluens ut cera magna in quantitate, hunc proiice ſuper cuprum fuſum pondus vinum ſupra pondera cupri fuſi 100. & convertetur cuprum in veram Lunam, quod ſic in Lunam proiiceris in crucibulo fuſam convertetur Luna in medicinam eandem virtutis & proprietatis.

Ad fixandum in oleum fixum & rubeam ut ex eo metalla impura fiant aurum.

ARCANVM 86.

OLei martis puriſſimi ʒiiij. olei auri ʒiiij. miſce ſimul & his adde mercurii ſublimati ſepties ℥iij. miſce & ſublima in matratio forti quod ſublimatur ex mercurio reduc ſuper feces donec tandem figatur perfectiſſime adde novum mercurium ſepties ſublimatum ʒij. & miſce ſimul triturando, & ſublima donec id quod manet in fundo matratii liquetur ut cera & congeletur in frigido huius materiæ ♃ pondus unum & proiice ſuper mercurii crudi in crucibulo calefacti pondera 100. convertetur mercurius in verum aurum & ſi proiicias ſuper Saturnum Iovem & venerem convertentur hæc omnia in verum aurum. mercurius ſi figatur & tingatur auri tinctura fixa, convertit omnia metalla in primum aurum, eſtque mercurius ita præparatus verum aurum apertum & tingens & figens reliqua, metalla imperfecta in ſui ſubſtantiam quæ eum perfecta ſit & communicabilis, communicat ſuam perfectionem impuris metallis quod figat & perfecte coquat ſubſtantiam coctam & incoctam imperfectorum metallorum.

Ad fixandum in oleum album & fixum ut hinc reliqua metalla fiant argentum.

ARCANVM 90.

OLei Lunæ & Iovis an. ℥iij. his adde mercurii ſepties ſublimati ℥iij. ſublima ſimul reduc ſublimatur ſuper feces donec figatur omne in fundo matratii, adde adhuc novum mercurium ſepties ſublimatũ & ſublima ut prius donec figatur omne in fundo matratii & ut citius figatur paucum eſt addendum argentum vivum ſublimatum ſingulis in vicibus & id toties repete, donec habeas oleum album fixum & fluens ut cera, huius olei proiice ſuper quæcumque metalla imperfecta, pondus unum ſupra pondera 100. metalli imperfecti & impuri, & omnia convertentur in argentũ optimum, ſi huius olei ſi ſolvatur aqua mercurii & volatile reddatur & iterum figatur coctione perenni in matratio clauſo & ſigillato hermetis ſigillo erit elixir album ſuper omnia metalla imperfecta, & tranſmutabit metallorum imperfectorũ pondera mille unum ſolum pondus & qui callent artem non ibunt inficies contra hæc arcana poſtulant tamen doctum ingenioſum & expertum artificem.

Ex nitro ut hinc fiat tinctura rubea.

ARCANVM 91.

NItri optimi reduc in pulverem, & calcina cum carbonibus ignitis in olla ferrea, calcinationem ſolve in ſpiritu roris maii ſolutionẽ filtra & diſtilla ad ſiccitatem, hanc calcina iterum levi igne nefundatur materia ſolvatur iterum & filtra & diſtilla ad ſiccitatem & calcina, & hoc toties repete, cum novo & ſpiritu recenti roris maii donec oleum fixum nitri ut cera fluens habeas quod repetitis ſolutionibus diſtillationibus & ſiccationibus eſt volatile faciendum, huius volatilis ſalis maxima quantitas eſt convertenda cum ſpiritu roris, putrefacienda in matratio clauſo in fimo equino per menſem deinde diſtillanda materia donec omnia in ſpiritum roris convertantur, & fiant pura volatilis quæ quidem eſt à flegmate eſt ſeparanda in balneo mariæ lentiſſimo calore, & quod remanet in fundo vaſis nec aſcendere poteſt per balnei calorem transferendum eſt ad cineres & diſtillandum ſepties per cineres ut habeas mercurium mundi univerſalem clarum & mundum & ſubtiliſſimum cuius ope & beneficio fieri poſſunt mira in arte Chymica & potiſſimum hæc arcana ſequentia.

Ad elixir album faciendum.

ARCANVM 92.

LVnam foliatam aut calcinatam quantum vis diſſolvatur hæc Luna in ſufficienti quantitate huius mercurii & liquoris univerſalis ſuperius præparati, ſolutionem facies per octo dies in fimo equino, deinde diſtilletur ad ſiccitatem, cohoba id quod ſtillat ſuper id quod remanet putrefaciendo per octo dies ſingulis in ſolutionibus, id toties repetendo donec ſolutio Lunæ aſcendat per diſtillationem una cum ſpiritu qui Lunam ſolverit hanc aquam ſepties diſtilla in novis retortis, huic aquæ ſeu ſpiritui adde Lunę optimæ copellatæ quantum ſolvi poterit in aqua ſeu prædicto ſpiritu ſolutionem claram & limpidum in matratio obturato oblongi colli repone & coque in athanore donec figatur in oleum fixum albiſſimum cuius pondus unum mutat in verũ argentum pondera 1000. reliquorum omnium metallorum, imo transmutat mercurium crudum in verum argentum ſive, guttula una iniecta in mercurium crudũ quod ſi adhuc volatile redderetur hoc oleum Lunæ ſic præparatum & iterum volatile factum commutaretur ut prius in oleum fixum, transmutaret omnia metalla in verum argentum ſine ullo igne, guttula una adhibita, ſuper metalla ipſa, penetraret enim ad centrum uſque hæc guttula & tingeret, & tranſmutaret omnia imperfecta metalla quibus imponeretur, in verum argentum. Quod ad ſeptimam vicem in aquam iterum verteretur & figeretur ſimiliter in infinitum tranſmutaret, metalla omnia imperfecta in argentum & ſi ſuper argentum proiiceretur mutaret argentum in medicinam eiusdem virtutis & proprietatis & ſic multiplicaretur medicina in infinitum nec eſſet opus eam perficere de novo.

Ad elixir rubeum faciendum ut ex eo reliqua omnia metalla fiant aurum.

ARCANVM 93:

AVRI optimi per antimonium purgati ſepties & tenuisſime limati ℥xviij. diſſolvatur in noſtro ſpiritu ſuperius præparato, & fons diſſolutionem in retorta balneo mariæ per octo dies deinde diſtilla per cineres ad ſiccitatem reduc cohobando ſuper ad quod remanet retortæ, & id toties repete addito novo ſpiritu ſolutivo ſi opus, eſt donec aurum aſcendat cum ſpiritu in aquã rubeam, vel albam huic aquæ ſepties diſtillatæ diſſolve novum aurũ quantum ſolvi poteſt, & coque diſſolutionem tuam in matratio optime clauſo, aut ſigillato ſigillo hermetis ne reſpiret donec figatur in oleum fixum & rubicundisſimum cuius virtus eſt ſtupenda in ſanitate conſervanda, guttula una aſſumpta ſingulis in hepdomadis in ſpiritu

vivi prorogat vitam humanam ultra terminos communes vitæ humanæ tranſmutat omnio metalla in verum aurum, & in aurum proiecta, convertit aurum in medicinam eiuſdem virtutis, & in cryſtallum proiecta mutat ipſam in rubinos & carbunculos adiacentes & optimos, & reddit vitrum malleabile & rubeum ſplendentes & radiantis ſplendoris. & arborum omnium fructus multiplicat, ſi ſolvatur guttula una in aqua communi, & ea irroretur arborum. & omnia animalia diutius & fortiora reddantur & fœcundiora, & ita tota natura renovatur hac ſola medicina, quæ ſuperat alias omnes medicinas.

Ad ſpiritum roris Maii præparandum ad ſuperoira præparanda arcana.

ARCANVM 49.

COlligatur ros Maii per lintea albisſima ſuper prata extenſa, per expresſionem linteorum & colligatur maxima in quantitate, deinde filtretur per cartam bibulam & ponatur in matratio magno & capaciſſimo optime obturato & putrefiat per quadraginta dies in fimo equino, deinde ſuperpoſito alembico, diſtilletur in balneo mariæ uſq; ad quartam partem quarta pars remanent in fundo proiiciatur nec enim valet accipiatur illud quod ſtillatum eſt ex balneo & ponatur in eodem matratio & obturetur quam optime, & putrefiat per quadraginta dies in fimo equino, & deinde diſtilletur in balneo ſuperpoſito alembico ut prius donec quarta pars remaneat in fundo matratii, proiiciatur hæc quarta pars quia nihil vales & reponatur quod diſtillatum eſt in eodem matratio, & putrefiat iterũ, per quindem dies in eodem matratio optime obturato ne reſpiret in fimo equino, & deinde diſtilletur in balneo ut prius ad quartam partem, & hoc quater repete donec habeas ſpiritum roris clarisſimum & nitidisſimum, & ſummopere penetrantem cuivis beneficæ & opere vitrum præparabis calcinatum & volatilem faciem & in aquam convertes ut habetur arcano ſuperiori 61. cuius ope. ſalia calcinata et fixa volatilia efficiuntur & in aquam meram volatilem ſeu in ſpiritum volatilem convertuntur cuius deinde ope, & auxilia ſalia metallorum volatilia efficiuntur & in aquam ſeu ſpiritum volatilem convertuntur cuius ope & auxilio ſi artem calleas metalla omnia convertentur in materiam primam & ex illa materia pura et pura ab omnibus excrementis vindicata fit elixir miræ virtutis et proprietatis ad metalla invicem tranſmutanda.

De arcenici fixatione.

ARCANVM 95.

ARcanum ſublimatum bene optime, & cum oleo tartari miſce & impaſta cum aqua ſalis armoniaci,ut ſi paſta mollis, quam pone in matratio optime clauſo, & digere temperatiſſimo calore per 24. horas & extrahe: deinde tere ſuper marmor & irrora iterum cum aqua ſalis armoniaci & oleo tartari &digere iterum in matratio optime clauſo & hoc rumpe quater & tandem bene tritura ſuper marmor & claude in matratio,& ſolve in fimo equino calido & cogela in cineribus, & ſolve in fimo, & amalgama idque quinquies & invenies arceni cum fixum & fluens ut cera, & tingit veneris partes 20. quod ſi hoc oleum ſpiritu roris ſolvatur & clarificetur & coniungatur cum æquali quantitate olei lunæ, & mercurii & coagulentur ſimul tinget potentius una pars radit ſuper 100. partes veneris fuſæ & tinget in optimum argentum.

De auro in materiam primam reſolvendo.

ARCANVM 96.

ABſque remuneratione nullum Medicinæ arcanum haberi poteſt unde ſi ex auro communi & vulgari aliquid habere cupiamus regenerandum eſt iſtud aurum, & ut regeneretur, in ſua principia eſt reducendum,& præſertim in vitale ſuum ſulphur totius naturæ balſamum eſt reducendum quod quidē ſulphur vocatur aurum ſic aurum compedibus liberatum ſuas vires exerere poteſt&actiones ac proprietates quæ in ipſo latent oſtendere valet ergo ſolvendum eſt aurum cū auro & iſtud aurum eſt ſulphur naturæ internum,quod cum in omnibus lateat ex ſulphur communi & vulgari toties educemus quam ex rebus aliis cum ſulphur contineat ſulphur iſtud in centro ſuo,quam aliquid aliud, maiori in quantitate recipe ergo ſulphur commune & vulgare quantum volueris ſolvatur in aqua forti communi,& pone ad circulandum in matratio optime clauſo donec aqua fortis dulcis ſit & inſipida,quam per diſtillationem extrahes & novam & recentem aquam fortem impones, & digerendo in cineribus calidis & circulando, ad dulcedinem perduces ut prius hanc iterum per diſtillationē extrahes & novum iterum hanc impones & circulabis ut prius donec non amplius dulceſcat aqua fortis ſed acris & fortius aſcendat per diſtillationem, tunc temporis diſtilla omnes aquam fortem & digere & coque materiam in fundo reſtantem donec candeſcat & albeſcat, & continuato calore, & rubeſcat, & hæc materia ſolvenda eſt cum ſpiritu vivi reſtificato,& toties ſolvenda eſt & coagulanda per diſtillationē

cum novo & recenti ſpiritu donec tinctura rubicundisſima aſcendat cum ſpiritu hæc tinctura ſeparanda eſt ab ſpiritu vivi balneo mariæ per diſtillationem, & in cineribus tranſlatæ vaſe diſtillanda eſt tinctura, & ſepties rectificanda & in ipſa tinctura, quæ, eſt aurum materiæ & ſulphur verum, ſolvendum eſt aurum in tenuiſſimo calore & aurum ſolutum circulandum eſt, & toties diſtillandum donec aſcendat aurum ſolutum, cum ſulphure materiæ & deinde in eo ipſo, aurum novum commune optimum & ſolutum diſſolvendum, eſt & ſimul in vaſe vitreo optime clauſo digerendum & coquendum donec figantur omnia in oleum rubicundiſſimum & fixum & ſuaviſſimi odoris cuius virtutes, pro ſanitate conſervanda, & prorogande vita ſunt ſtupendæ, & pro tranſmutatione metallica non eſt pars in tota alchymia, tranſmutat cum partes 1000. cuiuſcumque metalli impuri & imperfecti una pone ſola proiecta ſuper illa metalla impura & imperfecta.

Ad ſpiritum mercurii faciendum.

ARCANVM 97.

MErcurii ſublimati libi argillæ optimæ libiij. reducantur omnia in pulverem & cum ſpiritu roris malaxentur ſimul & fiant ex argilla & mercurio ſublimato ſimul permixtis pillulæ parvæ, quas ſiccare permixtis in mero, exſiccatis habeas optimam retortam luto munitam & in hac retorta repone tuas pillulas ex argilla & mercurio ſublimato factam diſtilla has per retortam igne adhibito per partes, per viginti quatuor horas, ſi quid ſublimetur, in collo retortæ permiſcendum eſt iterum cum nova argilla & irrorandum cum eo liquor qui ſtillabit, & iterum diſtillandum per retortam donec nihil ſublimetur ex mercurii ſed omne tranſeat in ſpiritum ſucandum, qui rectificandus eſt ſepties ad minus, & eo ſpiritu mira fiunt in tranſmutatione metallica & ideo inter ſecreta & arcana repoſui.

Ad ſpiritum calcis faciendum omnia ſolventem.

ARCANVM 97.

CAlcis vivæ quantum vis ab ea ſepara vivi ſpiritum decies aut quindecies renovando ſpiritum & novum affundendo calci in fundo relictæ huius calcis accipe partes tres argillæ partes octo ſalis tartari optime purgati, partem unam in retortam immitte luto munitam, & fortisſime igne diſtilla per gradus donec omnes ſpiritum tranſierint rectifica hunc ſpiritum omnia metalla diſſolventem quo opus habes ad mira facienda in arte tranſmutatoria in quo ſi diſſolvas cryſtallos & ſolutionem claram facies parabis inde cryſtalli ſalem arcanum verum calculi ſolvendi tum in renibus

bus tum in veſicca, doſis eius eſt ʒſ. in aqua petroſelini & eſt arcanum & remedium podagræ tutum & certum,

Vt ex Iove ſine ſtanno fiat argentum.

ARCANVM 99.

EXtingue ipſum Iovem fuſum in aqua calcis teſtaminum ovorũ & perdit ſtridorem & fuſionis facilitatem, hunc accipe & amalgama cum pari quantitate mercurii optime loti, & lava amalgama cum aqua communi & ſale decrepitato, & poſtquam clara eſt materia diſtilla fortisſimo igne per retortam ut ſeparetur mercurius à Iove, mercurium tuum lava, & mundifica & per corim traiice, & iterum amalgama cum ſtanno & lava ut prius amalgama. ut candeſcat ſale communi, & aqua communi & iterum diſtilla per retortam fortisſimo igne ut ſeparetur mercurius hunc lava & mundifica & iterum amalgama cũ ſtanno, ſepara per retortam & hoc duodecies faciendo, lavando ſemper amalgama, & ſeparando mercurium ab ea, ultimo adde Lunæ mediam partem & traiice ſtannum per copellam invenies maximam quantitatem Lunæ optimæ, quod fit ex lotione & diſtillatione nam mercurius ſic perficitur, & à ſulphure ſuo in Lunam convertitur. Quod ſi Luna optima addatur in principio id fiet citius & potentius quia Luna indurat Iovem.

Ad elixir parandum album ut omnia metalla convertantur in argentum.

ARCANVM 100.

SVblimatum ſepties mercurium diſſolve in aqua forti communi diſſolutionem digere in balneo mariæ per decem dies, his actis diſtilla materiam in balneo materiam deſiccatam ſublima: huius materiæ partem diſſolve in loco frigido & humido per ſe hanc diſſolutionem digere in balneo per 10. dies, deinde diſtilla, diſtillatam ter ſerva, in fiala optime clauſa ne reſpiret, partem alteram mercurii tui ſublimati toties ſublima, per retortas donec figatur in fundo, huius fixæ partis cõiunge æqualem partem, cum ſpiritu mercurii tui ſuperius præparati & diſtillati quod coniunge in balneo in vaſe ſigillato per 15. dies, donec putreſcat & albeſcat, hanc materiam albam per cineres ſublima in ſulphur materiæ hoc ſulphur diſſolve in duabus partibus ſui ſpiritus ſuperius reſervati hanc diſſolutionem in balneo digere, per decem dies deinde diſtilla lente ut abſtrahatur ſpiritus, quod in fundo remanet eſt oleum ſulphuris naturæ, quod fermentandum eſt cum oleo Lunæ pari in pondere & coquendum eſt donec figatur in matratio optime clau-

clauſo, & albeſcat, albedine perfecta, quodque eſt proiiciendum eſt ſuper argentum in crucibulo fuſum & ſit argentum frangibile ut vitrum huius vitri una pars tingit cupri pondera 1000. in veram lunam.

Oleum lunæ ad hoc arcanum perficiendum ſic fit ℞ Lunæ optimæ ℥iiij. diſſolve in aqua forti, diſſolutionem digere per menſem in balneo, digeſta in materiam diſtilla per balneum aut lento calore, materiæ in fundo reſtanti liquidæ ſuper adde ſpiritus vivi rectificata tantumdem ut emineat, quatuor digeſtis banc materiam digere in balneo per decem dies digeſtam materiam diſtilla, & abſtrahe ſpiritum vivi, & materiam in fundo reſtantem digere in balneo per 150. dies donec putreſcat, & albeſcat, hanc materiam albam ſublima ſublimatum diſſolve in ſpiritu vivi alcoliſato & digere in balneo per decem dies dein, de abſtrate ſpiritum vivi & quod in fundo remenat eſt oleum lunæ, &c. fermentum lapidis albi, quod ſi filtretur, & diſſolvatur cum ſpiritu mercurii fiet tandem lapis verus & admodum purus miræ virtutis ut ſuperius factus eſt. Sic de auro faciendum eſt, ad elixir rubeum ad omnia metalla in aurum convertenda.

Vt ex marte fiat tinctura rubea ad aurum.

ARCANVM 101.

SOlvendum eſt ferrum in aqua noſtra ſolutiva ſolutionem digere, in balneo mariæ per decem 10. dies abſtrahe aquam fortem levi calore, materiam in fundo reſtantem diſſolve aceto ſtillatitio, digere diſſolutionem per 10. dies abſtrahe per diſtillationem acetum, diſſolve iterum in novo & recenti aceto, & digere diſſolutionem in balneo per 10 dies, digeſtam materiam diſtilla materiæ in fundo reſtanti, affunde ſpiritum vivi ad ſex digitos digere materiam in balneo mariæ per 10. dies abſtrahatur per diſtillationem ſpiritus vivi, & tinctura rubea martos in fundo remanens diſtillanda eſt ut aſcendat per alembicum hunc rectificater aut quater ut puriſſima ſit, & rutilam ſex terra autem ſua extrahe ſalem quem purifica ſolutionibus multis et calcinationibus, purificatum ſalem coniunge cum æquali pondere ſuæ tincturæ, ſine olei rubei rectificati & coque donec figatur in rubinum, qui fermentandus eſt auri oleo ſuperius multis in locis citato, & tota materia fixata proiicienda eſt, una pars ſupra tres partes auri fuſi, & hæc materia ſupra 1000. partes lanæ, vel cuiuſcumque alterius metalli & totum erit optimum aurum quod ſi adhuc hæc materia diſſolvatur cum tinctura martis volatili & iterum figatur ſolvatur iterum & figatur eius virtus & efficacia transmutandi metalla imperfecta in aurum multiplicabitur fere in infinitum & proiice poterit una pars ſupra

pra 100000. partem metalli imperfecti & erit omne aurum & ſi ſupra aurum cum factum proiiciatur medicina, aurum iſtud totum convertetur in medicinam perfectam & abſolutam eiuſdem virtutis ac prima.

De elixire & medicina ex iove ad album.

ARCANVM 102.

♃ Mercurii ex iove extracti lib. b. diſſolvatur in aqua forti communi ſolutionem ſolve in balneo per decem dies deinde diſtilla ad ſiccitatem, & abſtracta aqua forti per diſtillationem ſolve iterum quod in fundo reperitur nova aqua forti, & recenti hanc diſſolutionem fons in balneo per decem dies, abſtrahe deinde aquam fortem per diſſolutionem ad ſiccitatem & hoc ter repete, repetita ſolutióne cum cineribus aquæ fortæ, deinde ſublima materiam forti igne, in matratio forti, & lutato per ſex horas & miſce ſublimatum hoc cum novo & recenti mercurio ex iove extracto & perfecte loto, & ſimul incorporentur & amalgamentur, lavetur perfecte amalgama, & filtretur oleo mundo, ita ut non appareat mercurius currere ex iove, ſed fiat pulvis cineribus ex ambobus mercurius, hunc pulverem ſublima, per ſex horas & huic materiæ adde amalgama lunæ & mercurii iovis, & ſublima ſimul donec omnia fixa remaneant in fundo vaſis, & fluant ut cera quod fiet novo addito mercurio ſublimato ex iove extracto, & in aqua forti ſoluto, & deinde ſublimato, fiet inde medicina fluens ut cera & fixa, qua proiecta ſuper iovem Saturnum mercurium & venerem convertet hæc omnia metalla in purum argentum una pars ſupra 100. cuiuſcumque metalli & imperfecti, & proiiciatur hæc medicina ſupra lunam optimum convertetur luna in medicinam eiuſdem virtutis & proprietatis, ac prima.

De tinctura minori ad album.

ARCANVM 103.

Salis communis in rore maiali ſoluti & ſæpius coagulati donec fundatur & liqueſcat in igne ut cera, quod ut citius evomat in ſingulis deſiccationibus eſt liquandum & fundendum in crucibulo ſimul & proiiciendum in aquam roris Maii & diſſolvatur & filtretur & hoc toties eſt iterandum donec ſal fuſum ut cera ♃ huius ℥xix. ſalis albiſſimi & puriſſimi ex calore putamium ovorum extracti ℥xix, mercurii ſublimati & dulcificcati & ſepties ſublimati ℥xx. ſalis vitrioli albiſſimi ℥xviij. miſce ſimul & ſublima in forti matratio lutato, fortiſſimo igne quater aut ſepties repetendo, materiæ huic coniunge arcenicum ſublimatum & fixum ℥xviij. lunæ calcinatio ℥xix. ſalis armoniaci ſublimati & fixi ℥xviij. miſce omnia ſimul, ſublimati & fixi ℥xviij. miſce omnia

nia ſimul & ſublima, repetendo ſub
limationem ſuper feces donec om-
nia fiant fixa & nihil aſcendat & de-
inde ſolve hæc omnia in loco, humi
do & frigido, ſolutionem filtra &
clarifica coagula ſolutionem & ite-
rum ſolve in ſpiritu roris Maii donec
convertantur omnia in oleum fixũ
huius olei guttula una, proiecta ſu-
pra centum pondera cupri in cruci-
bulo fuſi tranſmutat in veram lunã
hi ſales ſic præparati & fuſibiles fa-
cti recipiunt tincturam ſummam ab
arcenico à mercurio ſublimato &
lunæ quæ omnia ſolvuntur cum
his ſalibus & arte chymica præpara
ta convertuntur in oleum fixum al-
bum quod valde tingit, & tingendo
fixat, cum habeat in ſe ipſo fixitatẽ
& conſtantiam in igne permanen-
tem.

De lapide phyſico ex rore.

ARCANVM 104.

℞ MAgnam quantitatem roris
Maii. aut aprilis, diſtilla
lentiſſimo calore, donec in fundo a-
lembicorum remaneat magis ſpiſ-
ſum oportet autem habere magna-
tis illius in aquam quantitatem &
ex illo magnate fortisſimo igne per
relictum eliciendi ſunt ſpiritus aci-
di & acris qui ſepties erunt rectifi-
candi erunt & cuſtodiendi donec
his opus habeas, ex magnate illo
fortisſimo igne in crucibulo forti
calcinato per tres horas extrahe ſa-
lem utilisſimum cum ſuo phlegma-
te roris, prius diſtillato, per ebulli-
tionem magnatis in flegmate, filtra
flegma & clarifica, & diſtilla in alem
bico, in cuius fundo reperietur ſal
clarisſimum & candidum hunc cal
cina in crucibulo per ignem fortem
tribus aut quatuor horis, hunc ſalẽ
ſolve in ſpiritu, roris ſuperius præ-
parato ſolutionem filtra & diſtilla
lentisſimo calore, & quod manet in
fundo ſolve & filtra, donec nullas
emittat feces in lotione, et remane-
at in fundo alembici diſtillatorii in
forma olei albisſimi, hunc fortisſi-
mo igne ſublima in materiæ ſulphur
hoc ſulphur diſſolve in ſpiritu aci-
do ſuperius præparato et ſervato
hanc ſolutionem purifica et per di-
ſtillationem deſicca et iterum ſolve
et deſicca per diſtillationem et tan-
diu hoc repete, donec, ſulphur iſtud
materiæ ſolvatur in aquam volati-
lem at aſcendat per alembicum cũ
ſpiritu acido, et fiat ſpiritus acidus
verisſimum chymicorum acetum,
accerrimum omnia ſolvens ℞ hu-
ius aceti acerrimi ʒ xxviij. auri opti-
mi ʒ xvij. diſſolvatur aurum in hoc
aceto acerrimo, et foveatur diſſolu-
tio per menſem in matratio optime
clauſo, et deinde ſuperpoſito alem-
bico diſtilletur quod ſtillari poterit
cohobando ſemper id quod rema-
net in fundo, et toties hoc repete,
donec omnia in oleum rubeum fi-
xum convertantur in fundo matra-
tii ſeu vaſis diſtillatorii ſeparatis in-
de flegmatibus ſeu guttulis aquæ in
ſipidæ quæ primo aſcendunt ex di-
ſtillatio-

ſtillatione à ceti noſtri & reponendo tantum id quod acetoſum eſt ſuper materiam remanentem, donec totum figatur in oleum fixum rubeum cuius pondus unum convertit cuiuſcumque metalli imperfecti pondera 1000. verum aurum & ſi proiiciatur ſuper aurum optime purificatum æquali in quantitate convertitur aurum totum in medicinã eiuſdem virtutis & proprietatis & ſi ſolvatur hæc medicina cum novo & recenti ſpiritu aceroſo & coquatur iterum in matratio optime clauſo donec omnia figantur in oleum rubeum fixum multiplicatur medicina in quantitate & cum virtute.

Ad mercurium fixandum.

ARCANVM 105.

MErcurii dulcificati & multoties ſublimati ℥viij. ſalis petræ ab omni ſal communi depurato & vindicato tantundem miſce & ſublima in matratio forti, & igne fortiſſimo, deinde ſublima ſine fecibus quæ relinquuntur in fundo & tandiu ſublima, donec figatur in fundo, & ſic habebis mercurium fundentem figentem & tingentem cuius una pars ſupra centum partes cupri fuſi, & ſi hoc oleum fixum mercurii coniungatur Lunæ oleo fixo tingit potentius & multiplicẽtur eius virtutes, & ſi hoc oleum fixum diſſolvatur in aceto noſtro fortiſſimo ſuperius declarato arcano 104. convertetur in aquam ſpiritualem omnia penetrantem & reſolvẽtem ex qua fient arcana ſtupenda cum auro & Luna & lapidibus prætioſis, tum ad vitrum mutabile faciendum & in lapides pretioſos commutandum,

Ad mercurium in Lunam congelandum.

ARCANVM 106.

AVripigmenti libſ. mercurii ſublimati tantundem miſce ſimul in achool: & inde retortæ, & diſtilla ex arte in cineribus gummoſum hunc liquorem rectifica ſepties deinde recipe mercurii ℥iiij optime loti, & amalgamentur ℥j. Lunæ optime limatæ aut ſolutæ, lavetur amalgama, cum ſale & aceto ſtillatitio, donec candeſcat amalgama, imbue deinde hoc amalgama liquore præcedenti, & digere per quatuor dies forti igne in matratio clauſo, cum luto ſapientiæ & da ignem fortiorem per horas 11. & ultimo fundo & liqua in crucibulo, & erit Luna optima, & ſi addas aliquid calcis Iovis optime calcinati, & optime loti erit melius & maiorem Lunæ quantitatem in fuſione invenies,

Ad mercurium antimonii extrahendum.

ARCANVM 107.

FLores antimonii per ſe in vaſe terreo extractos quantum vis his adde ſalis tartari crudi in pulve-

tem tenuiſſimum redacti etiam tãtundem calcis vivo adde etiam tantundem & ſalis armoniaci, his omnibus adde ſpiritum vini optimi, & digere ſimul per menſem in matratio optime clauſo in fimo equino caildo vel balneo, deinde diſtilla & diſtillatur in recipiente in ſane diſtillationis mercurius currens antimonii.

Ad convertendum plumbum in mercurium.

ARCANVM 108.

Salis boracis optimi ℥iij. ſalis plũbi ℥iij. olei tartari ℥iij. limaturæ plumbi ℥iiij. ſalis armoniaci ℥iij. ſpiritus vini optimi ℥vj. miſce in matratio, & digere in balneo per menſem & tandem diſtilla & ſtillabit mercurius currens ex plumbo; qui figetur facili via in Lunam cum oleo Lunæ & in aurum cum oleo auri, ex ſuperioribus arcanis tu lector collige modos & normas.

De tinctura ſolis ad Lunam.

ARCANVM 109.

Mineræ auri recentis lib. incide in fonſtula aut in pulverem groſſum & impone retortæ luto munitæ diſtilla forti admodum calore & quod ſtillat reſerva in recipienti optime clauſo, quod remanet retortæ, dum adhuc calet expone aeri frigido noctis per noctem cras mane impone retortæ & diſtilla, ut prius in eodem recipiente, & quod ſtillat conſerva ut prius in eodem recipiente & quod remanet in fundo retortę dum adhuc calet expone iterum ut prius aeri fatigido noctis per noctem totum & cras mane, ſtilla & pone ut hoc toties fac, donec aquæ magnam habeas quantitatem & copiam deinde diſſolve mineram tuam quæ in fundo retortæ remanet & ſolve eam per aquam fortem, & clarifica diſtillationem & fove per balneum mariæ ſpatio menſis integri deinde diſtilla & exſicca, & cohoba ſuper feces aquam ex ea ſtilla, donec omnino dulceſcat tunc temporis diſſolve materiam in fundo reſtantem cum aqua ſuperius reſervata cũ recipientem optime clauſo ex diſtillatione ex mineræ frigido aeris expoſitæ ſolve hanc materiam clarifica & filtra ſolutionem & diſtilla & putrefac prius in balneo mariæ per menſem, diſtilla & ſicca, & iterum diſtilla, donec materia aſcendat per alembicum in ſalem mirabilem, hunc ſalem ſolve, & diſtilla donec convertatur in aquam acidam, quam rectifica, & ab omni flegmate inſipido ſepara & vindica huic deinde aceto, fortiſſimo rectificato, aurum calcinatum cum ſale & mercurio, & optime totum ſolve, & ſolutionem clarifica, & coque abſtrahendo flegma ſi quod ſit, donec figatur materia per coctionem perennem in verum oleum rubeũm & fixum quod ut reliqua olea rubea ſuperiora.

periora poteſt multiplicari, & extendi eius virtus & efficacia, unum pondus cadet ſuper pondera 1000. cuiuscumque metalli & in aurum cővertet puriſſimum optimum cui non datur ex materia par.

De tinctura Lunæ ad alia metalla.

ARCANVM 110.

MIneræ argenti groſſiter contoſæ libii. mercurii ſepties ſublimati libſ. miſce ſimul & per menſem in balneo mariæ putrefac deinde diſtilla recipiente optime iuncto cum collo retortæ, quod ſtillat cuſtodi optime, in recipiente optime clauſo materiam in fundo reſtantem dum adhuc calet aeri frigido noctis expone per noctem rupta retorta & ſublimatum quod in collo eſt, ſi quod ſit iterum tunde & tritura & permiſce materiæ, & cras mane diſtilla ut prius & conſerva liquorem qui inde egreditur in recipiente optime clauſo, & dum adhuc calet materia expone aeri frigido per noctem ut prius & ſublimatum ſi quod ſit permiſce cum reliqua materia, & iterum diſtilla in nova retorta & hoc toties repete, donec magnam habeas aquæ acetoſæ quantitatem hunc rectifica, & ſepara à flegmate deinde partem Lunæ materiæ in fundo reſtantis ſolve in ſufficienti quantitate aquæ fortis, non eſt autem tota materia ſolvenda quia eſt nimia quantitas, ſed ſolvendæ ſunt ℥iiij. ſolutionem fons in balneo per menſem diſtilla & exſicca idque toties repete, donec in oleum convertatur tua materia ſoluta, hoc oleum ſolve, cũ aqua acida ſuperius reſervata, ſolutionem hanc & ſiccationem pet diſtillationem toties repete donec oleũ aſcendat una cũ aqua acida, & fiat totum aqua acida, huis aquæ acidæ ſepties rectificatæ Lunam ſolve & repetitis ſolutionibus, & deſiccationibus, hoc continua donec omnia convertantur in oleum Lunæ fixum et clarisſimum quod convertit omnia metalla imperfecta in veram Lunam et multiplicatur eius virtus ſi iterum ſolvatur cum aqua acida ſuperius reſervata, et rectificata, et iterum ut artis eſt coquatur in verum oleum Lunæ fixum cadit unum pondus ſuper 10000. pondera metalli cuiuſcumque imperfecti, et ſuper Lunam ſi iudicat, convertit ipſam in medicinam eiuſdem virtutis et proprietatis.

Ad oleum rubeum ex vitriolo habendum morborum omnium arcanum.

ARCANVM III.

℞ SAlis vitrioli calcinationibus multis & ſolutionibus iteratis ad rubedinem ſummam conducti libi. hanc ſolve in libris iij. ſpiritus vini optime rectificati ſolutionem fove in balneo mariæ per menſem, diſtilla in retorta forti ſimul igne, recohoba ſpiritum ſuper ſalem rubeum & toties rectifica, illum ſpiritum vivi ſuper ſalem donec aſcendat oleum rubeum une cum ſpiritu aut tingatur ſpiritus vivi tinctura rubea vitrioli ſalis ſpiritum hunc tinctum per balneo mariæ calorem lentum diſtilla, & tinctura rubea manebit in fundo ſpiritum autem vini denudatum tinctura ſua repone ſuper ſalem vitrioli ut iterum tingatur. & id toties repetendum donec omne ſal vitrioli in tinctum volatilem abierit, hæc tinctura ab ſpiritu vini ſeparata eſt rectificanda, ter aut quater per retortam in cineribus, huic deinde tincturæ acetum calcinatum erit ſolvendum & ſic fugabitur hæc tinctura auro in ea ſoluta & convertẽtur ambo in oleum quod ſi arte volatile ſolvas, & deinde fixum habebis inde medicinam ſummam omnium morborum curatricem & lepram metallorum omnium depurantem granum unum ſufficit pro conſervatione vitæ humanæ ad longevos annos & pro curatione cuiuſcumque morbi & granum etiam unum ſufficit ad convertendam libram unam Lunæ in veriſſimum aurum aut Mercurii aut Iovis aut Saturni.

Ad tincturam rubeam arcenici extrahendam.

ARCANVM 112.

ARcenici cryſtallini libſ. contunde in pulverem tenuiſſimum & diſſolve in aqua forti communi ſepties diſtillata & rectificata, hanc diſſolutionem filtra purificatam ſolutionem fove in balneo per quindecim dies deinde diſtilla ad ſiccitatem, diſſolve iterum cum ipſa eadem aqua, quæ diſtillata eſt & reduc ſuper feces, & diſſolve & clarifica per filtrum ut prius diſtilla iterum & reduc ſuper feces & ſolve iterum & clarifica donec nullas emittat feces, ſed ſolvatur in rubeum colorem relicto ſale albo in fundo ſepara hunc ſalem pro tinctura alba ad albam & recipe tantum diſſolutionem omnem huic adde auri optimi quartam partem tincturæ arce-

arcenicali omni, & ſit aurum prius diſſolutum in aqua ſua regali, coniunge diſſolutionem & fove eas per menſem in balneo mariæ deinde diſtilla ad ſiccitatem, & iterum coniunge aquam quæ hinc ſtillat cum fecibus & diſſolve & clarifica diſſolutionem cum filtro, & iterum diſtilla ad ſiccitatem & iterum ſolve ut prius & hoc toties repete ſolvendo diſtillando & clarificando donec nullas in ſolutione emittat feces ſed convertatur materia in oleum rubicundiſſimum hoc circula in matratio oblongi colli obturati donec oleum ſit fixum nec ullo pacto aſcendat huius olei recipe ſj. & proiice ſuper Lunæ optimæ in crucibulo fuſæ libi. & convertetur in aurum optimum.

Concluſio huius Libri ultimi.

AMice Lector multa hoc in libro appoſui arcana Chymica ut videas fertilitatem artis ad aurum & argentum habendum modo notitiam habeas humidi radicalis metallici & ſuis depurare, & à fecibus ſuis & impuritatibus vindicare, nam tranſmutatio metallica conſiſtit ſolum in humido illo metallico puro & fixo, ſeu tantum patiens & conſtans in operationibus Chymicis nam longum tempus exoptant ut ad finem laudatam, & deſideratam conducantur, ars enim longa eſt, & artificem patientem doctum & expertum ac conſtantem expoſtulat fructus enim Chymiæ non cito ad maturitatem conducuntur ſed longo cum tempore, & coctione perenni & continua, ideo patientiam conſtantem habere oportet, naturam enim imitatur Alchymia quæ longo tempore coquit metalla & perficit & ſolos fructus vegetabiles perficit per annum incorruptibiles autem ſunt minerales & metallici fructus, ideo longiſſimo tempore egent ad maturitatem & perfectionem ſuam humidum enim metallicum cum ſicco ſuo, radicali perfecte & abſolute vinci invicem nequeunt niſi longisſimo tempore & coctione longa, perfectio enim metallorum conſiſtit in depuratione ſumma metallici humidi & ſicci & in abſoluta unione eorum adeo ut nunquam ab invicem igne fortisſimo nequeant ſeparari. Quocirca amice Lector quantum temporis impenditur in depuratione humidi illius metallici, & ſicci, & in eorum decoctione perenni in præcedentibus arcanis quæ ſolo humido & ſicco metallico conſtant ab omnibus excrementis & fœculentis elementaris depurato et perfecte cocto ut invicem uniantur et coniungantur, de veritate autem illorum ego quidem non dubito quamvis non expertus ſum quia, ex principiis

cipiis artis et naturæ conſtant natura ſiquidem minime fallax, modum ſequaris et principiis hiſdem ut ad nonnulla ſiquidem eorum arcanorum vera eſſe expertus ſum quocirca et alia veriſſima eſſe ſuſpicor, cum hiſdem principiis naturæ et artis conſtent, et ea quidem amice Lector vera eſſe experieris modo exacte et ad unguem ſequeris quod ſcriptum eſt et patientiam habeas in coctione, et unione ſeu fixatione eorum arcanorum quod ſi tempus à me præſcriptum non ſufficit conſumme longius tempus, donec peragatur arcanum quia coctio longa et depuratio etſi ſit longisſima nunquam deperit imo perfuit

Vale et me ama, et pro me ora.

INDEX

INDEX RERUM

QVÆ IN OPERE CONTINENTVR.

A Ctiones unde dependeant 87
Albugo quid ſit. 243
Allumatio quid ſit. 245
Actiones ſenſitivæ unde ſint 89
Aer non eſt elementum. 127
Aer non eſt de compoſitione ſpiritus.
Amor & odium unde. 89
Alchymiæ curdo. 56
Alimentum duplex ſuperius & inferius. 116
Anima humana non ſubiicitur aſtris. 75
Anima humana nihil habet naturę primæ. 76
Anima qua via ſubiiciatur aſtris 77
Anima humana omnino libera eſt 77.
Anima humana fruſtra tentaretur 80.
Angeli & Dæmones quod poſſunt in animam humanam 80
Angelus bonus cuſtos quid ſuadeat 100
Angelus bonus & malus homini datur 59
Alchymia eſt donum Dei 33
Actiones omnes animalium ab ſpiritu 35
Angeli & Dæmones ſunt ſpiritus docti 92
Anima humana cur in ignotos circumferatur ore 91
Anima humana habet ſcientiam naturalem 92
Angelus quid ſit 93
Anima humana quid ſit 57
Anima humana rationalis unde 115
Anima humana ad prophetiam evehi non poteſt 97
Anima humana cur gaudeat corpori uniri 102
Anima humana eſt forma hominis 75.
Anima humana quo medio agat 72
Animæ humanæ paſſiones inter ſe diſtinctæ 86
Animam humanam ignorabit galenus & hypocrates 46
Animæ humanæ vera definitio 48
Anima humana non ſequitur formas aliarum formarum 58

Animorborum cura 307
Antimonii cinabrum 338
Angina quid ſit & cura 80
Argentum vivum qua via fiat 187
Argenti vivi philoſophorum & vulgaris differentia 187
Argentum ut fiat 188
Arcanum minerale quibus conſtet 189
Arbores ut fructificent 380
Arcenici tinctura rubea 385
Arcanum prorogandæ vitæ 9
Arthritis quid ſit 321
Aquæ in vinum tranſmutatio 375
Aſtra diſponi calidum innatum ad agendum 83
Atrophia quid eſt eius cura 288
Apoplexia ut fit 214
Apoplexiæ curatio 172
Apoplexiæ natura incognita galeno 214
Auri fodina perpetua 380
Auri tinctura ſuper lunam 371
Aurum potabile ad vitam 360
Auri in primam materiam reductio 370
Athei unde mortem animæ humanæ colligant 67
Aurum ut fiat 366
Aurum philoſophorum & ſulphur 181
Auri elixir tingens 368
Auri oleum 264
Aurum ut multiplicetur 294
B.
Balnea ſudorifica paraliſi proſunt 230
Balbuties quid 232
Balbutiei curatio 230
Balbutiei curandæ arcanum 229
Bilis quid ſit 144
Bonum ſolum amatur 90
Boni & mali propenſio unde 82
Bulimos quid ſit & cura eius 286
C.
Calculi in urina unde 167
Calculi ut fiant in corpore 163
Calculi fellis unde & eius cura 292
Caligo oculorum unde 241
Cabala vera ſapientia 6
Cognitio naturæ quid expetat 6
Calcinatio alchymiæ per neceſſaria 8
Calcinatio fit ſpiritu ſolvente 8
Calcinationi tria neceſſaria 9
Calcinatio rerum omnium 9
Calcinatio mineralium 350
Conſervatio à calido innato 7
Calcinationis character 10
Congelatio & coagulatio aquæ proprietas innata 9
Caldialgia quid & eius cura 281
Calcis ſpiritus 380
Cachexia quid ſit 149
Carus coma & catalepſis 221
Cari comatis & catalepſis cura 222
Convulſio canina quid ſit 223
Convulſionis caninæ curatio 225
Corpus humanum variis operibus aptum 125
Corporibus partes variæ ad quid deſtinatæ 125
Corpori humano nihil ſuperfluum 125
Corpus humanum quid ſit 123
Corporis humani præſtantia 123
Corpus humanum ſole clarius erit in reſurrectione 123

Cor-

Corpus humanum non componitur ex quatuor humoribus 139
& unde factum ſit 56
Cholera morbus quid ſit 284
Capitis vertigo unde & cura eius 207
Condyloma in ano ut fiat 306
Cupri dealbatio 369
Cupri arcanum 369
Cupri ut fiat 186
Cupri tinctura in Lunam 386

D.

Deo ſoli eſt cognitio futurorum 94
Deus cur amet homines 100
Deus cur permittat tentationes 100
Deum laudare homines & angelorum 55
Diana quid ſit 31
Diſtillatio cur inventa 30
Diſtillatio quid ſit 33
Diſtillationis cura 33
Dolor capitis nō ex intemperie 199
Doloris capitis curatio 201
Dolor inveteratus unde 202. eius cura 203
Dolor dentium quid ſit 204
Doloris dentium curatio 207
Dolor aurium unde, & eius cura 207

E.

Ecſtaſis quid ſit 75
Elementa tendunt ad fixationē 44
Epilepſia quid 128
Elixir album 381
Elix rubeum 382
Epilepſiæ vera cura 132

F.

Flatus & ructus in ventriculo unde 284
Febribus unde delirium 211
Eebris naturam ignorant ſcholæ 336
Febris, quid ſit 336
Febrium differentiæ unde 337
Febris quotinua ut fiat 338
Febris quotidiana 349
Febris tertiana quid & cura eius 350
Febris quartana unde 351
Febris quartanæ cura 351
Febres caſtrenſes quæ ſint 353
In febrium curatione ſalis proprietas 354
Febris hectica ubi reſideat 355
Febrium malignarum cura 355
Febris hecticæ cura 358
Fellis laus & nobilitas 165
Fellis calculi unde 165
Ferrum ut fiat 185
Ferrum ut fiat 185
Ferrum in cuprum mutatio 185
Ferri utilitas maxima 185
Fel non habent aſini & quare 292

G.

Gonorrhoea veri ſimplex & virulenta 320
Galenici ut allucinati ſint 140
Glaucoma quid & unde 238
Grauedo narium quid ſit & cura 247

H

Hominum diferentiæ unde ſunt 86
Hernia quid & eius cura 314
Hectica in iecore ventriculo & liene 287
Hæmorragiæ cura 247
Homo ad gloriam creatus 125
Homines ſinguli, habent ſpiritum 108

Humidi radicalis metallici ſubiectum 19
Homo natus ad prælium 101
Homo non coronatur ni vincat 101
Homo quid ſit 43
Hominis variæ definitiones 43
Homo quid proprie ſit 45
Honor & laus Deo debetur 64
Homines aliis ſapientiores unde 114.
Hydrocephalus quid ſit 217
Hydrocephali curatio 217
Hydrops quid & unde 289
Hydropis ſpecies variæ 290
Hydropis cura. 290

I.

Iecoris inflammatio quid 287
Iecoris hectica 287
Infima non agunt in ſuperiora 75
Impuritas & perfectio unde ſint 177
Inferiora non poſſunt conſervari ſine ſuperiorum ope & auxilio 116
Ignis qua ratione non eſt elementum 127
Intelligendi acumen unde 87
Icterus quid & unde 294
Ingenii acumen 110
Incubus quid ſit & unde & cura 133 134
Immortalitas hominis unde colligatur 96.
Iſcuria quid ſit 312
Inteſtinorum morbi & quales & quid ſint 300.
Inteſtinorum dolor 301
Inteſtinorum inflammatio 302
Inteſtinorum fluxus 303
Inteſtinorum ulcus 304
Inteſtinorum lumbrici. 305

L.

Lac virginis quid & ut fiat 369
Lapis Philoſophorum quid & an ſit 178
Lepra antiquis incognita 331
Lepra quid ſit 332
Lepræ curatio 333
Luis venerea quid & qualis 334
Luis venereæ curatio 335
Lethargus quid ſit 218
Lethargos oblivio & delirium 219.
Lethargi curatio. 219
Limus obtenebrat corpus 95
Lampades perennes ut fiant 16
Lux eſt vita vera 28
Lux cœleſtis eſt organum actionũ in corpore humano 74
Luminis eſt cognoſcere 96
Lumen naturale animæ humanæ diſtinguitur à genio. 98.
Lumen brutorum non intellectuale.
Luna in aurum 374
Limus terræ ex quibus compoſitus. 110
Lux naturalis eſt ardus animæ & corporis. 101.102.
Lux in hicem habet ingreſſum 71
Lucis eſt ſcire & cognoſcere 52
Lucis divinæ actiones quales 62
Lucis mundanæ actiones quales 61
Luci debetur hominis ſapientia 61
Lunæ fixatio 382
Lunæ tinctura ad venerem 358
Luna potabilis ad morbos cerebri curandos 385
Lunæ in aurum mutatio 385
Lunæ argentum vivum 385
Lunæ & gutturis morbi 395 & cura 385

Lie-

Lienis morbi unde 296
Lienis tumoris cura 297
Lienis inflammatio 298

M.

Mania unde 163
Mors pediculorum unde ſit 163
Materia rerum prima vitæ plena 155
Materia rerum prima arcanum vitę prorogandæ: 155
Materia rerum prima quid ſit 32
Metallicus ſpiritus quid 32
Materia metallorum unde vires habeat 32
Maniæ cura 236
Mania & melancholia ut differant 235
Marchaſitę oleum fixum 376
Morborum linguæ cura 250
Mercurii aqua 373
Mercurii extractio ex ãtimõnio 368
Mercurii philoſophorum deſcriptio 19
Mercurius animalium quid 15
Morbi ſunt abſpiritu 121
Metalla ut ſolvantur 40
Melancholicus humor quid ſit 146
Mercurii fixatio 413
Mercurius in lunam 414
Mercurius antimonii 414
Mercurius plumbi 414
Minerale ſemen qua via fiat lapis philoſophorum 178
Mercurius quid ſit in ſemine minerale 180
Mineralis ſeminis corpus quale 180
181
Mercurius in aurum & lunam 393
Mercurii aqua 390
Margaritarũ faciendi modus 394
Malleabile vitrum ut faciendus 390
Mors, unde & quare horrenda 102
Meſenterii morbi quales 299
Mercurii oleum fixum 261
Mercurii coagulatio 365
Mercurius ex auro 385
Mercurius huius in aurum fixatio 383
Mercurii philoſophorum extrahendi modus 22
Medicis chymia per neceſſaria.

N.

Natura quid ſit 112
Narium excrementa faciunt morbos 246
Nihil eſt adeo impurum quin puri habeat partes 169

O.

Oleum ut coniungatur ſale fixo 38
Oleum rubeum vitrioli ad morbos omnes curandos 416
Oleum ſalis armoniaci 262
Oculorum affectus 240

P.

Putrefactio ut fiat 25
Putrefactio ut ſeparat purum 27
Plumbum & ſtannum ut fiat 183
Plumbum ut fiat ſtannum 184
Pulmonum morbi & cura 253
Prunella quid & cura 252
Paralyſis unde & quid 222
Paralyſis cura 223
Palpitatio cordis 378
Pleuritis quid & eius cura 278
Parotis quid ſit & cura eius 245
Peripneumonia quid 253
Phrenitis quid 211. 212. 213
Phrenitidi cur albeſcunt urinæ 213
Pituita quid ſit 144

Ad oleum rubeum ex vitriolo habendum morborum omnium arcanum.

ARCANVM 111.

℞ Salis vitrioli calcinationibus multis & ſolutionibus iteratis ad rubedinem ſummam conducti libi. hanc ſolve in libris iij. ſpiritus vini optime rectificati ſolutionem fove in balneo mariæ per menſem, diſtilla in retorta forti ſimul igne, recohoba ſpiritum ſuper ſalem rubeum & toties rectifica, illum ſpiritum vini ſuper ſalem donec aſcendat oleum rubeum une cum ſpiritu aut tingatur ſpiritus vini tinctura rubea vitrioli ſalis ſpiritum hunc tinctum per balneo mariæ calorem lentum diſtilla, & tinctura rubea manebit in fundo ſpiritum autem vini denudatum tinctura ſua repone ſuper ſalem vitrioli ut iterum tingatur, & id toties repetendum donec omne ſal vitrioli in tinctum volatilem abierit, hæc tinctura ab ſpiritu vini ſeparata eſt rectificanda, ter aut quarer per retortam in cineribus, huic deinde tincturæ acetum calcinatum erit ſolvendum & ſic fugabitur hæc tinctura auro in ea ſoluta & convertẽrur ambo in oleum quod ſi arte volatile ſolvas, & deinde fixum habebis inde medicinam ſummam omnium morborum curatricem & lepram metallorum omnium depurantem granum unum ſufficit pro conſervatione vitæ humanæ ad longevos annos & pro curatione cuiuſcumque morbi & granum etiam unum ſufficit ad convertendam libram unam Lunæ in veriſſimum aurum aut Mercurii aut Iovis aut Saturni.

Ad tincturam rubeam arcenici extrahendam.

ARCANVM 112.

ARcenici cryſtallini libſ. contunde in pulverem tenuiſſimum & diſſolve in aqua forti communi ſepties diſtillata & rectificata, hanc diſſolutionem filtra purificatam ſolutionem fove in balneo per quindecim dies deinde diſtilla ad ſiccitatem, diſſolve iterum cum ipſa eadem aqua, quæ diſtillata eſt & reduc ſuper feces, & diſſolve & clarifica per filtrum ut prius diſtilla iterum & reduc ſuper feces & ſolve iterum & clarifica donec nullas emittat feces, ſed ſolvatur in rubeum colorem relicto ſale albo in fundo ſepara hunc ſalem pro tinctura alba ad albam & recipe tantum diſſolutionem omnem huic adde auri optimi quartam partem tincturæ arce-

arcenicali omni, & fit aurum prius diſſolutum in aqua ſua regali, coniunge diſſolutionem & fove eas per menſem in balneo mariæ deinde diſtilla ad ſiccitatem, & iterum coniunge aquam quæ hinc ſtillat cum fecibus & diſſolve & clarifica diſſolutionem cum filtro, & iterum diſtilla ad ſiccitatem & iterum ſolve ut prius & hoc toties repete ſolvendo diſtillando & clarificando donec nullas in ſolutione emittat feces ſed convertatur materia in oleum rubicundiſſimum hoc circula in matratio oblongi colli obturati donec oleum ſit fixum nec ullo pacto aſcendat huius olei recipe ſj. & proiice ſuper Lunæ optimæ in crucibulo fuſæ libi. & convertetur in aurum optimum.

Concluſio huius Libri ultimi.

AMice Lector multa hoc in libro appoſui arcana Chymica ut videas fertilitatem artis ad aurum & argentum habendum modo notitiam habeas humidi radicalis metallici & ſuis depurare, & à fecibus ſuis & impuritatibus vindicare, nam tranſmutatio metallica conſiſtit ſolum in humido illo metallico puro & fixo, ſeu tantum patiens & conſtans in operationibus Chymicis nam longum tempus exoptant ut ad finem laudatam, & deſideratam conducantur, ars enim longa eſt, & artificem patientem doctum & expertum ac conſtantem expoſtulat fructus enim Chymiæ non cito ad maturitatem conducuntur ſed longo cum tempore, & coctione perenni & continua, ideo patientiam conſtantem habere oportet, naturam enim imitatur Alchymia quæ longo tempore coquit metalla & perficit & ſolos fructus vegetabiles perficit per annum incorruptibiles autem ſunt minerales & metallici fructus, ideo longiſſimo tempore egent ad maturitatem & perfectionem ſuam humidum enim metallicum cum ſicco ſuo, radicali perfecte & abſolute vinci invicem nequeunt niſi longisſimo tempore & coctione longa, perfectio enim metallorum conſiſtit in depuratione ſumma metallici humidi & ſicci & in abſoluta unione eorum adeo ut nunquam ab invicem igne fortisſimo nequeant ſeparari. Quocirca amice Lector quantum temporis impenditur in depuratione humidi illius metallici, & ſicci, & in eorum decoctione perenni in præcedentibus arcanis quæ ſolo humido & ſicco metallico conſtant ab omnibus excrementis & fœculentis elementaris depurato et perfecte cocto ut invicem uniantur et coniungantur, de veritate autem illorum ego quidem non dubito quamvis non expertus ſum quia, ex principiis

cipiis artis et naturæ conſtant natura ſiquidem minime fallax, modum ſequaris et principiis hiſdem ut ad nonnulla ſiquidem eorum arcanorum vera eſſe expertus ſum quocirca et alia veriſsima eſſe ſuſpicor, cum hiſdem principiis naturæ et artis conſtent, et ea quidem amice Lector vera eſſe experieris modo exacte et ad unguem ſequeris quod ſcriptum eſt et patientiam habeas in coction, et unione ſeu fixatione eorum arcanorum quod ſi tempus à me præſcriptum non ſufficit conſumme longius tempus, donec peragatur arcanum quia coctio longa et depuratio etſi ſit longisſima nunquam deperit imo perfuit

Vale et me ama, et pro
me ora.

INDEX

INDEX RERUM

QVÆ IN OPERE CONTINENTVR.

ACtiones unde dependeant 87
Albugo quid ſit. 243
Allumatio quid ſit. 245
Actiones ſenſitivæ unde ſint 89
Aer non eſt elementum. 127
Aer non eſt de compoſitione ſpiritus.
Amor & odium unde. 89
Alchymiæ curdo. 56
Alimentum duplex ſuperius & infe rius. 116
Anima humana non ſubiicitur aſtris. 75
Anima humana nihil habet naturę primæ. 76
Anima qua via ſubiiciatur aſtris 77
Anima humana omnino libera eſt 77.
Anima humana fruſtra tentaretur 80.
Angeli & Dæmones quod poſſunt in animam humanam 80
Angelus bonus cuſtos quid ſuadeat 100
Angelus bonus & malus homini datur 59
Alchymia eſt donum Dei 33
Actiones omnes animalium ab ſpiritu 35
Angeli & Dæmones ſunt ſpiritus docti 92
Anima humana cur in ignotos circumferatur ore 91
Anima humana habet ſcientiam naturalem 92
Angelus quid ſit 93
Anima humana quid ſit 57
Anima humana rationalis unde 115
Anima humana ad prophetiam evehi non poteſt 97
Anima humana cur gaudeat corpori uniri 102
Anima humana eſt forma hominis 75.
Anima humana quo medio agat 72
Animæ humanæ paſſiones inter ſe diſtinctæ 86
Animam humanam ignorabit galenus & hypocrates 46
Animæ humanæ vera definitio 48
Anima humana non ſequitur formas aliarum formarum 58

Eee Ani-

Animorborum cura 307
Antimonii cinabrum 338
Angina quid ſit & cura 80
Argentum vivum qua via fiat 187
Argenti vivi philoſophorum & vulgaris differentia. 187
Argentum ut fiat 188
Arcanum minerale quibus conſtet 189
Arbores ut fructificent 380
Arcenici tinctura rubea 385
Arcanum prorogandæ vitæ 9
Arthritis quid ſit 321
Aquæ in vinum tranſmutatio 375
Aſtra diſponi calidum innatum ad agendum 83
Atrophia quid eſt eius cura 288
Apoplexia ut fit 214
Apoplexiæ curatio 172
Apoplexiæ natura incognita galeno 214
Auri fodina perpetua 380
Auri tinctura ſuper lunam 371
Aurum potabile ad vitam 360
Auri in primam materiam reductio. 370
Athei unde mortem animæ humanæ colligant 67
Aurum ut fiat 366
Aurum philoſophorum & ſulphur 181
Auri elixir tingens 368
Auri oleum 264
Aurum ut multiplicetur 294

B

Balnea ſudorifica paraliſi proſunt 230
Balbuties quid 232
Balbutiei curatio 230
Baltutiei curandæ arcanum 229
Bilis quid ſit 144
Bonum ſolum amatur 90
Boni & mali propenſio unde 82
Bulimos quid ſit & cura eius 286.

C.

Calculi in urina unde 167
Calculi ut fiant in corpore 163
Calculi fellis unde & eius cura 292
Caligo oculorum unde 241
Cabala vera ſapientia 6
Cognitio naturæ quid expetat 6.
Calcinatio alchymiæ per neceſſaria 8.
Calcinatio fit ſpiritu ſolvente 8
Calcinationi tria neceſſaria 9
Calcinatio rerum omnium 9
Calcinatio mineralium 350
Conſervatio à calido innato 7
Calcinationis character 10
Congelatio & coagulatio aquæ proprietas innata 9
Caldialgia quid & eius cura 281
Calcis ſpiritus 380
Cachexia quid ſit 149
Carus coma & catalepſis 221
Cari comatis & catalepſis cura 222.
Convulſio canina quid ſit 223
Convulſionis caninæ curatio 225
Corpus humanum variis operibus aptum 125
Corporibus partes variæ ad quid deſtinatæ 125
Corpori humano nihil ſuperfluum 125
Corpus humanum quid ſit 123
Corporis humani præſtantia 123
Corpus humanum ſole clarius erit in reſurrectione 123

Cor-

Corpus humanum non componitur ex quatuor humoribus 139
& unde factum ſit 56
Cholera morbus quid ſit 284
Capitis vertigo unde & cura eius 207
Condyloma in ano ut fiat 306
Cupri dealbatio 369
Cupri arcanum 369
Cupri ut fiat 186
Cupri tinctura in Lunam 386

D.

Deo ſoli eſt cognitio futurorum 94
Deus cur amet homines 100
Deus cur permittat tentationes 100
Deum laudare homines & angelorum 55
Diana quid ſit 31
Diſtillatio cur inventa 30
Diſtillatio quid ſit 33
Diſtillationis cura 33
Dolor capitis nõ ex intemperie 199
Doloris capitis curatio 201
Dolor inveteratus unde 202. eius cura 203
Dolor dentium quid ſit 204
Doloris dentium curatio 207
Dolor aurium unde, & eius cura 207

E.

Ectaſis quid ſit 75
Elementa tendunt ad fixationẽ 44
Epilepſia quid 128
Elixir album 381
Elix rubeum 382
Epilepſiæ vera cura 132

F.

Flatus & ructus in ventriculo unde 284
Febribus unde delirium 211
Febris naturam ignorant ſcholæ 336
Febris, quid ſit 336
Febrium differentiæ unde 337
Febris quotinua ut fiat 338
Febris quotidiana 349
Febris tertiana quid & cura eius 350
Febris quartana unde 351
Febris quartanæ cura 351
Febres caſtrenſes quæ ſint 353
In febrium curatione ſalis proprietas 354
Febris hectica ubi reſideat 355
Febrium malignarum cura 355
Febris hecticæ cura 358
Fellis laus & nobilitas 165
Fellis calculi unde 165
Ferrum ut fiat 185
Ferrum ut fiat 185
Ferrum in cuprum mutatio 185
Ferri utilitas maxima 185
Fel non habent aſini & quare 292

G.

Gonorrhoea veteri ſimplex & virulenta 320
Galenici vt allucinati ſint 140
Glaucoma quid & vnde 238
Grauedo narium quid ſit & cura 247

H

Hominum differentiæ unde ſunt 86
Hernia quid & eius cura 314
Hectica in iecore ventriculo & liene 287
Hæmorragiæ cura 247
Homo ad gloriam creatus 125
Homines ſinguli, habent ſpiritum 108

Humidi radicalis metallici ſubiectum 19
Homo natus ad prælium 101
Homo non coronatur ni vincat 101
Homo quid ſit 43
Hominis variæ definitiones 43
Homo quid proprie ſit 45
Honor & laus Deo debetur 64
Homines aliis ſapientiores unde 114.
Hydrocephalus quid ſit 217
Hydrocephali curatio 217
Hydrops quid & unde 289
Hydropis ſpecies variæ 290
Hydropis cura. 290

I.

Iecoris inflammatio quid 287.
Iecoris hectica 287.
Infima non agunt in ſuperiora 75.
Impuritas & perfectio unde ſint 77
Inferiora non poſſunt conſervari ſine ſuperiorum ope & auxilio 116
Ignis qua ratione non eſt elementum 127.
Intelligendi acumen unde 87
Icterus quid & unde 294
Ingenii acumen 110
Incubus quid ſit & unde & cura 133. 134
Immortalitas hominis unde colligatur 96.
Iſcuria quid ſit 312
Inteſtinorum morbi & quales & quid ſint 300.
Inteſtinorum dolor 301
Inteſtinorum inflammatio 302
Inteſtinorum fluxus 303
Inteſtinorum ulcus 304
Inteſtinorum lumbrici. 305

L.

Lac virginis quid & ut fiat 369
Lapis Philoſophorum quid & an ſit 178.
Lepra antiquis incognita 331
Lepra quid ſit 332
Lepræ curatio 333
Luis venerea quid & qualis 334
Luis venereæ curatio 335.
Lethargus quid ſit 218
Lethargos oblivio & delirium 219.
Lethargi curatio. 219.
Limus obtenebrat corpus 95.
Lampades perennes ut fiant 16.
Lux eſt vita vera 28.
Lux cœleſtis eſt organum actionũ in corpore humano 74.
Luminis eſt cognoſcere 96
Lumen naturale animæ humanæ diſtinguitur à genio. 98.
Lumen brutorum non intellectuale.
Luna in aurum 374.
Limus terræ ex quibus compoſitus. 110
Lux naturalis eſt ardus animæ & corporis. 101.102.
Lux in hicem habet ingreſſum 71
Lucis eſt ſcire & cognoſcere 52
Lucis divinæ actiones quales 62
Lucis mundanæ actiones quales 61
Luci debetur hominis ſapientia 61
Lunæ fixatio 381
Lunæ tinctura ad venerem 358
Luna potabilis ad morbos cerebri curandos 385
Lunæ in aurum mutatio 385
Lunæ argentum vivum 385
Lunæ & gutturis morbi 395 & cura 385

Lienis morbi unde 296
Lienis tumoris cura 297
Lienis inflammatio 298

M.

Mania unde 163
Mors pediculorum unde ſit 163
Materia rerum prima vitæ plena 155
Materia rerum prima arcanum vitę prorogandæ. 155
Materia rerum prima quid ſit 32
Metallicus ſpiritus quid 32
Materia metallorum unde vires habeat 32
Maniæ cura 236
Mania & melancholia ut differant 235
Marchaſitę oleum fixum 376
Morborum linguæ cura 250
Mercurii aqua 373
Mercurii extractio ex ãtimonio 368
Mercurii philoſophorum deſcriptio 19
Mercurius animalium quid 15
Morbi ſunt ab ſpiritu 121
Metalla ut ſolvantur 40
Melancholicus humor quid ſit 146
Mercurii fixatio 413
Mercurius in lunam 414
Mercurius antimonii 414
Mercurius plumbi 414
Minerale ſemen qua via fiat lapis philoſophorum 178
Mercurius quid ſit in ſemine minerale 180
Mineralis ſeminis corpus quale 180. 181
Mercurius in aurum & lunam 393
Mercurii aqua 390
Margaritarũ faciendi modus 394
Malleabile vitrum ut faciendus 190
Mors unde & quare horrenda 102
Meſenterii morbi quales 299
Mercurii oleum fixum 261
Mercurii coagulatio 365
Mercurius ex auro 385
Mercurius huius in aurum fixatio 383
Mercurii philoſophorum extrahendi modus 22
Medicis chymia per neceſſaria.

N.

Natura quid ſit 112
Narium excrementa faciunt morbos 246
Nihil eſt adeo impurum quin puri habeat partes 169

O.

Oleum ut coniungatur ſale fixo 38
Oleum rubeum vitrioli ad morbos omnes curandos 416
Oleum ſalis armoniaci 262
Oculorum affectus 240

P.

Putrefactio ut fiat 25
Putrefactio ut ſeparat purum 27
Plumbum & ſtannum ut fiat 183
Plumbum ut fiat ſtannum 184
Pulmonum morbi & cura 253
Prunella quid & cura 252
Paralyſis unde & quid 222
Paralyſis cura 223
Palpitatio cordis 378
Pleuritis quid & eius cura 278
Parotis quid ſit & cura eius 245
Peripneumonia quid 253
Phrenitis quid 211. 212. 213
Phrenitidi cur albeſcunt urinæ 213
Pituita quid ſit 144

Peccatum omne lumen extinguit 124
Peſtis quid ſit & cura eius 322.325 326
Peſtis ſpiritus fracidus 326
Peſtis præſervatio 328
Peſtis cura 329
Purum naturæ quid 170
Puri diviſio in tria genera 171
Purum animale quid 171
Purum animale quid 171
Purum vegetantium quid ſit 172
Purum minerale unde 173
Purum naturæ longæ vitę arcanum 172

R.

Rationes quærere in divinis vanū eſt 64
Renum officium 166

S.

Salamandra quid ſit 57
Sal volatile augmentat fixum 6
Saturnus Iupiter & mars in piſcibus pluviam indicant 98
Sapientia quare ſpectent omnes 3
Sapientia quid agat & quid ſit 3
Sapientia dicitur alchymia 4
Sanguis quid ſit propríe 141
Sanguis quo nomine inſignatur 142
Seminis mineralis corpus 183
Seminis mineralis diviſio 182
Semen hominis ex ſemine generali 131
Senectus quid 176
Sibilus aurum quid & cura 245
Spaſmus quid ſit & cura 227
Solvens metallicum unde 46
Sudorificum jovis ut paretur 336
Sulphuris tinctura 414
Suffuſio oculorum quid 329
Suffuſionis curatio 240
Syncope quid & cura 279
Stranguria quid & eius cura 312
Spiritus eſt primus rerum motor 31
Spiritus quid ſit 14
Spiritus cui tam neceſſarius 14
Solvere quid ſit 12
Spiritus duplex fixus & influens 117
Spiritus humanus quid 104
Spiritus humani virtus 105
Spiritus ut fo[illegible]r fiat 106
Spiritus naturæ primæ quid 100
Spiritus trinus & unus 113
Scroti morbi & cura eorum 313
Spiritus humanus: ex hiſdem factus elementis ac corpus humanum 107
Spiritus varia nomina 108
Spiritus & elementum quid ſit 134
Spiritus & aquæ differentia 134
Spiritus metallicus cur dicatur lapis 135
Sulphur philoſophorum 135
Sulphur ut eſt elementum quid ſit 136
Sulphur eſt cauſa colorum 137
Sal ut elementum quid ſit 139

T.

Temperamēta non cōſtituunt differentias hominum 86
Terra ut eſt elementum quid 131
Terra eſt principium levitatis 132
Terra ubique eſt generationi apta 133.

V.

Vapores ſunt theſauri divini 174
Vungula in oculo quid ſit 242

Vita

Vita hominis eſt militia ſuper terram 80
Ventriculi morbi & eorum cura 280. 281
Ventriculi tuber quid ſit & eius cura 281. 282
Vinum cur ebulliat 16
Vini tartarum habet ſpiritus 16
Vomica quid ſit & eius cura 255
Veſicæ morbi & eius partium 308
Veſicæ ſymptomata 312
Vegetantium calcinatio quid 8
Vegetantium ſpiritus 8
Vegetantium arcana ut multiplicentur 30
Vita qua via producatur 28
Vitriolum qua via fiat ſemen metallorum 186
Vita quid ſit 148
Vita triplex 149
Vitæ diverſitas unde 150
Vita longa unde 151
Vita quibus prolongatur 153
Vitæ prolongandæ ſubiectum ut præparetur 155
Vteri morbi quales & eorum cura, 315
Vteri ſchyrus quid & eius cura 316
Vteri mola quid & eius cura 316
Vteri hydrops quid & eius cura 316
Vteri ſymptomata 318
Vteri fluxus quid & eius cura 319.

F I N I S.